

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIX. évfolyam.

Szobotica, 1928. VASARNAP, április 1.

90. szám

Telefon: Kladóhivatal 6—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52, 370.
Megfelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, kladóhivatal és könyvostály, Szobotica
Zmaj Jovina trg. 3. (Minerva palota)

A béke hittérítői

A misszionáriusok jeruzsálemi világkongresszusán egy amerikai methodista püspök új irányt szabott a hittérítés elé, amely eddig csak az egzotikus vidékek vad népeire terjedt ki. A püspök szerint ugyanakkor, amikor az afrikai négek több mint a negyedét sikerült áttéríteni a keresztény vallásra, magában a civilizált világban háttérbe szorultak az igazi kereszténység ideáljai. Nincs olyan nemzet a földkerekségen, amelynek hatalmi intézményeiben ne pogány gondolatok terebélyesednének ki és a misszionáriusoknak a civilizált pogányság ellen is küzdeniök kell. Militarizmus és materializmus nem a krisztusi eszméből fakadtak, van-e mégis állam, amely a maga boldogulását nem erre a két pillérre építi fel?

Milyen stilszerűen illeszkedik bele az amerikai methodista püspök szózata a Nagyhét elmélkedésre hívó hangulatába, amely Virágvasárnap hallelujásán kitavaszkodó hitétől a Golgotha borzalmait uira átélő nagypénteki gúszon át vezet el a feltámadotti igazság husvétii apotheosisáig! A szeretet vallása, amely az ókor romjaiból a mai kultúra alapjait lerakta és falait felhuzta, évezredek óta sem tudott a nagyszerű szimbolumok költői birodalmából annyira leszállni a realitások talajára, hogy a népek, társadalmi osztályok és egyének egymáshoz való viszonyát felszabadíthatta volna a jogot leigázó erő fizikai törvénye alól. A szívet megdobogtatja a halhatatlanságot ígérő evangéliumi legenda, de a technika csodáinak feltalálásában tobzódo elme nem jutott el a hit és tudás egyensúly-állapotáig. A hit a mennyek országára szegezett tekintettel támoiyog, mialatt a tudás szilárd léptekkel viszi előre az emberiséget a szenvedések útján. A hit jámbor lelkek álmainak puha párnája, a tudás illúziókon keresztülgázoló cselekvések energiaforrása. A tudás kiméli a hitet, de csak azért, hogy szükség esetén a maga célkitűzéseinek eszközéül használja fel. Az a válság, amelyet az élet gyakorlati feladatai teremtenek a hit és tudás között, kompromisszumos megoldást nyer: a hit megmarad a valóság szépítő-szerének, vizsgálatának azokért a sebekért, amelyeket az emberek a tudás fegyvereivel ütnek egymáson.

Az amerikai methodista püspök a maga misszionáriusi inspirációjában nem nyugszik bele a hit és tudás alárendeltségi viszonyába és kereszteshadjárát hirdet a civilizált pogányok meghódítására, hogy a szeretet és béke hídiát verie a hit és tudás közt megnyitott szakadék fölé. A tudás szárnyait nem köti le a testvériség gyógvító varázsába vetett hit, de a hit gyökereit meglazíthatja a tudás, ha a gyűlölködés, elnyomás, jogtiprás és vérengzés szolgálatába szegődik. Megcsorbul-e a tudás presztízse, ha hiszünk a világbékében, amelynek isteni harcosa glóriás fényvel bontakozik ki a Nagyhét lesújtó tragikumából? De a hitnek milyen fájdalmas megpróbáltatása, hogy minden tervet, amely a népek leszerelésének megvalósítására irányul, utópiának bé-

lyegeznek az egzisztenciák tudósal. Hát csak ágyu, tank, bomba és mérges gázok a béke megbízható őrei és a keresztény világnézet még mindig nem tudta detronizálni azt a pogány gondolatot, hogy si vis pacem, para bellum — háborút kényszerít elő, ha békét akarsz?

A misszionáriusoknak, akik akadályt nem ismerő hitbuzgalmukban a kannibálok megtérítésétől sem riadnak vissza, az amerikai methodista püspök új hivatást köt a lelkükre: a civilizált pogányok megnyerését a kereszténység lényege, a béke számára. Vajon nem lesz-e

ez nehezebb munka, mint a zulukaferek és busmanok megkeresztelése? Vajon meg lehet-e győzni a világ urait arról, hogy az Istenem-bert nemcsak dátumszerűen ünnepegni kell, hanem a szeretet, a megértés, a békés együttműködés szellemében követni is?

Albánia elzárta a határt Jugoszlávia felé

Az albán kormány az intézkedést az ochridi kerületben fellépett járványos betegséggel indokolja

Beogradból jelentik: Római jelentés szerint az albán kormány elhatározta, hogy Jugoszlávia felé határárt rendel el.

A határ elzárását albán részről azal magyarázzák, hogy az ochridi kerületben járvány van. Beogradi hivatalos körökben ezzel szemben megállapították, hogy

Ochrid környékén semmiféle járványos betegség nem lépett fel és a határártat Jugoszlávia-ellenes aktusnak tekintik.

Bizonytalan időre elnapolták a parlamentet

A szünet után tárgyalják le dr. Nagy Ödön mandátumának ügyét — A földművespártiak szerint tömegesen érkeznek Szuboticáról tiltakozások a mandátum igazolása ellen

A parlament megszavazta a fegyverviselési törvényt

Beogradból jelentik: A parlament szombaton bizonytalan időre elnapolták és a képviselők nagyrésze már el is hagyta a fővárost. Az utóbbi napokban már látni lehetett, hogy az ellenzék harcmódora a kormánnyal szemben kiélestedt; a parasztdemokrata koalíció különösen Korosec Antun belügyminisztert támadta igen hevesen.

A szombati ülés napirendjén kellett volna letárgyalni dr. Nagy Ödön magyar párti képviselő mandátumának ügyét és délelőtt a klubokban sokat beszéltek Nagy Ödön dr. mandátumának verifikálásáról. Az ugynevezett ellenzék radikalísok hangsúlyozták, hogy nem szabad Nagy Ödön mandátumát igazolni, mert a magyar párti képviselő nem bírja az államnyelvet. A földműves párti képviselők több radikális képviselő előtt azt állították, hogy Szuboticáról százával kapnak leveleket, amelyekben tiltakoznak az ellen, hogy Nagy Ödön, aki az ügyvédi B. listán van, bekerül-

jön a parlamentbe. Természetes, hogy az elégedetlen radikalísok ki akarják használni Nagy Ödön esetét is a Vukicscevic-kormány ellen. Nagy érdeklődéssel várták politikai körökben az igazolóbizottság jelentésének tárgyalását, azonban a fegyverviselési törvényjavaslat vitája annyira elhúzódott, hogy nem került sor Nagy Ödön mandátumának tárgyalására.

A parlamenti szünet alatt több fontos törvényjavaslat kerül tárgyalásra a bizottságokban, így az állampolgárságról és a legfelsőbb állami igazgatásról szóló törvényjavaslatok. Valószínű, hogy a szünet után a parlament plénuma már foglalkozni fog ezzel a két törvényjavaslattal.

A beogradi politikai közvélemény nagy érdeklődéssel tekint a radikális párt hecskereki kerületi konferenciája elé és azt várják, hogy a kerületi konferencia sok kérdésben meg fogja indítani a tisztulási folyamatot.

Korosec: Ön irta alá. Macsek Vlatko megállapította, hogy Korosec az ellenzék egyetlen egy módosítását sem fogadta el. Korosec ezzel szemben kijelentette, hogy az ellenzék követeléseinek kétharmad részét elfogadta.

Pribicevic: Nem igaz. Ezt Önnek nem engedte meg Lazics Zsika, ő most az őberminiszter.

A vita végén Macsek ismételtén azt javasolta, hogy a törvényjavaslatot adják vissza a bizottságnak, amit azonban a többség elutasított. A törvényjavaslatot 139 szavazattal 31 ellenében elfogadták.

Perics elnök azt javasolta, hogy a parlamentet bizonytalan időre napolják el és a képviselőket írásban híviák újból össze. A parlament az elnök javaslatát elfogadta. Az ülés délben egy órakor ért véget.

A demokrata klub ülése

A demokrata képviselő klub délután öt órakor Davidovics Ljuba elnöklete alatt ülést tartott. Davidovics Ljuba rövid beszédben ismertette a politikai helyzetet. Felszólalt még Grol Milán közoktatásügyi, Markovics Péra építésügyi miniszter és több képviselő.

A demokrata párt főbizottsága, amelynek tagjait az elmúlt héten választották meg, vasárnap délelőt tíz órakor fog megalakulni.

A postaügyi tárca betöltése

Politikai körökben szombaton teljesen határozottan beszéltek arról, hogy Kujundzsics Bogoljubot fogják kinevezni postaügyi miniszterré. A kinevezés rövid időn belül megtörténik.

Jovanovics Joca a politikai helyzetről

Ljubljánából jelentik: Jovanovics Joca, a földművespárt elnöke pénteken előadást tartott Ljubljánában. Az előadás után Jo-

A parlament ülése

A parlament szombat délelőtti ülését tíz órakor nyitotta meg Perics Ninkó dr. elnök. A jegyzőkönyv felolvasása után az ellenzék tiltakozott az ellen, hogy felvették a jegyzőkönyvbe, hogy a múlt ülésen a hadügyminiszter és az agrárreform miniszter kivételével a kormány összes tagjai jelen voltak. Az elnök elismerte, hogy tévedés történt és a jegyzőkönyvet ehhez képest kijavították.

Ezután áttértek a fegyverviselési törvényjavaslat folytatódó tárgyalására. Elsőnek Metikos független demokrata szólalt fel és megállapította, hogy ez a törvényjavaslat a fősolgabíráknak a fegyverviselés kérdésében igen nagy jogokat biztosít.

Sztupancics Mijo, Babics Antun és Kenfej Radics-pártiak a javaslat ellen beszéltek, majd általánosságban elfo-

gadták a törvényjavaslatot 139 szavazattal 31 ellenében. A javaslat részletes vitája során Korosec belügyminiszter azt javasolta, hogy vegyenek fel egy új szakaszt, amely szerint a fegyverviselési engedély körül régebben elkövetett kihágásokért kirótt büntetéseket törlik.

Pribicevic Szvetozárnak eközben éles összetűzése támadt Korosec belügyminiszterrel. Pribicevic azt kérdezte Korosectól, hogy miért építenek a kuluk segítségével csendőrlaktanyákat.

Korosec: Az ön belügyminisztersége idején törvényesítették ezeket az eljárásokat.

Pribicevic: Nem igaz.

Korosec: De igen.

Pribicevic: Timotijevics Koszta irta alá ezt a törvényt.

vanovics Joca fogadta az újságírókat és az alábbi nyilatkozatot tette:

— A politikai életben feltétlenül változásnak kell bekövetkeznie. A napirenden az Olaszországgal való viszony, a kölcsön és a belpolitikai válság kérdése van és ezeket a problémákat nem lehet koncentráció nélkül elintézni. Az ország ma olyan helyzetben van, hogy csak koncentráció teremthet jobb állapotokat. A koncentráció azt jelenti, hogy a legjobb és legerősebb emberekből kell alakítani kormányt.

— Az első és legfontosabb kérdés az általános gazdasági válság, de leginkább a falvak és a parasztság válsága. A földmives osztály helyzete nagyon súlyos. Nemcsak a külföldi kölcsöntől függ, hogy miként lehet ebből a zsákuccából kijutni. A kölcsön csupán pillanatnyilag segíthet a helyzetben, a legfontosabb azonban a munka. Hogy a falun segítsünk, ahhoz minden társadalmi réteg segítő keze szükséges, mert ha a parasztnak nincs, akkor senkinek sincs.

— Külügyi problémáink is olyanok, hogy azokat az egész nemzetnek kell elintézni.

Mussolininek a külföldi sajtóban megjelent nyilatkozatával kapcsolatban Jovanovics Joca a következőket mondotta:

— Nem hiszem, hogy Mussolini nyilatkozatát helyesen reprodukálták. Ha Mussolini valóban azt mondotta, amit a lapok leközöltek, akkor ez azt jelenti, hogy igen sokat engedett eddigi álláspontjából és kész arra, hogy elhagyja Zadart, Fiumét, Goriciát, Isztriát és beleegyezik a békeszerződések által megáldott összes határok általános revíziójába.

Május 20-ikán lesznek a német választások

Szombaton feloszlatták a német birodalmi gyűlést

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés szombaton még egy ülést tartott, hogy az utolsó teendőket és formákat elvégezze, azután Marx kancellár felolvastatta Hindenburg átiratát, amelyben hangsúlyozza, hogy miután az ugynevezett szükségprogramot a birodalmi gyűlés lefolytatta és nem remélhető, hogy a parlament még ezen az ülésszakon fontosabb törvényhozási munkát is tudjon végezni, az alkotmányban biztosított jogánál fogva feloszlatta a birodalmi gyűlést. Az általános választásokat a birodalmi elnök május huszadikára tűzte ki.

A választási küzdelem csak husvét után fog megindulni, mert a pártok közt megállapodás jött létre, hogy husvét idején a kereskedés szünetelni fog. Az egyes parlamenti frakciók most ülnek össze, hogy a jelölőlistákat összeállítsák.

Egy évre ítélték a beogradi revolveres dráma hősnőjét

Kocić Kalinát a beogradi törvényszék második emeletén is elítélte

Beogradból jelentik: Pénteken rendkívül érdekes bűnyügyben hozott második emeleten ítéletet a beogradi törvényszék. Kocić Kalina beogradi uriaszony néhány hónappal ezelőtt féltékenységből nyílt öccsén lelötte barátnőjét, Sztanković Mária. Kocić Kalina egy napon megleste barátnőjét, amikor az hazulról eltávozott és követni kezdte. Az asszony a Száva-part felé igyekezett, hogy Zemunba hajózzon át. A kikötő közelében Kocić Kalina, aki néhány lépésnyi távolságra haladt barátnője mögött, elővette revolverét és hátulról többször rálőtt a gyanútlanul haladó Sztanković Mária. A szerencsétlen nőnek hátgerincébe hatolt a revolvergolyó és azonnali halált okozott.

Kocić Kalinát a beogradi törvényszék egyizben már elítélte egy évi börtönre. Az ítélet felebvezés folytán a felelősséget bíróság elé került, amely megsemmisítette az ítéletet és a törvényszéket új ítélehozzatalra utasította. Az indokolásban kimondta a felelősséget bíróság, hogy a bizonyítási eljárás során nem tisztázódott teljesen az a kör-

ülmény, hogy a gyilkos asszony előre megfontolt szándékkal vagy pedig erős felindulásban követte-e el tettét.

A beogradi törvényszék az érdekes bűnyügyben pénteken tartotta meg az új főtárgyalást. A tárgyalóterem zsúfolásig megtelt érdeklődőkkel, akik mindvégig feszült figyelemmel kísérték az izgalmas tárgyalás menetét.

A vádlott elegáns tavaszi kosztűmben jelent meg a bíróság előtt. Kocić Kalinán nem hagytak nyomot a vizsgálati fogságban töltött hónapok, feltűnően szép asszony most is, akit egyáltalán nem látszanak zavarba hozni a minden-

felől reá irányuló pillantások. Mosolyogva halad az előki emelvény felé és nyugodtan foglal helyet a vádlottak padján. A tanúhallgatások során elsőnek Popović Jelena vallotta, hogy halomából tudja, hogy Kalinának gyakran volt találkája a meggyilkolt asszony férjével, aki ő miatt sokszor bántalmazta a szerencsétlen Sztanković Mariát.

Néhány lényegtelen tanuvallomás után Vujanac védő és az ügyész vádbeszéde hangzott el, majd a bíróság hirdette ki ítéletét, amely szerint Kocić Kalinát új- ből egy esztendei börtönre ítéli.

Ujabb katasztrófális földrendést jeleznek a szeizmográfok

A földrendés fészke délnyugati irányban körülbelül 1300 kilométer távolságban van Bécsből!

Az utolsó napok sorozatos földrendései után a közepurópai földrendésjelző állomások szombatra virradó éjjel újabb heves földlökéseket jeleztek, amelyeknek a színhelye egyelőre még ismeretlen.

Mint Bécsből jelentik, a földrendésjelző intézet készülékei szombatra virradó éjjel 1 óra 30 perckor súlyos földrendés kezdetét jelezték. A rendés csak éjjeli 2 óra 30 perc után szűnt meg. A földrendés fészke körülbelül 1300 kilo-

méter távolságra lehet Bécsből délnyugatra.

Az újabb súlyos földrendést a budapesti, prágai és szegedi meteorológiai intézetek földrendésjelző készülékei is jelezték. A rendési hullámok déli és délnyugati irányból érkeztek.

Hamburgi jelentés szerint ott is jelezték a szeizmográfok a katasztrófális földrendést, amelynek helyéről azonban közeli jelentések még nem érkeztek be.

Tagadják a súlyosabb bűncselekményeket a Prpics-pör vádlottai

A kis Prpics egy nem létező bűntársára akarja bántani a gyilkosságokat

Zagreből jelentik: A Prpics rablóbanda hümpörének szombati, hatodik tárgyalási napján sor került a vádiratban foglalt 21-ik bűncselekmény tárgyalására. Eszerint 1926 június 30-ikán Vrđanac és Szmojver vádlottak Ivanicsgrad közelében feltartóztatott kirabol- tak és súlyosan megsebesítettek két vásárról hazatérő parasztagdát. Bár a vádlottak a csendőrségen beismerték a vád- lomást tettek, a szombati tárgyaláson mindent tagadtak és azt állították, hogy a csendőrségen veréssel kényszerítették ki belőlük a beismerő vallomást, sőt Szmojver hogy alibit bizonyítson, beis- mert egy betörést, amelyet állítása sze- rint ugyanazon a napon követett el Okucsani községben.

A következő vádpont szerint Vrđanac, Szmojver, Krmpotics és a pénteken letartóztatott Sztierics 1926 július 11-én a tengermelléki Kriniputhan feltartóz- tattak két vásárra igyekvő marhake- reskedőt, akitől nyolcezer dinárt rab-oltak el, amikor azonban a keres- kedők könyörögtek, hogy ne fossák meg őket minden pénzüktől, visszaadtak nekik száz-száz dinárt. Ezt a bűncselek- ményt a vádlottak beismerték.

Július 12-ikén — a következő vádpont szerint — Dabar líkai községben Vrđanac, Krmpotics és Sztierics egy legelőn mentek keresztül, ahol tilos volt az át- járás és amikor az ott dolgozó munká- sok megállították és figyelmeztették őket, a vádlottak egyike a kapáló mun- kások közé lött és egy Justina Márkó nevű földmivest súlyosan megsebesített. A vádlottak ezt a bűncselekményt is ta- gadták.

A vádirat következő pontja szerint Prpics, Vrđanac, Krmpotics, Krkić, Sztierics és Szmojver néhány nappal később Petrinja közelében az erdőben megtámadták a vásárról visszatérő Bobinac Toma kereskedőt, akitől elvettek 2800 dinárt és amikor a kereskedő futni kezdett, lelőtték. A vádlottak vala- mennyien tagadták ennek a bűncselek- ménynek az elkövetését és Vrđanac ezekkel a szavakkal igyekezett bizonyí- tani ártatlanságát:

— Én Krkićsel sohasem voltam egy társaságban, mert piszkos ember. Az elnök: Hogy érti azt, hogy pis-zkos? A ruhája piszkos, vagy a lelke? A vádlott: Testileg, lelkileg piszkos az. A vádirat 25-ik pontja szerint Prinje

líkai községben 1926 augusztus 14-ikén Vrbanac, Krmpotics, Szmojver és Prpics az országuton meglestek egy kocsi- t, amelyen Butković és Sulics marhake- reskedők ültek. A rablók mindkettőjü- ket meztelenre vetköztették és tízenkét- ezer dinárt raboltak el tőlük. A vádlot- tak ezt beismerték.

A következő vádpont szerint Karlo- vác és Jaska közti országuton Vrbanac és Prpics meglesték Adlesics Jaska kereskedőt, akitől nyolcezerhatszáz di- nárt, ötven dollárt és kétszáz frankot vettek el. Vrbanac beismerte a rablást és elmondta, hogy az országuti rab- lásoknál a ruházatból következtettek az áldozat vagyoni helyzetére, majd meg- említtette, hogy Adlesicstől egy arany- órát is elvettek, de mikor az azt mon- dotta nekik, hogy az óra kedves em- lék, visszaadták neki.

Huszonehetedik vádpont: Doljan köz- ség közelében az erdőben Prpics két csendőrrel találkozott, akik igazolásra szólították fel. Prpics átvijította az igazolványt, hátraugrott és rálőtt az egyik csendőrrre, aki összeesett. Prpics ekkor elmenekült. Prpics tagadta a vá- dat és azt mondotta, hogy a csendőrt egy Marinčics Brankó nevű társa lö- tte le. A bíróság feltevése szerint ez a személy nem létezik, ami a következő vádpontból kitűnik.

A vádirat 28-ik pontja szerint Juho- vác szlavóniai községben Prpics és Krkić Ibrahim betértek Martinć Mijo gazdálkodó házába, aki hatvan éves fe- leségével, két szolgálával és két szom- szédasszennyal épen vacsoránál ült. Prpics azt mondotta a gazdának, hogy szegény vándorok, munkát keresnek, mire vacsorával kínálta meg őket. Prpics és Krkić ettek, ittak és a va- csora végeztével Prpics előrántotta Frommer pisztolyát és a vendéglátó gazda mellének szegezve rákeltett:

— Te malla, nem látod, hogy rablók vagyunk. — Krkić rohamkést tartott a kezében és a két szolgát tartotta sakk- ban. A gazdálkodó nem veszlette el lé- lekjelenlétét, felkapott az asztalról egy kést, mire Prpics lelötte a lámpát és a sötétben vaktában lövöldözött, majd társával együtt elmenekült anélkül, hogy raboltak volna. A támadásnak két hal- totta volt: a gazda felesége és egy szolgáló.

Prpics beismerte, hogy ott volt, de

új- ből azt állította, hogy nem ő, hanem Marinčics nevű társa lövöldözött. Kr- kic ezzel szemben azt állította, hogy csak ketten voltak. Prpics itt közbe- szólt:

— Ez még most is lél a csendőrök- től. Az elnök beszéltette Marinčics Mijó tanut, aki szemébe mondta Prpicsnek, hogy csak ketten voltak, mire Prpics azt a megjegyzést tette, hogy úgy lát- szik a tanut is megverték a csendőrök. A tárgyalást hétfőn folytatják.

Radics, a primadonna

Prágában mindenki őt akarja látni, minden újság tőle akar nyilatkozatot

A jugoszláv parlamenti delegáció Prá- gában tartózkodik, hogy a csehszlávok parlamenti bizottságával baráti megbe- szédeket folytasson. A jugoszláv dele- gációval Prágába utazott Radics István is, aki természetesen a cseh fővárosban az érdeklődés központja. Radics maga meglehetősen ismerős Prágában, hosz- szabb ideig élt ott, onnan is nősült, majd- nem minden lap szerkesztőségében van- nak ismerősei. A külföldi lapok tudósítói is szívesen fordulnak hozzá a Radics ál- talában szívesen nyilatkozik. Majdnem minden lapnak van Radics-interjúja s a parasztpárt vezére Prágában még ke- vésbé óvatos, mint aminő idehaza szokt- lenni. Megjelent nyilatkozatai épúgy mint Prágában tartott beszédei még alig- hanem súlyos komplikációkat okoz- nak — idehaza. Ennek jele az is, hogy a beogradi Vremet, amely Radics egyik prágai beszédét közli, e beszéd miatt el- kobozták.

A prágai Radics-lázra jellemző a Prá- gai Magyar Hírlap cikke, amellyel a Ra- dics-interjút bevezeti. A prágai magyar lap a következőket írja:

A különben csendes Pris-szálló a ju- goszláv parlamenti delegáció megérkezé- se óta olyan, mint egy nyüzsgő méhkas. Autók jönnekmennek. Politikusok, diplo- maták és újságírók egymás kezébe adják a kilincset. Felúlnak sok a riporter s ezek mind csak Radics István, a horvát parasztpárt vezetőjének érdeklődnek. Hol van Radics képviselő ur? — kérdik a jobb sorsra érdemes portástól s ezt a kér- dést ismételték a szinte állandóan cse- gö telefon. Radics a delegáció primadonna- ja s mellette hátterbe szorult mindenki. A portás nem tud felvilágosítást adni s az érdeklődőket a másik Radics-hoz, Pál- hoz utasítja, aki minden igyekezetét latba veti, hogy visszaverje az Istvánnal be- szélni óhajtok ostromát.

Eppen hallok, amint egy kollégámnak mondja:

— A bátyám nincsen itthon s nem is jön haza. Este a grabeni klubban lesz. Próbáljon szerencsét ottan.

A szerencsétlen veszt a kalapját s el- megy, pedig tudhatná, hogy a grabeni klub az egyetlen hely, amely Radicsot nem fogadhatja. A kolléga elmegy, Ra- dics István jön, veszt a szobakulcsát s fölmege a lépcsőn. Az első emelet nyolc- cas számú szobájában szállt meg. Ezt tud- va, utánarohanok, a szobaasszonnyal be- jelentem magam s már ott is állok a szókimondásáról híres parasztpárt vezetőjénél.

— Ne haragudjék, képviselő ur, hogy így megrohantam — mondok — de őnt, úgy látszik, hermetikusan elzárják a kül- világtól.

— Há! szó, ami szó, kissé nagy az érdeklődés csekély személyem iránt, de azért szívesen látom a kolléga urat — mondja mosolyogva s helyet kínál meg a kissé szerényen berendezett szoba egyetlen asztalkájánál.

Kolléga urnak szólit s ezt a megszó- lítást a beszélgetés során többször meg- ismétli. Különbösen is közvetlen ember, aki inkább hasonlít valami vidéki gazdálko- dóhoz s távolról sem kelti azt a félelme- tes benyomást, amelyet politikai híre alapján várunk. Erősen rövidlátó. Alig néhány centiméternyire a szemétől tartja a névjegyet, amikor olvassa, azután maga elé teszi az asztalra és nyugodtan várja a kérdést, melyre gondosan cizezált, szabatosan mondottokban felel. A magyar problémáról kérdezem. Látszik rajta, hogy tudatában van a kérdés és a válasz jelentőségének. Néhány másodpercz gon- dolkodik, azután folyékony beszédben, helyenként nyomatékos hangsúllyal, de minden különösebb hév és gesztus nélkül válaszol.

VELENCE Uta.zok keressék fe. a magyar házat: Ho el Budapest ex Ma gho.ita, S. Marco 2154 a Bauer-Grünwald sziló lagunái bejaratával szemben. E'szörendő esa adí konyha. Penzió 35 irától. Folyó víz, árdó. Tóth Gyula, tulajdonos

A titokzatos fegyver

Emberölési kísérlet, amelynél a vádlott sebesült meg

A szubotícal törvényszéken szombaton tárgyalta Pavlovics István törvényszéki elnök büntető tanácsa Dapcevic Kriszto szentai földműves bűnügyét, aki 1927 július 15-ikén revolvért fogott Rekovics Ferenc szentai gazdálkodóra, aki a házigazdája volt.

A tárgyaláson a vádlott kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek és elmondotta, hogy nem ő volt az, aki revolvért fogott Rekovics Ferencre, hanem megfordítva, ennek fia, Péter lött őrá és jobb karjának csuklóján meg is sebezte.

Az elnök kérdésére, hogy volt-e revolvere, kijelentette a vádlott, hogy fegyverviselési engedéllyel ugyan van, de revolvért sohasem hord magánál.

Az elnök erre felmutatta a büntelként lefoglalt nagykaliberű katonai forgópisztolyt és megkérdezte a vádlottól, hogy az övé-e a fegyver? A vádlott megismételte, hogy neki nem volt revolvere és a büntelként szereplő fegyver nem az övé, hanem valószínűleg Rekovicséké és bizonyosan az a fegyver, amellyel Rekovics Péterrel rálőtt. Azt beismeri, hogy közte és Rekovics Péter között ismételtlen fordultak elő civódások, a kérdéses napon is, amikor azon vesztek össze, hogy Rekovics Péter a házában udvarán, ahol a vádlott is lakott, árpát rostaltatott. A vádlott emiatt veszekedett vele, mert szerinte nem volt szeszona az árpapostálásnak. A civódásból dulakodás lett és Rekovics fia, Péter, aki épp akkor jött haza a gyárból, ahol dolgozott, revolvért ragadott és a karián megsebezte.

Rekovics Ferenc szentai gazdálkodó tanuvallomásában előadta, hogy a vádlott nála lakott, szobát bérelt nála, amelyet negyedmagával foglalt el. Gyakran fordult elő köztük civakodás és a vádlott nem egyszer fenyegette meg őt azzal, hogy agyonlövi. Emiatt többször jártak a szentai rendőrségen és jelentést tettek Dapcevic ellen. A kapitányság adott is egy rendőrt melléjük egy alkalommal, de akkor nem történt semmi. A kritikus napon, július 15-ikén ismét fenyegetőzött a vádlott, hogy az egész családot lelövi.

Az elnök: Volt nála revolver?

A tanu: Igen, a baloldalán egy táskában. A fenyegetés után ismét elmentünk a rendőrségre és rendőrt kértünk — folytatta a tanu — de a kapitány ur azt mondta, hogy nem adhat minden órában rendőrt, ha akar valamit Dapcevic tenni, fogjuk le, kötözük meg és hozzuk be. Erre hazamentünk és az udvarban elkezdünk árpát rostálni. Alig dolgoztunk egy félórát, újból megjelent a vádlott és heves szitkok között elővette revolverét, rám fogta, de abban a percben érkezett haza a fiam, felütötte a vádlott jobb kezét, melyben a revolver volt és a nekem szánt golyó a levegőbe ment. Péter fiam ezután dulakodni kezdett a vádlottal, hogy elvegye tőle a fegyvert. Dulakodás közben valahogy elszűnt a revolver és ez a lövés sebesítette meg vádlottat a karján.

Az elnök felmutatta a tanunak a revolvért, aki azt megnézte és ennyit mondott:

— Ez lehetett.

A következő tanu, Rekovics Péter hasonlóan adta elő a történetet. A büntelként szereplő revolverben egész határozottsággal felismerte azt a fegyvert, amely a vádlott kezében volt és amellyel az rálőtt édesapjára.

Az elnök azután a vádlottat ismételtlen megkérdezte, hogy volt-e nála revolver? A vádlott az elhangzott tanuvallomások ellenére tovább is tagadta, hogy revolver volt nála és nem ismerte el a büntelként szereplő lövegvert a sajátjának. Ezzel szemben Rekovics Péter a vádlott szemébe mondta, hogy igenis ez a revolver volt nála és az a nála az apjára lőtt. A vádlott viszont megmaradt amellett, hogy a tanu lött őrá és eközben megmutatta meztelen jobb aikkáját, amelyet behajtva a bíróság felé tartott. Perazsics Bozsó dr. törvényszéki orvos megvizsgálta a vádlott sebhét é kijelentette, hogy lehetetlennek tartja azt, hogy a jobb kézben tartott revolver a Rekovics Péter által állított dulakodás közben olyan formán süthetett el, hogy a golyó ugyan- csak a jobbkar külső csuklóját megsebezhetette volna. Dulakodásnál el- sülhetett a fegyver és a golyó mehetett volna a vádlott mellébe, lábába, esetleg fejébe is, de semmiestre nem ugyanannak a kar- nak külső csuklójába, amelyben a fegyvert tartotta.

Az elnök felhívta Rekovics Péter tanu, hogy mutassa be a bíróság előtt, hogyan történt a lövés. Rekovics Péter a kezébe vette a revolvért és a terem- szolgával eljátszották a lövési jelenetet.

A tanu megmutatta, hogyan forgatta a vádlott kezében levő fegyvert, de azt sehogysem bírta valószínűvé tenni, hogy a fegyver csöve olyan helyzetbe kerüljön, hogy a kirepülő golyó a vádlott saját jobbkarjának külső csuklóját találja el. A tanu ennek ellenére megmaradt amellett, hogy a lövés a dulakodás

közben történt és hogy ő akkor vette el a fegyvert a vádlottól, amikor az a lövés által találva földre esett.

A bizonyítás ezzel véget is ért és a bíróság meghozta az ítéletet, amely szerint bűnösnek mondotta ki a vádlottat szándékos emberölés kísérletének bűntettében és *hathavi börtönre ítélte.* Az

Indokolásban kimondotta a bíróság, hogy több tanu vallomásából kétségen kívül megállapítást nyert, hogy a vádlott el- sülötte a fegyvert Rekovics Ferencre és hogy a golyó nem találta, csak azért történt, mert az illetőnek fia, Péter fel- ütötte a fegyvert tartó kezét. Az elítélt felebbezett az ítélet ellen.

Lindberg földkörüli repülőóra indul

A híres amerikai pilóta újból átrepül az Atlanti Óceánt és megkísérli a Csendes Óceán átrepülését is

Washingtonból jelentik: Lindberg ezredes az Atlanti óceán első átrepülője újabb szenzációs vállalkozásra készül, amellyel minden eddigi aviatikai teljesítményt felül akar múlni. Már napok óta olyan hírek vannak elterjedve, hogy

Lindberg át akarja repülni a Csendes-óceánt San Francisko és Toklo között.

Lindberg eddig semmiféle nyilatkozatot sem volt hajlandó tenni ezzel a tervével kapcsolatban, de pénteken végre bejelentette, hogy

világkörüli repülőóra készül, amelynek során két óceánrepülést fog végrehajtani és úgy az Atlanti-, mint a Csendes-óceán felett repülőgépen akarja megtenni az utat.

Lindberg részletesen nyilatkozott terveiről és kijelentette, hogy keletnyugati irányban fogja körülrepülni a földtekét. Newyorkból startol és újból átrepül az Atlanti Óceánt Newyork és Páris között, majd Párisból Európán és Ázsián keresztül folytatja útját Tokióig, ahonnan azután meg fogja kísérelni a Csendes Óceán átrepülését.

Bombamerényletekkel folyik Chicagóban az elnökválasztási harc

Március folyamán 56 bombamerényletet követtek el a városban — Meghalt Hoover legveszedelmesebb ellenjelöltje, Frank Willis

Newyorkból jelentik: Frank Willis köztársasági elnökjelölt, Hoover legelkeseredettebb és legveszedelmesebb ellenfele, hirtelen meghalt. Delazaré-ben épen egy választási ülésen szónokolt és hevesen kifakadt Hoover ellen, amikor hirtelen rosszul lett fogta el és rövidesen meghalt. Agyvérzés ölte meg. Halála következtében Hoover választási kilátásai lényegesen megjavultak.

Az elnökválasztási küzdelem napról-napra hevesebben folyik, különösen Csi- kagóban, ahol pénteken egy kapualjban ismét egy férfi holttestére akadtak, aki politikai bosszúnak lett az áldozata. A szerencsétlen ellenfelei agyonlőtték, majd holttestét megsebesítették és pet- róleummal leöntve meggyújtották.

Március folyamán 56 bombamerény- let történt Csi-kagóban,

ahol ötszáz új rendőr teljesít szolgálatot és éjjel-nappal fegyveres őrszolgálatot cirkálnak az utcákon.

Washingtoni kormánykörökben a csikagói eseményeket egyre fokozó- dó izgalommal kísérik,

mert az ilyen eseményekre az amerikai választások történetében még nem volt példa. Azt hiszik, hogy a bombamerény- leteket folytatni fogják.

Merényletet kíséreltek meg a Zagreb—spliti gyorsvonat ellen

Egy elmebajos munkás Split közelében óriási vasdarabokat rakott a sínekre

Splitből jelentik: A zagrebi—spliti gyorsvonat ellen szombaton merényletet kíséreltek meg, amely könnyen okozhatott volna végzetes vasuti szerencsét- lenséget. Split közelében egy pályáőr szombat reggel tettenéért egy embert, ak hatalmas vasdarabokat rakott a sínekre

amelyeken egy félóra múlva kellett be- robognia a zagrebi gyorsvonatnak. Az ismeretlen menekülni próbált, amikor észrevette a vasuti pályáőr közeledését, azonban az utána vetette magát és iz- galmas hajtsa után elfogta.

A rendőrségen kiderült, hogy az illető

Szuics Nikola szupetári illetőségű gyár- munkás. A letartóztatott a hozzáintézett kérdésekre zavaros feleleteket adott és miután az elmebaj tünetei mutatkoztak rajta, ezért megfigyelés céljából kór- házba szállították. Szuics sorsáról a megfigyelés után döntenek.

Radics prágai nyilatkozata miatt elkobozták a Vreme szombati számát

Szombaton délután rendőrök járták végig a trafikokat és újságárúsító hely- leket s összeszedték a Vreme című beo- gradí lap szombati példányait, amelye- ket elkobozták.

Az elkobzás azért kellett Szubotícán különös feltűnést, mert a Vreme szom- bati számában Makszimovics Bozsó volt belügyminiszternek fulminans cik- ke jelent meg a vajdasági magyarság, a magyar képviselők és a szubotícal helyi hatóságok ellen.

Makszimovics ebben a cikkben mi- niszterséget viselt komoly kormányféri- től teljesen szokatlan hangon utasítja vissza azt, hogy a nemzetiségi képviselők akár a tartománygyűlésen, akár a községi képviseltestületben anya- nyelvüket használhassák. Felfogása sze- rint a nemzetiségi választóknak csak szavazniok szabad, de nem szabad olyan képviselőket megválasztaniok, akik az államnyelvet nem tudják tökéletesen. A volt belügyminiszter egész cikke türel- metlen sgyűlölködő hangu s a terror legsötétebb idejére emlékeztet.

Sokan abban reménykedtek, hogy a

Vreme elkobzása e cikk miatt s nemze- tiség elleni izgatás címén történt. Ez azonban téves hír volt. A Vremit azért kobozták el, mert közli Radics István

Prágában tartott beszédét s ott adott nyilatkozatait. Az elkobzást az egész ország területén végrehajtotta a rendőr- ség.

Dasinszky sejm-elnök ki akarja békiteni Pilsudszkit

A szocialista-vezér nyilatkozata a lengyel politikai helyzetről

Varsóból jelentik: Dasinszky, az ujon- nan megválasztott sejm-marsall, a köz- társaság elnökénél hivatalos látogatást tett és délelőtt Pilsudszki marsallt ke- reste fel.

Lengyel politikai körökben ezektől a megbeszélésektől a politikai hely- zet tisztulását várják.

Dasinszky a parlamenti tudósítók kil- döttsége előtt kifejtette, hogy a mult évi májusi államfordulat óta Lengyelorszag- ban Pilsudszki marsall személyében kon- centrált kormánykarakat lépett fel, ezzel szemben fennáll a másik akarat, amelyet a sejm reprezentál és amely szintén megköveteli érvényesülését.

Dasinszky nézete szerint a két

szembenálló tényező megértése fel- télenül szükséges és ő ennek el- érését tűzte céljául.

A kormányblokk megbeszélést tartott parlamenti taktikájának megállapítása kérdésében. Miután a kormánypartí képviselők nem vettek részt az alelnök meg- választásában, valószínű, hogy

a kormánypartí képviselők a bizott- sági munkától is távolmaradnak.

Szombaton kezdődött meg a sejm harmadik plenáris ülése, amelynek első pontja 1928—1929. évi költségvetési provizórium első olvasása volt. A napi- rendre való áttérés előtt Bartel minisz- terelnök-helyettes kezdette meg expo- zéját.

A francia választások előestéjén

Beszélgetés André François-Poncetfranciaképviselővel

Páris, március.

Hol vannak a hajdani viharok? A széles szószékről elálmosított konganak valamely hívatásszerű ellenzéki tigris frázisai, ki maga rémülne meg legjobban, ha pusztá hangjával lerontaná az unt kormány jerichói falait. Senki, talán ön-maga sem figyeli a szavát és még a balpadokból is elmaradozik a biztató taps a körmondatok végét jelző emelkedő szótagok után. A terem, mely szüknek tett-szett tavaly, ha Briand vitta döntő harcait, most sivatag, melynek centrumában kicsiny oázis, sőtétlik a megszokásból még itt gunnyasztó 30-40 honatyá maroknyi csapata. Megrikkult még a karzatok közönsége is és a hírlapírók üres helyein rózsásan mosolyog a szüztiszta itatósápol. Egyedül vagyok, a csend e tengerében és hallgatom, ha, mint Vineta álmódó harangja, megcsendül olykorolykor az elnöki csengő ábrándosan. Minden élet a folyosókra, a Négy Oszlopok és az Elvesztett Lépések termeibe húzódtott; mert az egyetlen izgalmas téma: a tavaszi választások, nem az üléssteremben, hanem a folyosón kerül színyegre. A képviselő urak méla és lirai sejtelmekben boronganak: vajjon melyiküknek kell bucsuznia? Ki éri meg az otthonos márványtermekben, szép hölgyek és szolgáltrakész hírlapírók szemének keresztül nézni a május hónapot? Kire fognak mosolyogni két rövid hó múlva a karzat csapodár szírénei, kik minden győztesnek egyaránt osztják mosolyuk mámorító adóját?

A mellettem sétáló François-Poncet vállatvonva hallgatja monológomat; ő a centrum legbiztosabb embere: nincs oka félelemre. — Ne tépelődjék a jövő választásokon, barátom — mondja finom mosollyal — látja, ilyeneken én nem gondolkozom soha. Most az a helyzet, hogy Poincaré a jövő embere. Kétségtelen, hogy a nép tulnyomó többsége őbenne bíz; érdemei elvitathatlanok és szembeötlők, ha holnap van a szavazás: minden urna őfeléje dobog. De két hónap! gondolja meg, két hónap Franciaországban! Végtelen hosszú idő ez. Az utolsó percben, a legváratlanabb napi esemény, a legvéletlenebb incidens az egész hangulatot megváltoztathatja egyetlen óra alatt. A történelmi fejlődés folyamának iránya tisztán látható, de ki ismeri az egyes kanyarulatok szeszélyeit? És ha azt mondom: a középpártok megerősödöttnek fognak a parlament-he kerülni, megvilágíthatja-e ez a tény azt a középpárti képviselőt, aki kerületében mégis csak elbukik?

— Annyit — feleltem — biztosra veszek, hogy a két szélső párt (royalisták és kommunisták) veszíteni fog és a közép nyer. A radikálisokat pedig nagyon diszkreditálta a letolyt ülészsak!

— Viszont — válaszolta François-Poncet — a kerületi választásra való visszatérés hasznukra lesz. Szerintem nem annyira a radikálisok számbeli vesztesége fogja megváltoztatni az új Ház színezetét — (hisz a szocialisták viszont számbeli nyereségre számítnak) — mint inkább a jövőendő radikális csoport változott minősége. Azt remélem, hogy a radikális párton belül a nyugodtabb elemek fogják elvinni a szavazattöbbséget: a radikális balszárny dnyergel szocialistának vagy elbukik. Ezért a radikális polgáriak és a szocialisták közötti választási egyezmény nem remít engem. Kizártam tartom, hogy ez egy új baloldali kartel magva lehetne. Inkább remélem, hogy a jövő parlament radikális képviselői a centrum körül keresnek majd elhelyezkedést. Egy párt mindent letipró győzelmére nem számíthatunk. De mindent egybevetve azt remélem, hogy a jövő Házban nagy többségben lesznek a szolidabb elemek. Ez esetben pedig joggal remélhetők, hogy sikerülni fog kompromisszumok és egyezségek aran bár, egy kormánykoncepció közléspártot kialakítani; a szocialistákkal és a két kicsire zsugorodott szélső párttal mint ellenzéki kisebbséggel szemben. A vezető szellemé ennek a mérsékelt közép csoportnak természetesen csakis Poincaré lehet.

— És ez a teljesen új összetételű kormányzó többség vajjon milyen politikát fog követni? — kérdeztem talán in-

kább magamtól, mint a magyarító politikai rutintól. — Vajjon mi lesz az első dolga a Ház megnyitása után?

— A stabilizáció! — felel François-Poncet habozás nélkül. — Ma is meg vagyok győződve, hogy a frankot szárra is lehetne emelnünk. De ugy politikai, mint gazdasági tekintetek ellentem-

nek ennek, tulajdgos nagy bonyodalom szdrmaznék egy új frank-hausseből. Akár Poincaré lesz, akár más: stabilizálni fognak. És pedig hozzávetőlegesen a mai értékben.

— És a külpolitika? — kérdeztem. — Az persze teljesen más lesz, ha Poincaré győz, mint hogy ha teszem azt a szocialisták lennének mérvadók...

— A különbség — mosolyog az államférfi — nem is oly nagy, mint hiszi. Mindnyájan békét akarunk, pártkülön-

ség nélkül. És a Locarnópolitikát helyes- seljük valamennyien. Viszont nem szolgál-tatjuk ki magunkat. Stresemann be-széde rossz hatást tett. Nemcsak az én pártfeleimre: mindenkire e parlamentben. Ha én azt mondom: irítani kell a Rajna-vidéket, de nemzetközi ellenőrzés alá kell helyezni egyszersmind — hallotta, hogy a szocialista Paul-Boncour csaknem szórul-szóra ugyanazt mondotta. Ebből meg-ítheti már a következő Ház külpolitiká-ját is...

Kémkedésért öt-öt évi fegyházra ítélték egy szubotocai házaspárt Férj és feleség verekedése a vádlottak padján

Noviszadról jelentik: A noviszadi törvénybíró szombaton délelőtt izgalmas lefolyású főtárgyalás volt, amelyen a vádlottak összeverekedtek, úgy-hogy fogházörökök kellett szétvá-lasztaniok.

A Radulovics A. Miloje büntető tanácsa szombaton tárgyalta Marjanusics Antal és felesége Turi Mária, szubotocai lakosok büntületét, akiket a noviszadi ügyészség a szerb büntető törvénykönyv 85-ik szakaszába ütköző kémkedéssel vádol.

A vádirat szerint a vádlottak múlt évi október tizenhetedikén azzal a szándékkal, hogy egy idegen államnak tegyenek szolgálatot,

megszerezték négy levelet, amelyek a jugoszláv hadsereg fegyverkezé-séről és létszámáról tartalmaztak részletes adatokat.

és ezeket a leveleket Magyarországra akarták eljuttatni.

A Radulovics tanácsban szavazóbírák-ként Glumac Bogdán és Obradovics Du-sán törvénybírók szerepeltek: a közvádat dr. Antonjevics Dusan, a védelmet dr. Lemaics János ügyvéd lát-ta el.

A tárgyalást Radulovics A. Miloje tá- nácselnök féltiz órákor nyitotta meg és elrendelte a vádlottak elővezetését Ma-rijanovics Antal zokogva lépett a tár-gyalóterembe és csak percek múlva csendesedett le, míg felesége Turi Mária kö-zömbösen foglalt helyet férje mellett a vádlottak padján. Az elnök megállapíto-tta, hogy a beidézett tanúk közül, csak Hollós István, szubotocai magánhivatal- nok és Cseh István, a szubotocai első lo-vasezred közkapitánya jelentek meg, míg Turi Ilona tanu Magyarországon tartó-z-kodik. A vádlottak ezután személyi ada- taikat mondták be. Marjanusics Antal előadta, hogy szubotocai születésű, ottani lakos, volt szubotocai közrendőr az Adria biztosító társaság szolgálója.

Az elnöknek arra a kérdésére, hogy megértette-e a vádat és bünsnek érzi-e magát, Marjanusics sirva felelte:

— Megértettem a vádat, ártatlan va- gyok, mert én nem szereztem be sem- miféle levelet.

Az elnök ezután felszólította Marija- nusics Antalt, hogy mondjon el mindent, amit erről az ügyről tud. A vádlott ta- gadta a terhére rótt bűncselekményeket, mire az elnök felolvasta Marjanusics vallomását, amelyet a szubotocai vizs- gálóbíró előtt mondott jegyzőkönyvbe, ahol azt vallotta, hogy szeptember kö- zepén táján, amikor a postára indult, ismeretlen ember, aki Bankovicsnak mondotta magát, hozzálépett és meg- szólította. Az ismeretlen közölte vele, hogy budapesti születésű és hogy Sze- gedén van beosztva a kémirodába, amely Magyarország javára kémiszolgál- latokat végez. Bankovics közölte még Marjanusicsal, hogy

rokona, Marjanusics József már régóta teljesít szolgálatot a szegedi kémirodának

és hogy Marjanusics József bízza meg Bankovicsot azzal, hogy keresse fel Szubotocán és kérdezze meg, miért nem válaszol leveleire. Bankovicsal egy ideig még elbeszélgetett, majd elbucsu- tak egymástól. Bankovics azután több- izben felkereste őt a lakásán és sokszor várta az Adria biztosító előtt is. Ban- kovics egy alkalommal felszólította, hogy

lépjen ő is Magyarország szolgálá- tába és szerezzen meg a szegedi kémiroda számára fontos katonai iratokat.

A vádlott vonakodott ezt megtenni, de Bankovics állandóan üldözte ezzel a ké- réssel, sokszor elvezette a kocsmákba, ahol leitatta és kisebb-nagyobb össze- geteket adott neki. Egy napon közölte Bankovicsal, hogy feleségével Mada- rason lakó anyósának látogatására uta- zik. Bankovics ekkor

négy levelet adott neki, hogy Ke- lebián adja azokat át egy ott szol- gálatot teljesítő Kiss nevű magyar őrnagynak.

A leveleket átvette és azokat megör- zésre átadta a feleségének, aki a leve- leket ruhájában elrejtette. A leveleket azonban nem tudta átadni, mert közben letartóztatták.

Az elnök kérdésére, hogy a vizsgáló- bírónál miért tett beismerő vallomást és miért tagadja a cselekményeket a fő- tárgyaláson. Marjanusics kijelentette, hogy a vizsgálóbíró előtt kényszer ha- tása alatt tette meg beismerő vallomá- sát.

A vádlott elmondotta ezután, hogy Bankovics igaz neve Hollós István és nem kém, hanem szubotocai ma- gánhivatalnok,

aki agent provokátor volt és csak azért akarta vele elhitetni, hogy kém, mert bürtönbe akarta juttatni. Bankovics- Hollóstól se éjjele, se nappala nem volt sokszor leitatta és akkor magyar pén- zeket adott neki

Az elnök kérdésére, hogy miért foga- dott el magyar pénzeket, Marjanusics azt válaszolta, hogy annyira be volt rugva, hogy nem is tudja mit csinált.

Az elnök ekkor ceruzával írt két el- ismervényt mutatott fel, amelyek így hangzanak:

«Elismervény. Átvettem 25. szóval huszonöt pengőt a H. M. VI/20-tól fon- tos katonai iratokért. Marjanusics Antal.»

Marjanusics beismerte a főtárgyalá- son, hogy a nyugtákat sajtákezüleg ír- ta alá, de teljes ittassággal védekezett. A levelek tekintetében kijelentette, hogy igaz ugyan, hogy Bankovics-Hollóstól átvett leveleket Kiss őrnagynak való kézbesítés céljából, de a levelek tartal- máról nincs tudomása.

Ezzel befejeződött Marjanusics Antal kihallgatása és az elnök Marjanusics Antalné, Turi Máriaét szólította elő, aki vallomásában elmondta, hogy az ura hogy ismerkedett meg az állítólagos Bankovicsal. Férje egy ízben közölte vele, hogy

Bankovics katonai iratokról be- szélt neki és nagy összegetek he- lyezett kiltásba, ha azokat meg- szerzi.

Tagadta, hogy tudott arról a négy le- vélről, amelyet Bankovics férjének át- adott.

Az elnök erre a körülményre nyom- ban elrendelte a vádlottak szembesíté- sét, amely izgalmas lefolyású volt. Ma- rjanusics kijelentette, hogy

fenntartja azt a vallomását, hogy a leveleket átadta feleségének és az akarta átcsempészni a határon.

Az elnök: (Marjanusicsnéhez): Miért tagad, amikor a férje a szemébe mondja, hogy tudott a levelekről?

Marjanusicsné: Nem tudtam, sohasem láttam a leveleket. Férjem hazudik.

Marjanusics újból a szemébe mondta az asszonynak, hogy ő dugta el a levele- ket, mire

Marjanusicsné férje felé ugrott, ar- culköpte, majd dulakodni kezdett ve'e.

A fogházörök választották szét a házsa- társakat, akik a következő pillanatban uj- ra összecaptak. Marjanusicsné a férjére rohant és

öklével többször férje arcába csa- pott

— Gazember, bitang, hazudsz, plul- pluj!

Marjanusics a tettelegességre tetteleg- séggel válaszolt és olyan erővel ütötte arcul az asszonyt, hogy az megtántoro- dott. Az elnök erőlesen rendreutasította és rendbírósággal sújtotta a vádlottakat, akiket a fogházörök nagynehezen szét- választottak.

Az elnök utasította a vádlottakat, hogy egymástól távol üljenek le. Az asszony még akkor is harciasan fenyegettődött és csak akkor foglalt helyet, amikor a fogházörök erőlesen lépett föl. Marjanusics kérte az elnököt, hogy ültessen fogház- ört ketjük közé, mert a feleségével nem mer egy padon ülni.

Az elnök ezután Hollós Istvánt, szuboti- cai magánhivatalnokot hallgatta ki, aki

arra kérte az elnököt, hogy vallo- mását zárt tárgyaláson tehesse meg.

Dr. Lemaics János védő ellenezte a nyil- vánosság kizárását, de a bíróság helyt adott a tanu kérelmének és zárt tárgya- lást rendelt el.

Hollós István a zárt tárgyaláson törté- nt kihallgatása után, amely másfél óra hosszat tartott, Cseh István, a szubotocai lovasezred közkapitánya került sorra. Előadta, hogy sohasem látta a vádlotta- kat. Az ezredtörzs leveleit állandóan ő vitte postára. Kizártam tartja, hogy a vádlottak tőle lophatták volna a náluk talált négy levelet, szerinte csak a pos- táról lophatták el.

Dr. Lemaics Jován védő kérésére a bíróság felolvastatta a levelek eltűnésé- ről a szubotocai postán felvett jegyző- könyvet, valamint a négy levelet, ame- lyeket a nyomozó hatóságok nem bon- tottak fel.

Az első levélben a lovasezred pa- rancsnoka üdvözlő a pristina 34. gyalogezredet szlávja alkalmából.

A második és harmadik levél arról tesz- tést, hogy egy Zagrebból Szuboti- cára helyezett alörmester megkapta be- osztását. A negyedik levélben az ezred- parancsnok jelentéktelen kimutatás meg- küldését sürgeti egy másik ezredtől.

Dr. Antonjevics államügyész hosszabb vádbeszédben kérte, hogy a vádlottakat szigorúan büntessék meg.

Dr. Lemaics védő azzal érvelt, hogy a vizsgálatot vezető hatóságok nem is- merték a levelek tartalmát, tehát nem is lehetett volna vádat emelni, a tárgyalá- son pedig nem bizonyult be, hogy a vád- lottak kémkedtek. Kéri a vádlottak fel- mentését.

A bíróság tanácskozásra vonult visz- sza, majd Radulovics tanácselnök ki- hirdette az ítéletet, amely szerint

a bíróság mindkét vádlottat büns- nek találta és öt-öt évi fegyházra ítélte.

Az államügyész és a védő felebbeztek az ítélet ellen.

Grol Milán vasárnap ismét Szuboticára érkezik

Grol Milán közoktatásügyi miniszter vasárnap ismét ellátogat kerületébe és párthíveivel többek közt Szuboticán is tart konferenciát.

A közoktatásügyi miniszter reggel nyolc órakor Topolára megy, ahol érkezlet lesz. Topoláról tizenegy órakor érkezik Szuboticára és ismét délután két órakor kiutazik Bajmokra, ahol széleskörű konferenciát tartanak.

Grol Milán közoktatásügyi miniszteren kívül dr. Dimitrijevic Drágó és dr. Havas Emil számolnak be a konferenciákon a politikai helyzetről.

A Baumgartner-hagyaték

A magyar irodalmi alapítványból a nyár folyamán adják ki az első díjakat nyolc magyar írónak

Budapestről jelentik: Több mint egy éve annak, hogy nyilvánosságra került Baumgartner Ferenc végrendelete. A kintinó esztétikus tudvalevőleg nagy alapítványt tett magyar írók részére, azonban fivére megtámadta a végrendeletet. Később a végrendelet végrehajtói Babits Mihály és Busch Lóránt megegyezést létesítettek Baumgartner fivérével, a járásbírósg pedig most végleg átengedte a hagyatékot a Baumgartner Ferenc Irodalmi Alapítványnak.

Az alapítólevél rendelkezései szerint évenként nyolc magyar író kap személyenként négyezer pengőnél semmiesetre sem kevesebb és nyolcezer pengőnél nem több évdíjat. A díjak felét szépirodalmat művelő, felét pedig a művészettel és szépirodalommal kapcsolatos tudományt művelő íróknak kell odaítélni. Az első díjkiosztás valószínűleg a nyáron történik meg Baumgartner Ferenc sírlelkének leleplezésével egyidejűleg.

Szuboticei panoráma

— ■ —
Április 1.

Bolondok és rygyek nagyságos fejedelme, hát ismét eljöttél hozzánk, akár a mult esztendőben és jövőre is. Polgártársaim pokoli tréfákon török buksi fejüket, agyali ábrázattal jön a kedves barátom és így szól:

— Hallottad? A Hübele föbelötte magát!

— Örület! — szörnyülködöm — borzasztó! — és úgy teszek, mintha szóról-szóra hinném, amit dalol, mert nem akarom elrontani a jó ember örömet, hisz majd kipukkan belőle a röhögés és két lépessel odább már explodál. Nahát ilyen könnyen se tettem még boldoggá senkit. Hát nem humánus cselekedet ez tőlem? Az illetők direkt halásnak, lekötöztettéim lesznek, mert nem rontom el a szenzációs trükkjeiket, agyalágyult mókáikat azzal az izléstelen cinizmussal, amely a mai fiatalemberekre oly jellemző, hogy így szólóknak:

— Eredj a fenébe!

Vagy:
— Hülye! Azt hiszed, nem tudom, hogy április elseje van!

Vagy esetleg magam csapok le a vadállatra, mielőtt még kinyithatná a csőrért, felborzolt hajszálakkal és dult képpel, hogy:

— Rettenetes! Megölték az orosz cárt!

Ebben az a vicc, hogy az illető félrehezza az alsó ajkárcait és így szól:

— Tedd lóvá az öreg apádat — és nem hiszi el, hogy az orosz cár halott, ha megfeszülök, akkor se. Különben is erősen pozitívista lélek, aki csak azt hiszi el, amiről személyesen győződött meg, amit a két högölyszemével látott. Ép így azt se lehetne neki bemesélni, hogy Franciaországban kikiáltották a köztársaságot. A kedvenc újságjában nem volt benne, már pedig...

Április elsején a leghelyesebb ágyban maradni és vízszintes helyzetben várni he a másodikát. De miből éljenek akkor a szegény ugratók? És valljuk be: nekünk is jól esik ártatlan ábrázattal

„ODOL“ a világ legtöményebb szájvize, néhány csepp elégséges belőle. Az „ODOL“ ezért takarékos, az „ODOL“ ezért o'csó.

„ODOL“ kapható minden gyógyszerárban, drogériában, illatszerésznél és fodrásznál.

bemondani szörnyüéseket, amire tulajdonképpen titokban vágyódunk és reménykedve gondolunk mindig, hogy:

— X. a villamos alá feküdt.

— Z. elikkasztotta a betéteket és külföldre menekült.

— Y. kilopta egy felebarátja zsebéből az aranyórát, láncostul és megvadászva szállították Mitrovicára.

Az emberek alajában véve örökké naiv gyerkőcök maradnak. Idealisták és ábrándozók. Csak nem mindig teljesülnek az ábrándjaink és másnap újra együtt kell taposni az örök malmot az undokkal, akiket sajnós, nem tettep izekre a bomba, nem gázolt el a vonat és nem vitt el a csendőr...

(más)

Közzétették a Kellog javaslatára küldött francia válaszjegyzéket

Párisból jelentik: Szombaton tették közzé Briand külügyminiszternek Kellog javaslatára adott válaszjegyzékét.

A jegyzék elején Briand annak a reményének ad kifejezést, hogy Amerika és Franciaország közti jegyzékváltásnak gyakorlati eredménye lesz.

— A francia kormány — írja Briand — azon az állásponton van, hogy

a kétoldali háború elleni szerződés sokkal előgadatthaóbb, mint a több oldalú,

mert az utóbbi végrehajtása nehézségekbe ütközik.

Briand emlékeztetbe idézi a havannai kongresszus határozatát, amely a támadó háborút ítélte csak el, majd hangsúlyozza, hogy a francia kormány en-

nek ellenére hajlandó elfogadni Amerika javaslatát, de csak azzal a feltétellel, ha a vállalt kötelezettségek nem lesznek ellentétben a múltban kötött egyezményekkel.

A jegyzék ezután ismerteti a francia kormány három kikötését, melynek elfogadása esetén Franciaország csatlakozhat Amerika akciójához. Az egyik kikötés, hogy a német, angol, japán kormányok is kössenek hasonló szerződést Amerikával és kötelezzék magukat, hogy vitás kérdéseket békés eszközökkel fogják elintézni.

— A szerződés csak akkor lép életbe — végzi a válaszjegyzék — ha ahhoz valamennyi állam csatlakozik.

Vernácski Szevén szuboticei ügyvédet választották Sztarakanizsa polgármesterévé

Sztarakanizsáról jelentik: Sztarakanizsa város törvényhatósági bizottsága szombaton délelőtt és délután tartotta meg tisztújító közgyűlését. A közgyűlés dr. Zubkovic Pavle beogradi főispán jogügyi referens vezetése mellett nagyobb viharok nélkül folyt le.

Polgármesterre egy szavazattöbbséggel Vernácski Szevén szuboticei ügyvédet választották meg Dolinka Vászó ed-

digi polgármesterrel szemben. A többi tisztségviselőket abszolút többséggel választották meg a következőképpen:

Főjegyző Tulics Alekszandar. Közigazgatási tanácsnok Kuzmics Dusán. Főszámvéző Sztoljanovic Dusán. Adófőnök Huszág István. Alkapitány Léh Ferenc. Városi pénztáros Batta Ferenc. Házipénztári ellenőr Losovec József. Adótiszt Batta Dezső.

A királyné és a biboros szerelme

Részlet Dumas: „A nyakék“ című regényéből, a Bácsmegeyi Napló könyvakciójának következő kötetéből

Rohan herceg biboros Mária Antoinett hívasára megjelent a királyi palotában. A királynő négy szemkőzt van a biborossal, de a szomszédos teremből minden elhangzó szóra figyelnek és a királynő tudja ezt. Ettől a beszélgetéstől függ Rohan herceg sorsa.

... — Felség! — mondta a biboros — könyörgök, legyen kiméletes hozzám. Ha már nem szeret, ne sértsen legalább.

— Nagy Isten! — kiáltott fel a királyné elsápadva — mit beszél ez az ember?

— Jól van! — folytatta a biboros, akiben egyre jobban forrt, kavargott a harag — nagyon jól van Felség; azt hiszem elég tartózkodó voltam, nem kelletne így bánnia velem. Különben is mindössze asszonyi kacérkodásról van szó. De minék ismételnem, amit már elmondtam. Tudnom kellett volna, hogy ha a királyné azt mondja: Elég volt! ez éppen olyan parancsoló törvény, mintha a nő

azt mondja: Akarom!

A királynő felkiáltott, mint az örült és megragadta a biboros csipkés kezéljét.

— Mondja, mondja gyorsan — líhegte

— én mondtam, hogy: Elég volt! és azt is, hogy: Akarom!? Kinék mondtam az egyiket és kinék a másikat?

— Nekem, mind a kettőt.

— Önnek?

— Felséged elfelejteti, hogy mondta az egyiket, én sohasem fogom elfelejdeni, hogy hallottam a másikat.

— Rohan herceg, ön alávaló hazug! Áruló, aki gyalázza a királynőt!

— Felséged pedig szívtelen nő és hitetlen királyné!

— Nyomorult!

— Ravaszul, lassan ébresztgette szerelmemet, reményeket keltett bennem.

— Reményeket! Istenem! Én örültem meg, vagy ő gazember?

— Mertem volna-e különben arra gog-

dolni, hogy éjjeli találkozókat kérjek, amelyre el is jött Felséged?

A királyné felhőrdült, a hörgésre hosszú sóhaj felett a szomszéd szobából.

— El mertem volna jönni a versaillesi parkba — folytatta a biboros — ha nem küldi értem De La Motte grófnét?

— Nagy Isten!

— Hogyan tudtam volna egyedül megszerezni a vadászlat mellett levő kertajtó kulcsát?

— Istenem!

— Mertem volna kérni, hogy hozza el ezt a rózsát? Ezt a drága, ezt az átkozott rózsát, amelyet annyi forró csókkal illetem?

— Istenem...

— Én kényszerítettem-e vajjon, hogy iöijön el a következő éjszakán is és hogy csókolnom engedje mindkét kezét, amelynek illata ma is él bennem és megőrjti? Igaza van, ha most szememre veti.

— Oh, elég! Elég!...

Ez az izgalmas jelenet, amely Rohan biboros letaftoztatására vezet, egy kis részlet Dumas »A nyakék« című szenzációs regényéből, amely a Bácsmegeyi Napló olesó könyvakciójának áprilisi köfete. A közel 600 oldalas nagyszerű regényt izléses kötésben 30 dinárért megkapja minden előfizető és olvasó, aki kitöltve beküldi az alábbi szelvényt.

Kérem részemre
Dumas Sándor: Nyakék
című 584 oldalas regényét be-
költe megküldeni.
A 30 dinár vételárat postata-
karékpénztár utján küldöm be.
Aláírás:
Cím:

Titokzatos betörés az elmeegógyintézetben

Bécsből jelentik: Titokzatos betörést kíséreltek meg szombatra virradó éjjel Ybbs-ben, az országos elmeegógyintézetben. Az egyik éjjeliőr észrevette, hogy világosság van az igazgatósági iroda melletti pénztárhelyiségben. Figyelmeztette egyik társát, akivel óvatosan közeledett a pénztárhelyiséghez, ahol három betörő épen munkában volt és a vas pénztárszekrényt fészegelte. A rajtakapott betörők revolvert rántottak, lövöldözni kezdtek és megsebesítettek mindkét éjjeli őrt, majd elmenekültek.

A sebesült éjjeli örök fellármázták a tébolyda személyzetét, amely aztán autón megindította a hajszát a betörők után, akik a tébolyda kertje mellett várakozó autóra ugrottak és elrohogtak Bécs felé. Üldözőik nem tudták őket utólrenni és Bécs külvárosának uccáin végleg eltűnt a betörők autója. A bécsi rendőrség még az éjszakai órákban erélyes nyomozást indított és felutatta a szóbanforgó autót, amely egy Citroen kocsi és tulajdonosát Mahala János huszonnégy éves bécsi posttkereskedőt, akit letartóztattak. Mahala azonban kercken tagadja, hogy tud a betörésről.

HIREK

NOVOSZEL ANDOR

A Vajdaság egyik legnépszerűbb elbeszélője halott. Derüs, optimista világnézetével, amelyet öntudatosan vallott pajkosan csillogó szemével és örökké mosolyra álló szájával, tehát hűtlen lett hozzánk.

Elbűvölő kedvességénél csak ötletesség volt nagyobb. Szűk falusi környezetében, ahol tanítóskodott, ő tartotta kezében a bohém, tréfáskedvű ugrató szellem vezéri pálcáját. Ha az ember összeírta azokat a mókákat, mulatságos eseteket, amelyek Novoszel nevéhez fűződnek, kitelnék egy olyan kötet, mint az Igy a koma.

Legyen szabad a gyász komorságát megenyhítenem néhány ilyen emlék föllevenítésével. Ezekre az emlékekre ma fájdalmas resignációval gondolunk vissza.

Egy kissé idős, elegáns szentai uriember egyszer elfogta Novoszel Andort és keservesen panaszkodott neki:

— Nézze, kérem — mondta — nagy bajban vagyok.

— Szerelem?

— Az. Azaz, hogy... nem az. En itt már évek óta pártfogolok atyailag egy műkedvelőhölgyet és most végét szeretnék vetni a dolgonak. Szakítani akarok vele, de nagyon, nagyon gavallérosan.

— Nehéz ügy — így a Novoszel.

— Adjon tanácsot — így a szentai ur.

Novoszel tündök egy kicsit, aztán nagykomolyan megkérdezi:

— Tehát szakítani akar vele?

— Igen.

— Ugy, hogy soha többé semmi köze ne legyen hozzá, a nő szabad legyen s amellet egész életére el legyen látva?

— Ugy, ugy!

Novoszel a fülébe sugta:

— Vegye feleségül.

Novoszel az egyik szentai vendéglőben ül a kártyasztalnál és kibicél. Mellette egy ur játszik. Az ur egyszer csak hátrafordul a pipázó íróhoz:

— Legyen olyan jó, hozzon nekem egy pakli új kártyát.

Novoszel kivesszi a pipát a szájából és méltatlankodva felel:

— Miért nem mindjárt Goethével hoztat magának új kártyákat?

Szól és a pipát ismét visszateszi a szájába.

Hídat építettek valahol Szentá határában és a mérnökök szokás szerint ki akarják próbálni a hid erősségét is, hogy elbírja-e majd a terhet. Egy szentai asszony, ki már sokat hallott arról, hogy a hidat ki fogják próbálni, megkérdezi Novoszelt, hogy miképpen megy végbe ez a próba?

— Hát tudja lelkem, összeszedik valahány nyelven asszony van a faluban és egyszerre mind ráállítják a hidra. Ha a hid kiállja a terhet, akkor jó.

— Hátha nem állja ki és leszakad? — kérdezi a kíváncsi asszony.

— Akkor még jobb! — felel Novoszel.

Novoszel ül a vendéglőben; előtte a cigarettája és az öngyújtója. Ir. A mellette levő asztalnál egy nő ül, szájában rágyújtatlan cigarettával. A hölgyike egy darabig reménykedik, hogy Novoszel észreveszi és tüzet ad neki. De aztán elfogy a türelme, ő megy Novoszel asztalához és rámutatva az öngyújtóra, így szól:

— Szabad elvenni?

Novoszel ránéz és mosolyogva mondja:

— Oh kérem, hölgyeknek mindent szabad — még visszaadni is.

... Ez volt Novoszel aranyos, derüs, optimisztikus világnézetének a forrása. Ez a humor volt mindig írásai népszerűségének titka is.

Földesdy József

— Dr. Ribár Iván Noviszadon. Noviszadról jelentik: Dr. Ribár Iván nemzetgyűlési képviselő szombaton Noviszadra érkezett. Vasárnap a képviselő Gyurgyevóra utazik, ahol népgyűlésen vesz részt.

— Coolidge elnök aláírta a jugoszláv-amerikai adósságrendező szerződést. Washingtonból jelentik: Coolidge elnök szombaton délelőtt aláírta az Egyesült-Államokkal szemben fennálló jugoszláv háborús adósságok rendezéséről szóló jugoszláv-amerikai szerződést.

— **Bírósági nyugdíjazások és áthelyezések.** Az igazságügyminiszter nyugdíjazta Sztolic Koszta titeli könyvvezetőt. Gyurisin Dragutin pansevói telekkönyvvezetőt Titelre, Heller Antal titeli telekkönyvvezetőt Pansevóra helyezte át. Sicz Ranko belacrkvai törvényszéki bírót nyugdíjazták. Kolbaszin Boris noviszadi járásbírósági jegyzőt a járásbírósághoz helyettes ügyészi megbízottá, Milacics Velimir járásbírói járásbírósági jegyzőt helyettes ügyészi megbízottá nevezték ki. Damjanov Jakab szuboticiai törvényszéki jegyző lemondását elfogadta az igazságügyminiszter.

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Enyhe és nyugaton esőre hajló idő várható.

— **Egy Lobkovitz herceg öngyilkossága Nizzában.** Nizzából jelentik: A Páris—milánói gyorsvonat péntek esti érkezésénél borzasztó jelenetek voltak szemtanúi azok, akik a nizzai pályaudvaron tartózkodtak. Amikor a gyorsvonat befutott a pályaudvarra, a tömegben átvette magát egy fiatalember és mielőtt megakadályozhatták volna, a mozdony elé ugrott. A mozdonyvezető fékezett ugyan, de már nem tudta megállítani a mozdonyt, amely leszelte a szerencsétlen ember fejét. A nyomozás megállapította, hogy az öngyilkos a 25 éves Lobkovitz György herceg, aki nyomban meghalt. Hogy a fiatal herceg miért követte el az öngyilkosságot, azt nem tudták megállapítani.

— **Egy tanáregéd szerencsétlensége a bécsi egyetem vegyészeti laboratóriumában.** Bécsből jelentik: A bécsi egyetem vegyészeti laboratóriumában dr. Jörg Henrik fiatal asszisztens péntek este kísérletei közben kétszer is szerencsétlenül járt. A tanáregédet, aki egyedül volt a laboratóriumban, hirtelen rosszul lett fogta el és ájulás környezett és ekkor vette észre, hogy munka közben véletlenül megérintett egy gázcsapot, amely kinyílt és gázzal töltötte meg az egész helyiséget. Jörg nagy nehézen kitért a szomszédos terembe, a nagy laboratóriumba, de amikor itt fel akarta csavarni a villanyt, feldöntött egy nagy üvegtartályt, amelyben tíz liter kénsav volt. Az üveg leesett és összetört, a kénsav végig folyt a padlón, az erejét vesztett tanáregéd pedig beleesett a maró folyadékba, amely leégte róla a ruhát és a cipőt és alsótestét felmarta. A zajra a laboratórium személyzete elősietett a tanáregéd segítségére, akit a kórházba szállítottak.

— **Szombor város közgyűlése.** Szomborból jelentik: Dr. Maximovics Sztován szombori polgármester április hó 3-ikára hívta össze Szombor város rendes közgyűlését. A tárgysorozaton 29 pont szerepel. A közgyűlésen újból választják az egyes bizottságokat, mert az ellenzéki bizottsági tagokkal való megegyezés értelmében minden bizottságba arányszámuk szerint ellenzéki tagokat is választanak. A tárgysorozaton szerepel a tartományi tisztviselők részére kiutalandó háztelkek ügye, a pénztári állomány elhelyezése, a városi tisztviselők állások pályázati határidejének meghosszabbítása, a villamos világitási hálózat kibővítése, új kapcsolótábla beszerzésére áreljétes kiírása és másfélmillió dinár hitel megszavazása, a városi villanytelep tisztviselői létszámának csökkentése és a meglévő tisztviselők fizetésávitása.

— **Automobilos betörök Budiszaván.** Noviszadról jelentik: Pápista István budiszavai gazda feljelentést tett a csendőrségen, hogy az elmúlt éjjel ismeretlen tettesek teljesen kifosztották a házat. A betörök nagymennyiségű ruhaneműt és más értéktárgyakat vittek el. A gornyikovilji csendőrök kiszállt Budiszavára és a nyomozás megállapította, hogy a betöréskor többet követtek el, akik autóra rakták a lopott holmit és autón Noviszad irányába menekültek.

— **Eltemették Sztipics Bélát.** Szombaton délután nagy részvétel mellett eltemették el Sztipics Bélát, a szuboticiai műkedvelők halottját. A negyedik kör Boskovicseva-uca 21. számú gyászház udvarát három óra előtt már megtöltötte a gyászoló közönség, amely nagy tömegekben jelent meg a temetésen. Három órára megérkezett a gyászházba a Kereskedőifjak Egyesületének küldöttsége, a Katolikus Legényegylet tagjai, az iparos dalárda, az összes szuboticiai műkedvelő társulatok kiküldöttsége és a szuboticiai Népkör küldöttsége. Nojcek Géza elnökkel az élén. A gyászszertartást dr. Nacsá Lajos lelkész, a Katolikus Legényegylet elnöke vezette. A szertartás után a Népkör részéről Perl Sándor egyetemi hallgató bucsuztatta el a halottat, majd Kovács Kornél karnagy vezénylete alatt az iparos dalárda gyászalt énekelte. Ezután megindult a temetési menet. A halottas kocsi két oldalán a Legényegylet tagjai alkottak sorfalat. A kocsit előtt hosszú sorban haladtak a különböző egyesületek csoportjai a koszorúkkal. A gyalogon és kocsit mögött a közönség védelmezhetetlen tömegei vonultak impozáns külsőt adva a temetésnek. Sztipics Bélát a Bajai-úti temetőben levő családi sírholtban helyezték örök nyugalomra. A temetőben a koporsó beszentelése után a Kereskedőifjak Egyesülete barátai és a Katolikus Legényegylet bucsuztak el a halottól. A gyászszertartás az iparos dalárda énekzásaival ért véget.

— **A főállamügyész Pansevón.** Noviszadról jelentik: Dr. Kupuszárevics Mihály főállamügyész Pansevóra utazott, hogy az ottani ügyészségen vizsgálatot tartson.

— **A birkozóhajnok engedélye.** Szomborból jelentik: A szombori törvényszéken dr. Masirevics tanácsa a szombori sportegylet többszörös nehézsúlyu birkozóhajnokának bűnyüvét. Nagy István még 1925. év végén professzionista birkozó lett, majd később községről-községe járva vásárokon mint erőművész produkálta magát. A mutatványokra a bácskai főispáni hivatalból 1926. március 13-ikáig kapott engedélyt és annak lejártával engedélyt a március hónapot decemberre javította ki. Az ügyészség közokirathamisítással vádolta, Nagyot, de megállapítást nyert, hogy az engedély, amikor azon változtatott, már lejárt, tehát nem volt közokirat és így Nagy csak kihágást követett el. A bíróság felmentette a vádlottat. Az ítéletben az ügyész is megnyugodott és így az jogerős lett.

— **Cambridge evezős csapata legyőzte Oxfordot.** Londonból jelentik: Egész Anglia nagy érdeklődése mellett folyt le szombaton Oxford és Cambridge evezőscsapatának versenye a Temzén mert ezuttal nyolcvanaszor mérkőzik egymással a két csapat. A mérkőzést óriási tömeg nézte végig és motorcsónakról szemlélte a versenyt az aigan királyi pár is. A Temze felett repülőgépek keringtek, amelyek utasai a magasból kitűnően figyelhették a versenyt. A mérkőzést Cambridge 10 hosszal legyőzte Oxfordot. Az elért idő 20 perc 29 másodperc volt. A versenyen Cambridge mindvégig vezetett.

— **Letartóztatás királysértésért.** Noviszadról jelentik: A szombori rendőrség letartóztatta Delics Szima szombori munkást, akit királysértéssel vádolnak. Beszállították a noviszadi ügyészség fogházába.

— **A baranyai menekültek műkedvelő előadása Beogradban.** Beogradból jelentik: A baranyai menekültek beogradi dalköre husvét vasárnapján színe hozta a Gyimesi vadvirág című népsziművet. A műkedvelő előadást a Petrograd kávéház helyiségében tartják.

Üzleti könyveket
jó papíron,
szép és tartós kötésben
készít a
MINERVA-NYOMDA, SUBOTICA
KÉRJEN AJÁNLATOT 2134

— **Vakok értekezlete Szuboticán.** A vajdasági vakok közül azok, akik zenével vagy egyéb szakmukával keresik meg kenyerüket, a jelenlegi nehéz viszonyok folytán válságosra fordult gazdasági helyzetük tüzetes megbeszélése céljából április hó 6-ikán, Nagypénteken délután három órakor a Nacional-szálló tánctermeiben értekezletet tartanak. Erdélyi Árpád, az értekezlet összehívója felkéri az összes érdeelt vakokat, hogy az értekezleten jelenjenek meg. Egyben a látókat is kéri arra, hogy vak ismerőseik figyelmét az értekezletre felhívni sziveskedjenek.

— **A tavaszí és nyári Idényre Farkas** Mór angol uri szabó Noviszad, ajánlja prima angol szövét öltönyeit és felöltőt. Elsőrangú szabás és kidolgozás. Mérsékelt árak.

— **Az osztrák kereskedelmi kamara hetvenöt éves jubileuma.** Osztrákról jelentik: Az osztrák kereskedelmi kamara ez év májusában ünnepli fennállásának hetvenötödik évfordulóját. Ez alkalommal az ország összes kereskedelmi kamaráinak részvételével kongresszust tartanak Osztrákban. A kongresszus előkészületei serényen folynak.

— **Óriási katasztrófa egy varsói házbeomlás alkalmával.** Varsóból jelentik: Varsó központjának egyik legforgalmasabb utcáján összeomlott egy építés alatt álló ház, amelyet már a negyedik emeletig felépítettek. Szerencse, hogy az összeomlás pillanatában munkaszünet volt és így nem az egész munkaszemélyzet tartózkodott az állványokon, különben a katasztrófa óriási arányú lett volna. A lezuhanó romok így is nyolc munkást temettek alá, akik mind meghaltak, míg többen sérüléseket szenvedtek. Az építési vállalkozót és a felügyelő nézőket azonnal letartóztatták, mert megállapították, hogy selejtes építő anyagot használtak és a felügyelő is gondatlan volt.

— **Tűz pusztította el azt a fűrésztelepet, ahol Nagy Péter cár mint ács dolgozott.** Amszterdami jelentik: Saandamban kigyulladt egy gyár, amelynek tüze átterjedt a szomszédságban álló történelmi nevezetességű De Grootvorst fűrésztelepre, amelyben 1697-ben Nagy Péter orosz cár mint ács dolgozott. A tűzoltóság fáradozása sikertelen maradt és a történelmi nevezetességű épület teljesen leégett, csak falai maradtak meg.

— **Két hadirepülő végzetes karambolja.** Párisból jelentik: Metznel gyakorlat közben mintegy ezer méternyi magasságban két hadirepülőgéppel összeütközött. Az egyik gép pilótája, egy altiszt, ejtőernyővel ugrott le, az ernyő azonban nem nyílt ki és így a szerencsétlen ember teste teljesen szétlapult a földön. Kísérője sértetlenül jutott le. A másik repülőgép a leszállásnál feborult, vezetője azonban csak könnyebb fejsérülést szenvedett.

— **Háromszázmillió dollár a Mississippi szabályozására.** Washingtonból jelentik: A szenátus 325 millió dollárt szavazott meg, hogy a Mississippi árvízterületén megkezdjék azokat a munkálatokat, amelyek a jövőben az árvízet megakadályozzák.

— **Kétezer veszett kutya.** Párisból jelentik: Garonne departementban a kutya veszettség annyira elharapódzott, hogy több, mint kétezer veszett kutya garázdálkodik.

— **Románia külföldi kölcsöne.** Bukarestből jelentik: Manóescu az Adeverulban cikket írt, amelyben kijelentette, hogy Románia óriási politikai hibát követett el akkor, amikor aláírta a francia háborús adósságok rendezéséről szóló szerződést. Románia Franciaországnak kétszázötvenmillió aranyfránkkal tartozik, viszont ezzel szemben Franciaország a világháborúban elpusztított petrolemterületekért kétszázötvenmillió aranyfránkot köteles fizetni Romániának. Franciaországnak tehát semmi követelni valója nincsen Romániával szemben, mert Franciaországban nincsen törvényszék, amely a tartozást valorizálva ítélné meg. A Franciaországban vásárolt hadianyagokra Románia alaposan ráfizetett. A kormány súlyos politikai hibát követett el a szerződés aláírásával és azt azért tette, hogy a francia közvetítéssel külföldi kölcsönhöz jusson. A cikk politikai körökben kínos feltűnést keltett.

Véres összeütközés a diákok és a rendőrök között az öngyilkos przemysli diák temetésén. Lembergől jelentik: A przemysli gimnázium egy Skorovski nevű tanulója, mint ismeretes, arcútlótté tanárát és azután öngyilkosságot követett el. Skorovski temetése alkalmával vad tüntetésre került a sor. A sírnál három diák beszélt, akik az ifjuság jogait dicsőítették. Ezután tüntető menet vonul a gimnázium elé és a diákok betörték az épület összes ablakait. Egy csapat diák behatolt az épületbe és szétrombolta annak berendezését. A rendőrségnek kellett kivonulnia, de a diákok szembeszálltak a rendőrökkel is, amire a rendőrség fegyverét használta. Egy diák súlyosan megsebesült. A város összes iskoláit bezárták.

Spitzer szőrmeáruház gyermekkonfekció osztályának eredeti modell produkciója felülmúlja a főtéri kirakatban levőket is.

Nagy vasúti szerencsétlenség Newyork közelében. Newyorkból jelentik: A Long Island-vasútvonalon egy Newyorkba haladó személyvonat Qucens mellett kisklott, az elektromos mozdony kiugrott a sinekről és hat kocsi rántott maga után. A vonaton mintegy hatszáz utas volt, akik között borzalmas pánik keletkezett. A legtöbben a kocsik összezuhanott ablakain másztak a szabadba. A szerencsétlenség alkalmával negyven utas súlyosan megsérült és többen a halállal vívódnak.

Elfogott zsebmetesző. Sztarakanizsáról jelentik: Lakatos Vilma rovtomultu nőt a kanizsai rendőrség pénteken abban a pillanatban tartóztatta le, amikor az egy piaci árus pénztárcáját akarta kiemelni. A régen körözött zsebmetesző bűnlajstromát most állítja össze a rendőrség.

Gragyanszka Kaszina április 1-én teadélután rendez 5—7-ig. Pátkai zenekara játszik.

A világ aranykészletének fele Amerikáé. Washingtonból jelentik: Mellon pénzügyi államtitkár kijelentette, hogy a világ aranykészletének a fele még mindig az Unió kezében van, annak ellenére, hogy csak márciusban kilencven millió dollár értékű aranyat küldtek Európába.

A Trandafil-árvaház és a Rajasics-Internátus ügye a Matica ülésén. Noviszadról jelentik: A Matica Szrpszka irodalmi szakosztálya és igazgatósága csütörtökön együttes ülést tartott, amelyen megvitatták a Matica házvételének kérdését. A Matica tárgyalásokat folytat Georgijevics Mihály noviszadi kereskedővel, a Futaki-uton levő villájának megvétele tárgyában. Ebben a villában kapnának elhelyezést a Trandafil-alapítvány árvaházának növendékei. A ház megtekintésére kiküldött bizottság a Georgijevics-féle villát megfelelőnek találta. Ennek ellenére az együttes ülés husz tag kérésére nyilvános leírást írt ki az árvaház céljainak megfelelő épületre. Ugyanezen a gyűlésen beszámoltak a városi törvényhatósági bizottság határozatáról, amely szerint a város hajlandó eleget tenni báró Rajasics József kérelmének, hogy egy létesítendő internátus céljaira engedjen át a város ingyenes telket. A város teljesítette a kívánságot, amit azonban ahhoz a feltételhez kötött, hogy a Matica Szrpszka ezzel kapcsolatosan bizonyos anyagi kötelezettségeket vállaljon. Az együttes ülés kimondta, hogy semmiféle kötelezettséget nem vállal.

Gyapjuneműek

Minden gyapjunemű jól tisztítható RADION-nal. Legyen azonban figyelemmel arra, hogy a gyapju már magában véve is nagyon érzékeny és csak óvatosan szabad vele bánni.

A gyapju nem tűri a forró vízzel való kezelést, mert a rostok összezsugorodnak.

Tehát: a RADION-t mint rendszeren hidegen feloldani és ebben az oldatban a gyapjuneműeket dörzsölés és csavarás nélkül könnyedén átnyomkodni, Ilymódon a RADION egymaga eltávolít minden szennyet.

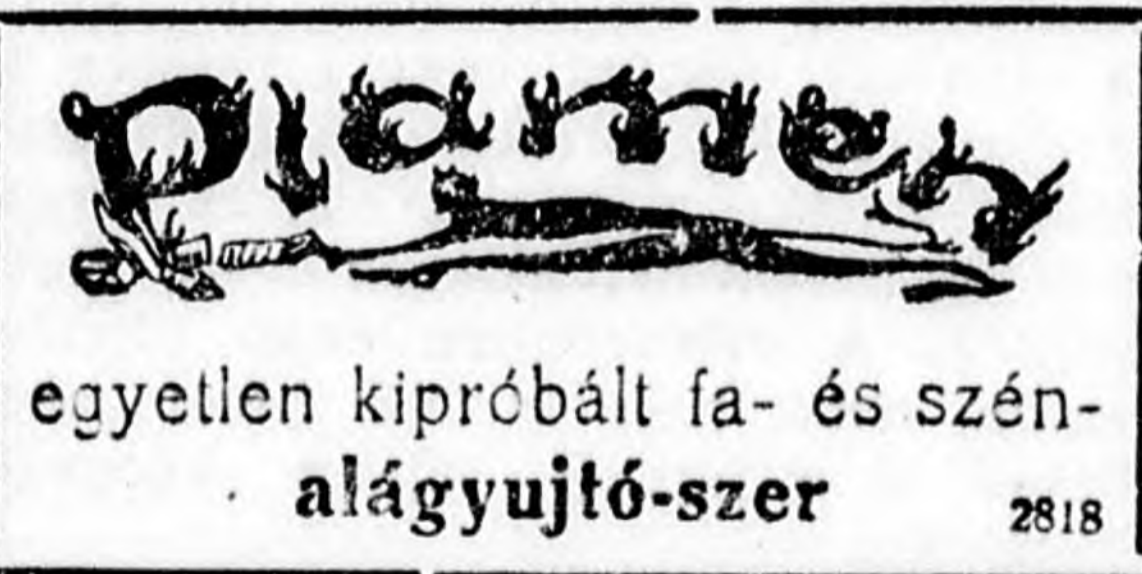
Szárításhoz a ruhát nem szabad felakasztani, hanem rendszeres hőmérséklet mellett kendőkre fektetve kitergetni.

Ezzel a módszerrel jumper- és egyéb gyapjuneműi úgy megtisztulnak, mintha újak lennének — a színek ragyogóvá élénkülnek, a gyapju pedig nem zsugorodik egy cseppet se össze.

2827

A bácskai tartomány átvesszi a megyei árvaszéket. Szomborból jelentik: Április elsején a bácskai tartományi választmány a tartomány és járási önkormányzatról szóló törvény 9. pontja alapján átvesszi a volt megyei árvaszéket. A tartományi szabályrendelet szerint az árvaszék részére ideiglenesen a következő státust állapították meg: egy elnök, nyolc ülnök, öt jegyző, egy iktató, egy nyilvántartó, egy lajstromozó, egy levéltáros, három segédelevéltáros, egy kiadó, négy irnok, négy szolga. A tartományi választmány felhatalmazta Klicin Mita elnököt, hogy a tisztviselő állások végleges betöltésére a hivatalos lapban írjon ki pályázatot. A választást a legközelebbi közgyűlésen tartják meg.

A szuboticei Szokol-egyesület előadása. A szuboticei jugoszláv Szokol-egyesület április elsején, vasárnap délután félhétfő órákor »Szelot« rendez, amelynek keretében Popovics Velja fog szokoltárgy előadást tartani.

A szuboticei közigazgatási bizottság ülése. A szuboticei közigazgatási bizottság szombaton délután három órákor tartotta első ülését Manojlovics Dusan főispán elnöke alatt. Az ülésen Sztipics Károly dr. polgármester betervezte jelentését a városi közigazgatás működéséről. Az ülésen több kisebb jelentőségi ügyet intéztek el.

Legjobb ruhát a legfinomabb angol szövetből Szuboticeán a legjutányosabban Bózsó szabó készít. Telefon: 651.

Megtalálták a megszökött szombori iskolás lányokat. Szomborból jelentik: A Bácsmegyei Napló megírta, hogy a szombori leánypolgári iskola két kiskorú növendéke P. L. és B. B. szülei lakásáról huszonnégyezer dinárt elvittek és a pénzzel ismeretlen helyre szöktek. A kétségbeesett szülők feljelentésére a szombori rendőrség detektíveket küldött ki Zagreb felé, amerre a fiatal szökevények egyik társnőjük vallomása szerint szerdán este elutaztak. Slukics József detektívfelügyelőnek sikerült megtalálni a lányokat Djakovón, ahol egy ismerősüknél csütörtökön éjszaka megszálltak. A két fiatal leányt szombaton reggel visszakísérték szüleihez, ahol azt mondták, hogy rossz bizonyítványuk miatt akartak külföldre menni.

Saljapin oroszországi villáját gyermekszanatóriummá alakítják át. Moszkvából jelentik: Saljapinnak a vladimirszki kormányzóságban levő főúri kényellelemmel berendezett villáját nemrégiben nemzeti tulajdonnak deklarálta a szovjet. A villában a közeljövőben állami gyermekszanatóriumot rendeznek be.

Husvétii ünnepekre
 legszébb és legjutányosabb
 2836
ajándék
 RUFF cukorkaüzletben kapható

Véres harc Kalkuttában a sztrájkoló munkások és a rendőrök között. Kalkuttából jelentik: A Lilloohali vasúti műhelyekben mintegy kétezer munkás sztrájkbalépett és a sztrájkolók társaikat is bele akarták a sztrájkba kényszeríteni. Rendőrség vonult ki, a sztrájkolók azonban közáporral fogadták a rendőröket. Egy rendőrtisztviselő súlyosan megsebesült. Katonáságot hívtak segítségül, a tüntetők azonban a katonákat is követ fogadták. A katonai parancsnokot megsebesítették, mire az egyik tiszt tüzet vezényelt. A sztrájkolók közül ketten meghaltak és ötven súlyosan megsebesültek.

Ruff-cukorkát, csokoládét, ha frisset, olcsót és finomat akar, csak a Bonbonnière-ben vásároljon. Rudicseva ul. 3.

A szuboticei cionista szervezet kultürestje. A cionista szervezet szuboticei csoportja vasárnap, április 1-én este félkilenc órákor a Nacional-szálló nagytermében (a Francia Klub helyiségében) kultürestét rendez, amelyen Kopp Marcell a zsidó polgár kötelelességeiről, dr. Vidor Inre az anticionizmus eszmévilágáról fog előadást tartani, dr. Boschan Samu pedig folytatja a világsajtó közléseiről szóló referálását.

A Letopisz legújabb száma. A noviszadi Szerb Matica folyóiratának, a Letopisz-nak áprilisi száma most jelent meg gazdag tartalommal. Dr. Bazala Albert zagrebi egyetemi tanár a szerbhorvát kulturális együttműködéséről, Malin Franjo a szellemi egység akadályairól, Gavrilovics Milenkó az ország gazdasági ujjáépítéséről írt cikket. Közli a lap ezenkívül Drainac Rade versét, továbbá a következő írásokat: Löbl-Albala Paulina: A nők egyetemi képzettsége. Tokin Boskó: A rendező győzelme a hetedik művészetben. (filmtanulmány.) Petrov Sz. Mihajlo: Művészeti élet Bulgáriában. Dr. Sztojanovics Dusan: Horvatiakov és Kirjejevszki (az orosz filo-

zofia szlavofil mesterei.) Dr. Milankovics M.: Világegyetemen és évszázadokon át (XXV.) Dr. Sztrefanovics Szevetiszláv: Régi hurokon (versek, köztük »Petöfi emlékezete«.) A Szemle-rovatban Sztajics Vászka a Szerb Királyi Akadémiáról, dr. Sztrefanovics Jovan a Franciaországi családi szavazójogról, George Valdemar a párisi őszi szalonról, Vidakovics A az 1927. évi angol irodalomról és dr. Hlapec-Györgyevics Julka: Kveder Zofka (Demetrovics Jurajné) prágai irodalmi működéséről írt tanulmányt. Jegyzetek, könyvismertetés egészítik ki a folyóirat tartalmát, ezenkívül az Adalékok állandó mellékletében dr. Ivics Aleksza ismertet egy száztiz év előtti pert, amelyben Vuk Karadzics, a szerb nyelvészet atyja, tanuskodott.

Dr. Vécsel Jenóné kozmetikai szalonja különleges arc- és bőrápolás, villany- és kvarcfénykezelés. Lakás: Trg Ciril i Metod 5. L Tel. 539.

Erdőtűz Sztarakanizsán. Sztarakanizsáról jelentik: A város mellett Nagyerdőben pénteken tűz ütött ki, amelyet csak több órai megfeszített munka árán sikerült elfojtani. A tüzet minden valószínűség szerint gondatlanság okozta.

A LEGSZEBB divatos mintás crep de chinek 85 dináért kaphatók Sár Sándorné divatüzletében Szuboticeán.

Noviszad város költségvetése a közgyűlés előtt. Noviszadról jelentik: Noviszad város törvényhatósági bizottsága április 10. és 11-ikén közgyűlést tart. Ezen a közgyűlésen tárgyalják le a városi költségvetést.

A SZÉPSÉG ELSŐ FELTÉTELE a háza, gyöngél és sima test, mely a
VESNA CREM
 használatával érhető el. — PRAUNSPERGER
 gyógyszerész, Zagreb, Starčevićov trg 18. 3253

A pesterzsébetiek husvétkor Noviszadon mérköznek. Noviszadról jelentik: Husvét két napján a Pesterzsébet csapata mérközik Noviszadon. Vasárnap a NAK, hétfőn a Juda Makkabi lesz a Pesterzsébet ellenfele. A Pesterzsébet csapatában Schlosser is játszik.

Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesoványodás, sápadtság, mirigybetegségek, bőrkürtések, kelések, furunkulusok eseteinél a természetes »Ferenc József« keserűvíz szabályozza a belek annyira fontos működését. Az orvosi tudomány számos vezérféria meggyőződött arról, hogy a valódi »Ferenc József« víz hatása mindig kitűnően bevállik. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Órizkedjék a spanyolnáthától
 A legbiztosabb védelmet nyújtják spanyolnátha, sarlach, diftéria, torokdaganat, influenza és a meghűlések ellen a
Dr. WANDER-féle ANACOT-PASTILLÁK
 amelyeknek egy házban sem szabadna hiányozni. Az ANACOT-pastillák fra o'y csekely, hogy azt mindenki könnyűségre meg zerszheli. Óvakodjék az értéktelen készítményektől, amelyekkel az utolsó időben a mi ANACOT-pastilláinkat utánazzák.

Vrsacon dühöng a skarlát. Vrsacról jelentik: A városi főorvosi hivatal közlése szerint a skarlátjárvány Vrsac városában szokatlanul nagy mértékben lépett fel. A betegség gyermekek és felnőttek között egyaránt pusztít. A városi főorvos rendelkezése a napokban megszüntették a görögkeleti templomban az áldozást, ahol nemcsak az ostyát, hanem a kelyhet is nyújtják a hívőknek. Március 30-ikán megszüntették az összes vrsaci iskolákban az előadást és az iskolák április 23-ig zárva maradnak. Az elemi iskola tanulói között már több mint negyven beteg van. A hatóságok mindent elkövettek, hogy megakadályozzák a járvány továbbterjedését.

A szélvihar pusztításai miatt éheznek egy bánati község lakossága. Vrsacról jelentik: A legutóbbi szélvihar, amely majdnem három hétig dühöngött, az egész délbánátban óriási károkat okozott a vetésekben és szőlőkben. Különösen a délibláti homokon elterülő Susara szenvedett nagy károkat, mert a heves és sokáig tartó délkeleti szél nemcsak a szőlőketekket semmisítette meg teljesen, hanem repülőhomokkal sok helyütt befedte a házakat, istállókat és maktárakat. Susara lakosságának nagy része élelmiszer nélkül maradt.

E'sült a puská. Vrsacról jelentik: Lázics Sztaniszláv jómódu palporányi gazdálkodó kocsi vadászatra indult. Leszállás közben fegyvere véletlenül elcsúszott és az egész söréttöltény belehatolt a jobb karjába és azt teljesen széjjelrepesztelte. A megsebesült gazdálkodót Vrsacra szállították és mivel a seb elszélesedett, a sérült kart dr. Seemayer Sándor sebész amputálta. A szerencsétlenül járt gazdálkodó állapota válságos.

DIVATOS HARISNYÁK

és férfizoknik a legnagyobb választékban és legolcsóbban Klein Jenő „HARISNYÁKIRÁLY“-nál Novisad, V. Becskerek és Senta.

Titokzatos éjszakai támadás egy szentai szállás ellen. Szentáról jelentik: Novák István kompetenciái szállásán péntek éjszaka két ismeretlen ember jelent meg. A kutyaugatásra figyelmes lett a távollevő gazda huszonnégYES nevelt fia, Kancsár Antal, aki felkapta vadászpuskáit és kirohant az udvarba, ahol észrevette, hogy a kukoricaszárkúp mellett két gyanús alak lapul meg. Az ismeretlenek észrevették Kancsárt és a nyitott kapun át elmenekültek. Az egyik visszafordult és ráölt a gazdára, a golyó azonban nem talált. Kancsár riadó lövést adott le, mire az ismeretlen tetesek elmenekültek. A titokzatos támadás ügyében a szentai rendőrség megindította a nyomozást.

Villámtorna a noviszadi sakk-klubban. Noviszadról jelentik: A noviszadi sakk-klub április elsején este nyolc órakor az Elit-kávéházban levő egyesületi helyiségekben érdekesnek ígérkező villámtornát rendez, amelyen a klub tagjain kívül vendégeket is szívesen lát. Egy játszma tíz percnél tovább nem tarthat. A küzdelemben 64 játékos vehet részt. A négy első helyezett sakk-klub részéről díjazásban részesül.

A zsidókörház közgyűlése. Holnap, vasárnap délelőtt fél tíz órakor a zsidó hitközség tanácstermében tartja közgyűlést a Singer Bernát Szeretet-ház Egyesület, amely a szuboticeai zsidó kórházat fenntartja. A közgyűlés a jövő évi költségvetést és munkaprogramot állapítja meg s így nagy érdeklődés nyilvánul meg iránta.

NIVEA-CREME

get ad
hasznal mind fiatalos frissesség
tudnia, amely a bőrt megőrzi és
Nivea-Creme-et kell használni
és a szörnyű, a bőrrel szembe
és a bőrt. Ahhoz, hogy szép
a női hajjal van szerencsés.

A szépség a nő életében

GYÖNGYFÉNY FOGSOR ILLATOS SZÁJ SARG féle

A szentai tanítók nagyrésze megbukott a kiegészítő nyelvvizsgán. Szentáról jelentik: A szentai és Szenta-szállási tanítók pénteken vizsgáltak a szuboticeai vizsgabizottság előtt. A huszonhét jelentkező közül két tanító és nyolc tanítónő bukott meg.

Vanderbildt hajótörést szenvedett? Newyorkból jelentik: Vanderbildt William, a híres amerikai milliárdos feleségével az Ara nevű jacht elindult a floridai Miamiól és március 25-én kellett volna megérkeznie Newyorkba. Mindeztidig nem érkezett meg és semmi hírt sem adott magáról. Attól félnek, hogy az Ara jacht minden utasával együtt elpusztult.

A szuboticeai demokrata párt kerületi konferenciája. A szuboticeai demokrata párt vasárnap kerületi konferenciát tart, amelyen megejtik a tisztújítást. Az eddigi elnök, Udicki Szvetozár teljesen visszavonult a politikai élettől. Helyere előreláthatólag Dimitrijevic Dragomir dr. ügyvédet fogják megválasztani.

Sakkverseny Vrsacon. Vrsacról jelentik: A vrsaci Sakk-klub április tizedikén sakkversenyt rendez, amelynek győztese bajnoki címet kap és értékes tiszteletdíjban részesül.

Serravallo

KINA VASBOR

érvényesítő, idege-ösztő és vérjavító szer
Lámba ozón és vérselegények
része a legkiválóbb orvosok által ajánlva.
Klíma és íz.
Több, mint 10,000 orvos által bizonyítottan.
Kapható minden gyógyszerárban

A megrepedt mozdonycső súlyosan megsebesítette a mozdonyvezetőt és a fűtőt. Kátyról jelentik: Csütörtökön este súlyos baleset történt a kátyi vasútállomáson. Az állomáson veszteglő becskerekli személynvontat mozdonyának csöve megrepedt és a mozdonyvezető, valamint a fűtő a kitóduló forró gőztől súlyos égési sebeket szenvedtek. A személynvontat két és fél órával később folytatta útját Becskerek felé.

A nap mint fiatalító szer. A modern ember minden törekvése oda irányul, hogy egészségét és fiatalságát megtartsa. Ha fiatalok akarunk maradni, úgy tisztába kell jönnünk az öregség okaival. Az öregség nem egyéb, mint a szervezet kimerülése, ami akkor áll be, ha a szervezet nem képes többé a testben keletkező mérgeket megsemmisíteni. Tehát a szervezetet kell erősíteni, ugyszintén a testnek a szükséges savakat eljuttatni, hogy ezáltal a mérgek romboló munkája meg legyen akadályozva. Vajjon elérhető-e ez operációs uton? Lehetséges, azonban csak rövid időre. A legbiztosabb eszköz a nap és benne levő ultraviolett sugarak. Kövessük tehát a napot oda, ahol a legnagyobb a hatása; ez pedig délen van az Adrián partján. Még ma kérjen prospektust a Kupari Strandfürdő Igazgatóságától, Dubrovnik mellett.

Klubot alakít Szuboticeán a horvát parasztpárt. A szuboticeai horvát parasztpárt városi képviselőtestületi tagjai értekezletet tartottak, amelyen megalakították a horvát parasztpárti városi képviselő klubját. A klub elnökévé egyhangulag dr. Ivandekics Imre ügyvédet választották meg. Aelnök lett Matkovic Nikola, titkár Vukovics Géza. A horvát parasztpárt a klubba meghívta a szuboticeai független demokrata párt városi képviselőit is, hogy ezzel is megfeszítsék a parasztdemokrata koalíció egységét Szuboticeán.

Alexander Gavanski ügyvédi irodáját Kralja Petra park 7. sz. alá (Reichlpalota) helyezte át.

Egy postarepülőgép lezuhant Mexikóban. Newyorkból jelentik: Az Arizonából Mexikóba közlekedő postarepülőgép Toluca közelében lezuhant. Három amerikai utasa szörnyen halt.

Véres harcok az amerikai csapatok és a felkelők között. Managuából jelentik: Cocoflussban elkezdett harcot ki az amerikai tengerészcsapatok és Sandius tábornok hívei között. Az amerikai csapatok bombákkal és gépfegyverekkel támadták meg a felkelőket. A véres harcoknak tizenkét halottja van.

OLVASSA EL a »Delmond«-szappan hirdetését!

Érettségi nélkül is be lehet iratkozni a szombori közigazgatási tanfolyamra. Noviszadról jelentik: A belügyminisztérium BBB osztálya értesítette a szombori főispánt, hogy a jövőben az ugynevezett gyorsított közigazgatási tanfolyamokra olyan jegyzők és aljegyzők is felvehetőek, akiknek nincs érettségijük. A minisztérium ezzel lehetővé akarja tenni, hogy mennél többen nyerhessék el a jegyzői, illetve aljegyzői képesítést.

KÖZGAZDASÁG

Jugoslavenska Banka d. d. Zagreb

Ez év március 29-ikén tartotta a Jugosláv Bank r. t. XIX. évi rendes közgyűlést. A közgyűlés tudomásul vette az igazgatóság jelentését a múlt üzletről, jóváhagyta a zárszámadásokat és egyhangulag elfogadta a Din. 10.391,462.- kitevő tiszta nyereség felosztására vonatkozó igazgatósági javaslatot. A közgyűlés határozata szerint 8% osztalékot fizetnek, így az 1927. évre szóló 19. sz. szelvény után részvényenként 8.- dinár osztalékot fizetnek március hó 30-ikától kezdődően az intézet összes pénztárából. A nyereség fennmaradó részét a tartalékalap növelésére és a következő üzleti év számlájára viszik át.

A bank múlt évi működése megfelelő eredménnyel végződött, ami az intézet vezetésében megnyilvánuló kipróbált módszerek és üzleti elvek eredménye. A bank üzleteredményéről és zárszámadásokról szóló jelentéseket az érdeklődőknek kívánatra ingyen küld.

Mennyi dohány termelhető a bácskai községekben? Noviszadról jelentik: A bácskai tartományi választmány, egyetértve a bácskai főispánnal és az egyed-árusítási vezérigazgatósággal, a következőképpen állapította meg a bácskai községekben termelhető dohánymennyiséget: A palánkai járásban: Obrovácson 2 millió dohánynövény, Novakalánkán 1.4 millió, Sztarapalánkán 3 millió, Tovarszevón 2 millió, Csiben 1 millió. A noviszadi járásban: Begecsen 1 millió, az odzsaci járásban: Deronjáu 0.5 millió, Lalicson 0.5 millió, Odzsaci 0.2 millió. A szombori járásban: Telecskán 6 millió dohánynövény.

A bácskai tartomány költségvetése. A bácskai tartományi választmány elkészítette a tartomány költségvetését. A kiadások összege 29.789,757 dinár, a bevételek 11.496.814 dinár, tehát a hiány 18.292.943 dinár. A hiányt huszonöt százalékos tartományi pótdóóból kívánják fedezni. A tartományi választmány száz-ezer dinárt szavazott meg a létesítendő mezőgazdasági kamara céljára.

Idegesség, álmatlanság

az élet megromtói. Idegesség, fejfájás, kimerültség, türelmetlenség, izgalmak, teljes munkaképzetlenség és a levertség érzése az álmatlanság következményei. Mindezeknek a bajoknak elejét lehet venni, ha egyszerre tejjben a lefekvés előtt 3 kávészkanál OVOMALTINE-t fogyasztunk el.

OVOMALTINE

fartalmazza az összes értékes tápanyagokat, a friss tej, a friss tojás, a Wanderféle maláta kivonat és kakao vitaminjeit koncentrált, változatlan alakban. Ezek az anyagok tápanyagot szolgáltatnak az idegeknek, frissítik ezek anyagcseréjét és ezzel erősítik az idegrendszert. Az OVOMALTINE megszünteti az ideges kimerültséget és a szellemileg és testiileg kimerülteknek oly hatalmas erőforrást jelent, amely őket az élet nehézségeink keresztülsegíti.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb csemegekereskedésben, dobozonként 18-50 dináros áron. Kérjen erre a lapra való hivatkozással ingyen mintát a következő cégtől

**Dr. A. WANDER D. D.
ZAGREB**

KINTORNA

— Hallom, az anyósa veszedelmesen beteg.

— Igen, a javulás útján van.

*

Két férfi beszélget.

— János harminc éve nős és minden este otthon marad a feleségénél. Ez aztán a szerelem!

— Dehogyan szerelem. Reuma.

*

A páclens ezzel állít be a fogorvoshoz:

— Doktor ur, a műfogak, melyeket a múlt héten helyeztet a számba, rettentően fájdalmat okoznak.

— Erről is láthatja, hogy igazam volt, mikor azt ígértem, hogy éppen olyanok lesznek, mint a valódiak.

*

Az atyafi beut a kivándorló hajóval az ellis-islandi kikötőbe. Egész uton tengeri beteg volt. Ahogy a kiszállást várja, látja, hogy egy másik hajóra éppen egy buvárt huznak fel a tenger fenekéről. Elkészervedve tör ki:

— Ja, ha én tudtam volna, hogy gyalog is lehet jönni!...

*

Párbeszéd fiatal házások között délen:

— Kész van már az ebéd edesem?

— Csak egy pillanatra várj még. A sült igen sokáig volt a tűzön s most a jégszekrénybe tettem, hogy helyrehozzam a hibát.

SZINHÁZ

Megtartják a »Koldusgróf« vasárnap délutáni előadását. Szombaton egyesek olyan híreket terjesztettek, hogy a Koldusgróf című operett vasárnap délutánra hirdett népköri előadása elmarad. Az előadás rendezői annak közlését kérik, hogy a vasárnap délutáni előadást feltétlenül megtartják. A mérsékelt helyáru előadásán az operett a bemutatkozó szereplőivel kerül színre és jegyek a Népkör pénztáránál egész nap válthatók.

Schubert-hangverseny a Városi Zeneiskolában. A Városi Zeneiskola a Schubert-centennárium alkalmából áprilisi elsőjén, vasárnap délután négy órai kezdettel növendékhangversenyt rendez Schubert örökbecsű műveiből összeállított következő műsorral: 1. Scherzo, zongorán előadja Horvacki Anna. 2. Moment musical, zongorán játssza Scheffer Kató. 3. D-dur szonáta, előadják Hegedűn Hauser Imre és zongorán Grüner Hedda. 4. Impromptu Es-dur, zongorán játssza Szabados Éva. 5. Ave Mária csellón játssza Radics Vilmos. 6. Rozamunda-ballett, zongorán előadja Massojloviics Savet. 7. Ének-duett, előadják Hoffmann Matild és Siflis Irma. 8. Impromptu F-moll, zongorán előadja Kladek Magda. 9. a) Gretchen, b) Erlkönig, éneklő Ertl Irma. 10. Es-dur kvartett, előadják: Hermann Ottó, Gocsi Kálmán, Glaser Iván és Demek Ferenc. A növendékhangverseny iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Szubotikai műkedvelők vendégszerelése Szentán. Szabó Márton szubotikai műkedvelő társasága husvét mindkét napján Szentán fog vendégszerelést. Husvét első napján a »Mesék az írógépről« című nagyszerű operett mutatja be az együttes, husvét másnapján pedig a »Csárdáskirálynő« című

operett hozták színre. Mindkét operett női főszerepét Schlesinger Ily játsza, a többi főszerepet Piukovich Mancsi, Török Mancsi, Garai Béla, Kiss Jenő, Köhalmi Jenő és Szabó Márton játsszák. Az előadások iránt Szentán nagy érdeklődés nyilvánult meg.

A »Vigécek« Szobobránban. Szobobránból jelentik: A szobobrani önkéntes tűzoltóegyesület husvét vasárnapján Kövessi Albert népszerű vígjátékát a Vigécek-et hozta színre. Az élvezetesnek ígérkező előadást nagy érdeklődés előzi meg.

SPORT

Noviszad—Szubotica

Most vasárnap találkozik először Noviszad és Szubotica válogatott csapata. A két város futballnívója között kevés a differencia, úgyhogy a városközi találkozó kimenetele egészen nyitnak látszik. Szubotica csapata, amely vasárnap Noviszadon kiáll a porondra, kétségtelenül nem a legjobb együttes, de talán elég erős lesz ahhoz, hogy becsületesen megállja helyét a noviszadi együttesel szemben. Nem ismerjük pontosan a noviszadi válogatott játékeréjét, nem tartjuk azonban olyan veszedelmes ellenfélnek, amelyet Szuboticának ez a nem teljes első garnitúra le nem győzhetne. Mindenesetre végig kitartással, ambícióval és lelkesedéssel kell játszani a szubotikai legénységnek, ha győztesen akar levonulni a pályáról és meg akarja védeni Szubotica futballfőlényét. Erős küzdelem után eldöntetlent, vagy kis gólarányú győzelmet várunk Szubotica csapatától, mely a mérkőzésre így áll ki:

Siflis — Held, Beleszlin — Falatkó, Berényi, Mészáros — Csete, Kikics, Kovács, Barna II., Szilágyi.

A csapat vasárnap reggel utazik Szegedinszki Nesztör alszövetségi főtájkár és Vermes tanácsstag kíséretében.

Szezonnyitás a II. osztályban

A II. osztály első mérkőzéseit vasárnap játsszák. Szuboticán egyszerre három mérkőzés kerül lebonyolításra és bár I. osztályu konkurrencia hiányában a II. osztályu klubok között megegyezéssel szép kasszát csinálhattak volna, azonban a megegyezés nem jött létre és így mind a három meccset más pályán játsszák le.

A legérdekesebbnek a Hakoah—Ferum küzdelme ígérkezik. Ezt a meccset a városligeti pályán játsszák le. A Hakoah Deneberggel megerősödé áll ki és ha győz, a bajnoki lista élére kerülhet. A városerdőben délután két órakor kezdődik a mérkőzés. A SzAND-pályán ¼4-kor kerül lebonyolításra a Kono-bar—Villanytelep-mérkőzés, amelyen a Villanytelep a favorit és győzelmével megőrzi első helyét az egy ponttal utána következő Hakoah előtt.

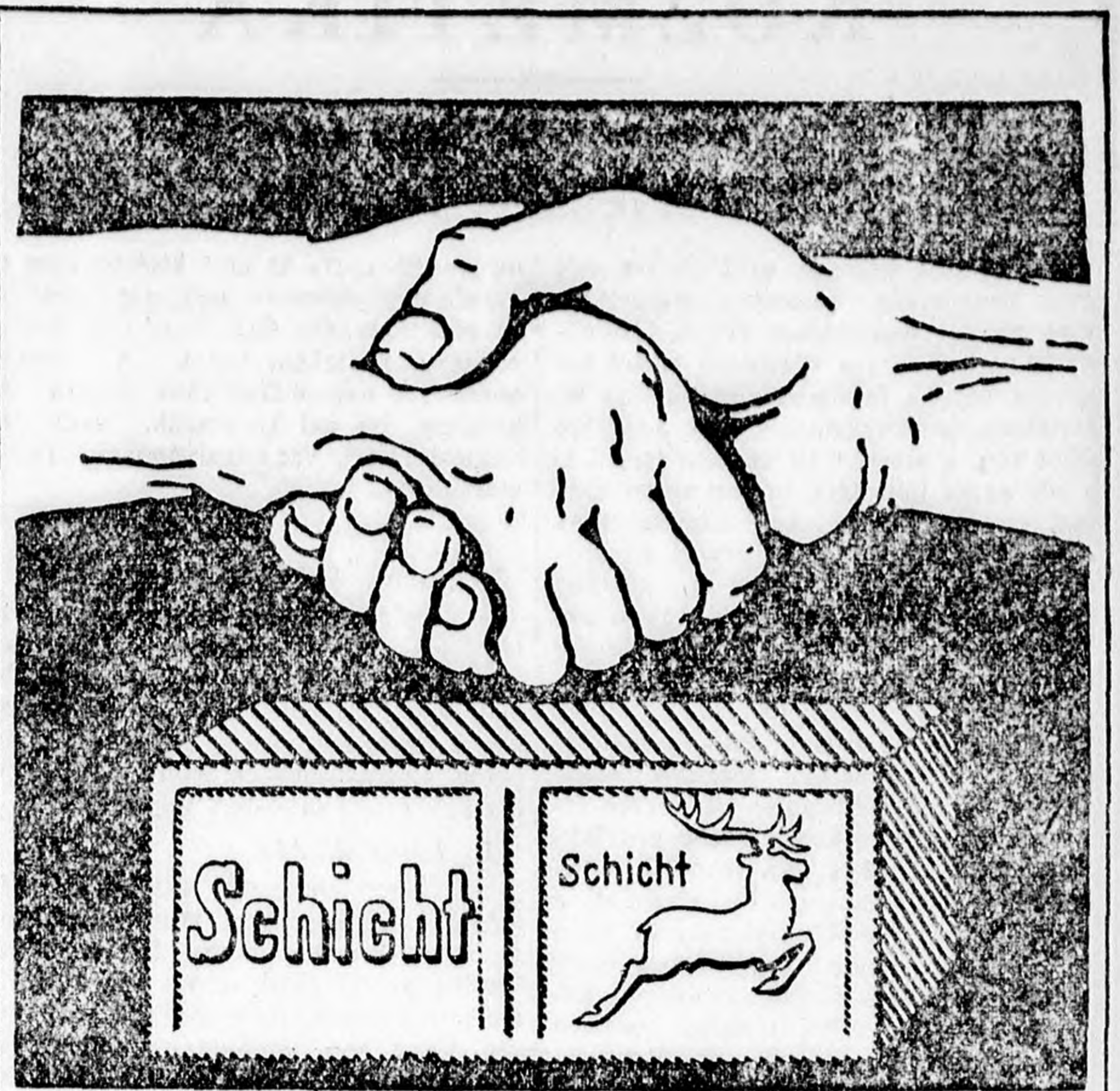
A Bácska-pályán játsszák a Szloga—Pestás-meccset, amelynek kimenetele nyit.

Vidéken a Kanizsai AC—Csantaviri AC, Szoko—Topolai SC és Torzsai AND—Szombori TK mérkőzések kerülnek eldöntésre.

Az elsőosztályu bajnokság vasárnap fordulójában a következő mérkőzések kerülnek lejátszásra: Szobobránban: Szoko—Bácska. Szentán: Szombori Sport—Szentai AK. Vrbászton: Szubotikai ZsAK—VSC. Mind a három mérkőzés az élcsoporthatóság kialakulására döntő jelentőségű.

Birkózóverseny Szentán. A szentai Radnicski Sport Klub vasárnap délután junior birkózóversenyt rendez. A versenyen résztvesznek a szubotikai Hakoah birkózói is. A szubotikai junior birkózók szerepléséhez klubjuk nagy reményeket fűz.

A szubotikai Postás SC új vezetősége. A szubotikai Postás SC most tartotta rendes évi közgyűlését, amelyen megválasztották a klub vezetőségét. Az egyesület elnöke Jancsgaj Jankó postás, alelnöke Kolbe Ferenc, intézője Nacsin Koloman, titkára Tonkoviics lett.

Elválaszthatatlan

a szarvas és Schicht,

az egyedül valódi Schichtszapannal jegyei.

A tisztaság és jóság összessége és szavatossága.
A fehérnemű és kezek védelme.
A fáradtság és bajlódás ellensége.

Ne hagyja magát rábeszélni egy másik „époljó” szapannal. Maradjon annál, mely 77 év óta mint a legjobb vált be.

TŐZSDE

Zürich, márc. 31. (Zárlat.) Beograd 9.13 és egy nyolcad, Páris 20.435, London 25.34, Newyork 519½, Brüsszel 72.475, Milánó 27.425, Amsterdam 209.075, Berlin 124.14, Bécs 73.05, Szófia 3.75, Prága 15.385, Varsó 58.25, Budapest 90.70, Bukarest 3.27.

Szentai gabonapiac, márc. 31. A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Buza 340 dinár, tengeri morzsolt azonnali szállításra 270 dinár, tavaszi szállításra 255—260 dinár, takarmányárpa 270—275 dinár, zab 280 dinár, rozs 310—315 dinár, köles 240—250 dinár, muharmag 750—800 dinár, heremag 1800 dinár, bab 340—345 dinár, burgonya 230 dinár, örlemények: 0-ás liszt 515 dinár, 0-ás g 515 dinár, kettős főzőliszt 495 dinár, ötös kenyérliszt 465 dinár, hetes 325 dinár, nyolcas 240 dinár, korpa 235 dinár, konkolydara 250 dinár. Irányzat: változatlan. Kínálat, kereslet: csekély.

Szombori terménytőzsde, március 31. Buza: Bácska vasút 340—345. Rozs: Bácska vasút 71—72 kg 315—320. Zab: Bácska vasút uz. 250—255. Árpá: takarmányi 61—62 kg. 260—265, takarmányi 63—64 kg. 270—275. tavaszi 65—66 kg. 290—295. Uj tengeri: Bácska vasút 247.50—252.50. Bab: fehér nem válogatott 5—7% 380—390, fehér válogatott 420—430. Liszt: 0gg465—485, 0g 465—485, 2-es 440—460, 5-ös 420—440, 6-os 350—370, 7-es 300—320, 8-as 215—225. Korpa finom 210—215. Irányzat: változatlan.

Noviszadi terménytőzsde, március 31. Buza bácskai 77—78 kilós, 2%-os 342.50—347.50, bánáti 78—79 kilós, 2%-os 337.50—342.50. Árpá bácskai tavaszi 64—65 kilós 290—295. Zab 250—257.50. Tengeri bácskai 255—260, bánáti 255—260. Liszt bácskai 0gg és 0g 470—480, 2-es 450—460, 5-ös 430—440, 6-os 372.50—382.50, 7-es 307.50—317.50, 8-as 222.50—232.50 dinár. Korpa 210—216 dinár. Irányzat: változatlan. Forgalom: 11 vagon.

Budapesti gabonátőzsde, márc. 31. A gabonátőzsde irányzata lanyhább és különösen a határidőpiacon volt nagyobb a visszaesés. Hivatalos árfolyamok pengő-értékben a határidőpiacon: Buza májusra 32.82—32.90, zárlat 32.82—32.84, októberre 30.22—30.30, zárlat 30.24—30.26, rozs májusra 31.02—31.08, zárlat 31.02—31.04, októberre 25.72—25.90, zárlat 25.72—25.74, tengeri májusra 27.54—27.58, zárlat 27.56—27.58, júliusra 28.20—28.22. A készárupiacon: Buza 32.65—34.20, rozs 30.75—31, árpa 29.80—31, sörárpa 33—37, köles 29.50—30, tengeri 26.75—27.75, zab 31—31.50, korpa 23—23.50.

Budapesti értéktőzsde, márc. 31. Magyar Hitel 84.9, Osztrák Hitel —, Kereskedelmi Bank 111.5, Magyar Cukor 195, Georgia 16.2, Rimamurányi 102.9, Salgó 64.2, Köszén 826, Bródi Vagon 5.1, Beocsini Cement 249, Nasici 182.5, Ganz Danubius 170, Ganz Villamos 159, Roskányi —, Athenaeum 29.5, Nova 47.6, Levante 27.1, Pestí Hazai 213. Irányzat: szilárd.

Vizálás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jügoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 175 (+21), Apatin 210 (0), Bogojevó 230 (+20), Vukovár 162 (+8), Noviszad 158 (+7), Zemun 160 (+12), Pancsevó 154 (+19), Szmederevó 258 (+12), Orsova 218 (+4). Dráva: Oszlijek 120 (+46). Száva: Mitrovica 318 (+50), Beograd 114 (+14), Tisza: Szentá 200 (+90), Becsej 142 (+52), Titel 210 (+28).

Most jelent meg
Marius André:

Ko'umbusz Kristóf

igazi kalandjai című könyve

Ara: 60.— din.

Kapható a Minerva rt. könyvosztályában

KOZMETIKA

Rovatvezető: dr. Vécsel Jenő

A bőrfesték hiánya

A bőrfesték hiányát, ezidőszerint még csak átmenetileg sikerült megjavítani, csak az áll módunkban, hogy festeny-szegény helyeket a környező bőrtől kevésbé tegyük feltűnővé. Kozmetikai tekintetben az albinizmusról csak annyiban lehet szó, a mennyiben az nem terjed ki a bőr egész felületére, hanem annak csupán egyes részeire. Az albinizmusnak zékként való megjavítása orvosi és kozmetikai szempontból nagyon hálátlan feladat, mert a festékhiány nagyon nehezen javítható, a fehér foltokat körülvevő bőr részeket rendszeresen a festékanyag bőségét tünteti fel. Nagy ritkán láthatjuk azt az esetet, hogy a hirtelen fellépett festenyhiány, magától ismét megszűnik. Az albinizmus okát nem ismerjük, következésképpen ellene profilaktikus intézkedéseket sem tehetünk. *Jarisch* professzor előidéző ok gyanánt a szöveti sejtek táplálkozási zavarát veszi fel, *Saalfeld* viszont egy esetben nagy lelki izgalom után látott albinizmust felidézni. A terápia ezzel a bajjal szemben meglehetősen tehetetlenül áll. Megkísérelték a fehér foltok körül levő tulfestenyezett bőr széleinek világosabbá tételét, hogy ekként a különbség ne legyen olyan feltűnő, míg másrészt a tyrazilámpa ibolyántul sugaraival festenyképződést igyekeztek előidézni. Az ily módon újonnan képződött festenyanyag rendszerint csak rövid ideig tart és ha eredményt el is érünk vele az csak átmeneti, nem kielégítő.

A fehér foltok eltűnésére nem marad más hátra, mint puder, kenőcs, vagy pedig tetoválás. A tetoválási eljárás *Paschik* tanár szerint a következő: kén-savas háryum, zinnober, Terra de Siena és Glycerin akként lesznek összevegyítve, hogy a szín valamivel világosabb legyen, mint a környező bőrfelület. Ezt a keveréket azután spiritusz lámpa fölé addig hevítik, amíg hólyagosak nem képződnek és ekként az egész masszát sterilizálva nincs. Azután egy steril tűvel a megtisztított bőrfelületre számos tűszúrást tesznek, amelyekre a kihűlt anyagot erős dörzsöléssel benyomkodják, bedörzsölik. A festékanyag színe, a mint említettem, inkább világosabb legyen valamivel a környező bőrnél, mint sötétebb, mert könnyebb a világosabb színt sötétebbre változtatni át, mint

megfordítva. Ha az első kísérlet nem sikerül, úgy többször kell azt ismételni, az első sikertelen eljárásnak nem szabad elriasztó példaként hatni. A tetovált bőrrészlet eltávolítása csak akként lehetséges, ha azt kimetszük, vagy ha elektrolyzissal, vagy galvanokausztikával eltávolítjuk.

*

Hajhullás, Velikibecske.

Különféle oka van. Hogy önnél mi idézi elő, így látatlanban megállapítani nem lehet, annál kevésbé, mert levelében semmi támpontot nem nyújt, amelyből a hajhullása okára következtetni lehetne. Leghelyesebben tenné, ha tanácsért egy ottani orvoshoz folyamodna.

B. Lászlóné, Ada.

Ha valami alkalomra akarja a még meglévő mitesszereket láthatatlanná tenni, úgy benzinnel vagy éterrel zsírtalanított arcát hidrogén hyperoxydha mártott vattával többször dörzsölje végig. Ez a szer ugyanis nagyon erősen oxydál és így feloldja a mitesszer kupok felületének színes anyagát.

Hella, Novivrbas.

Miután önnél a klimaktérium nagyon is korán beállt és nagyon is fél a megöregedés jeleitől, úgy a következő tanácsokat adhatom: nagy gondot fordítson bőrének ápolására, különösen annak a tisztántartására. Ügyeljen mosdás után a bőr szárítására és ne mosakodjék erősen izgató szappanokkal. A bőr öregedő szárazsága ellen Prof. Kisch szerint sikerrel alkalmazható a következő eljárás: langyos fürdő vétele után, a leszárított testet nedves törülközőkbe kell csavarni és azután meleg takarókkal befedni, száraz bőrnél ajánlatos a lanolin kenőccsel való bedörzsölés.

Xénia, Bačka-Palanka.

Hogy az arcának rózsás színét minél tovább megtarthassa, ajánlatos, hogy azt lefekvés előtt meleg, vagy gyengén forró vízben mossa meg, ami által elérheti azt, hogy az arcbőrének a pórusai nem tömődnek be. Az esti mosdás ugyanis az arcápolás szempontjából nagyon fontos, mivel a bőr felülszint, izgató anyagoktól mentes lesz

és a vérkeringést fokozza, élénkíti. Az esti gyengén forró vizes mosdás pótolja a reggeli tisztító mosdást, úgy hogy reggel a vizet csak élénkítő célzattal lehet használni.

17 éves nagy lány, Vrsac.

Miután — amint írja — nincs azzal tisztában, hogy milyen karakterű az arcbőr, összehasonlítás céljából megjelölöm az arcbőr szokott minőségét. A normális bőr kellemes tompa fényű, puha, a száraz bőr teljesen fénytelen, esetleg érdes, repedezett, a zsíros pedig fényes, olajos kinézésű.

H. K., Ada.

A kérdéses hámlasztó szer Jugoszláviában nem kapható; egyébként annak is csak olyan hatása van, mint bármely más bőrléghámlasztó szernek.

Szerkesztői üzenetek

A. G. Noviszad. Az illető beogradi jósnak a címét megtudhatja az »Illustratívni List« szerkesztőségénél Beograd, Poenkarova 10.

Bangalore, Pythia, B. P. L. Nem közölhető.

A feltámadt halott. Sziveskedjék hamarosan beküldeni.

K. J. Debeljača. Kivándorlási ügyekben sziveskedjék az »Iseljenski Komisarijat«-hoz Zagreb, Kamenita br. 15 fordulni, amely megbízható felvilágosítást nyújt.

»Andremeda«. Orvosi bizonyítvány melléklésével jelentse be, hogy gyógykezelés céljából külföldre utazik és bizonnyal megvalakit, hogy nyugdíját felvegye.

»Dalárdista«. Az atanácsunk, hogy forduljon fül- és gégespecialistához.

A. B. Niš. Ahhoz, hogy Ön szülei beleegyezése nélkül utlevelet kaphasson, nagykorussá kell magát.

Z. I. Subotica. Sziveskedjék a Vjesnik Sreće kiadóhivatalához fordulni, Zagreb, Preradovićev trg 5, amely tartalmazza az összes szobajövő bel- és külföldi sorsjegyek, kötvények s egyéb értékpapírok huzási eredményeit. Előfizetési ára egész évre 60 dinár. Megjelenik havonta egyszer, esetleg a szükséghez képest, kétszer is.

»Geometarska škola« Sombor. Jugoszláviában értesülésünk szerint csak egy geometarska škola van és pedig Beogradban, Dušanova ulica 1. Hivatalos címe Srednja Tehnika. A tanítás két évig tart. Tanév kezdete szeptemberben. Tandíj mindkét évre körülbelül 700 dinár. Beiratkozni csak személyesen lehet.

Rotschild. A kért Párisban a Rue André Pascal-ban lakik. Közlebbi cím nem szükséges.

Régi előfizető Vel. Beckerek. Szükséges iparengedély, ha nem a saját házi

szükségletére, hanem eladásra foglalkozik kézimunkával. Adót is tartozik fizetni utána. Ezek a költségek azonban minimálisak.

D. S. Ha Ön nem adott meghatalmazást az ügyvédnek, akkor ő Öntől nem követelhet semmit. Ha azonban az elhalt után Ön is örökölt, akkor a holtta nyilvánítási költségeket Önt is perelheti, tehát jobb, ha kiegyezik az ügyvéddel.

B. K. Beograd. Azt tanácsoljuk, ha ugyanis Beogradban van, hogy legyen feljelentést az illető ellen a belügyminisztérium B. B. B. osztályánál. 2. Az utlevelet pedig próbálja meg szintén Beogradban megszerezni.

Papir. Mindkettő megvan.

P. K., Bos. Aleksandrovac. A megegyezés megvan a háborúelőtti koronatarozásokra nézve, azonban még nincsen ratifikálva. Szóval ez a kérdés még véglegesen rendezve nincs. Mibelyt illetékes helyről történik valami intézkedés, közölni fogjuk a lapban.

L. E., Valkanj. Az övönői oklevél megszerzéséhez a múlt évben adott tájékoztatásunk ezidőszerint is érvényben van és nem nehezítették meg a feltételeket. — Azt ajánljuk a húgának, hogy csak szorgalmasan készüljön és hospitáljon és egy esztendő letelte után kérje a vizsgára való beosztását. Ljubljánban nincs övönői képzés, csupán övönői tanfolyamokat tartottak néhány év előtt; ezeket azonban a közoktatásügyi miniszter 1926-ban beszüntette.

Sch. A. Kula. Olyan egyén létezik, aki két vagy több hangszeren felváltva tökéletesen tud játszani. 2. Kottaismeret nélkül nem igen lehet valaki zeneművész. Vannak ugyan naturalisták, de ezek aligha lesznek művészek a szónak abban az értelmében, ahogy mi a művészeket ismerjük.

»Pura élet« Zmajevac. Gummiharisnyát vásárolhat például Deutsch Izidornál, Szuboticián.

S. L. Si. Pozsega. Jugoszláviából jelenleg külföldre csak pénzeslevélben lehet pénzt küldeni.

F. U. Temerin, Nikola Pasicsa ul. 94.

1. Sem az invalidski prirez (rokkant-adó) sem pedig a komorski prirez nincsenek megszüntetve, tehát azokat fizetni kell. Ellenben az eddig egyes országrészekben fizetett előfizetési adót megszüntették.

2. Hogy miként lesz a stabilizálás, azt még nem lehet egészen biztosan tudni, azonban valószínű, hogy az átszámítási kulcs 1:10 lesz, vagyis a mai ezer dinárért 100 új dinárt adnak és aki 1000 mostani dinárral tartozik, annak 100 új dinárt kell majd fizetnie.

Játék. Az adu-t vagy adu-nélküli játékot a talon megnyerése előtt kell a talonmáriában bementeni, míg a durchmarschot csak azután, amikor már a csere megtörtént. Az említett esetben partnereinek volt igazuk.

Benedek Marcel Hamlet tanár úr

(93)

— Ó, akinek olyan pártfogója van, mint kolléga urnak, az nyugodt lehet... Okosan tette, hogy nem ment el vidékre. Nem szabad elütni az emberek szemébe. Vidéken dolgozhatik a megszakadásig — ha ugyan könyvtár áll a rendelkezésére, ami nagy kérdés! — ugye veszik észre. Meg kell huzódnia a professzor oldala mellett, kivárni a kellő pillanatot... Ez az érvényesülés útja.

Kertész leplezetlen gunnyal nézett a Bölömbikára, aki oly szakértően beszélt az érvényesülés útjáról. Bucsuzni akart, de a Bölömbika karonfogta, megkérdezte, hogy merre megy és vele tartott.

— Tudok én közelebbi időre is jósolni, kedves kolléga ur — bugta a szép bariton-hang — azt is megmondhatom önnek, hogy ki kapja az idei tanulmányi ösztöndíjat, amire pályáztam...

— Honnan tudja, hogy pályáztam?

— Ugyan no, ne tesse magát olyan ártatlannak... Hiszen a hármaskari bizottságban, amelyik pályázat sorsáról dönt, ott van az apósom is... A másik Szentpáli, a harmadik...

— Tudom, tudom. Szóval a professzor ur... a kedves apósa... elárulta önnek, hogy kik pályáznak az ösztöndíjra?

— Istenem, hát ez nem olyan szigorú hivatalos titok. Vagy negyven pályázat érkezett be... Az egyetlen pikantéria, hogy Szentpáli professzor közvetlen környezetéből kettő...

— Hogyan? Ki a másik? Erről semmit sem tudok.

— Igazán? Szentpáli professzor ur, ugylát-szik, mégis szigorubbán fogja föl a titoktartást, mint az apósom... Igaz, hogy ez a pályázat a legeslegutolsó pillanatban érkezett, tegnapelőtt... azóta talán nem is beszélt a méltóságos urral?

— Csakugyan nem. De különben sem szokott ilyesmirel beszámolni nekem és én nem is merném kérdezni.

— De a pártfogását csak megígérte önnek?

— Én egy szót sem szóltam neki. Nevetségnek tartottam volna. Ő sem ígért semmit. Tudja, hogy ki vagyok, mit érek. Ha én vagyok a legkülönb a pályázók között, bizonyára mindent meg fog tenni értem. Ha nem — hát nem fogja az állammal megfizettetni a neki tett titkári szolgáltatásokat. Annál is kevésbé, mert ő maga igen bőkezűen honorálta.

— Szóval ön nem bizonyos abban, hogy Szentpáli professzor önt ajánlja az ösztöndíjra?

— Nem, mert nem tudom, nem pályáztam e olyasvalaki, aki jobban megérdemli. A pályázati feltételek roppant lazák — alapvizsgázott diák, kész tanár egyformán pályázhatik.

— Hát éppen ez az. Megvallhatom önnek: egy most alapvizsgázott diák fenyegeti legerősebben az ön győzelmét. Még tegnapelőtt úgy látszott, hogy ön canterben veri az egész társaságot... Most egyszerre jön egy outsider...

— Kár, hogy nem értem a löverseny nyelvét — mondta idegesen Kertész.

— Nem? Pedig higye el, ez a nyelv igen plasztikusan fejezi ki az egyetemi érvényesülés versenyt is — kacagta zsongva-bongva a Bölömbika baritonja. — No, de mindegy. Mit gondol, ki ez a váratlan pályázó?

— Fogalmam sincs róla.

Kertész elsápadt és megállt a havas uccán.

— Ha így körülírja, nem lehet más, mint Bartha Lilla. Dehát ez olyan hihetetlen...

— Mért volna hihetetlen? A kisasszony ki-tüntetással vizsgázott. Láttam Heinrich és Becker véleményes jelentését: mindakettő melegen ajánlja. Az apa képviselő — ennek is meglesz a hatása a bizottságra. No és végül Szentpáli...

A Bölömbika sokatmondóan hallgatott el. Arca a jólétesült embernek és a kellemetlen meglepetés okozójának keltős diadalát akarta kifejezni, de a természet már úgy róttá egymás mellé a vonásait, hogy mégis csak ez a kérdés látszott rajtuk: »sértés akar ez lenni?«

— A kolléga ur helyében — bugott tovább — tüstént felrohannék Szentpáli professzorhoz és határozott ígéretet kérnék. Ha nem akar nyilatkozni, ha köntörfalazni próbál, akkor nyilvánvaló...

— Mi nyilvánvaló? — mordult rá Kertész és szelíd kék szeme szokatlan gyűlölettel villant meg a pápaszem mögött. — Mi nyilvánvaló?

A Bölömbika szép hangje leakadt egy pillanatra.

— Hát Istenem — dorombolta végül — az, amiről már régóta beszél az egész egyetem... Lehetetlen, hogy éppen kolléga ur ne tudná... Én nem szeretek pletykálni, ez igazán nem volna méltó se hozzám, se a szóbanforgó professzorhoz... de mondják... határozottan mondják... hogy a professzor ur maga biztatta a kisasszonyt, hogy pályázzék erre a külföldi ösztöndíjra... mert egy időre ugyanis kívánatos, hogy külföldre utazzék...

(Folyt. köv.)

NYILT-TÉR

**Ujrendszerű 10.000 dináros életbiztosítás
nyereményrészesedéssel, havonkénti
díjfizetéssel!**

Minden egészséges férfi és nő 20—55
éves korig esekély havi fizetés mellett
kap egy

10.000 dinár

tőkéről szóló életbiztosítási kötvényt.
A biztosítási tőke halál esetén azonnal
kifizetésre kerül. A biztosítási tartam
elérése esetén nemcsak a 10.000 din.
biztosított tőke, hanem

20 % (2000 dinár)

nyereményt is, kifizetünk.

Egyedüli biztos takarékosági mód,
szerencsétlenség esetén hű támasz az

életbiztosítási kötvény

Felvilágosítást kívánatra levélben vagy
személyesen, valamint a felvételek

Rossija Foncière

biztosító és viszontbiztosító népbizto-
sítási osztályánál Subotica, Aleksan-
drova ul. 4. Az intézet saját palotájában

2261

OVÁS!

Figyelmeztetjük a közönséget, hogy az
elismerten legjobb és teljesen ártalmatlan
Euphosli-Parafint
kizárólag a berlini **Konsortium für Paraffin-
Therapie G. M. B. H.** állítja elő, amely vállalat
egész Jugoszlávia területére a szabadalmi
jogot és eljárást az eredeti gyártmánnal
együtt nekünk biztosította.

Fiókvállalat **csak Suboticán** működik
és a közeljövőben

Osijeken (Dr. Stein Lajos orvos)

Vel. Bečkereken (Katušić) létesül.

Amennyiben a Vojvodina területén más
városban hasonló intézetet **az eredeti
Euphosil-Paraffinnal létesítenék**, úgy ezt
mindenkor e lap utján **közlöni fogjuk**, hogy
a t. közönséget az esetleg **rendkívül árta-
mas, gyatra, mitsem érő uánzattól meg-
óvjuk.**

Tisztelettel

Parafin Kozmetički Zavod

Zagreb-Dolac 1.

3223

Oglas

**Premeštenje 40 komada stražarničkih boda
na pruzi Vinkovci—Brod**

Direkcija Državnih Železnica u Subotici na
temelju rešenja Gospodina Ministra Saobraćaja
od 2-og marta 1928 godine u aktu Generalne Di-
rekcije Državnih Železnica G. D. Br. 10158/28. i
u smislju članova 86—98 Zakona o Državnom
Računovodstvu raspisuje na dan 18-og aprila
1928 godine prvu ofertalnu licitaciju sa skraćenim
rokom za izvršenje zemljanih, zidarskih, tesačkih,
limarskih i stolarskih radova oko premeštenja 40
komada stražarničkih boda na pruzi Vinkovci—
Brod.

Kaucija od 5% ponudjene sume za naše, od-
nosno 10% za strane državljane se na blagajni
Direkcije Državnih Železnica u Subotici ili na
blagajni Generalne Direkcije Državnih Železnica
ili na blagajnama ostalih Oblasnih Direkcija Dr-
žavnih Železnica u moneti predviđenoj po čl. 88.
Zakona o Državnom Računovodstvu najdalje do
10 časova pre podne na dan licitacije, a licitanti
su dužni pokazati revers o položenoj kauciji na
dan licitacije odredjenoj komisiji za držanje li-
citacije.

Propisno taksirane ponude u zapečaćenom
zavoju sa oznakom spolja: »Ponuda za izvršenje
zemljanih, zidarskih, tesačkih, limarskih i stolar-
skih radova oko premeštenja 40 komada stra-
žarničkih boda na pruzi Vinkovci—Brod od po-
nudjača N. N.« predaju se najkasnije do 11 ča-
sova Gradjevinskog Odelenju Direkcije (Trg
Vojvode Putnike br. 9. II. sprat, vrata br. 9.)

Pravo za licitaciju imaju samo ona lica i
tehnička poduzeća, koja podnesu komisiji uve-
renje o svojim preduzimačkim sposobnostima i
uverenje o tome, da su svoju radnju za poroz
prijavili i da su na istu platili sav poroz sa pri-

padajućim prirezima za sve istekle zakonske ra-
dove, kao i za sve odobrene obroke po specijal-
nim rešenjima.

Zastupnici ponudjača pripustiće se licitaciji,
ako imaju pismeno punomoćje da ih mogu na
ovo licitaciji zastupati.

Planovi, obrazac ponude, predčuma troško-
va, opšti i tehnički uslovi mogu se videti i po ceni
od 50 dinara nabaviti svakog dana za vreme zva-
ničnih časova u Gradjevinskog Odelenju Direk-
cije.

Naknadne ili telegrafskim putem podnete po-
mude neće se primiti.

3263 Iz Direkcije Državnih Železnica
u Subotici.

Broj 15.177/1928.

Értesítés

Értesítjük t. vevőinket, hogy irodánkat
helyszűke miatt Vilsonova ul. 21. volt dr. Geréb
iroda helyiségébe helyeztük.

Ugyanott horvátul tudó gyakornok, ki
gépirásban is jártas és egy fiatal kifutó fiu,
felvétetik. 3264

Singer Varrógépraktár

Földeladás Kulán

Közlegyzői meghatalmazás folytán 1. évi dp-
rillis hó 5-én d. e. 1/2 11 órakor a kulai községhá-
zán nyilvános magánárverésen eladom özv. Vigh
József, Vigh József, Vigh József, Vigh
Borbála és Vigh Dezső kulai lakosoknak a kulai
határbán (Telecskán) lévő kb. 17 katasztrális
hold tanyás birtokát.

Reflektánsok tartoznak 20.000 dinár bánat-
pénzt letenni, melyet a vevő a vételár 10%-ára
kiegészíteni tartozik.

3256 Dr. Kurcz Henrik, ügyvéd.

Arverési hirdetés

Alulírott mint vb. Székely Bertalan Ada—moli cég
csődtömegének gondnoka, közhírré teszem, hogy a
csődválasztmány határozata értelmében Adán egy
gőzmalom, Molon egy motormalom fog eladásra ke-
rülni. Az érdekeltek zárt írásbeli ajánlataikat be-
adhatják legkésőbb 1928. április 15-ig alulírott csődtö-
meggondnoknál. Az ajánlatban pontosan megjelöl-
endő a vételár, valamint megjelölése annak, hogy a
vételár fizetése mely részletben történik, továbbá
megjelölése annak, hogy ajánlattevő a vételár kifi-
zetésére mely biztosítékot ad. A malom azonnal át-
vehető, amely teljesen jó és üzemképes állapotban
van. A malomokat a csődtömeggondnok előzetes írás-
beli értesítésével bármikor meg lehet tekinteni.

A csődválasztmány fenntartja magának a joga-
kat, hogy az ajánlatok felett döntsön.

Az adal malom jobb berendezéssel a következők:

a) GÉPHÁZ.

Egy darab magas-alacsony nyomású, kondenzá-
toros, szelepes, félstabil gőzgép. Gyártmány Lanz
Mannheim, Sistem »Lenz«, 170 HP., 12 atm., az ösz-
szes szerszámokkal, szivattyúkkal és kellekkel,
transzmissziókkal, tárcsákkal.

Egy generátor 24 HP., egy kapcsolótábla a veze-
tékekkel.

b) MALOM.

1. Silos.

Épített Silos, 30—32 vag. befogadó képességgel.

2. Kopperej.

2 darab Seck-féle monitor tarar.

2 darab Seck-féle trieur.

1 darab csiga trieur.

2 darab Seck-féle hámozó.

2 darab automatikus mérleg.

2 darab drukfilter.

2 pár kő.

1 darab mágnes.

Felvonók, csigák, transzmissziók és szijtárcsák.

3. Malom.

3 darab dupla »Ganz« vasszekrényes hengerek.

2 darab dupla »Seck« vasszekrényes hengerek.

1 darab dupla »Ganz« faszekrényes hengerek.

1 darab szimpla »Ganz« faszekrényes hengerek.

1 darab 21-es »Ganz« faszekrényes hengerek.

1 pár kő.

2 darab 4 réti szabadon lengő síkszita »Wörner.«

1 darab 4 réti szabadon lengő síkszita »Seck.«

2 darab Radial-szita.

2 darab dupla daratisztító. »Seck«, »Reform.«

2 darab Saugfilter »Seck.«

1 darab lisztkeverő.

1 darab buzanedvesítő.

2 darab Exhaustor.

Detacheurok, felvonók, csigák, szerszámok, kel-
lékek, transzmissziók, szijtárcsák.

MOTORMALOM MOLON

a) GÉPHÁZ.

1 darab szilvógázmotor, 100—120 HP., fatüzeléses
gázfejlesztővel.

1 darab áramfejlesztő generátor.

b) MALOM.

1. Silos.

14—16 vag. buza befogadóképeséggel.

2. Kopperej.

2 darab monitor tarar »Seck.«

2 darab trieur.

1 darab csiga trieur.

2 darab hámozó »Besser.«

1 pár kő.

1 darab 21-es hengerek »Ganz.«

2 darab Drugfilter.

Felvonók, csigák, transzmissziók, szijtárcsák.

3. Malom.

3 darab dupla hengerek »Seck« vasszekrényes.

3 darab dupla hengerek »Ganz« faszekrényes.

1 pár kő.

2 darab szabadonlengő síkszita z réti »Seck.«

2 darab dupla daratisztító »Seck«, »Reform.«

2 darab Saugfilter »Seck.«

2 darab Exhaustor.

1 darab lisztkeverő.

Detacheurok, felvonók, csigák, szerszámok, kel-
lékek, transzmissziók, szijtárcsák.

Senta, 1928. március 23-ikán.

Dr. Ludajic Milos

ügyvéd, Senta

mint vb. Székely Bertalan és neje

tömeggondnoka.

3047

Magyar vizum nem szükséges

Kedvezményes vasuti utazás

Budapestre és vissza

1928 április hó 26-tól május hó 7-ig

Fenti idő alatt a magyar határ vizum nélkül lép-
hető át és a vizum Budapesten 50%-os kedvez-
ménnyel adatik ki. A vizum két havi tartózkodásra jo-
gosít.

Ugyancsak ezen idő alatt a Budapestre és vissza
való utazásra lényeges vasuti díjmérséklések alkal-
maztatnak.

A vizumnélküli utazásra, a vasuti és egyéb ked-
vezményi igénybevételére vonatkozó igazolványok a
budapesti Nemzetközi Vásár alkalmából adatnak ki és
az igazolványok a kiállítás kétszeri megtekintésére is
feljogosítanak. (1928 április 28-tól május 7-ig.)
Ezen igazolványok 40 dinár és portó befizetése
ellenében kaphatók a **Bács megyei Napló szubotici,**
noviszdai, velikibečkereki és szombori kiadóhivatalai-
ban, Hirlap kiadóhivatalában, nemkülönben:

Suboticán: a Kereskedők és Gyárosok (Lloyd)
Egyesületében, az Általános Hitelbanknál és a Közgaz-
dasági Banknál, Radio Reklam Jugoszlavija.

Noviszdán: az Agrária Szövetkezetiél, Kereske-
delmi és Iparbanknál, a Putnik Utazási Irodánál,
Hofliher és Schrantz.

Velikibečkereken: Takarékpénztár.

Szomborban: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete
(Lloyd), Bácskai Gazdasági Egyesület.

Pancevón: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete,
Népbank R.-T.

Topola: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete.

Novivrbas: Takarékpénztár R.-T., Mezőgazdasági
Bank.

Szenta: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete,
Szetai Gazdakör, Novoszel János titkár.

Kula: Hitelbank R.-T.

Velika Kikinda: Központi Takarékpénztár.

Odzsaci: Hódssági Takarékpénztár.

Csakovec: Horvát Általános Hitelbank.

Sztari Becej: Potiska Banka.

Vrsac: Szerb Iparbank R.-T.

Beogradban: »Putnik« Utazási Iroda, Hálókecs
Társaság, Bank és Kereskedelmi R.-T. (Terazija 5.),
Utlévélhivatal és Magyar Kir. Kereskedelmi Képviselet
Utazási Osztálya (Palata Akademia Nauka, tel. 20—23).

Kiváló minőségű étkezési és takarmány burgonya

igen olcsó áron,
vagonlételekben beszerezhető:

Trgovačko Prometno D. D. za Vojvodinu
cégnél — **SUBOTICA**

Sürgőny cím: **Trgopromet. Telefon: 105.**

3239

Weiss Henrik

kalap és sapka különlegességek legolcsóbb beszerzési forrása. Állandó raktár valódi BORSALINO
kalapokban. **Szubotica, Jelaciceva ulica 5 szám.** Kiskápolna mellett.

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR

1928 április 28-tól május 7-ig

A MAGYAR IPAR BEMUTATÓJA!

Számos külföldi kiállító!

Vámszabadraktár!

- utépítés
- községfejlesztés
- hő- és energiagazdálkodás
- agrárexport és
- rádio számára

2436

UTAZÁSI KEDVEZMÉNYEK:

50 százalék utazási kedvezmény a magyar vasutakon és a D. D. S. G., valamint a M. F. T. R. vonalain, úgy az oda- mint a visszautazásnál. — 50 százalék a jugoszláv vasútvonalakon a visszautazás alkalmával.

Vizummentes határátlépés!

A vásárigazolvány ára 40 dinár

Felvilágosítások és vásárigazolványok kaphatók:
BUDAPESTEN: a Vásáriródnál, V., Alkotmány utca 8, szám
BEOGRADBAN: dr. Szilágyi Gézánál, Palata akadémia
SZUBOTICAN: A Kereskedők és Gyárosok Egyesületénél
(Lloyd), Általános Hitelbank és a Közgazdasági Bank R.-T.-nél, valamint
Beograd, Zagreb, Topol., Novigrad, Novisad, V. Bečkerek, Sombor, Senta, Kula, Odžaci, Vel. Kikind, Pančevo, Osijek, Sarajevo és Čakovec városokban létesített igazolvány-árusítóhelyeken

ARSOTIN

kitűnően bevált védekező-
szerrel való permetezés

megnagyobbítja gyümölcs- és szőlőtermését,

mert tőle biztos eredmény-
nyel kipusztulnak a

gyümölcsfereg, hernyó, szőlő-
moly, ilonca és az összes szőlő-
és gyümölcsfa rovarkártevői. Szőlőnél
tegyen már az első permetezésnél
Arsotin-t a kékköves vízbe, gyü-
mölcsfákat pedig permetezze rügy-
fakadás után Arsotin-nal. Rendelje
már most sürgősen meg ezen világ-
hírű növényvédő szert,
hogy idejében megkaphassa.

Ara kilogrammonként 50 din.,
mely elég 200 liter folyadékra.

Kérjen díjmentes képes használati utasítást.

Schweiger M. Lajos
Subotica, Tolstojeva ulca 17

Motorérdeklődők !

JUNKERS MOTOR

működésben megtekinthető
a vojvodina-i képviselőnél:

Vadász Béla cégnél
Novisad

Futoški put 6. Telefon 22-96

Három új gőzcséplőgarnitúra eladó.

A lokomobilok a világhírű Henschel u. Söhne Kasel
német gyár gyártmányai 7/12 HP. a megfelelő
Standard gyártmányú cséplővel.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Gligić és Társai cég Novisad,
Kr. Aleksandra ulica 10. Telefon 21-46.

Szeget, vas- és drótot

lágú és kemény minőségben gyárt és
legelőnyösebben szállít

KRAMER TESTVÉREK
DRÓT-, SZEG- és DEÓTÁRUGYÁR
NOVISZAD, MALI LIMAN

Dr. ŠEFER-féle EPILEPSAN

a legkiválóbb gyógyszer

EPILEPSZIA, GORCSÓK, ESKORELLEN

15 év óta a legjobb eredménnyel alkalmazva
Naponta újabb köszönőlevelek érkeznek.

Közelebbi felvilágosítással szolgál és a gyógyszert szállítja:
Mr. M. Fister Szent István gyógyszerlára Osijek

Mielőtt **BUTOR** szükségletét beszerezné,
saját érdekében tekintse
meg dus raktáramat, hol egyszerű, jóminőségű sty-
és mübutorokat olcsó árban beszerezhet, vagy rajz
szerint megrendelhet. — Keményfa fényezett hálók
5200.— din.-től feljebb. Modern ebédlők 10.000
dinártól feljebb.

Éder Kálmán

műasztalos butoráruháza, Vilsonova ulca 40

A tavasz szépsége — — a színek szépsége!

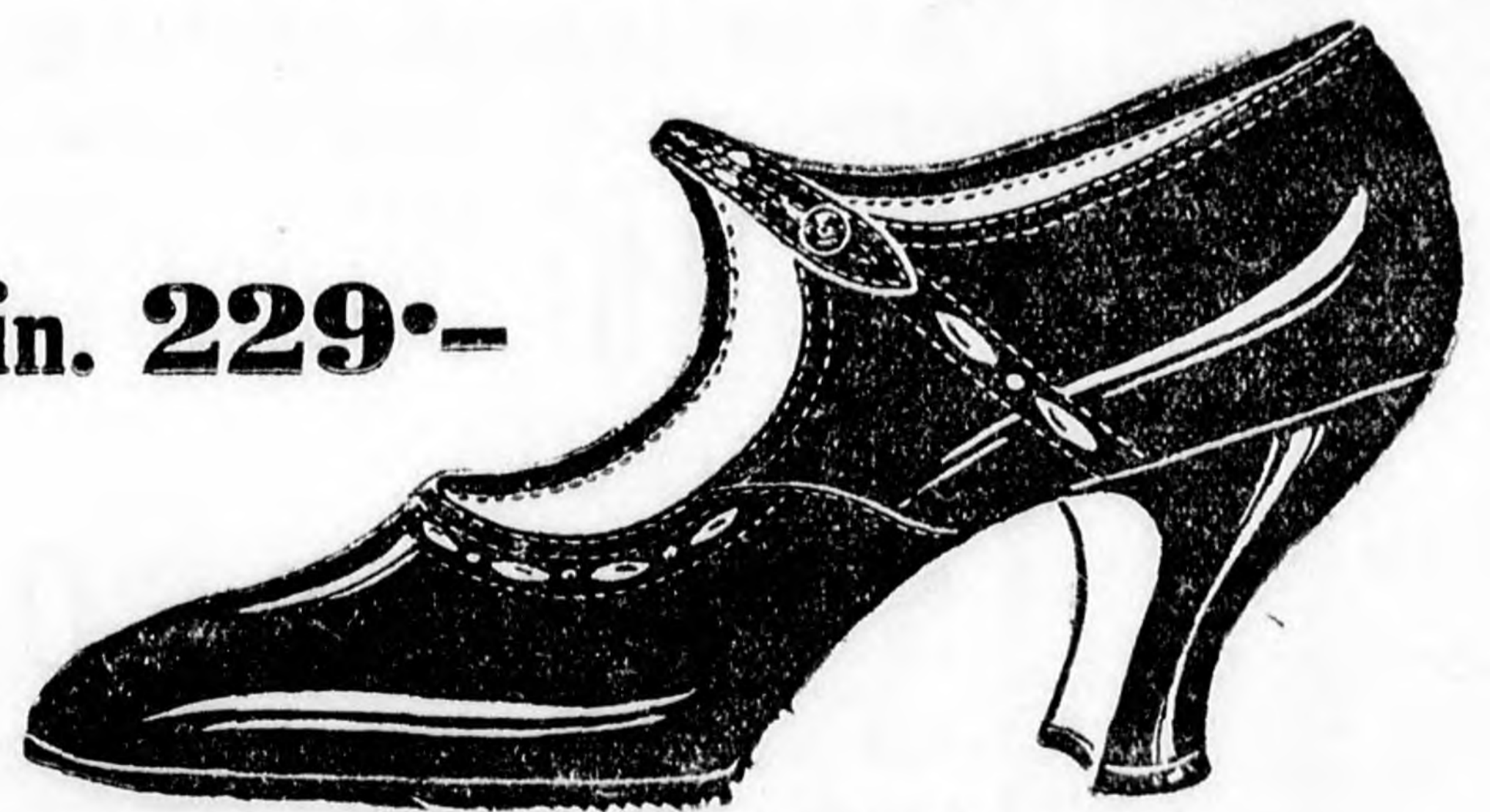
Nagy választékot adunk női ci-
pőkben, a legszolidabb színekben,
a tavasz hirnökeiként.

A cipőkészítés művészi és tech-
nikai munkája az elegáns vonalak-
ban jelentkezik és így kielégíti a
hölgyközönség igényeit.

Tekintse meg kirakatainkat!!

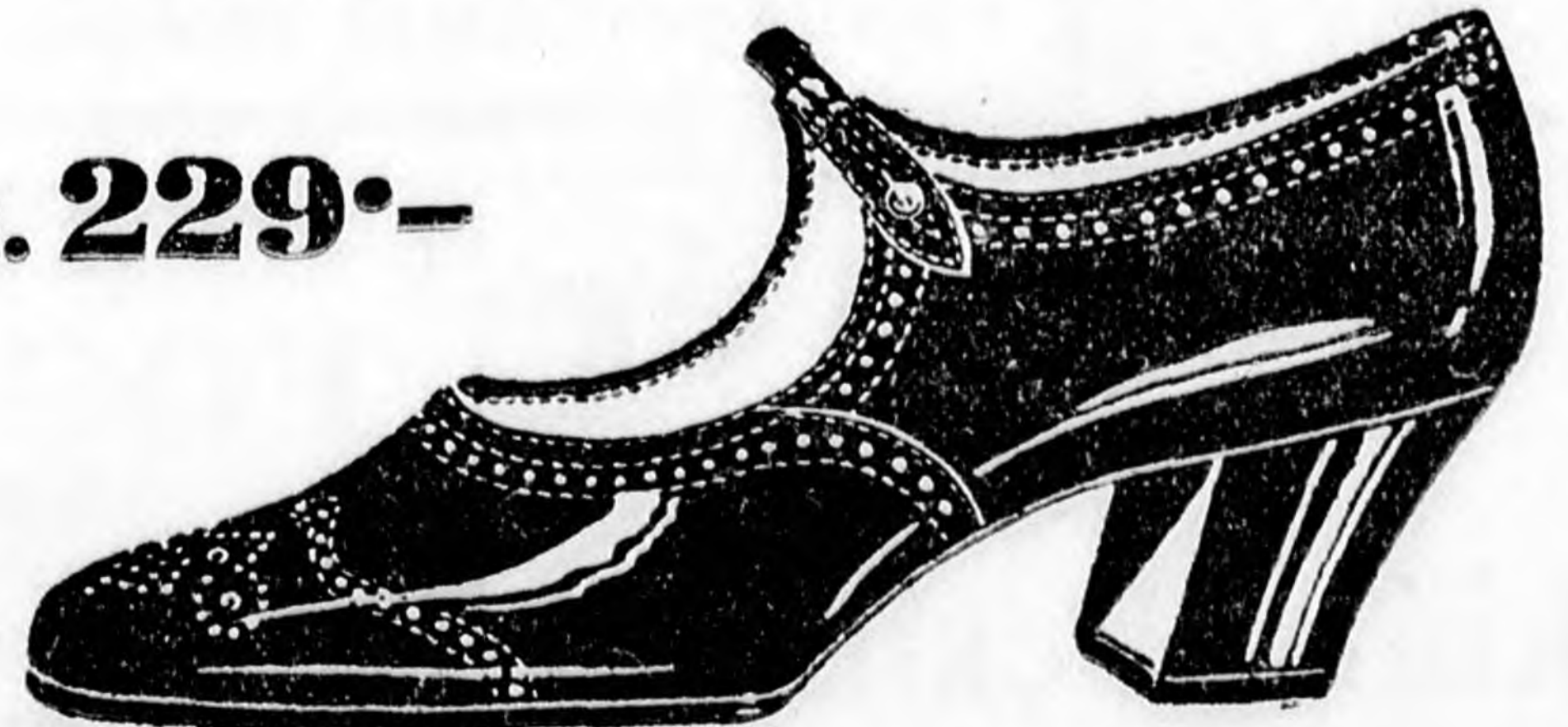
Tegyen látogatást!

Din. 229.—

Színek! Drap-rózsaszín-lakk

Din. 229.—

Színek: Drap-lakk-oxblood

ARSOTIN

6 HP
benzin-motor
olcsón eladó
Keller Antal
gépműhely, Krnjaja
3283

ה פ מ ל ש
bor, pálinka,
cukor, kávé
kapható
Herzl Józsefnál
3253

10.000 darab
2 éves
kövidinka
olcsón eladó
RUTTKAYNÁL
(Leleneház mögött)

Csukott
Renault-autó
4 személyes
jó állapotban
olcsón eladó
Bővebbet
TELEFON: 12
3200 Preradovičeva 18

DRP

Hæmorrhoiden
A már 20 éven keresztül kipróbált
és megbízható szer az
ARANYÉR
ellen a
RECTO-SEROL
Kapható a gyógyszerárakban

Mezel egerek
kírhathatók
ARVICIN-nel
Fél kg-os csomag egy hold ter-
ületre 23 dinár. Készíti és
szétküldi BIOKEMIA, Zagreb
Hatzova 25. 3231

Legnagyobb női konfekciós, szőrme, galanteri,
divat- és kézműáru üzlet

Djura Janošević

BEOGRAD, Palata Akademije Nauka
Nagy választékban érkezett raktárra legújabb párisi és bécsi

tavaszi kabátok és kosztümök komplék, szövet-, és selyem ruhák.

Tavaszi kabátok, valamint a többi konfekciós áruk vételénél, kidolgozá-
sánál és kalkulálásainál a cég különös tekintettel volt a mai nagy gazdasági
krízisre, a vevőközönség kisebb vásárló képességeire, így lehetőséget nyújt
szép, divatos és minőségileg jó árut olcsón eladni
Kérjük a t. vevőközönséget, tekintse meg raktárunkat vételkényszer nél-
kül és győződjék meg személyesen, hogy a választék nagyobb, mint
bárhon, az árak pedig mindenkinél olcsóbbak!

„Cover-Coat“-kabátok Din. 550, 565, 580, 590, 710, 750, 810, 880, 900, 915,
940, 945, 960, 990, 1015, 1020, 1045, 1080, 1100, 1120, 1125, 1200, 1220, 1235,
1260, 1280, 1320, 1360, 1380, 1400, 1425, 1440, 1450, 1475, 1500, 1525, 1550,
1620, 1630, 1695, 1720, 1740, 1750, 1760, 1800, 1810 és 1900.
Kabátok impregnált gabardínból Din. 450, 495, 580, 650, 720, 820, 840,
975, 1010, 1050, 1080, 1180, 1210, 1250, 1330 és 1940.
Kabátok divatos casha-szövetből Din. 390, 510, 660, 765, 830, 890, 895,
1020, 1070, 1125, 1210, 1220, 1235, 1250, 1290, 1380, 1450, 2080, 2100, 2130,
2300, 2400, 2550, 2655, 2800, 2850, 3000, 3150 és 3370.
Kabátok egyéb különféle divatos anyagból Din. 600, 630, 660, 690,
710, 720, 765, 810, 820, 860, 865, 870, 880, 890, 990, 1035, 1050, 1100, 1140,
1150, 1180, 1200, 1220, 1240, 1300, 1320, 1340, 1400, 1450, 1460, 1475, 1500,
1520, 1550, 1610, 1770, 1830, 2025, 2310, 2340, 2430 és 2550.

Selyemkabátokban nagy választék (fekete és egyéb divatos színekben),
továbbá komplé-kosztümök és mindenféle ruhák. Az összes kabátok a legújabb
divat szerint készültek.
Ma érkeznek az első párisi házak (haute couture) modelljei, kabátok, koszt-
ümök, komplék, ruhák, részint eredetiben, részben lemintázva.
Saját műhely mértékutáni rendelésekre. Tisztviselőknék hat hónapi lefize-
tési kedvezmény.

KUPARI DUBROVNIK mellett TENGERI STRANDFÜRDŐ

lás és élelmezés. A legszebb fürdőző helyek, kirándulások,
sport, tánc. — **VALÓSÁGOS GYERMEK ELDORÁDÓ!**
Felvilágosítással szolgál

Egész éven át leghatá-
sosabb napsütéses
napok, subtropikus
klíma és vegetáció. A
déli Adria legnagyobb
tengerifürdő vállalata,
2 homokstrand, 4 szálló
épület, jó polgári szál-
lítás és élelmezés. A legszebb fürdőző helyek, kirándulások,
sport, tánc. — **VALÓSÁGOS GYERMEK ELDORÁDÓ!**
a fürdőigazgatóság.

Bőröngözet
kollektív táskákat
és
speciális bőrárak
megrendelésre legpontosabban
készít
FALKENSTEIN
szilgyártó és bőröngös
Zmaj Jovi trg 5.
Javítások és sárv. öltöz. preeze-
és ócsón!

Nea.Crem
legmegbízhatóbb
arc- és kézpólo
KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA 58

Gyenge férfiak-
nak 10 dinár dekoldése esetén
bérmentve kiadom szabadalma-
zolt szenzációs találmányomat
ismertető könyvemet. — Cim
„Patent 608“
Cimj (Kolozsvár) 1622
1. sz. postafiókbérlélt.

SIRKÖVEKET,
temetői utánvételeket, va-
lamint a kőfaragó szak-
mába vágó mindenemű
munkákat legolcsóbban val-
lalja
Pank Gáspár
kőfaragó, Subotica
Somborski pat. és Gabona-
piac szarok 762

Zongorák
Hegedők.
Csellók,
Fuvolák
Harmonikák,
legnagyobb
választékban és
legolcsóbban
S. MACHNITZ
hangszeripartelepén.
An'nanovičeva ul. 1.
(Reich-palota mellett.)

Tavaszi
divatcipők
legnagyobb választékban
legolcsóbban
Koch Ármin
Danica cipőüzletben
Kiskápo'na mellett

Ujoncok és
katonakötelesek
akik ugy gondo járt, hogy téve-
sen lettek besorozva és besozva.
forduljanak a
„Tausanović Irodához“
hol mindenről pontos informá-
ciót szerezhetnek. Beograd, Kr.
Milana ulica 73. Telefon 49-21

Izqubljen oružni list Djuro
Rudić-a. Ko nadje neka
preda Centralu Policije.

Aranyat ér
az a könyv, amely megtanít arra,
hogyan kell olcsó és eredményes
reklámot csinálni
Ez a könyv Dr. Szabó László:
A HIRDETÉS
című könyve. Ara 60.— dinár
Megrendelhető a Minerva r.t. könyvosztályában

Tavaszi és nyári
angol divatszövet-ujdonságok
nagy választékban megérkeztek
Jó szabás, elsőrendű munka, mérsékelt árak!
Bózsó Vince f.é. fi-
szabó **Szubotica**
Zenedeépület — Telefon 6-51

**A LEGUJABB
FOGYÓKURA
NOVISZADON**
KRALJA ALEKSANDRA UCCA 15. I. EMELET
**A SENZÁCIÓS
PARAFIN-THERAPIA RENDSZERREL**
amely reumat, csuzt, ischiast, ma as vérnyo-
mást is sikerrel megszüntet.
Egyes testrészek (vastag lábak, has stb.)
biztos és gyors lefogyasztása.
Vidékiek levélben felvilágosítást kaphatnak.

Legújabb tavaszi, nyári pá-
risi modelleim megérkeztek
Alakító: 30—40 dinárért. Vidékieknek 4 órán belüli
alakító. Legolcsóbb áráimmal a hölgyközönség
szives pártfogását kérem
ELEGANTE kalapszalón
volt Her Jolán szalon, városkháza alatt 2741

A világháboruban megvakult
magyar író:
Gergely Sándor
legújabb regénye, a
HIDAT VERNEK
melyben nagyszerű erővel és éleslátással írja
meg a falu életét
A vaskos könyv
a Minerva r.t. könyvosztályában kapható
Ara 55.— dinár

Diszkertek,
villa- és udvari kertek spec. állás tervezéssel készítek, egy-
szintén kertek é landó gondozását vállalom
Szőlőtelepítést
fekete szántóföldben, mésztartalmu agyagos földben, filoxera-
ellenálló 2—3 éves legjobb amerikai alanyra oltott kor- és
csemege-szőőfajtákka, az ors ág bármely részén teleptek.
Vágó György műkertész
Subotica, IV., Bene Sudarevičeva ulica 28
3285

AIDAAlbina ulica
(huspiac mellett)Damburozás, fehérneművarrás és -himzés,
gobelin, rece, reliefhimzés, selyemfestés, stb.**LEVELEZÉS**

Richmond. Örülök a Maga örömeinek, friss egészséges szeretetének. Mindent megtehet, hogy a mostani lelki teljessége párosuljon a testi virulásával. 3169

Creola, Novisad. Miért nem válaszol levelemre? 3070

Ki támogatna csinos elvált aszonyt? Leveleket „Elvált” jellegre a kiadóba kér. 3247

Drágám! Nem mehettél el Molnár Ferenc legújabb vígjátékának az **Olympiának** premierjére, azonnal rendelj meg a Minerva r. t.-nél. Ára 40 dinár.

Apróhirdetés a Bácsmegyei Napló részére Szuboticán, az Aleksandrova utcában, Pressburger-féle üzletben is feladható. 2061

HÁZASSÁG

Bácska nagyobb városában üzlettel bíró 33 éves özvegyember ismeretségi hiányában ezután keresi házasság céljából oly jobb családból származó intelligens urileányt, vagy özvegyasszony ismeretségi, kinek némi hozománya is van. Fényképes ajánlatok a lap kiadói hivatalába küldendők. Nem bánja meg, jelégére. 2154

30 éves jobb iparos feleségül venne hozzáillő leányt, fiatal gyermektelen özvegyet, akinek némi hozománya is van. Fényképes leveleket „Jobb iparos” jellegre a kiadóba kér. 3262

Nemzetközi házasságközvetítő iroda minden megbízásnak pontosan eleget tesz. „Amor” házasságközvetítő iroda Temesvár, Románia, Kossuth Lajos ucca 21. 11993

Apróhirdetés a Bácsmegyei Napló részére Szuboticán, az Aleksandrova utcában, Pressburger-féle üzletben is feladható.

FOGLALKOZÁS

Érettségizett tisztviselőt, perfect magyar-német levelezőt, keres iparvállalat, esetleg azonnali belépésre Szerb nyelv tudása, valamint gépirásban jártasság megkívántatik. Faszakma-beli előnyben. Reflektálók ajánlataikat fizetési igények, eddigi gyakorlatok, koruk és családi állapotuk feltüntetésével „Perfect” jellegre lapkiadóhoz küldjék. 3207

Otmena mladja gospodja, srpkinja, govori perfektno srpski i nemački, dobro svira na klaviru, trazi names tenje kod otmenog gospodina kao domaćica ili otmenoj gospodiji kao društvenica. Adresa u administraciji. 3236

Szakácsnő, ki a főzés minden ágában járatos, a baromfitenyésztést érti, keresetik pusztai háztartásba. Jelentkezés levélben Kutaspusztai Gazdaság. Feketi címe és személyesen ápr. 4-én délután Subotícán, Dobanovački ucca 13. szám alatt. 3224

Vajdaság minden városában kirendeltséget

akarunk

felállítani. Munkatársakat keresünk. Válaszbélyeggel ellátott ajánlatok Biokemia Zagreb, Hatzova 25. 3248

Házmesternek felvétetik gyermektelen házaspár. — Paje Kujundžića ulica 31.

Házmesternek lehetőleg gyermektelen házaspár felvétetik. Kiss István, Subotica, Majšanski put 93. 3240

Fischer Béla asztalos, Zmaj Jovina ulica 27. készíti épület- és bútormunkát. Javítást olcsón vállal. 3233

Képviselőt

és havonként legalább 10.000 dinár keresetet biztosító verseny nélküli cikkek eladásával ügynökségeknek, helyi képviselőknek és ügynököknek. Bealkoholna produkcióját Ljubljana, Poljanski nasip 10. Utasításért és prospektusokért 5 dinár bélyeg melléklendő. Levelezés államnnyelven vagy németül. 2061

Elhelyező irodámba keresek azonnali bejárót. Ajánlok főpincért, szobaasszonyt, éthordót, szakácsnőt, kaszárnyót, pincérleányt. Kisebbségi lakások kiadó. Házak megvételre kerestek. Lang Agentura Subotica, Pašićeva 3. I. 3281

Elsőrendű fodrász, egyben manikűröző is, állást keres, esetleg fürdőhelyre. Cim a kiadóban. 3271

Fordításokat, másolásokat, valamint kereskedelmi levelezést szerb, magyar, német és angol nyelven saját írógéppel szerény díjazás mellett elvállalok. Cim a kiadóban. 3267

Fiatl borbélysegéd állást keres azonnali belépésre. Cim: Hornyák Ferenc Óka, Szerb ul. 129. 3266

Intelligentes, kinderliebendes Fräulein, womöglich kindergärtnerin wird zu zweijährigen Buben per sofort gesucht. Offerte mit Lichtbild an Dr. Mathias Schöffler Subotica, Bogovićeva 19. 3265

Szilvási Ferenc városi zenédei hangoló, hangolások és javításokat, meghívásra, vidéken is vállal. Vilsonova ul. 36. 3242

Fiatl villanyszerelő — vidékre is — állást keres. Szives megkeresést kér Szakács Ferenc villanyszerelő, Bajmok. 3162

Női kozmetikus, ki már hasonló intézetben, lehetőleg külföldön, dolgozott és megfelelő bizonyítványai vannak, sürgősen keresek kozmetikai intézetem részére. Mielőbbi ajánlatokat feltételekkel kér dr. Radovančević Ljubomir orvos, Pančevo. 3177

Főpincér, intelligens, jó megjelenésű, perfect szakember, óvadékkal nyári szezonra jó üzletbe ajánlkozik. Cimeket a kiadóhivatal továbbítja. 3157

Mészárossegéd, jól dolgozó munkás, felvétetik Pfeifer kőserüzetbe. Jelentkezni Pfeifer Simonnál Subotica. 3217

Gyógyszerészsegéd állást keres. Ajánlatokat „Gyógyszerész” jellegre a kiadóba kér. 2781

Cipészsegédet, férfi és női munkákra felvesz Mirović Konstantin, Bány-köz 18. 3792

Kinderfräulein, intelligent, perfect deutsch, suche zu meinen 6 und 3-jährigen Töchterlein. Offerte zu richten an Leo Fürst, Dampfstraße, Novi Vrbas. 3110

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasgépítés és címzés költségeket számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbontatlan jellegű leveleket továbbítunk. Kérdezőkérdezőknek válaszlevegő melléklendő.

Szoptatósdadát azonnali belépésre keres Groszmann Péter fakereskedő, Novi Vrbas. 3232

Soffóri vagy gépészi állást keres tanult réplakatos, gépész és gyakorlati autóméchanikus. Józán, szorgalmas, 5 éves soffóri működéssel. Szives megkereséseket Molnár könyvkereskedés, Senta, továbbítja. 3132

Amerikából jöttem, angol órákat nagyon mérsékelt áron adok. Etel Száki, Novisad, Batorijevo 24. 3118

Árusítót keresek luftballon ucca árusítására. Jó kereset. Jelentkezések naponta 3-5 óra között, Subotica, Vlaška ul. 4. 3061

Előkelő biztosító intézet keres minden községben és városban megbízható, komoly és ügyes képviselőket, vagy megbízottakat. Jelentkezhetnek kereskedők, magán- vagy banktisztviselők, elbocsájtott, nyugdíjas és aktív tanítók, állami vagy községi tisztviselők, akiknek nagyon szép jövedelmet biztosítunk. Szakértelem nem szükséges, mert saját módszerünk szerint, mindenkit betanítunk. Írásbeli ajánlatokat kérjük. Biztos jövőre jellegre a kiadóba. 3177

Lagerbeamter mit entsprechender Kaution oder Garantie, deutschsprechend auch in den hieszu erforderlichen schriftlichen Arbeiten bewandert wird per sofort aufgenommen. Offerte unter Angabe der Gehaltsansprüche und Höhe der Kaution sind zu richten an Postfach 21 Subotica. 3234

Nevelőnőnek nyelv- és zenetudással és anélkül, angol, francia és birodalmi német gyermeknevelésnek, házilánvok, nép- és líceumi tanítónők, zene- és gyógypedagógusnők közvetítését a letelekvismeretesebben végzi: Pädagogenbund, Wien IV., Karlsplatz 7. 420

VÉTEL-ELADÁS

Jólmenő üzletet vennék vagy bérelnék lakással, nem nagy rakttárral, oly forgalmas helyen, hol hetivásár és vasuti állomás van. — Ajánlatokat házér és forgalom megjelölésével „600” jelleg alatt a kiadóba kérek. 3167

Rizling, slankamenka (magyarka) gyökeres vesszők, elismert elsőrendű minőségben kaphatók Mikuskatelepen, Ludaspuszta állomás, Suplyák. 3200

Gépszor métere cernával 1.50, gépselyemmel 2 dinár. Plüss 1 cm. felül 10.—, 1 cm alul 15.— dinár. Gép-himzés a legszebben és legolcsóbb áron készül Facsar szalonban, Szubotica, Paje Kujundžićeva ul. 11. 2304

Bélyeg-gyűjtemény (európai) eladó. Katalógus márkák 4 din. Egyes sorozatok is kaphatók. Deák, Harambašićeva ul. 12. 3225

Szivógázmotor, 100—130 HP, megvételre keresek. — Horváth, Pačir. 3211

Két hatos magánjáró cséplésre készen és egy Hoffer 8-as lokomobil fogaskerékes, eladó. Vadócz Károlynál, B. Topola. 3219

Új típusú Ford autó, jó állapotban eladó. Bitó Istvánnál, Novi Bečej. 3212

Fűzők, haskötők, melltartók készen és mérték után Mayerhof optikusnál Suboticán és Vel. Bečkerek. 3210

Biztos jövő. Verušičon vegyeskereskedésnek alkalmas ház 1½ lánccal földdel kiadó, esetleg eladó. Érdeklődni Stipe Grgića ul. 6. 3153

7000 darab gyökeres rizling szőlővessző eladó. Raffai Ferenc, Kraljevbrag. 3226

Házhelyek olcsón eladó a Majsai szőlőkben. Bővebbet Vadász mérnök. 3245

6 és 8 HP magánjáró garnitúrák, M. Gazdasági gyári magánjáró és golyós cséplő eladó. Biliczki Károly, Senta. 3071

Eladó nagy ebédlesek nagy márványappal, nagy készletű akasztós szekrény, több sztor függöny, ágy és tükör. VI., Zrinjski trg 19. 3240

A Szaharán és Szudánban a forgalmat ma már automobilon bonyolítják le és a régi tevékaravánok már csak emlékei. A XIX. század eme titokzatos világát G. Nachtigal: Szahara és Szudán című könyve izgató érdekességgel ismerteti. A díszes kiállítású könyv ára egész vászonkötésben 64 dinár és megrendelhető a Minerva r. t. könyvszta-lyában.

Apróhirdetés a Bácsmegyei Napló részére Szuboticán, az Aleksandrova utcában, Pressburger-féle üzletben is feladható.

Elevátoros morzsoló nagy teljesítő képességgel traktorhoz is alkalmazható, eladó. Jung vendéglős, Feketi. 3077

Százötven darab szopós bárányom eladó. Surányi György, Senta. 3254

Eladó vadonatúj prima nagy kézi bőrönd, legerősebb borból. Cim a kiadóban. 3258

Lenz-féle méhészet teljes felszereléssel eladó. Szegedi szőlők 207. 3250

Kőfűrész, állítható asztalal, vas állványon, áron alul eladó. I. Jukićeva ulica 37. Ulreich. 3235

Cromatikus hermonika 60 basszussal, 43 billentyűvel, olcsón eladó. Pavle Garić Bačko Gradište. 3255

Gasse traktor MÄV cséplővel 2 éves, Astra traktor, MÄV kéthengeres cséplővel. Magányos cséplők, magánjárók, eredeti Első Magyar, Hoffherr és mindenféle garnitúrák, motorok eladó. Ivicz Péter, Bačko Petrovo-selo. 3254

Háromtonnás Fiat teherautó jutányos áron eladó. Butor János gépműhely, Feketi. 3078

Szövőde, modernül berendezve és Koszovszka ulica 24 számú ház előnyös feltételek mellett eladó. Erdélyi Béla, Senta. 3164

Trafikoshódé, főterem, családi okok miatt eladó. Érdeklődni Temunović trafikban, Park Kralja Petra 1. 3252

6 HP és 8 HP magánjáró cséplőgarnitúra és két drb 9 HP 230 voltos villany-motor olcsón eladó. Kelemen István Stara Kanjiža. 3241

Írógép, jókarban, olcsón eladó. Cim a kiadóban. 3272
Sentán Volgyparton kaszáló, Oromparton 18 lánccal föld kukorica alá kiadó. Bergel Jakab. 3265

Egy vagon ruha félig ingyen lesz eladva Földes Samu ruhaárúházában (gyümölcs-piac) Rudić ulica. Férfi divatöltény már 525 D. Férfi tavaszi felöltők 675 D. Fiuruhák már 375 D. Gyermekruhák 175 D. Gummi raglánok 225 D. Nőifelöltők 455 D. Leányfiú felöltők 325 D. Férfi munkaruhák 145 D. Munkaköpenyek 155 D. Autóköpenyek 175 D. Divatnadrágok 225 D. Munkanadrágok 95 D. Bőr kabátok 725 D. Tessék meggyőződni, vidékre utánvétel, meg nem felelő esetén pénzt visszaadom, saját érdekében ügyeljen a cégre. 3424

Brillánsfüggők s más ékszerek eladó. Centralna Bankánál Subotica, Aleksandrova ul. 3225

Ház a beltéren nagy telekkel, bármely ipari célra alkalmas, beköltözhető lakással, szabad kézből eladó. Cim a kiadóban. 3083

Sternberg tárogató 500 dinárért eladó. Cim a kiadóban. 3098

Nemes, 4 éves gyümölcsfák, szőlővesszők, vad alanyra oltottak is, málna, földieperlővek kaphatók Ruttkay Lászlónál, Szegedi szőlőkben. Lelenház mögött. 3091

Kerékpár eladó. Kis fajta lovat veszek. Dedin fűzerez. Szentgyörgyi templom mellett. 3150

Ótjórato motormalom, telekkel vagy anélkül sürgősen eladó. Nagy Antal Mol-Gunaraš (Bačka). 3087

Cséplőgarnitúrák, 60 db hatos, nyolcas, különféle gyártmány eladó. Érdeklődőknek ajánlatot küld Schumacher, Rezső, Stari Bečej. 2344

Menyasszonyok, ha kelen-gvéiket, monogramjaikat olcsón, dívtosan és izlőlesen akarják elkészíttetni, győződjenek meg arról, hogy egyedül Budanović Terézia üzletében, Rudić ul. 1. kaphatják azt. 1483

8 HP cséplőgarnitúra, Kovács gyártmány, teljesen jó állapotban, kedvező feltételek mellett eladó. Bővebbet Pajo Jankovićnál, Srbobran. 3124

Apróhirdetés a Bácsmegyei Napló részére Szuboticán, az Aleksandrova utcában, Pressburger-féle üzletben is feladható.

Eladó 8 HP léghűtéses gazdasági kazán, 10 éves MÄV golyós cséplő. Érdeklődni Jovica Mudrinski, Srbobran. 2922

Virágcserepek és edények, saját égetésűek, minden méretheben, rendelés után is olcsón beszerezhető. Visszonteladónak nagy engedmény. Tabács, Subotica, Pašićeva 2. 3066

Legnemesebb fajtyuktojások ültetéshez eladók. Érdeklődni Pallas-Reklamirodában, Kujundžićeva 4. 2936

Jólbevezetett fűszerüzlet Suboticán családi okok miatt házzal együtt eladó. Érdeklődni Schwarz, Trg Sloboda 5. Technika. 2944

30 orós család méh teljes felszereléssel eladó. Botka Vilmos, Bačko-Gradište.

Eladó bánáti nagy német község központjában 30 éve fennálló, jömenetelű nagy vendéglő fűszer- és rőfőszülettel, kedvező feltételek mellett. Bodor Lajos, Velikibecskerek, Svetosavska 17. 3104

Kovács Antal-féle téglagyár bérlői, Hermann Vilmos és Társa, Subotica ajánlanak legolcsóbban mindenféle építőteglát, chamottteglát és lisztet, saját iparvállalatnyán vagyonba rakva, valamint Suboticán az építkezés helyszínére szállítva kedvező fizetési feltételek mellett. Levél és távirat cím: Hermann Vilmos, Subotica. Telefon: 6-68. 2695

Ócskafémek, vörös- és sárgaréz, ólmot, ónt, vöröses sárgaréz esztergabulladékok, alumíniumot, akkumulátorlemezeket, ólomhamut, ólombetűket, kliséket, fémalakot, vasat, öntvényeket vásárol. Galinkom. društvo Zagreb, Mandaličina 1. b. 1674

Két cséplőgép, az egyik 6-os Nicholson és egy 8-as Magyar Állami Gépgyártmányu, eladó. Szokolá Péter, Čantavir. 2738

Patkanin patkányirtószer doboza 15 dinár, kapható minden gyógyszerárban és drogeriában, továbbá a Torontáli Agrárbanknál Veliki Bečkerekben, Szuboticán Hercl drogeria és Krištes Milos kereskedésében.

A toll címen jelent meg Molnár Ferenc új könyve, melyben az utóbbi két évben írt kisebb műveit gyűjtötte össze. A feltűnő keltő kiállítású könyv ára 70.— dinár és megrendelhető a Minerva r. t. könyvosztályában.

Használt, kitűnő állapotban lévő 8 HP Marschall magánjárógarnitúra lánccsal alakítással, elevátorral és komplett felszereléssel más vállalkozás miatt pénzt vagy buzavallatban eladó. Agrikultura, Sombor. 2867

Gyümölcsfák, nemes faj, ujszegedi Horváth István faiskolájából, minden tekintetben garantált, rendkívül nagy választékban, továbbá futómagas bokor-rózsák, vadrózsák, cirka ötezer darab szegű, muskálú, Hortenzia, Aszparagusz, Ohmocus virághagyomák, Buxusok legnagyobb választékban kaphatók. Kain virágkertész, Szegedi ut. Villanytelep mellett. 3006

Szártépőgép, alig használt, kitűnő állapotban, 6000 dinárért eladó. A gép megtekinthető Agrikultura, Szombor. 2993

Olcsó villatelek kedvező fizetési feltételek mellett a palicsi parkkal szemben, új szálloda szomszédságában eladó. Bővebbet dr. Tordai ügyvédnél, vagy Ruttkay Lászlónál. (Lakik a menhely mögött). 3028

Rózsaburgonyát métermázsánként 107 dinár, szállít Danilo Ivkov, Stapar. 2972

LIFKA

Vasárnap utoljára!

Mr. Wu és Rod la Roque:

Fizetett táncos

Hétfőtől egész héten, Szuboticán először:

Koldusdiák

Harry Liedke, Veres Ernő, Eszterházy Ágnes luxusfilmje.

Nagy Kató ünnepélyes filmbemutatója:

Az égő hajó. Subotica társadalmi eseménye.

Steinnó

Schäffer Margit

(Ez a különlegesség szalonja)
Badaličeva ul. 5.
(volt Asztalos uca)

A legdivatosabb
fűzőpótlók,
kombinéfűzők és
haskötők
a legolcsóbb árban
készülnek. 2984

„PLANINKA” havasi gyógyfűtea

felfrissíti és tisztítja a vért,
megjavítja a rossz emésztést,
a rendszertelen bél-
működést és kiváló hatású
altesti bántalmaknál, a húgy-
hólyag, máj, epe megbete-
gedésénél és epekövénél. A
„PLANINKA” tea étvágy-
gerjesztő, különösen jó ha-
tásának bizonyult eredmény-
elmeszesedésnél.

A „PLANINKA” havasi gyógy-
fűtea csak fent védjeggyel és
lepiombáit dobozokban valódi,
egy doboz ára 20 dinár.
Kapható gyógyszerárakban
Készíti: Mr. BAHOVEC
gyógyszerár Ljubljana

Eladó 28 HP MÁV-Asztra
magánjáró szivógázmotor,
kitűnő karban, egy Valzer-
gyártmányú kéthengeres,
kétkarú, kézzel hordozható
tüzfecskenő, kitűnő kar-
ban, egy kombinált Ganz
gyártmányú dupla henge-
res, malomba való szék
szekrény nélkül, egy pár
rovátköltés és egy pár sima
henger 3 1/2 hosszban 2 1/2
vastagságban, mindkettő
kitűnő karban, egy husz-
éves 6-os MÁV-csélplő, ki-
tűnő karban. Bővebb fel-
világosítással szolgál Jónás
István asztalosmester,
Bács. (Bácska). 3031

Eladó egy kis féderes spe-
ditorkoci egy lóval és
hosszávaló löszerszámmal.
Megtékinthető Zrinjski trg
30. 3160

Zemunban eladó egy öt
szobából és mellékhelyisé-
gekből álló ház, nagy kert-
tel, szép kilátású, egésze-
ges fekvéssel a Felsőváros
szélén. Felvilágosítással
szolgál Dr. Abaffy Cyrill
ügyvéd, Zemun. 3055

Keresek megvételre jókar-
ban levő féderes speditör
sörökocsit két ló után.
Fekete Antal B.-Topola.
3084

NAGY KATÓ

„ÉGŐ HAJÓ

és
VIDACSICS STEFICA

ÉVA LEÁNYA

című filmben a legújabb
Mosinger sláger

Gyapufonoda, komplett be-
rendezéssel, motormeghaj-
tással, eladó. A fonoda he-
lyisége továbbra is bérbe-
adó. Tudakozódni Horváth
István, Subotica, Skotus
Viatora ul. 28. 2915

Motorräder New-Hudson
Englische Qualitätsware
sind schön ökonomisch und
billig. Vertretung Petar
Seiler, Vinkovci. 2892

Autogen-hegesztő teljes fel-
szereléssel eladó. Butor
gépműhely, Feketić. 3079

Eladó két drb teljesen jó-
karban levő kirakat, vala-
mint ehhez 2 drb kétszár-
nyas bejárati ajtó, tűkör-
nyeggel, acélrollóval, fest-
ve. Megtekinthető Szent-
i és Virágnál Subotica, Be-
ne Sudarevičeva ul 54-56.
3206

150 cm hosszú fából fara-
gott Szt. Sír (Krisztus holt-
teste) eladó. Bachinger
aranyozó cégnél, Subotica,
B. Sudarevičeva 34. 3178

Bélyeggyűjtőknek ajánlom
hogy szerezzenek be ná-
lam 500 teljesen különböző
bélyeget tartalmazó bélyeg-
gyűjteményt 30 dinárért.
Európa, Ázsia, Afrika és
Ausztrália különböző álla-
mainak bélyegeit tartalma-
zó 1000 darabos gyűjtemé-
ny ára 65 dinár. A
pénz előzetesen bekülden-
dő és a gyűjteményt aján-
lott levélben küldöm a
rendelőnek. Minden ren-
deléshez ingyen csatolom
bélyegárjegyzékeket, amely
az egész világ, majdnem
600 államának bélyeggyű-
jtekét tartalmazza. Az SHS
legrégebbi bélyegkereskedé-
se. Izidor Steiner, Brod
na Savi. 718

Gépsz társainak! Aján-
lom lokomobilhoz a szaba-
dalmazott hógýűjtőt. Szikra
és tűzszekrény léghuzat-
gátló, husz százalékos tüzelő-
anyagtakarítás. Igen olcsó
garantált jó, helyben készít-
hető, nincs öntvény. Vidékre
képviselő bárkinél. Csonka
Ferenc, Senta. 12037

Üzletherendezés (Állvá-
nyok) legjobb állapotban,
minden szakmában hasz-
nálható, olcsón eladó. —
Drag. Lj. Jovanović, Cara
Dušana 8. 2937

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasárnapon és ünnepeken
különösen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár.
Csak felhívással jelölve leveleket továbbítunk
Kérlekérek, hogy a hirdetés megérkezését követően
Kérlekérek, hogy a hirdetés megérkezését követően

Fotoamatőrök

legújtanosabban vásárolnak mindig

Iényképészeti
kelléket és gépet

részletfizetésre is

DEUTSCH

optikusnál Suboticán

Előhívás és másolás olcsón és gyorsan. Sötét
kamra ingyen áll vevőim rendelkezésére!

MOTOREKE

28 HP. legújabb rendszerű,
1925. építésű, vadonatúj,
leszerelhető ekékkel, fel-
tűnő olcsó áron eladó

SEIDL GÉP- GYÁR VRSAC

Szájról- szájra

megy a hír, hogy sok
pénzt megtakarít és
árut a legjobb minő-
ségben kap, ha azonnal
ír a nagy illusztrált
árjegyzékért: ollókról, hajvágógépekről, borotvák-
ról, borotvakészülékekről, harmonikákról, hegedűkről, tam-
burákról, fényképezőkészülékekről, órákról, parfümök-
ről, konyhatárgyakról, késekről, kanalakról, háztá-
kokról, erszényekről, öngyújtókról, esernyőkről, kon-
dőről, nadrágtartókról, fehérneműkről, cipőkről,
kalapokról, harisnyákról, ruhákról és más hasznos
tárgyakról

R. Stermecki, Cejle 27. szám
nagyruháznak

HA
gyermekei részére első-
rangú izléses leányka és
fiú ruhát, kabátot akar
nem kell Bécsbe menni

mert megkapja ugyanolyan
elsőrangú izléses kivitelben,
ugy raktáron mint rendelésre
lényegesen olcsóbban

SPITZER

szőrmeáruház
gyermekkonfekció osztályában
Subotica, Sokolska ul. 3.
Állandó kirakatkiallítás a főtéren.

VÁROSI MOZI

Vasárnap utoljára

A spanyol ég alatt

Donna Juanna

Főszereplő: Ellsabet Bergner

Hétfőtől egész héten kettős műsor:

ZORO-HURU

KALAND A BOMBAGYÁRBAN

Két órázat fiókó vidám vizontagsággal

Az elszabadult express
amerikai történet

Husvétra

olcsón csak

3189

Rónánál vásárolhat

Fátyol női harisnya . . . 20.— din.
Flór női harisnya . . . 15.— .
Dívat keztyű 17.— .
Férfiingek 45.— .-től
Nyakkendő 14.— .

Raktáron csak a legújabb árak tartók. Subotica, Hosszú, Városi téren szembe

KÖLÖNFÉLE

Üzlethelyiség raktárhelyi-
séggel, forgalmas helyen, a
főtéren, kiadó; a helyiség
bármely üzleti célra meg-
felel. Érdeklődni lehet a tu-
lajdonosoknál. Baják Test-
vérek, Sztaramoravica.
3143

Tejgyárosok! Akik folyó év
április hó 15-től kezdődőleg
vajra és tejtermékekre kö-
tést óhajtanak csinálni,
azok ajánlataikat legkésőbb
április hó 10-ig küldjék be,
Subotica, Rudičeva 3, vagy
személyesen tárgyal Prva
Subotička Mlekara Gulyás.
3236

Különbejárata butorozott
szoba villannyal, olcsón,
azonnal kiadó. Česka ul. 25.
3270

Főtéren nagy helyiség por-
tálos kirakatokkal azonnal
átadó. Bővebbet a kiadóban.
3259

Ingyen kap 1 próbadoz
eredeti Daruvary krémét,
ha portóra beküld bélyeg
ben 2 dinárt. A Daruvary
krém ezideig a legjobban
bevált szer arctisztítatlan-
ságok, szeplők, májfoltok
ellen. Kapható szaküzle-
tekben. — Készíti Blum
gyógyszertár, Subotica, fő-
postával szemben. 360

Amerika (Észak-, Közép-
és Délamerika) cubai mun-
kaalkalmakról, a beutazás
lehetőségéről és munkabér-
viszonyokról 5 dollár be-
küldése ellenében magyar
vagy horvát nyelven tár-
gyilagos és kimerítő tájé-
koztatást ad az alanti urada-
lom intézősége. Sv. Admi-
nistrador de la finca «La
Gloria» Güira de Melena
(Provincia Habana) Rep-
ublica de Cuba. Amerika
Via New-York. 2933

»Alexa« nyakkendőipar 10
dinárért fordítja ki régi
nyakkendőjét. Korzó. 1249

Örökre fogadnék oly sze-
rény idősebb nőt vagy fér-
fit (esetleg házaspárt), ki-
nék ingatlana vagy kész-
pénze van. — Leveleket
»Családi otthon« jellegre a
kiadóba. 3142

APOLLO, NOVISAD

Március 31 és Április 1.
SVENGALI

drama 7 felvonásban,
a világhírű „Trilby” regény
után.

Főszereplők:
Paul Wegener
és Anitta Doris

BUTORALBUM

a legmodernebb és stilustervek-
kel most jelent meg. Kapható

SIPOS FIAI

lakásberendezők kiadásában
SUBOTICA, Zental-ut 3.
Lakásberendezés és az asz-
talos szakmába vágó mun-
kák a megrendelők teljes
megelégedésére készülnek

Külföldi utamról vissza-
térve

női divatszalon-üzletet et
Jedlicka István ur házá-
ban újra megnyitottam
és minden e szakmába
vágó munkákat elvállalok
Stilarek Adolf
női szabó, Senta 3031

Raktárhelyiség a beltéren,
vámcsabadraktárnak is al-
kalmak, azonnalra kiadó.
Cim a kiadóban. 3202

Közvetítünk a legrövidebb
idő alatt az engedélyek
minden fajtáját, állampol-
gársági, itt-tartózkodási en-
gedélyt, (trafik, kávékímé-
rés stb.) Nemzetközi Iro-
da, Subotica, Aleksandrova
ul. 9. 3101

Ujencok! Szakavatott egyé-
nek pontos felvilágosítá-
sokat adnak katonai termé-
szelű, különösen sorozási,
szolgálati idő meghatározá-
sára és jogos esetekben a
szolgálatok megrövidítésére
vonatkozó ügyekben. Nem-
zetközi Iroda, Subotica
Aleksandrova 9. 2240

Csinosan butorozott szoba
kiadó. Jelačićeva ul. 5.
3100

„DANICA”

cipőt vegyen, mert a „Danica”-cipő a legjobb, a legegészségesebb, a legolcsóbb és mert ha „Danica”-cipőt vesz, úgy a pénze nem vándorol ki sem külföldre, sem vidékre, mert a „Danica”-cipőipar csak suboticei és környékbeli munkásokat foglalkoztat és így a pénze Suboticán jön forgalomba. 3088

Szubotica, Aleksandrova ul. 7 és Jelačićeva ul. 7

Oroszországi levelek

III.

Fegyverkezik a szovjet

Irta: Jovanovic Mihajlo és Krno Dalber

Moszkva, —

Mig Massaryk, a csehszlovák köztársaság elnöke, a szellemi világforradalomról beszél, addig a bolsevikok azt a forradalmat propagálják, melyet fegyverek támasztanak az egész világon. Az oroszországi kommunisták egy messzianizmus hitében élnek, hisznek abban a missziójukban, hogy fegyverrel kezükben szabadítsák fel az egész proletáriátust. Egész Oroszország az előző világháborút várja, amely az ő számításuk szerint elkerülhetetlen. A nagyhatalmak: Amerika, Anglia, Franciaország, Németország és Japán összeütközésbe kerülnek majd — így gondolják a bolsevikok — kereskedelmi differenciák miatt. A bolsevikoknak meggyőződése, hogy ez a konfliktus egyúttal a pusztulást is fogja jelenteni ezeknek az államoknak. Azt hiszik, hogy a néptömegek, ha majd fegyvert kapnak a kezükbe, kormányaik ellen fognak harcba szállni. Akkor út majd az óra a bolsevikok számára. A harmadik internacionálé akkor pénzzel és fegyverrel fogja támogatni az egész világ lázadóit és meg fogja teremteni a szocialista szovjetköztársaságok egyetlen nagy szövetségét az egész földkerekségen. Ilyen fantasztikus számításokért és hű reményekért áldoz minden a kommunista párt, Oroszország mai uralkodója. Ebben az értelemben a bolsevik Oroszország sokkal harciasabb, imperialistább, szigorubb katonai, mint a híres cári gőzhenger volt.

A hadiipart össz-szövetségi iparnak tekintik, ellentétben a többi iparágakkal, mint a cukor-, papír-, dohány- stb. iparok, amelyek a helyi, kerületi, vagy az illető köztársasághoz tartoznak. A hadiipart, a vegyi és fémiparral együtt egy központból, a szövetségi Munka- és védelmi szovjet-ből irányítják. Egyes iparágak alig érik el a háború előtti termelésüket. A fémipar azonban 109 százalékos, a gépipar 134 százalékos ért el, nem szólva a hadi és kémiai ipar óriási fejlődéséről. A jövő háború céljára szolgáló ipar fejlesztése rendkívül precíz tervszerűséggel történik. Az ország elektrifikálása szoros kapcsolatban van a bolsevik vezérkar stratégiai szükségleteivel. Nem igen van olyan nagyobbarányú villamosközpont, amely mellett nem sorakoznának fel vegyipari gyárak. Így a Dnyeprosztról a Dnyeper-vízművek mellett, amely 1,200,000 lóerőnyi vízenergiát formál át elektromos erővé, hatalmas gyárakat fognak építeni mérgező előállítására. A metallurgiai gyárakat száz és száz millió rubel beruházásokkal bővítik, aerodromokat építenek, javítják a fontos stratégiai utakat, de elsősorban nagy energiát fordítanak az egész lakosság katonai nevelésére.

Hivatalos adatok szerint, amelyeket lehetetlen ellenőrizni, a bolsevik hadsereg ma háromnegyedmilió katonát számlál. Kilencvenöt gyalogos brigád, negyvenkilenc lovasbrigád, megfelelő számú tüzérséggel és repülőekkel. A régi tisztikar nagyon jó szolgálatokat tesz. Ezeknek azonban nem engedik meg az érintkezést a katonaság széles tömegeivel. A csapatok legnagyobbrészt a bolsevik katonai iskolák növendékei, vagy régi forradalmárok, akik a polgárháborúban kintúntak és parancsnoki rangot értek el. Maga Vorosilov hadügyi népbiztos: egyszerű fém munkás a Donec-vidékről. A hadsereg érdekében kifejtett hatalmas propaganda eredményeként Vorosilov ma a legnépszerűbb ember a Szovjetszövetségben. A katonai szolgálat a gyalogságnál és lovasságnál három évig, a technikai csapatoknál négy, a tengerészetnél öt évig tart. A lovasságot úgy szervezték meg, hogy csaknem az egész állomány munkára van vezényelve szerte az országban és csak rendkívül behívásra összpontosul az előre meghatározott centrumokba. Ilyen módon a vörös hadsereg lovasságának háború esetén nyolc-tíz millió ló áll rendelkezésre. A gyakorlatokat a vörös hadseregben ugyanúgy végzik, mint a világ bármely hadseregében. Az oktatás alapos, a fe-

gyelem szigorú, de mindemellett a bevonuló ifjakkal szeretetteljesen bánnak.

De a vörös hadsereg legnagyobb ereje nem a számokban van, sem a fegyverben, sem a fegyelmben, hanem a szellemében. A fiatal parasztokat és munkásokat a hadseregben minden lehető eszközzel preparálják a három évi szolgálat ideje alatt. Propaganda, nevelés, oktatás, bánásmód, mint ezt az egy dolgot célozza: meggyőzni a vörös katonát arról, hogy éppen ő az, akinek hivatala egy nagy feladatot végrehajtani. Ez az a messzianizmus, amelyről szövelünk. Mindehhez csatlakozik az az ambíció is, hogy a hadsereg jól felszerelt legyen, mert a hadseregben látják az egész állam megszervezését. A hadsereg ma Oroszországban, mint valaha Németországban volt, a nemzeti büszkeség tárgya. A civil bolsevikok szívesen nélkülöznek, de a katonának legyen meg mindene. A katonának van nyári és téli ruhája, cipője és csizmája, könnyű porköpenye és hosszú, meleg télibundája. Van puskája, könnyű gépfegyvere, gázmaszkja és minden, amire a modern katonának szüksége van. Zenével és énekkel marsolnak, gyakorlatok után pedig az olvasóteremben és klubokban folytatódik a katonák preparálása. Az analfabétákat külön tanfolyamon tanítják, mert május elsején minden vörös katonának el kell olvasni a kommunista kiáltványt, az ő esküjüket, s alá kell írnia. A technikai csoportokba csak magasabb intelligenciájú regrutákat osztanak be.

A munkások a katonai kérdések iránt élénk érdeklődést tanúsítanak. Minden munkásklubban van lövöld, az államtól kapott fegyverekkel és muníciókkal. Sok lelkes munkás még adakozik is csekély fizetéséből a saját hadseregének technikai felszerelésére. Nemrég egyik munkásszervezet harminckilenc aeroplánt ajándékozott a hadseregnek. De mindez a készülődése az aktív katonaságnak és a szervezett kommunista lelkesedése nem volna elegendő egy komoly katonai konfliktus esetén. Ezért bevezették a kötelező katonai kiképzést minden iskolában. Minthogy pedig az iskolákat a fiúk és leányok koedukációjának elve alapján rendezték be, a katonai előképzettség kötelező a mindkét nemű diákság részére. Tizenhárom-tizenéves fiúk és leányok már flóbert-puskát viselnek és mielőtt elérnek egy bizonyos fizikai és lelki érettségfokot, rendes katonai puskát kapnak a kezükbe. A nőknek ugyan megadták azt a könnyítést, hogy kórház és hadikonyhai szolgálatra képezhetik magukat, de a legtöbb leány nem él ezzel a kedvezéssel és az előző világháborúban való fegyveres részvételre készülődik. Vasárnaponként láthat az ember egész női osztagokat, ahogy puskával a vállon mennek a gyakorlótérre. Hogy mennyire lesznek használhatók ezek a női osztagok egy komoly fegyveres összeütközésben, az olyan kérdés, amelyre csak a gyakorlati tapasztalatok alapján lehetne felelni. A polgárháborúban az a mozzanata, amikor egyedül a nők álltak helyt a petrogradi téli palota védelmében, még nem bizonyították általánosságban a női haderő mellett.

Az iskolákon kívül is, gyárakban, falvakban intenzív propaganda folyik a hadsereg érdekében. Vasutállomásokon és közhivatalokban plakátok oktatják ki a közönséget a modern hadviselés módszereiről. Fegyvereket ábrázolnak, recepteket közölnek a sebesülések kezelésére, előírásokat váratlan kémiai támadás esetére, mozgósítási utasításokat a R. S. S. F. R. polgárai részére ezek a plakátok. Ócska repülőgépek, használhatatlan motorok, mindenféle felesleges és régi katonai gépek kerülnek kiosztásra az iskolák, munkás- és parasztklubok és olvasókörök részére. Ennek az a célja, hogy a munkások, parasztok, gyerekek és az egész polgárság, játékképpen szétzedve és összeállítva ezeket az instrumentumokat, megtanuljanak mindent, a minék a háborúban esetleg hasznát vehetik.

A rendes csapatok egészen másként festenek, mint a világ többi csapatai. Nem azért, mert csizmát és rojtokat viselnek, vörös ótágu csillaggal, hanem mert az egyszerű közkatonák ugyanúgy öltöznek, mint a magasrangú tiszték. A vörös hadsereg defiléje alkalmával a főtiszteken nem látni fényes rendjeleket, epoletteket és csillogó rangjelzéseket. Csupa egyszerű öltözék, a különböző rangok jelzése nem feltűnő. A kommandójuk is más. A vörös hadsereg parancsnoka egy nagy megafonba mondja be vezényszavait s az viszi szét a kommandót az ott táborozó ezredeknek. Az ilyen seregszemléknél a repülőgép-eszkadillok a kémiai háború képviselik, aminek a szovjetek nagy fontosságot tulajdonítanak s arra felkészítik a falvakat és városokat.

Száznegyven millió lakos közül csak egymillió a szervezett kommunista párttag. Tízmillió szervezett munkás van, akikről feltételezhető, hogy csaknem mind akceptálják a párt hivatalos ideológiáját és törekvéseit. Arról, hogy milyen magatartást fog tanúsítani fegyveres konfliktus esetén a lakosság kilencven százaléka, a parasztság, — különbözőek a vélemények. Ahogy a bolsevikok számítanak a világ proletáriátusának forradalmára az újabb világháború esetén.

Ugyanúgy a közbő hatalmak gyakran arra mutatnak, hogy az Oroszországgal való háború esetén bizonyos segítségre számíthatnak belülről is, az orosz parasztság részéről. Az orosz parasztnak az volna a szerepe, hogy a fegyvert a mai diktátorok ellen fordítsa s hogy rövid úton vessenek véget a kommunista uralom epizódjának. Mennyire fog beteljesülni az ellenségnek ez a reménye, azt megközelítőleg sem lehet eldönteni. Ezidőszent bizonyos, hogy az orosz paraszti pacifista lett. Egyetlen nép sem élt át a legutóbbi negyedszázadban annyi háborút, mint az orosz nép. Azok a parasztok, akik még ma is hadkötelesek, résztvettek már az orosz-japán háborúban, a világháborúban, az orosz-lengyel és a háromszentendős polgárháborúban. Gazdaságilag Oroszország teljesen tönkrement. A parasztságnak és az iparnak sok erőfeszítést kell tenni, hogy valamennyire konszolidálódjanak gazdaságilag. Az új háború mindannak megsemmisítését jelentené, amit az utóbbi hét év alatt teremtettek. A parasztság ezt nagyon jól érzi és az egész nagy háborús propagandának csak az a feltevés adja meg a létjogosultságot, hogy a háborút esetleg kívülről jövő erők kényszerítik a Szocialista Szovjetköztársaságok Szövetségére.

Amerikai párba

Irta: Baedeker

A házastársak újabb csak az ebéd-
lőjükben találkoztak, s étkezésközben
jelentéktelenebb dolgokról beszélgettek,
— ezekről is csak annyit, hogy egymás
iránti teljes közömbösségük föl ne tűn-
jön. Ebéd után a férj udvariasan kö-
szönt s ha a főtisztogáló inas jelen volt,
kezet is csókolt a feleségének. Aztán a
dolgai után nézett. Az asszony pedig a
szórakozás után...

Ez így tart már több mint egy esz-
tendő óta.

Egy délután André a felesége nagy
csodálkozására feketekávé után nem
szedte a sátorfáját mint rendesen, ha-
nem ezzel a kérdéssel fordult hozzá:

— Szabad rágyujtanom?

— Tessék! — felelte az asszony in-
kább kíváncsián mint bosszusan.

Nem szerette a dohányfüstöt, mert ő
maga nem cigarettázott, s különösen
nem szerette azt az ebédlőjében, de
tudni kívánta, mi jutott eszébe az urá-
nak, hogy a szokottnál tovább maradt
nál.

— Valami közölnivalóm van, — foly-
tatta André, miután az első szippantá-
sokat megtette.

— Igen!? — felelte és kérdezte Livia,
mintegy jelezve, hogy ami azt illeti,
mondanivalója neki is éppen elég volna.

André. — Igen. A helyzetünket végre
egyszer tisztázni kellene.

Livia. — Az bizony jó volna.

André. — Már egy év óta csak a
publikum, a karzat számára vagyunk
házasok.

Livia. — Óh, a karzat is tudja...

André. — Mit tud a karzat?

Livia. — Mindent, amit mi ketten.
Hogy rég nem szeretjük egymást.

André. — Házastársak közt ez éppen
nem rendkívül eset... S ha a közönség
is tudja, akkor annál inkább áll érde-
künkben, hogy —

Livia. — Elvájunk?

André. — Ez nagyon is közönséges.
Csodálom, hogy így megoldásra gon-
dolsz. Azelőtt mindig a rendkívül dol-
gokat kerestek kedvedet, s mivelhogy
én se voltam soha szatócs, eleinte pom-
pásan megértettük egymást, és nem
bántuk, ha az excentricitásaink miatt
megszóltak bennünket és azt mondták
ránk: két bolond egy-kocsin.

Livia. — Szép idők voltak, de elmul-
tak... S mert végleg elmultak, csak a
válás segíthet rajtunk.

André. — Azelőtt fantáziásabb vol-
tál... Nem talánad helyesebbnek, ha
valamelyikünk özvegye lenne?

Livia. — Persze ez volna a legjobb.

André. — S a legtermészetesebb.

Livia. — Igen, igen. De ezt a befeje-
zést nem siettethetem. Esem ágában
sincs öngyilkosnak lenni, s Téged se
akarok megölni vagy megöletni... Te
talán efféle tervekkel foglalkozol?

André. — Anyira nem gyűlöllek, hogy
meggyilkoljalak, magamat pedig és azt,
aki miatt ez a helyzet támadt köztű-
ntünk, sokkal inkább szeretem, semhogy
fegyvert emeljek a fölöslegessé vált
urad ellen.

Livia. — Anyira szereted Irént?

André. — Nem kevésbé mint te Ed-
gart.

Livia. — Bámulatosan közlékeny vagy
... No hát, én is az leszek. Jobban
szeretem Edgart mint amennyire gyűlöllek
Téged, pedig —

André. — Nem szeretsz valami na-
gyon, ugy-e?

Livia. — Csodálok? Az elidegenedést
és elidegenítést te kezdted. Még távol-
ról se gondoltam arra, hogy valaha el-
szakadhatok tőled s más férfinak az
alakja még föl se merült a képzeletem-
ben, álmomban se, mikor te már a kis
színészöd karjai közt feledtél és ha-
nyagoltál el engem.

André. — No, valami sokkal nem előz-
telek meg. Biztos tudomásom van róla,
hogy először voltam hűtelen hozzád, az
Edgar kedvese lettél.

Livia. — A detektívvel valószínűleg
jól informáltak. Ami engem illet, a nap-
ra pontosan nem emlékszem — lehet
hogy kedd, lehet hogy szerda volt —
de a tényt nem tagadom. Mondd, nem
volt-e okom, s nem volt-e jogom hoz-
zá?

André. — Bolond lettél volna vagy
szent, ha másképpen cselekszel... De
az én sérelmem mégis nagyobb.

Livia. — Ohó! Hát nem te kezdted?

André. — Majdnem mindig a férj
kezd, mégis ő a nagyobb vesztes. Mert
lásd, a férjet, akit megcsal a felesége,
kivételesen, míg a nőt, akihez hűtelen az
ura, mindenki sajnálja és bosszúra in-
gerli.

Livia. — Hát nem volna a legjobb
elválni?

André. — A legjobb, de nem a leg-
szébb. Nekem jobban tetszene a másik,
a természetes megoldás. Annak az ese-
tében egyikünknek se kellene magát vét-
kesnek vallani.

Livia. — Nehéz dolog, nagyon nehéz
dolog... Olyan botrányosan egészsége-
sek vagyunk mind a ketten... Elélhe-
tünk még negyven esztendőig, s ennyi
idő eltelté után már mit ér az özvegy-
ség?

André. — Igazad van, semmit. De van
egy formulám, amelyet egy álmatlan
éjszakán terveztem. Tegyük úgy, mint-
ha nagyon szeretnők egymást, s utaz-
junk el együtt valahová, ahonnan csak
egyikünknek szabad élve vissza jönni.

Livia. — A Tourville meg az Erdélyi
Béla utazása jut eszembe... De hi-
szem te nem akarsz úgy tenni, mint
ezek a jó urak, akik magas szikláról

lőttek le a nőtt feleségüket a mélyeség örvénybe. — mint mondtad, nem számdokozol megőlni, — hogyan remélled hát, hogy egyedül fogsz e furcsa nászútról hazatérhetni?

André. — Egy szóval se mondtam, hogy én leszek az, aki visszajön. Szerencse dolga, s a chance-ok egyformák, hogy ki éli túl az utitársát.

Livia. — Rejtélyekben beszélsz.

André. — Mindig szerettél volna keletre utazni...

Livia. — Amikor még szerettük egymást, esztendőket adtam volna a fiatal életomból, ha ily utra mehetek — a társaságodban.

André. — Szíriában most a kolera dühög. Menjünk oda s éljünk ott úgy, mintha a leg egészségesebb vidéken lennénk. Valamelyikünk remélhetőleg megkapja a ragályt, a másik pedig hazajön és feleségül veszi az Irénjét vagy férjhez megy az Edgárához.

Livia. — Még regényesebb vagy, mint amikor egybekeltünk s közös egyetértésben egy majdnem lakatlan szigeten töltöttük a mézeshegyeket... Hiszen, amit proponálsz, az valóságos amerikai párbaj!

André. — Nem egészen az, mert mind a ketten meghalhatunk és mind a ketten életben maradhatunk.

Livia. — Kockázatos dolog. Hátha csakugyan mind a ketten ott pusztulunk!

André. — Nos, akkor nem volt szerencsénk.

Livia. — S ha egyikünk se betegszik meg?

André. — Akkor még malörösebbek vagyunk... De hát bizzunk a Sorsban, s reméljük tőle is valami jót. Talán csak intelligens lesz és segít megoldani a problémánkat...

Livia. — Tudod mit? Belemegyek a kalandba. A legrosszabb esetben is —

André. — Lesz valami változás. S az életben ez a fő... Örülök, hogy még mindig boldog vagy egy kicsit. Valóságos passzió ellenséges viszonyban lenni veled... Most már az utazásunk napját kell megállapítanunk.

Rég voltak ily jó egyetértésben. Megállapították a napot és elutaztak. Egyelőre egy kikötővárosba. Az uton olvasták, hogy legjobban Beiruthban dühög a kolera, ahol legyenek módjára pusztulnak az emberek. Odamentek hát egy elegáns luksushajón, s megtelepedtek a *Hotel des Étrangers*-ban, amely majdnem teljesen üres volt. A folyosóin több pincér sürgött-forgott mint vendég. Ennélfogva nagyon megbecsülték és kitűnően szolgálták ki őket.

Egy hét múlva a reggelinél ezt a megjegyzést tette André:

— Csodálatos ellenálló képesség van, Livia.

Livia. — Neked is, André.

André. — Pedig úgy fogyasztjuk az éretlen gyümölcsöt mint az éretlen gyerekek.

Livia. — Te se voltál soha ily pompás szímben. Az Iréntől való távollét nem viselt meg egy cseppet se.

André. — Te is hősiésen állod az elszakadást a jó Edgártól... Egyenesen megszeréltél, amióta hazuról eljöttünk.

Livia. — Oh, ezt rég hallottam tőled.

André. — Az igazság *avant tout*. Azért hogy megszűntünk szeretni egymást, szabad konstatálni, hogy... az ördög vigye el azt az Edgart! Milyen boldog lesz az a fiu, ha elmegyek az utból és helyet csinálók neki.

Livia. — Lehet, hogy az a vakmerően kacér Irén lesz boldog, ha a pályát szabaddá teszem számára. Írtál már neki?

André. — Mindennap küldök egy képzslapot neki. Te persze szorgalmasan levelezel Edgárral.

Livia. — Tudom, hogy mi illik. Irok neki olykor. (Nevet.)

André. — Mit nevezsz?

Livia. — Azon, hogy a jó fiunak fogalma sincs arról, mért vagyok itt. Azt hiszi, férji jogon követeltem, hogy kövesselek ebbe a romantikus országba, amelyet ő persze csak Benoit regényeiből ismer. Nem is sejti, hogy itt hagyhatom a fogamat, vagy pedig — szegénynek! — feleségül kell vennie.

André. — Tudod-e, hogy kezdelek sajnálni. Aggódom érted. Mégis csak te vagy a gyönyörűbb kettőnk közt s köny-

nyebben kapod meg ezt az utalatos betegséget mint én.

Livia. — Az életünk Isten kezében van. Ahogy Ő fogja rendelni és rendezni, úgy lesz jó.

Az ilyféle beszélgetések gyakran ismétlődtek. Volt rá bőséges idejük, mert a semmittevésnek éltek s mindig az uccákon kószáltak, a benszülöttek sikátorai közt is, abban a reményben, hogy ily módon könnyebben jutnak a ragályhoz.

Négyhetti beirud tartózkodás után így szólt André:

— Tudod, milyen kívánságon kaptam magam rajta? Azon, hogy bár inkább én betegednék s halnék meg. Te oly boldog lehetnél Edgárral...

Livia. — Különös! Én meg épp arra gondoltam, hogy ha itt a fűbe harapok, te mily boldog leszel Irénnel, akinek, mert a szerelem vak, csak a jó tulajdonságait látod.

André. — Jobb szívem van mint hitem. De anélkül hogy szójátékot akarnék csinálni: a színed is jó. Avagy ki vagy festve?

Livia. — No hallod, hogy' ne volnék! Éppen én ne? Anyira csak nem tesztm feltűnővé magam!... De a festék alatt is egészséges a szímem. Ugy látszik nincs tehetségem a ragályos betegségekhez. Az igazat megvallva, sose éreztem magam oly jól mint ebben a járványfészekben.

André. — És oly szép is vagy mint még soha. Ha hamarjában el nem patkol valamelyikünk, még utóból beléd szerettek.

Livia. — Bolond vagy, André. Kész-tünk alaposan vége van mindennek.

André. — Én úgy ellustulok itten. Már csak minden második nap küldök an-zikcot Irémek.

Livia. — Nézd csak! Már én is kevesebbet írok Edgárnak.

André. — Ezt a klíma teszi. Ha sokáig itt leszünk...

Livia. — Gondolod, hogy akkor még ritkábban fogunk a szeretteinkkel levelezni? Én is erre gondoltam. Az is valószínűleg a klímától jön és az inaktivitásunktól, hogy most 24 óra alatt töb-

bet beszélgetünk mint otthon az egész utolsó esztendőben. Észre vetted ezt te is?

André. — Hogyne! S be kell vallanom, hogy e társalgást éppen nem találom unalmasnak.

Livia. — Talán azért, mert a hotel olyan üres, s én vagyok itt az egyetlen rendszerarcú és szabályosformájú asszony.

André. — Valószínűleg ez is hozzájárul.

Livia. — Én is elviselhetőnek találom itt az életet, s azt hiszem, nem vagy oly kiálhatatlan mint otthon. S ha ez a komisz kolera nem volna, azt kívánnám —

André. — Hogy sokáig maradjunk itt, ugy-e?

Livia. — Hogyan találtad ki?

André. — Mert ez volna az én óhatásom is, ha —

Livia. — Ez a csunya járvány nem volna, ugy-e?

André. — Ugy van. Mert ha mégannyira immunisáknak látszunk is tőle, mégis félek, hogy egyszer megkapod.

Livia. — Mit bánd? Akkor özvegy leszel s elveszed Irént, akinek a rossz tulajdonságait közelebről se vetted észre, hát hogy' látnád őket ebből a messzeségből!

André nem mosolygott erre a kilátásba helyezett boldogságra. Tovább udvarolt a feleségének, helyesebben az Edgar kedvesének, s egy este bekívánkozott az Irén szobájába. Addig kunyorált neki, míg az — szívesen — ajtót nyitott neki.

Pár nap múlva a formalitások elintézése, utlevelek láttamozása, stb. után hajóra ültek s a szokásos quarantaine elszervezése után hazátuk partjára léptek.

Othón André nem kereste föl többé a színésznőt, Edgárnak pedig, amikor látogatába jött, hogy üdvözölje hazatért szerelmét, azt felelte a szobaleány, hogy a nagyságos asszony mincstthon. Pedig nagyon is othon volt s épp akkor az ura ölében foglalt helyet. Így végződött a házaspár amerikai párbaja.

előtt, sőt minden tényével azt látszott mondani: Hogy mernek minket éppen ezek ilyen megbecsülhetetlen értékkel megajándékozni?

Ennek az ellenszenvnek igazán csak hajánál fogva előrangot ürügye az a régi vád, hogy a zsidók feszítették meg az Üdvözítőt. Tekintsünk el a keresztény vallás azon alapjától, hogy Jézusnak isteni rendelés folytán mindnyájunk hüneiert, tehát nemcsak a zsidókért kellett meghalnia és így a Kiáltvány igen helyes megállapítása szerint Judás árulásában részes mindenki, aki hamisságot cselekszik, bünt követ el. Elég arra utalnunk, hogy a Jézus fölötti halálos ítéletet zsidó érdekelttség erőszakolta ugyan, de végrehajtása mégis csak a római helytartótól függött, aki Jézussal szemben inkább piógyán, mint kegyetlenül viselkedett, de más alkalmakkor, ha akart, bizonyára erővesebben is kiartott meggyőződés mellett. Akik pedig ama kétségkívül nem elsőrangú jellemű főtisztviselőt „feszítsd meg” kiáltásaikkal leverték lábáról, majd az isteni Megváltót durva szitkok, bántalmazások és csufolódások közt kísérték végső útjára — éppenugy lehetnek zsidók, mint ama minden hajszánál ott lévő nemzetközi Lumpenproletariat elemei, mely Jeruzsálemben éppoly kevéssé hiányzott, mint más keleti nagyvárosban és amelynek tarka összetételére az Ujszövetség is elegendő támpontot nyújt.

A nagy tragédia után közvetlenül következett időkbek Krisztus hívei és ellenesei mindenesetre leginkább a zsidó népből, valamint az ezzel közvetlenül érintkező népelemekből kerültek ki. Az olvászto vonal a kettő között még nem lehetett olyan éles, mint később; Krisztus hívei tovább is követték a mózesi törvényt, ellenesei pedig — Saul-Szent-Pál példája szerint — még esetleg hajlamossak voltak Krisztus elismerésére. De a két csoport mind jobban eltávolodott egymástól, midőn Krisztus híveihez mind több olyan elem csatlakozott, mely sohasem élt zsidó törvény alatt, sohasem táplált zsidó hagyományokat. Ezek életmódjához és tanmagyarázásához csatlakoztak azután a Krisztust követni nem akaró zsidók ellenállásától is ingerelve a zsidó keresztények is, ami viszont a nem-keresztény-zsidókat amazok teljes kiközösítésére, még Jézus nevének megátkozására is indította. Hova kellett egy ily álláspont-eltérésnek vezetnie abban a korban, mikor a theologiai kérdésekben a legcsekélyebb árnyalati eltérés egymás halálos ellenségévé tette az embereket, mert eszméi tagadásától vagy kétségbevonásától mindegyik üdvösségének egész építményét feltette? Krisztus megtagadását, vagy csak a sajátjukétól eltérő módon elismerését a kereszténység a zsidóságnak szűkségkép még súlyosabban róta fel, mint a pogányságnak, mert a kereszténység bölcsőjénél állott zsidóság tagadó magatartásában saját hite, meggyőződése súlyosabb cáfolatának fenyegetését látta, mint a tárgyban tudatlan pogányságában. Így lett a szakadék áthidalhatatlan, a zsidóság épp en annyira a kereszténység fogalmi ellentéte, mint azelőtt a pogányságé volt. A nem-zsidó emberiség — a kereszténységre tért zsidókkal együtt — ismét azt látta a zsidóban, ami őt tőle elválasztotta.

Jézus zsidó származását a zsidók nem tagadják, régen még tanainak legértékesebbjeiről is igyekeznek kimutatni, hogy már Krisztus előtt benne foglaltattak a Törvényben. Másrészt a kereszténység sem tagadta meg Jézus Dávid-házbéli származását, sem tevékenységének a zsidó élet talajában kicsirázását. Az Ótestamentum, egyes igen hamar bekövetkezett mellőzési kísérletek (Marcion) dacára továbbra is szent írása maradt a kereszténységnek is, sőt olykor még az Ujszövetségnek is, nagyobb mértékben töltötte el a lelkeket. Azért Jézust csakis zsidónak nem tekinthetjük, az Ember fia több volt, mint zsidó, több mint római, vagy bármi a világon. Ő saját szavai szerint szellemében beteljesítette a zsidó törvényt és a zsidó próféták tanításait, de azt is, ami Dziris, Krisma, Budha, Dionysos eszméiben értékes. Ezért csak egyetérthetünk a Kiáltvány azon megállapításával, hogy Krisztust az emberiség soha többé nem mellőzheti, nem nélkülözheti, és készségezen vagy akaratuk ellen-

Jézus és a zsidóság

Írta: Farkas Geyza

III.

A történelem folyamán az etnikai értelemben vett zsidó nép egy olyan győzelmet aratott, aminő egy más nemzetnek, még a legnagyobb hódítóknak sem jutott osztályrészül. Az igaz, hogy ez a győzelem tragikumává lett, a legsúlyosabb harcoknak, üldözéseknek, elnyomásnak forrásává, azt lehet mondani, a legizőbb gyűlölet gyújtóponyjába helyezte a kis népet. Ez a győzelem abban állott, hogy legalább az emberiségnek abban a felében, melyhez mi is tartozunk, minden nép lemondott saját nemzeti isteneiről és egyedül igaz istennek ismerte el a zsidók nemzeti istenét.

Mert a másfél-két ezredévvel ezelőtt lezajlott vallási átalakulásban nem egyszerűen a monotheizmus térfoglalásáról volt szó. Az egyistenhit győzelme a próféták tanítása idején már egészen más oldalról volt utban; az antik polytheizmus vallástörténelmi epizódja vége felé tartott. Mindinkább terjedt a pogányok között az a felfogás, hogy sok istenségük csupán egyetlen isteni lénynek megnyitott megnyilatkozása, az istenekről szólt sok tarka legenda pedig a természet törvényeinek, folyamatainak szellemes körülírása. Az a zsidó, aki erre azt mondta: nem igaz! a ti isteneitek mögött semmi sincs, de az én egyetlen istenem valóban létezik — az ilyen mint előítéletekben korlátolt fanatikus, mint kellemetlen összhangbontó vált gyűlöletessé. Az antiszemitizmus valóban már akkor megkezdődött, mert a pogány emberek a zsidóban az övékétől oly alapvetően különböző világgfelfogása miatt mindig és mindig csak azt látták meg, ami őt tőlük elválasztotta és nem azt, ami velük egyesítette.

Ez a helyzet a zsidóságra nézve nem javult, sőt még rosszabbodott, mikor bekövetkezett a váratlan: a szűkkörű nemzet egyisten az emberiség nagy részének gondolkodásában kiszorította az

összes helyi és szakistenek után a sokszerezésből kivont ésszerű istenséget is. Mert az emberi lélek nem kíván istent, mely vele bujósít játszik, hol mint menydörgő Zeus, hol mint szépséges Aphrodite, hol mint kecskelábu Pan jelenik meg előtte. De nem is elégszik meg egy mindezek mögött létező hideg világszellemmel, melynek létezését éppen csak a természet adottságaiból következtetni lehet. Az emberi léleknek egyetlen, mindenható isten kellett, akinek jelenlétét érezheti és érzékelheti, aki emberileg is közelebb áll hozzá, mint bármely nemzet fiaihoz egykori nép-istenük.

Ezt az istent az eurázsiai népek abban a Jehovában találták meg, akinek egyetlen való voltától követői még a régi népies egyisteneké ideje óta nem mondtak le. És pedig abban a megnyilatkozásban, melynek neve: Názáreti Jézus, Dávid királyi házának legszegényebb és mégis legkirályibb sarja. Ez előtt az isten előtt borultak most le mindazok, akik addig a zsidókat megvetették, üldözték, hol közös lakhelyükről szétkergették, hol ismét elkülönített gettókba zsúfolták volt. És tették velük mindent tovább is, mert tovább is csak azt látták meg bennük, ami elválasztotta tőlük, nem azt, ami most már ilyen mélyrehatóan egyesítette velük.

Asszur, Baál, Ozirisz, Ormuzd, Jupiter optimus maximus mind ott és addig találtak hódolókra, ahol és ameddig az őket nemzeti eszmeteképviseelőjükkül választó birodalom fegyverei kihatottak. Jehova ellenben a népek serege szemében lett egyedül uralkodó isten — ámde uralkodó emelvényén nem foglalt helyet eredeti hódoló népe. A fehér emberiség és a színesnek egy jó része nem fegyveres kényszer alatt hódolt meg a zsidók nemzeti istenének, hanem mert a zsidókkal együtt ottól az istentől várta boldogulását, üdvösségét. Mégsem halott meg végtelen halál, ez előtt a nép

nére vele és utána kell mennünk úgy
fajtestvéreinek és követőinek, mint neve
megtagadónak, népe üldözönek.

IV.

Ennek a ténynek felismerése az egyik
és a másik oldalon kiküszöbölheti a még
oly sajnosan érezhető ellentéteket. vé-
get vehet-e a zsidókérdésnek? Ha a
keresztények Mesterüknek hódolva ma-
guk mellett látják a zsidókat is, lesz-e
még antiszemitizmus? Ha a zsidók a
keresztényekben népük legdicsőbb sar-
jának tisztelőit, saját törvényük lénye-
gének követőit láthatják, elzárkózhat-
nak-e tovább is szűkebb közösségük-
be? Nem következik-e el akkor önmagá-
tól, az egy akor egy pástora eszményi
állapota, Isten országa e földön?

Sajnos, ennek a gyönyörű eszénnek
megvalósulására ma még igen kevés
valószínűség mutatkozik. Krisztus meg-
nyerése, illetőleg visszanyerése a zsidó
szellemi és erkölcsi kincsnek kétségki-
vül megmérhetetlen gazdagodását je-
lentene. Am elhőtör is mikép nyilvánul-
jon meg Krisztus elismerése a zsidóság
által? A legszélsőbb eset itt a teljes
csatlakozás lenne a fennálló keresztény
egyházak valamelyikéhez, amivel egy-
szersmind a környező nemzetbe való
teljes népi beolvadás is járna. Másik
eset lenne a zsidó hittanítás és istentisz-
telet olyan átalakítása, mely Krisztus
messiás, vagy legalább prófétaaként el-
ismerését kifejezésre juttatja. Egy har-
madik eset volna ezen elismerés egy-
szerű meggyőződésként hangoztatása a
hítségnyilatkozatokban és vallásbölcseleti
könyvekben. Nyilvánvaló, hogy a zsidó
kérdést a világból még az első módzat
is csak akkor különbölné ki, ha az át-
csatlakozás úgy lélekszámban, mint a
további magatartásban tőkletes lenne.
Mert, ha a mai zsidóságnak csupán egy
kis töredéke maradna ki a nagy beol-
vadásból, jövőben már ez a töredék
képviselné a világ előtt a zsidóságot és
nem az átsatlakozottak tömege. Már
pedig bizonyos, hogy a mai zsidóságnak
többsége maradna meg eddigi vallásgya-
korlata (vagy vallás nem gyakorlása)
mellett. Egy pusztán eszmel elismerés
különben sem metszené el sem a kü-
lönböző hagyományok, sem a különbö-
ző hagyományok, sem a külön érde-
kzövédékek szálait, nem hozná igazán
egy táborba a zsidóságot a keresztény-
séggel.

Vannak tények, melyeknek jelentősé-
gét történéjük idején senki, vagy alig
valaki ismeri fel, idövel még is sors-
döntökké válnak egy nemzet, társadalmi
osztály, vallásfelekezeti, az egész embe-
riség számára. Ilyen tény a zsidó nép
más népekénél szívósabb ragaszkodása
nemzeti istene kizárólagosságához, va-
lamint az emberiség által mindenütt várt
és áhított megváltó megjelenése a zsidó
nép körében. Ez a kettős tény olyan
mértékben adott irányt az emberiség
egész további életének, hogy hatása a
történelem egész jövő folyamatában
érezhető lesz. Bizonyára kedvező ér-
telemben az emberiség egésze számára,
de sokszor keservesen, áldozatteljesen a
zsidó népre nézve, mely talán éppen
ezen az uton részesedik Krisztus áldo-
zatában. Mert hiszen lássuk tisztán: a
zsidóság félig kiközösített helyzetének
fájdalmát éppen a legjobb zsidók érzik
meg leginkább, a csak névleg és színelg
zsidó vallásban élő pogány kéjencek és
fösvények fel fogásuk szerint több mint
elégséges kárpótlást találnak a kivívott
helyzetükben hőségesen ölkükbe hulló
anyagai javakban.

A zsidó kérdés eltűnése csak minden
egyéb kérdésnek a kereszténységben be-
teljesedett zsidó eszmény teljes dladala,
örvényrejtása időpontjában várható
Elérkezik valaha ez az időpont? Elég
soká fog-e emberiség ezen a földön é-
ni, hogy ezt megérje? Nem valószínű.
De elég, ha az emberiség ehhez az esz-
ményt állapothoz egyre közeledik és ér-
demes munkása az Ur szőlőkertjének az,
aki bármely táborban, de ebben az irány-
ban működik, áldoz és harcol. A meg-
valósulás, a beteljesedés már abban az
országban lesz, de ott bizonyosan, amely
nem ebből a világból való.

V.

Még csak Cionról néhány szót. A
Kihívány helyesen emelt ki, hogy en-
nek a létesítménynek értelme nem lehet

egyszerű menedéktérlet, rezerváció lé-
tesítése más országokból kiüldözött zsi-
dók számára. Egy ilyen menedék cél-
jaira alig is lehetne alkalmasabb hel-
lyet találni, mint ama háboru- és forra-
dalni lehetőségek által állandóan aláfű-
tött országocskát a Földközi-tenger part-
ján, ahol a zsidóságnak csak igen kis
része találhat megélhetést, ez a rész pe-
dig még nagyon soká lesz kisebbség ama
földön, idök folyamán esetleg olyan gyű-
löletkítőreseknek, támadásoknak is lesz
kitéve, melyek még az oroszországi
pogromokat is megszégyeníthetik.

A zsidó életesszéménynek a zsidóság
legdicsőbb hagyományai által megszen-
telt földön való megvalósítása már el-
fogadhatóbb célkitűzés, bár itt sem len-
ne ajánlatos a reményeket túlmagas-
ra felfokozni. Feltéve azt, ami még egy-
általában nem bizonyos, hogy az élet az
új Judeában igazán mózesi és Iézusi
szellemben fog kialakulni, olyan gazda-
sági és közéleti állapotokat teremt,
melyeket bármely más ország mintául ve-
het — ez még mindig nem fogja Isten
országának e földön megvalósítását hoz-
ni. Egy az egész világon elosztott hatal-
mas és dús gazdag pártfogók által támo-
gatott homunculus-közület éppoly ke-

vessé szolgálhat valóban hatékony pél-
dájul más kevésbé támogatott és ve-
zetett országoknak, mint a bőséges ál-
lami támogatással életben tartott mintá-
gazdaság a körülálló szegény, eladósod-
ott, elmaradott kisgazdáknak. Igaz,
hogy miként a mintagazdaság már be-
tölti hivatását, ha általa a környékbeli
gazdák csak egyet-mást tanulnak és
nyernek, úgy a Cion állam is elismerés-
re és köszönetre méltó tevékenységet
fejtethet ki, ha egykor a közélet terén csak
valamire is taníthatja meg az emberisé-
get. Olyan cél ez, mely derék emberek
gondjára és munkásságára érdemes.
Persze csakis akkor, ha nem vezet ismét
a lelkiismeret terhének könnyű ledobásá-
ra, ha az, aki vallási előírásal követésé-
ben már nem találja meg teljes megnyu-
gását, a Cionért áldozással sem tekin-
ti minden kötelezettségét egyháza, népe,
nemzete, hazája, az emberiség iránt le-
rovottnak.

Mert az igaz Isten, az Isten országa,
mely nem e világból való, végtelen és
örökkévaló, mint maga a Teremtő. Ab-
ba bejutni egyedül semmiféle részmun-
kával nem lehet, csakis mindenfélét és
mindenkor cselekvésre, türesemre és áldo-
zatra kész lélekkel.

hez, ahelyett, mint ahogy meg is tették
volna, ha nem a Gyáriparos Szövetség
elnökének fiáról lenne szó, táviratozott
volna, hogy a gyilkossággal alaposan
gyanusított dr. Hauser Ernő azonnal
letartóztatásba helyezendő. Maga a
Hauser-család azzal magyarázta eljárá-
sát, hogy kegyeletből el akarták titkolni
az öngyilkosságot, nehogy a kis árva
megtudja, hogy anyja önkézzével vetett
véget életének. És a külvilág előtt is tit-
kolni akarták a tragédiát.

Egyre több gyanu a bün-
tény mellett

A kihallgatott orvosok vallomással
egyre több és több bizonyítékot szállí-
tottak, hogy dr. Hauser Ernőné büntény
áldozata lett. Dr. Albert tanár tagadta,
hogy irást állított volna arról, mintha
ciankáli mérgezés volna a halál oka.
Szóval az irás, amelynek alapján a ha-
lott bíróvitányt a halottkém kiállí-
totta, hamisítvány. Dr. Wessz Károly,
akit elsőnek hívtak a halott asszonyhoz,
szintén nem ismerte be, hogy a ciankáli
mérgezés megállapította volna. Az or-
vosok szerepe egyáltalán gyanus ebben
az ügyben és érthetetlen, hogy miért
nem sujtották fegyelmi eljárással azokat
az orvosokat, akik a törvényes rendel-
kezésekkel szemben nem tettek jelentést
a hatóságoknak a gyanus halálesetről. A
mérég eredetére vonatkozóan az öreg
Hauser azt vallotta, hogy a fia, aki ve-
gyész, soha nem tartott otthon mérget.
A ciankáli Hauser Ernőné egy barát-
nőjétől, Richter Valéria fényképésznőtől
annak tudta nélkül szerezte be. Richter
Valéria azt határozottan tagadta. Hauser
Ernő vallomása szerint a mérég egykori
zenetanárnőjétől kerülhetett hozzá, aki
gyógyíthatatlan betegsége miatt meg-
akarta magát mérgezni. A legdöntőbb
erőji bizonyíték azonban dr. Hauser
Ernő ellen, hogy az egyetem irásszak-
értői megállapították, hogy Hauserné
bucsulevelét Hauser Ernő hamisította!

Az életunt, aki örül
az életnek

A Hauser-család szerint a huszonkét-
éves asszony életunt volt és azért akart
meghalni, mert egy operáció, amelyen
átesett, lehetetlenné tette, hogy dekolált
ruhát vehessen magára. Az operáció
tényleg meg is történt, egy kis mellepe-
ráció, amely azonban sikerült. Az egyik
tanu azt vallotta, hogy Hauserné a ha-
lála előtt néhány nappal azt mondta,
hogy nagyon boldog, mert az orvos úgy
nyilatkozott, hogy teljesen meggyógyult.
Elmesélte, hogy ismét táncolni járhat,
érdeklődött is, hogy hol vegyen tánc-
órát. Csupa életöröm volt a fiatal asz-
szony, aki nem tudott volna elvárni egy-
éves gyermekétől, hogy lehet feltételez-
ni, hogy önmaga menekül a halálba?
Utólagosan konstruált mesékkel próbál-
ták a közvéleményt befolyásolni, hogy
az asszony nem élhetett házass életet, az
egyik mellét leoperálták, tehát értendő,
hogy inkább meghal. Azonban kiderült,
hogy a mesékből egy szó sem igaz.

Dr. Hauser Ernőt egy má-
sodik gyilkossággal is gya-
nusítják

A bécsi Erdélyi Béla lelkiismeretét
felesége halálán kívül egy másik sze-
rencsétlen asszony titokzatos halála is
nyomja. Hillig Róbert könyvkiadó azzal
a váddal illeti dr. Hauser Ernőt, hogy
az ő felesége halálában része van. Dr.
Hauser Ernő viszonyt folytatott Hillig-
nével. 1921-ben a szerelmesek együtt
megjelentek egy bécsi ügyvéd irodájá-
ban, ahol Hilligné végrendeletet írt,
amelyben yachtját Hausera hagyomá-
nyozza. 1921 március 21-ikén Hilligné
távokzik otthonról és soha többé nem tért
vissza. 1921 április elején Hauser egy
barátjánál egy társasösszejövetel alkalmá-
val asztaltáncoltatást produkál és a
szellem kikopogja, hogy Hilligné halott.
Ez tényleg április ötödikén a hegyekben
megtalálták Hillignét összetört tagokkal,
testéből a varjak lakmározta. A csend-
őri nyomozás megállapította, hogy Hil-
ligné minden valószínűség szerint egy
urral együtt tett kirándulást a hegyek-
ben és alapos a gyanu, hogy Hillignét
meggyilkolták.

A vizsgálat és a nyomozás Hilligné
esetére is ki fog terjedni. A bécsi bíró-
ság, amely tagadhatatlan jóindulattal
kezelt dr. Hauser Ernő ügyét, át kell
hogy adja az aktákat a gráci törvény-
széknek, amelyre nem fognak hatni a
politikai befolyások. Tény, hogy Hauser
ügyét az osztrák igazságszolgáltatás
nagy skandalumának kell elkönnyelnie,
amelynek reparálása csak úgy sikerül,
ha dr. Hauser Ernő mihelyt értesül a
gráci bíróság delegálásáról, azonnal ho-
lóra száll és Japánból Grácba utazik.
Avagy talán jól érzi magát Japánban?

Az elnök ur milliomos fia
kétszeres asszonygyilkos

Az osztrák igazságszolgáltatás botránya

Bécs, 1928 március.

Ma a középkorban és nem a huszadik
században, Velencében és nem Bécsben
történik az alábbi historia, akkor is hi-
teltlenül oszvaljuk a fejünket. És mert
Bécsben történt és a napjainkban, meg
kell dermedni, kétségbe kell esni, hogy
lehetősége volt, hogy egy férfit, aki el-
len számos gyanu merült fel, hogy fil-
tal feleségét meggyilkolta, aki ellen a
bíróshoz intézett beadványokban, lap-
ok hasábjain nyíltan a hitvesgyilkos-
ság vádját emelték, hét éven át nem ál-
litanak törvényes bírál elé.

A gyilkos: Hauser Ernő doktor ve-
gyésszmérnök. Akinek papája Hauser
Alfréd az osztrák gyárosok szövetségé-
nek elnöke. A meggyilkolt fiatal asz-
szony édesanyja Reinhold-Devrient Be-
betta, a bécsi Burg-színház neves mű-
vésznője, aki egyetlen leánya tragédiá-
jában világosságot akar deríteni, nem
ijedt meg a szótól és beküldte a vi-
lágba, hogy politikai okok miatt hagy-
ják futni a gyilkost, akinek apja egyik
legnagyobb hatalmassága Ausztriának,
elnöke a gyáriparos szövetségnek, amely
az osztrák kormány képviselőválasztá-
sát finanszírozta. A Burg-színház mű-
vésznője és ügyvédje, dr. Rode Walther
emberfeletti harcot vívna, hogy végre
bírói eljárással tisztázdják, hogy dr.
Hauser Ernőné korai halálában milyen
szerepet játszott a férj... A bécsi ha-
tóságok azonban már az előzetes nyo-
mozati stádiumban beszüntették az eljá-
rást, bár annyi gyanus körülmény szólt
amelleit, hogy a gyáriparosok elnöké-
nek fia annyira kompromittálva van
hogy nem a nyomozóknak, de a bírói
lelkiismeretnek kellett volna eldöntenie,
hogy ő ölte-e meg feleségét, avagy
tényleg öngyilkos lett a fiatal asszony
ahogy a férj ezt el szeretné hitetni. Éve-
kig tartott a harc az igazságért, a bécsi
bíróság fölé nem ismerhetően amerika-
zott, dr. Hauser Ernő nem került a vád-
lottak padjára, noha az anvós átvette
a magánvadás képviselőletét és Sternberg
Adalbert gróf is újságírekkel bizony-
gatta, hogy Hauser Zsuzsannát orvul
meggyilkolták.

Végre a napokban az osztrák Kuria
határozott a Hauser-ügyben és úgy dön-
tött, hogy a gráci bíróságot delegálja
hogy az eljárást lefolytassa dr. Hauser
Ernő ellen, akit Reinhold Devrient Ba-
betta, a Burg-színház tagja hitvesgyil-
kossággal vádol.

Az anya vádjai

Egy százoldalas könyvben sorakoz-
tatja fel Reinhold Devrient asszony
azokat a gyanukat, amelyek kétségte-
lenné teszik, hogy leánya életét a férje
öltötte ki és követeli, hogy a bíróság
mondjon ítéletet a gyilkos felett.

virradó éjszaka — olvassuk ebben a
könyvben — leánvom, Hauser Ernőné,
Devrient Zsuzsanna hirtelen meghalt.
December 16-ikán este nyolc óraker meg
telefonon beszéltem vele, egészesége
volt és jókedvű. Másnap reggel 9 óra-
kor dr. Hauser Ernő közölte velem,
hogy egyetlen leánvom meghalt. Azt
hazudták nekem, hogy természetes ha-
lállal hunyt el. Az orvosoknak, akiket
leánvom halálós ágyához hívtak, azt
mondták, hogy a leánvom ciankáli ol-
dattal mérgezte magát és egy bu-
csuleveler mutatnak fel, amelyben a le-
ánvom bejelenti öngyilkosságát. A halott-
kém-orvos, a kezelőorvosnak egy ha-
misított irata alapján, tudomásul vette,
hogy a leánvom ciankáli öngyilkos-
ságot követett el. Ezzel szemben a le-
ánvom holttestében arzént találtak és a
hatóságoknak bemutatott bucsulevel hamisítva van.

Ezután ismerteti, hogy a gyilkosság
vádia, amelyet a vele ellen emelt, mi-
képen kalandozott a hatóságok utvesz-
tejében. Csak egy év múltán tudta meg,
hogy a leánya nem természetes halállal
halt meg, hanem állítólag öngyilkos-
ságot követett el. 1926 december elején
sikerült csak elérni, hogy a leánya földi-
maradványait exhumálják. A bécsi egye-
tem kriminológiai intézete megállapítot-
ta, hogy a bucsulevel nem Hauser Ernő-
né írása, hanem hamisítvány. A hamis-
ítvány dr. Hauser Ernő kezétől ered.
A boncolásnál a hullában arzént talál-
tak és mindezek dacára az államügyész-
ség 1927 május 18-ikán úgy döntött,
hogy Hauser Ernő ellen az eljárás be-
szüntetendő.

Az orvosok nem jelentik
az öngyilkosságot

A bécsi rendőrség a frankfurti rendő-
rséghez szóló átíratában, amelyben fel-
hívja a frankfurti rendőrséget, hogy az
ott élő és másodsor is megnősült dr.
Hauser Ernőt kihallgassa, a következők-
ben ismerteti a tényállást:

A huszonkét éves Hauser Ernőné egy
évi házasság után 1920 december 17-ikén
hajnali öt óraker halva találta. Hauser Zsu-
zsa állítólag ciankáli oldattal megmér-
gezte magát. Az öngyilkoshoz hívtott or-
vos dr. Waisz Károly, valamint a házi
orvos, dr. Albrecht tanár, sőt a városi
halottkém, dr. Just is ki nem derített
okokból nem tettek jelentést a hatósá-
goknak és ezzel meggyúsították a hullá
felboncolását. A mérégpotharát és egy
ezüst kanalat, amellyel a mérget felke-
verték, dr. Hauser Ernő állítólag emlé-
kül elvitte magával és magánál őrizi fe-
lesége bucsulevelét is. Az eddigi nyo-
mozás alapján az látszik, hogy dr. Ha-
user Ernő és szülei tendenciózusan sűrű
fátyolt akarnak vonni a fiatalasszony
halála fölé. Az elhunyt anyját úgy in-
formálták, hogy a leányt szívbénulás
ölte meg és Hauser Ernő anyja a cse-
lédséget is kioktatta, hogy a halál okául
szívbénulást mondjanak.

A bécsi rendőrség igen udvarias át-
íratot intézett a frankfurti rendőrség-

Miletics Szvetozár elkeseredett harca Masirevics patriárkával a noviszadi főgimnázium patronátusáért

Dr. Szavkovics Jovan, semmitőszéki bíró könyve Mileticsről

Tavalyelőtti zajlott le a Miletics Szvetozár születésének századik évfordulója alkalmából rendezett centenáriumi ünnepély. Az ünnepelésben, nemcsak Miletics szülőföldje a Vajdaság, de az egész ország, sőt a kulturvilág is részt vett. A százéves ünnepély alkalmából főbb értékes munka jelent meg Miletics Szvetozáról. Ezek a munkák, nem foglalkozhattak kellően a korrall, amelyben Miletics élt és harcolt.

Ezt a hézagot kívánja dr. Szavkovics Jovan, semmitőszéki bíró pótolni abban a díszes kiállításban megjelent kétszáz oldalas munkában, amelyet a noviszadi főgimnázium patronátusa adott ki és amelyben a szerző kizárólag Mileticsnek a patronátusság körül jelentős és jellegzetes harcával foglalkozik. E könyvben felsorolt értékes adatok, okiratok, mind azt tanúsítják, hogy a hatalmas liberális elme milyen elkeseredett ellensége volt mindennek, ami klerikális és milyen szívósan tudta ezt a harcot éveken át, a teljes diadalig folytatni.

Ezernyolcszázhatvanhatban kezdődik s hét évig tart a noviszadi szerb főgimnázium patronátusáért folyó kemény harc. Ezt a korszakot dolgozta fel részletesen és hiteles okmányok alapján dr. Szavkovics János semmitőszéki bíró, néhai Szavkovics Szvetozár, noviszadi gimnáziumi tanár fia.

A szerb főgimnázium alapítólevele értelmében a mindenkor patriárka volt a gimnázium patronátusának elnöke, míg tagjai voltak: a mindenkor noviszadi görögkeleti szerb püspök és a választás útján a patronátusba bekerült négy világi és két lelkesítő tag. A patronátus tagjait az alapítólevél szerint a patriárka hármas jelölése alapján a noviszadi görögkeleti szerb egyházközség választotta. Az 1868-iki királyi leirat előtti időben a noviszadi törvényhatósági bizottságnak és szűkebb városi tanácsnak görögkeleti szerb tagjai egyuttal tagjai voltak a görögkeleti szerb egyházközség vezetőségének. A patronátust annakidején szintén a törvényhatósági bizottság választotta a szerb bizottsági tagok sorából. Ilyen módon került a patronátusba — választás útján — Hadzsics-Czvetics Jovan, a híres író és a kiváló jogász, a szerbiai polgári törvénykönyv neves és tudós kodifikátora.

Az 1848-iki szabadságharc után Magyarországon megszűnt minden alkotmányos élet és ilyenképen a megyei és városi törvényhatósági bizottságok tagjait a kormány nevezte ki. A kinevezettek közt voltak szerbek is, akik azután, mint ilyenek tagjai lettek az egyházközség vezetőségének és soraikból kerültek ki a patronátus tagjai is. Az akkortájt megüresedett tagsági helyekre megválasztották, többek közt dr. Szekulics Gregorije, noviszadi orvost és Papics Maxim, zsabalji esperest is. 1866-ban amikor Miletics megalapította a Zasztava, ő és pártja csak Hadzsics-Czvetics Jovan tagságát ismerte el törvényesnek, míg dr. Szekulics és Papics megbízatását törvénytelennek mondták, mert nem a választott, hanem a kinevezett törvényhatósági bizottsági tagok köréből kerültek a patronátusba. Miletics mindenkor a szigorú törvényesség és alkotmányosság elvén állt és azt vallotta, hogy a patronátusnak csak egy törvényes tagja van és ez Hadzsics-Czvetics Jovan. Miletics már a Zasztava első számában követelte, hogy a patronátus tagjait törvényesen válasszák meg és töltsék be a megüresedett és törvénytelenesen betöltött helyeket is. Itt kezdődött Miletics szívós harca a patronátusért.

Masirevics patriárka, akinek hűveihez tartozott dr. Szekulics és Papics, nem akart tudni Miletics követelésének teljesítéséről. Atanackovics Platon, bácskai püspök halála után, Masirevics patriárka Angyelics Germánt bízta meg a bácskai püspökség adminisztrátorságával. Angyelics később patriárka is lett.

A Zasztava állandóan követelte, hogy töltsék be a patronátus három világi és két lelkesítő tagját. Hadzsics-Czvetics

Jovan noha az ő tagsága vitán felül állt a Napredákban ellentétes álláspontot foglalt el és vitába szállt Mileticcsel, aki azt követelte, hogy nem a kinevezett törvényhatósági bizottsági tagok sorából, hanem az összes noviszadi szerbek kebeléből válasszák meg a patronátus tagjait. A noviszadi szerb egyházközség és a patronátus a vitát úgy vélte eldönteni, hogy a magyar kormány döntése ald bocsájtották a kérdés elintézését. A magyar kormánynak akkor báró Eötvös József volt a közoktatásügyi minisztere és a döntés joga az ő hatáskörébe tartozott. Báró Eötvös József minden főbb kérdésben az egyházközség, illetve Miletics álláspontját fogadta el helyesnek és törvényesnek. A miniszter elrendelte, hogy dr. Szekulics és Papics helyébe is válasszanak új tagokat és kimondotta, hogy a püspöki adminisztrátor nem lehet hivatalból tagja a patronátusnak.

1867-ben a miniszter leküldötte Noviszadra dr. Mandics Tivadar miniszteri tanácsost, hogy a helyszínen tanulmányozza a kérdést. Dr. Mandics résztvett az egyházközség és a patronátus ülésén is és megismerte az ellentétes álláspontokat, azután visszautazott Budapestre és jelentést tett a miniszternek. A patronátus terjedelmes memorandumot adott át a miniszteri biztosnak, amely részletesen felölelte az egyházközség és a patronátus egymással való harcát, de bőven beszámolt a gimnáziumi tanári karában történt eseményekről is. Ebben a memorandumban a patronátus Mileticset és a nemzeti pártot vádolta meg, hogy ők az okozói az áldatlan harcnak.

A magyar kormány háromszor döntött az egyházközség igazságvárára, de Masirevics patriárka még ekkor sem adta fel a harcot, mire az egyházközség abba is beleegyezett, hogy bizonyos feltételek mellett dr. Szekulics és Papics tagjai maradhassanak a patronátusnak, de a többi helyek kívánsága és az alapítólevél szellemében töltessenek be. Végül is a patriárka elküldte hármas jelölését az egyházközségnek. Az egyházközség feltétele az volt, hogy a tagokat közfelkáltással választhassák és hivatkoztak István és József nádorok közfelkáltással történt megválasztásának precedens esetre. Radovanovics Jovan ügyvéd azt ajánlotta, hogy küldjék vissza a patriárka jelölését és ne is bontsák fel a jelölést tartalmazó levelet. Angyelics püspöki adminisztrátor ezt határozottan ellenezte és követelte a jelölés felbontását, ami meg is történt. A patriárka a lelkesítő tagságra három jelöltet nevezett meg, a világi tagságra Branovacska Sztevan egyházközségi elnököt, Sztojanovics Pavle nyugalmazott hivatalnokot és Novics György ügyvédet, az egyházközség alelnökét. Miletics éles beszédben az alapítólevél szelleme ellen levőnek mondotta a patriárka jelölését, mert csak az egyházközség tagjai választhatók a patronátusba, míg Sztojanovics nem volt annak tagja és így javasolta, hogy tekintet nélkül a patriárka jelölésére, Branovacskit és Novicsot válasszák meg közfelkáltással. Az egyházközség így is határozott, mire Angyelics adminisztrátor nyomban a határozat után feloszlatta az egyházközség képviselőtestületét és elhagyta az ülést. A képviselőtestület azonban ennek dacára együtt maradt és írásban értesítette a patriárkát a megtörtént választás eredményéről és kérték a választás tudomásul vételét, hisz mindkét megválasztott a patriárka jelöltjei sorából került ki. Angyelics ezzel szemben azt javasolta a patriárkának, hogy semmisítse meg a

választást, mert az egyházközség kétségbevonja a patriárka jelölési jogát. Újabb a magyar kormányhoz fordult az egyházközség és Eötvös József újra és egy harmadik esetben is az egyházközségnek adott igazat.

1869. április 23-án Hadzsics-Czvetics váratlanul meghalt. A Zasztava ezután is arra az álláspontra helyezkedett, hogy a patronátus csak Zacharies Sándor esperesből áll, akit az egyházközség a lelkesítő helyre megválasztott, vagyis a patronátusnak megint csak egy törvényes tagja van. Miletics a történeteket a patronátus botránykrónikájának, legnagyobb visszaélésének nevezte. Ekkor azután közeledés történt a két ellentétes álláspont között. Miletics azt követelte, hogy a patriárka az alapítólevél szerint személyesen jelenjen meg az egyházközség ülésén és állapodjon meg az egyházközséggel. Végül megállapodtak abban, hogy az egyházközség tizenkét személyt hoz a patriárkának javaslatba és megelégszik, ha a patriárka minden patronátusi helyre ezek közül legalább egyet-egyet jelöl. Az egyházközség ki is jelölte ezt a 12 tagot, köztük Szubotics Jovant, a kiváló tudóst, Miletics Szvetozárt, Brankovacskit, dr. Pavlovics Sztevant és másokat.

A patriárka ekkor elküldte a megállapodás értelmében ilyenképen történt jelöléseit. 1869. december 8-án volt az egyházközség emlékeztető gyűlése. Miletics ezen a gyűlésen azt javasolta, hogy valamennyi tagsági helyre beérkezett patriárkai jelöléseket tartalmazó leveleket bontsák fel, hogy az egyházközség meggyőződhessen, hogy a patriárka a megállapodás értelmében minden tagsági helyre jelölt legalább egyet az egyházközség által javasoltak közül és csak ha ez megtörtént, térjenek át a választásra. Viszont, ha csak egyből is hiányzik az egyházközség jelöltje, úgy a jelölések semmiek.

Angyelics adminisztrátor a patriárkátus jogai kijátszásának tekintette ezt, mert szerinte a patriárkának nem kötelessége az egyházközség jelöltjeit respektálni. Az egyházközség Miletics javaslatát szellemében döntött, valamennyi levelet egyszerre bontotta ki és csak azután kívánta a választást megjelteni. Angyelics tiltakozása jeléül elhagyta az ülést, az egyházközség képviselőtestülete együttmaradt és valamennyi patriárkai levelet egyszerre felbontotta. A negyedik levélben a már egyik előző jelölésben szerepelt Sztojanovics Pavle is jelölve volt. Az első három tagsági helyre közfelkáltással a patriárkai jelöltek közül Szubotics Jovant, Brankovacskit és Novicsot választották meg, de mert a negyedik és ötödik patriárkai levélben nem szerepelt az egyházközség által javasolt egyetlen jelölt sem, Miletics azt ajánlotta, hogy küldjenek ki egy bizottságot, mely a jelöltek sorába olyan nevet is vegyen fel, akiket az egyházközség ajánlott.

Ez meg is történt. A bizottság a negyedik helyre Miletics Szvetozárt, az ötödik helyre Csolic Petár turjai plébánost jelölte, akiket közfelkáltással meg is választottak. A választás eredményéről jegyzőkönyv kiadvonattal értesítették a patriárkát.

1870-ben, Szent János napján Masirevics patriárka szélütésben, váratlanul meghalt.

Pár nappal utóbb a patronátus, 1870. január nyolcadikán összeült alakuló ülésre és tekintettel arra, hogy a patriárka meghalt, a patronátus elnökévé Szubotics Jovant választotta meg.

A patronátusnak 1870. január 19-én megtartott újabb ülésén Angyelics adminisztrátor közölte a patronátussal, hogy Masirevics patriárka még halála előtt, 1869. december 31-én aláírta azt a határozatát, mely szerint megerősíti az ő jelölése alapján megválasztott patronátusi tagokat, akiknek kladta a megválasztásukról tanuskodó dekretumot, ellenben megsemmisítette Miletics és Csolic mandátumait, mint az alapítólevél ellenére megválasztott patronátusi tagok mandátumait.

1873-ban Popovics Danicsar, a miniszteri biztos adlátusa törvénytelennek mondotta ki a negyedik és ötödik helyre ekképen megválasztott patronátustag választásokat és emiatt feloszlatta a patronátust.

UJ OLASZ KÖLTŐK

Angiolo Silvio Novaro:

Olvások

(Jo leggo)

En olvasok szivednek rejtekében
Te, lelkemnek lapjaid nézed át
És megtalold ugyanazt a ráncos,
Fanyalgó melankóliát!
A mi szellemünk egy uton jár
Ellakult ég lágyoldán lebeg
És egyre keres, egyre vár
Egyik se tudja mit keres,
De mindegyik messze s magosra szárnya,
Végül pedig mindketten visszatérünk
Halandó földünkre ládrát szárnyal.

Enrico Thovez:

Abránd

(Fantasma)

Hó, hó, mindenütt egytormán szétterült és végtelen hó.
Itt ülök: minden csendes. Minden tagyott, minden vakít,
a csend egyszínű és érintetlen. Lent a lapály tenyerén
egy füstszál kuszik tel lassan csavarodva a levegőbe
és elolvad a magasban, a végtelen kék ürességben; ime a béke.
Eljöttem, nem üresen jöttem, hiszen hozzád jöttem,
érted jöttem: nem is jöttem: menekültem. A ház zárva.
Senki. Senkisésem jár az alvó virággyak, a fekete latörzsek
között. Hó alszik a halott dgakon...
Hol vagy? Fejem lecsuklik, de azért hűlelek, neszelek:
hátha; mialatt a könnyek lassan homályosod lábádnak
szememben: vergődik a lelkem, felszakad a sóhaj:
hol vagy, ó szerelem?

Nicola Mascardelli:

Csók

(Baci)

Az este szálló sóhajában,
nikor köntöse az égboltnak
varndba hajlik vagy lilába
gy érzem ekkor: megcsókolnak.
Noha tudom, hogy ez tuvallat,
mely halkan játszik a homállyal,
mégis tolyton érzem a szódat
melyet elhagytam szomjas vágygal.

Szenteleky Kornel fordította

Mayor József.

TÖHÖTÖM A VÉRSZAGU

AVAGY

NEM JÓ ELKÁRHOZNI

Polgári idill rövid lélegzetekben

Írta: TAMAS ISTVAN

Szin: Egy nydri vendéglő terrasza. Vasárnap este van, a kerthelyiség zsúfolt, zsvai, szines lámpák és elmosódó zene, amely időnkint elhallgat. Az előtérben álló asztal mellett pároska ül, a fiu izmos mészároslegény, a lány kicsi, fekete külydrosi lilom. Mikor a függöny felmegy, a férfi tele szájjal zúbal és beszél.

A nő: Na és?

Töhötöm (a salátdóztól mélyén koto-rászik) ... és igazam lett! Az a vadállat balkézrel fogta meg a koponyazuzót, mindjárt sejtettem, hogy baj lesz belőle. Ne te ne, a suta mindenedet mondtam neki, de ő csak behunyta a szemét és odavágott. Szegény Kati elbödült, csurgott az orrából a vér, de persze eszméletlenül volt még és nézett szemrehányóan erre a bivalyira, aki teríteni se tud becsületesen!

A nő: Rémes!

Töhötöm: Erre megszántam a boldogtalant, kitéptem Mihók kezéből a taglót és egyetlen csapással... hisz ismered a kezem járását... Kati megdicsőültlen hunyta örök álomra a szeméit!

A nő: (kőnyvet morzsol szét.) A jó Kati, azt hiszem öregecske volt már kicsit.

Töh: Nő, megjárja, borjúhúsként fogjuk kimérni, ha rágós is lesz a husikája, azért még nem elietetlen. (Nem minden filozófia nélkül.) Ez a vén tehének sorsa!

A nő: Van friss velőitők?

Töh: Hétfőre lesz, csak gyere be érte személyesen. Ha nem lennék éppen kéznél, kérsd Töhötöm segéd urat.

A nő (haldásan rámosolyog.)

Töh: És tettem félre még valami meglepetést...

A nő (fellobbanó kíváncsisággal.) Mit? Mit?

Töh: (rejtélyesen.) Találd ki!

A nő (villámgyorsan átvillan az agyán: ékszer, ruha cipő, sorsjegy, bunda, jeggyűrű, családi ház, a papagály, amit a múlt héten olyan hevesen megkívánt és egy üveg partóm.) Sejtelnem sincs róla!

Töh: (ünnepelesen.) Gyönyörű sonkát a mult heti vágásból!

A nő: (leforrázva.) Ah!

Töh: (lekesülten.) És micsoda karaj! (csettint a nyelvével) a naccságák bomlanának érte!

A nő: (hózzásimul.) Édes fiu vagy te Töhötöm! Ugy szeretek melletted lenni, (szippant egyet) olyan jó téged szagolni, friss vér párolog mindig rólad és ez oly különös... izgató...

Töh: (sértődötten.) Szagom van, azt mondd? Hisz valóságosan lesurolom magam, ha eljövök a vágóhidról. És mióta veled vagyok, a lábaimat is... minden szombat este...

A nő: (szimatol.) Ezt nem lehet lemosni... az egész tested átván itatva vérszaggal... ezért is habarodtam beléd... ez a te speciális illatod... mint az ibolyaé az ibolyaszag... mint a patikusé a patikaszag... emlékszel az állatkertben arra a girhes ápolóra? Csak egy szavába került volna és az övé vagyok! Mert olyan ellenállhatatlan oroszlánszaga volt!

Töh: (gyanakodva nézi.) Bolondokat beszélsz.

A nő: Lehet drágám! (tovább falatoznak.)

Töh: (hirtelen abbahagyja az evést és elmereng.) Mondd, Piros, tényleg feltűnően büdös vagyok én? Direkt borjúvér szagot tapasztalsz a közlemben?

A nő: Nem tudom, hogy borjú, vagy micsoda, csak a vért érzem (érzéssel) ez a te verejtéked... (hosszu slukkot vesz) a te otkolónyod...

Töh: (undorral felhajtja a sörtét.) Hát csak szagoljass, ha jól esik.

A nő: Drága vademberem!

(U) vendégek érkeznek. Körbe keríngenek, mert nincs szabad asztal. Az elegáns démon dühösen néz a selyemlini elegáncidval öltözött lovagra, aki zavarban a pároska asztalához lép és sik-

kes meghajléssal így szól: »pardon, megengedik?« Mire a legény morog valamit, amit úgy is lehet érteni, hogy egyen meg a fene, vagy hogy tessék parancsolni. A lovag az utóbbit teszi magáévd és letelepednek.)

A Selyem: Pincér! Pincér! (Pincér mérgesen rájuk pillant, aztán szótlanul tovább halad.) Mit parancsolsz Alizkám?

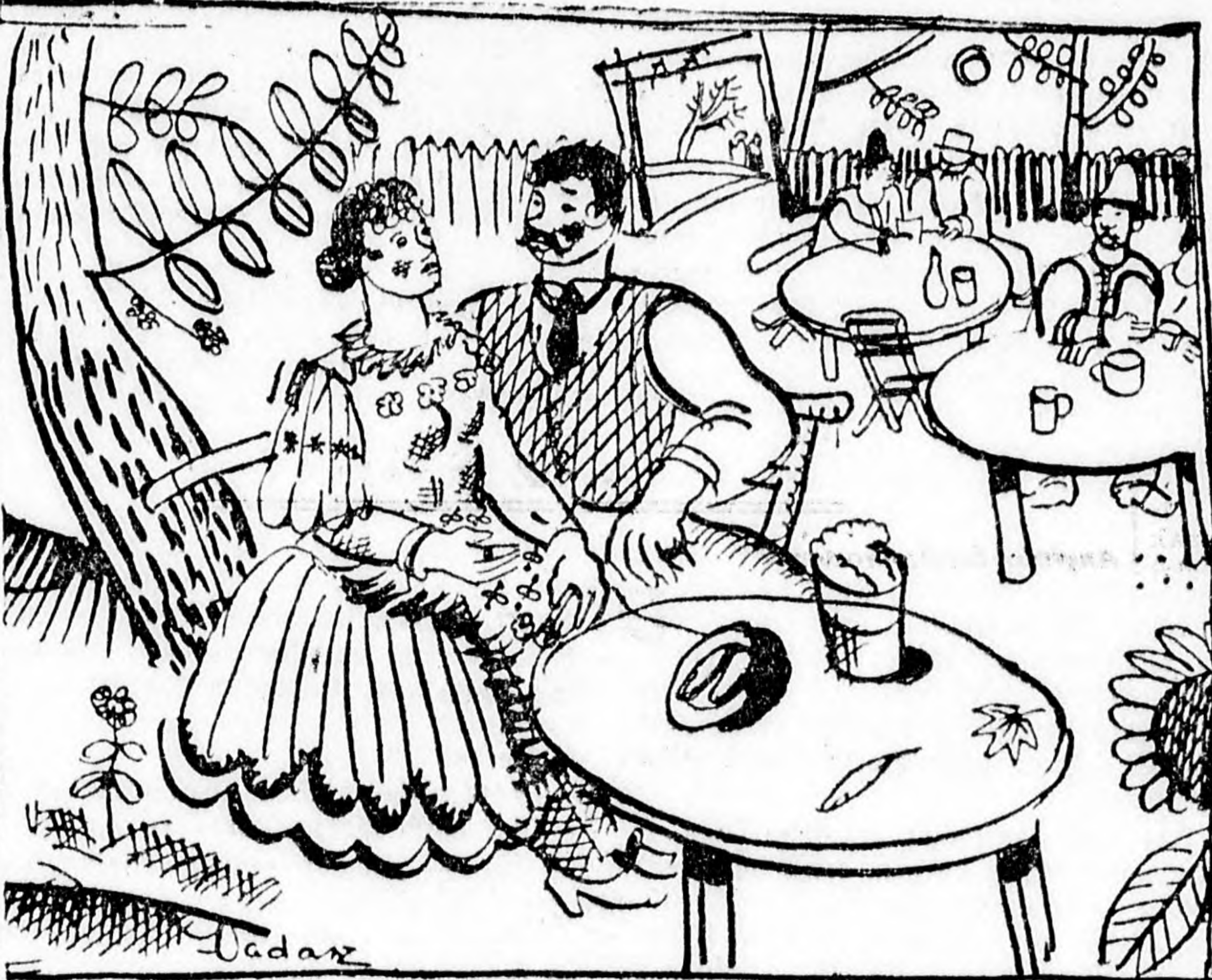
Aliz: Én nem parancsolok semmit. (Sugva.) Pont ezek mellé kellett ülni? Jobb helyet igazán nem találhattál volna!

A selyem: (elvörösödik, mert a nő hangosan suttag és az asztaltársak is felligyelnek.) Csitt, kérlek, csitt!

Aliz: Majd zsenirozom magam egy ilyen ligeti jassz és a mucuskája miatt! (Jön a pincér, feladja a rendelést.)

Aliz: Te, nem érzel valami hüdösöt? **A selyem:** (kezelt tördelve.) Csitt az isten szerelmére!

Aliz: (ingerülten.) Ne csittegj nekem folyton! Itt igenis büzik valami közvetlen közelből (sértő pillantásokat vet szomszédaira) egy kellemetlen szag...

Vadász E. idre rajza

A selyem: (haldásapadtan mered a mé-száros eres ökleire.) Aliz, az istenért, legyen eszed, kész szörnyűség veled, már az autóban is folyton idegeskedtél, kritizáltál, belerugtál a kalauz lábikrájába, hogy büntetést kellett fizetni...

Aliz: Talán te fizetted ki, mi?

A selyem: Nem arról van szó, mindig az anyagiakra tereled a dolgot, de állandóan botrányok fertőjében...

Aliz: (rá se figyel.) Ha mondom, hogy valami penetráns illat csavarja az orromat!

A selyem: (könyörögve.) Talán az a grójai ott a bura alatt...

Aliz: Ugyan, ez valami meghatározhatatlan büz, valahol a fokhagyma és a levendula között, de mégis inkább a szel-lőzetlen istállókra emlékeztet...

A selyem (tükön ül.) Határozd meg végre gyöngyvirágom!

Aliz: Ezt nem lehet csak úgy blindre precizirozni, de a náthám ellenére is intenzíven érzem. Képzeld, ha most még nem lenne náthám! (tüsszent.) Na, szép kis helyekre cepelsz, mondhatom!

A selyem: De Aliz az isten szerelmére, ez egy szoldi családi hely és te akartad ma, hogy keveredjünk az isteni nép közé!

Aliz: Igen, igen, de mégse egy ilyen populáris helyet gondoltam!

(Ettől kezdve halkabban diskurálnak. A másik pároska veszi át a szót.)

Töhötöm: Veszekednek! Biztosan fiatal házások!

A nő: (felhaborodottan.) Fialat házasok?

Töh: Otthon a bölcsohen bög a gyerek és ök itt marják egymást!

A nő: (kítör.) Frászkarikát házások ezek! Hát így néz ki egy uriaszony? Hová tetted a szemedet? Hiszen csak rá kell nézni...

Töh: Igen, csak rá kell nézni és leri róla a polgári családanya, a gyerek és a jómód. Hát nem látod az ajakán milyen vastagon fénylik a zsir, lát nem látod a képén a rozsdamarta flekkeit, a villannyal leradirozott májfoltját, a kitépett szemöldökét, a kigyomlált hónalj szőreit, a leoperált keblét, a punktroleral mángorolt háját, ezt a paraffin oltásos orrt, hát nem ordít már tíz lépésről a műfogsora, a festett haja! Behunytt szemekkel is megérzem rajta a nyárs-polgár, jó családból származó, konzervatív gondolkodásu, mélyen vallásos hitvest!

A nő: Lázad van fiacskám, lázad van. Ez egy kokott, a másik meg a palija.

Töh: (felhevülten.) Mihe fogadjunk?

A nő: Amibe akarod! De hogy bizonyítsam be?

Töh: (magától értetődően.) Majd megkérdezem tőlük...

A nő: Nézd miket fresszölnek! Kaviárt meg pezsgőt. Én még sohase ettem kaviárt! Nézd a fulhevalóját! Nekem sohase lesz ilyen briliánsom!

Töh: (kényelmetlenül.) Nem biztos, hogy valódi...

A nő: (sóhaj.) Nekem lenne mondval Nem is kellett volna ilyen finom helyre jönni... az embernek elfacsarodik a

A selyem: (csudálkozva.) Már mért lennél te felesleges? Különös ötleteid vannak! (Harsányan tovább kacérokodik.)

Aliz: (rölp a lábdra.) Nyomatékosan figyelmeztetek, hagyd abba kisdéd játékaikat, mert nyomban szólok annak a legénynek és akkor lesz nemulass...

A selyem: Aliz, te féltékenyebb vagy a kékszakkálnál is! Az öngyilkosságba akarsz kergetni... hisz emlékszel... a multkor is csak az utolsó pillanatban sikerült kicsavarni kezeim közül a borotvát!

Aliz: Bár ne csavartam volna ki! Most nettó kétezerrel több lenne a spórkaszszám fenekén...

A selyem (felszisszen.) Már megint a piszkos anyagiak! Nem tudom mire cézol.

Aliz: A bárban összetört tükörökre és poharakra!

A selyem: Te provokáltad azt az iz léstelen duhajkodást!

(A zene csarlesztont játszik. A távoli asztaloktól párok állanak fel és dítlbegnek a parkettre. A nők halkán dudolják a muzsika dallamát.)

Aliz: (felkapja a fejét.) Micsoda szemtelenség! (Selyemhez.) Azonnal tömd be a csörét ennek a pacsírtának...

A selyem: Aliz, az istenért!

Aliz: Ha nem hallgattatod el, akkor majd én lépek akcióba!

A selyem: (aki ismeri Alizt.) de... (hirtelen ötlettel odalép és táncra kéri a nőt.) Szabad egy fordulót?

A nő: (Töhötömrre néz, aki belecgyezően bölint. Ellebegnek.)

Aliz: Na, hála az égnek!

Töh: Mért hialálkodik nagyság?

Aliz: Hogy ez a teve lemászott végre a nyakamról!

Töh: Nagyság így beszél a kedves férjéről?

Aliz: Kikérem magamnak! Ilyen alak nem lehet a férjem! Soha! Legfeljebb a szeretőm.

Töh: (tiszteltet.) Bocsnát!

Aliz: Nincs miért. Elvégre nem köteles ismerni a viszonyaimat.

Töh: Persze. (Ahitattal.) Maga olyan förékeny, olyan finom, olyan uri nő...

Aliz: Tudom. De magának is csinos kis macskája van!

Töh: Azt elhiszem! Remek egy leányzó a Rózsi!

Aliz: Biztos imádjá magát?

Töh: Rajong értem! Tetszik tudni árva lány aztán, nincs kihez vonzódjék...

Aliz: De magához vonzódik?

Töh: (legyint.) Ragad! Néha úgy kell levakarni!

Aliz: Minta feleség lesz belőle, házias, takaros menyecske.

Töh: Azám! Ugy is akarom.

Aliz: Jól fog járni vele.

Töh: Már minthogy én?

Aliz: Természetesen!

Töh: (a fejét rázza.) Aligha!

Aliz: Nem akarja elvenni feleségül?

Töh: (taszitó mozdulattal.) Inkább a pokolt!

Aliz: Hát akkor mért hitegeti szegénykét?

Töh: Hitegeti a radai... (lenyeli a végét.) Mink csupán jegyesek maradunk, amíg Rózsának nem akad egy komoly parti... aztán férjhezadom tisztességgel... még hozományt is kapnak tőlem... nem vagyok én rossz ember...

Aliz: (szimatol.) Micsoda illat!

Töh: Ennek is a szagommal van baja!

Aliz: (elragadtatással.) Olyan vérszagu, mint egy rablógyilkos! (Hirtelen átmenettel.) Járt-e már egy igazi selymes budoárban?

Töh: (töprengve.) Budoárban? Én csak a panoptikumban voltam utóhára tizenkilencben. A Haverda Marist a cinkotai asszonyirtót néztem meg...

Aliz: Nem lenne kedve megünnéni a budoáromat?

Töh: (vonakodva.) Nem szoktam az efajta helyekhez, alapjában véve szolid fiu vagyok, de ha nem drága az antré, nem bánom...

Aliz: (mosolyog.) Romlatlan öserő!

Töh: Tessék?

Aliz: Semmi. Jó vicc lenne, ha most ellógnának, csendben, feltűnés nélkül...

Töh: (nyugtalanul.) De mi lesz a Rózsival...

Aliz: Semmi. Majd a Tivadar elgardi-rozza. Nem érek én többet magának?

Töh: Hiszen...

Aliz: Gyertünk!

Töh: A budoárba?

Aliz: Igen.

Töh: Be van ott jól fütve? Nem lesz ott cugg?

Aliz: ?

Töh: Mert megvagyok hülve és az orvos szigoruan eltoltott a huzatos helyektől.

Aliz: (hirtelen nevetés rohama támad.) Meg kell pukkadnom, ha rá gondolok (tudoklik a kacagástól), hogy fog dühöngeni a Tivadar...

Töh: Olyan nagyon imádja magát?

Aliz: ... hogy fogja harapdálni az ök-leit... hogy fog tombolni és üvöltöni kinjában... (megjásza), hogy fog...

Töh: (megrendülve.) Annyira szerelmes kegyedbe az a flótás?

Aliz: (kacagógörcsben.) ... hogy fogja rázni a zokogás és a düh...

Töh: (türelmetlenül.) A szökés miatt?

Aliz: Dehogyis! (ujra kipukkan belőle a röhej.) Hanem, mert nem fizettem ki a ceheet és nekl nincs egy megveszeke-dett vasa sem!

(Karöltve eldvoznak. Fügöny.)

BROADCASTING

Irta: Markovics Mihály

Nono, azért kérkedni mégsem kellene, hogy ez a szó is helyet kapott emlékeim szótárában. Eleget hallottuk mindannyian, nem is volt nehéz megjegyezni. Az ilyesmivel persze úgy van az ember, hogy először könnyen elszalasztja a füle mellett, mert hát kulináris gondok üzik az újságolvasó polgárt, meg a körülmény, hogy a porció ezidén megint emelkedett. De hogy aztán sűrűbb lesz a szóbeszéd és a hozsanna a népboldogító új találmány felől, megbarátkoztunk lassan a technikus terminusokkal. Az évek múlásában aztán fel sem tűnt a sok új szó, úgy odasimultak lassan a fülünkhöz. Rápirítottam magamra nem egyszer, hogy patetikus ömlengéssel áradoztam felőle, mintha csak nagy adag részem volna a csodában.

A dolgok persze csak lassan formálódtak. Mellbelökött sűrűn a szó, hogy már hallatlan az olcsósága. A statisztika kimutatja: a jó ég tudja hányan meg hányan forgatják a gépet szerte a világban. Még a nőgerekről is irt az újság. Meg a pagodákról, ahol talán az öreg Budha szavait tolmácsolja a Dalai Láma őfömlétsága, minden pénteken. Mondom, a magas régióknak ez a behódolása engem is hívóvé tett és ahogyan egy felvilágosodott családapahez illik, bedőltem én is a kulturának.

Kimondtam aparté: a masinát megvesszük.

No azért egészen ilyen simán mégsem ment a dolog. Mert hogy egy kis tanácskozás előzte meg a vásárt. Eltartott az — nem mondom — három héttig is. Nagy esemény az ilyesmi kérem, kegyetlenség lenne a szólás jussát eltagadni valakitől is.

Négy szobából állván a lakásunk, először az volt eldöntendő, melyik legyen a gép táborhelye. És hogy ki viselje gondját. Ez utóbbi passzus egyenesen főbenjáró. Irástudó ember kell oda, józan és világos fej. Kívánatos az idegen nyelvek ismerete. Aztán furó-faragó ember legyen, aki nem áttal rászpollyal meg srófhuzóval közbelépni, a gépben leledző néminemű hibák kikapcsolása céljából. Ráérő ideje is legyen bőven. Más munka vagy sietés féle ne szédítsék a fejét. Kiküszöbölendő a masina kezeléséből továbbá az ideges anyag. Valóságos pilótavizsga ez kérem.

Mindez persze nagyon sok szóbeszédre ad alkalmat. Kifejti érveit a lakosság. Hát én csak hagytam beszélni őket. Evidens dolog, hogy a gép kezelése engem illet. Ezt a meggyőződésemet közöltem is mindenkivel. A kisebb gyerekekben még élt a negyedik parancsolat tisztelgetéseket még elintéztem valahogy tekintélyvel. De már a lázadó csoport, a nagyobbak, a könyvektől megmételvezett tekintélyrombolók. — ezek már akadékoskodtak. Az egyik a nyelvtudására hivatkozott, a másik hosszas szaktanulmányaira. Obstrukciót emlegettek, elfogultsággal vádoltak és kirukkoltak végül a nagyágyúval. Választást akarnak, tükös választást.

A plebscitum persze nem valósult meg. Az ügyet ugyanis diktatórikus alapokra fektettem. Feltétel lett: megveszem a gépet, koncesszióképpen ők elhallgatnak. Nem volt szép dolog tőlem, elismerem. Dehát főbenjáró ügyekben megtették már előttem mások, sokan. Az ő lelkükön száradjon a módszer.

Nagy huza-vona után egy nap aztán mégis felindultunk a gép megvásárlására. Kocsival persze, korán hajnalban, hogy idejében elérjük a várost. Pista nagy pokrócokat hajtogatott a hátsó ülés mélyébe, rejtett célokkal. Nyilván

a masina egészségi állapotát illető aggodalma motiválták cselekedetét. Mert ha úgy lesz, hogy ez a szerkezet beszélni tud, hát lelke legyen neki. Még egy ládát dugott a kocsiderékba, szalmával sűrűn teletömve. Simán ment az indulás, aludtak mind a kócosok. Lesz aztán nagy ribillió, ha felkelés után felfedik szökésünket. Már arra a terror sem bizonyult volna eléggé alkalmasnak, hogy egy-két nebuló kocsirakapaszkodását megakadályozhattam volna. Jobb volt így diplomatikusan elszélelni.

Hát mentünk. Pista ünnepélyes arccal bízta a két sárgát, ma nem tért volna ki annak a magas Istennek sem. Pedig színjózan volt. Azt pedig csak borvirágos állapotban szokta emlegetni. A magas Istent tudniillik. De aláhuzom a mondásomat: Pista ma színjózan volt, már csak azért is, hogy hajnal lévén, itálhoz még nem jutott.

Nem nagy öröm a tanyai polgárnak a városban odabenn. Itt költjük el minden pénzünk, tetejébe még lenéznek bennünket. Itt csak most ébredtek a kótyagos tegnaphól. De már itt is vagyunk, nézd. A kocsi nagy ivben kanyarodik a boltajtó elé. Hadd lássák, nem gyalogos ember, aki betér. Hát csak befele. Vasvilla szemekkel mered ránk az árus — no ezt tulkorán zavartuk meg megérdemelt féltelmében, ez csak olyan cselédféle. Ez biztosan rossz masinát ad nekünk. Ott szurkolt a Pista mögöttem és alighanem ez járt a fejében. Olyan félig-meddig belső ember a Pista, aki megosztja örömét, bánatát gazdájával. Legalább ő azt hangoztatja érzőbb pillanataiban.

Hát csak megindult az érdeklődés. A gazda is megjött közben, ennek már más volt a világnézete. Ragvogott a jókedvtől. Hogy hát rádiót ohajtottunk? Derék dolog. Nagy árkus papiron számításba fogtak ketten. Az ár miatt tudniillik. Összedugták a fejüket, a két fej majd nem összeért — suttogtak egymásnak. Voltaképpen hány lámpás legyen a gép?

Engem nem csaptak be! Ravaszkodtam — azt már otthon a lelkemre kötöték, hogy négy lámpa legyen rajta. Minimálisan négy. Ki is vágtam a számot szakértő hozzá tudással. Matematikailag rendben van a dolog. Négy az több, mint három, vagy pláne mint kettő — ennél fogva nekünk valószínű derogál az olyan gép, amelyen nem diszeleg legalább négy láng. Már a világítási összefüggést azt kevésbé értem és biztos vagyok benne, hogy itt mögöttem a Pista sem nagyon érti. Persze ez nála nem hiba, ő csak afféle kétkézi munkásember, kocsisféle, aki a ház körül is ellát minden munkát. Neki elég egy lámpa is, szép átlátszó, ecetes lámpás, fehér üvegből. Szent Mihálykor új belet huz az ember a gyomrába, elég az aztán Szent Gyöngy napjái. Néha az asszony megtölti olajjal — így is elég költséges passzió. De hogy a szóbanforgó lámpások másmilyen félek, azt sejtettük, mert ott terpeszkedett már előtünk a masina, szép polituros barna szekrény, tetején négy villanygöfőle, glédába állítva. Talán azért kell belőlük négy, mert olyan hitványak?

De megzavarták az elmékedést a boltosok. Az alkudozás hosszú műveletét nem illik papírra vetni — ne valójon fukarsággal az utókor. Megvettük a masinát, elég az hozzá és már vitte is Pista a kocsira. Most derült csak ki az előrelátás turpissága. Olyan gonddal győmszölte a ládába a polituros kasznit, meg a sok összegubancolt madzagfélék, a lakkbőrös tekerceket, mintha csak

torta vivődne lakodalmas házhoz.

Ugy délidőben futottunk be a szerzeménnyel. Hát bizony furcsa ebéd volt az aznapi, nem evett ott egy teremtet lélek sem, allig evett. Anya sopánkodott és átkozta a csodát. A mulasztást helyrehozandó nekiláttunk a munkának, mindjárt ebéd után.

Először is egy nagy takaró beszerzése volt célirányos. A szőlő között ledugtuk — ez az egyik pólus. Így mondta legalább a könyvforgató tudós fiam. Csak most derült ki az ész hasznossága. A másik pólus a kémény lett, ezek között meg a vezeték, amibe a hang beleütődik. Olyan biztosak voltak ezek a dolgukban, olyan imponáló öntudattal beszéltek mind... ejnye no, bizony öregszik az ember és nem tud annyira, az ilyesmihez. Hátha nem szól majd, furdalt a konzervatívizmus. Olyan nincs! — mondják kórusban. Ők úgy nőttek fel és velük együtt a gondolat és a lehetőség, hogy ennek így muszáj lenni.

Ahogy aztán a tetőcserépen, meg az oszlop tetején meghuzódik egy-egy tudós és kiabálnak egymás felé átnyújtott vezényszavakat, drótot bogoznak és gombolyítanak, hát odaátrol látom a Bugyi szomszédot megindulni a szőlőnk felé. Nem éppen határozott céllal közeleg, úgy vélem legalább imbolygó lépteiről, csak úgy errejártában... Mert hogy szegről-végről szomszédok vagyunk. Lehajol közben a tökéhez, nézi hosszasan. Szakmányba fogták ki egy pár holdját, célirányos utánanézni, nem-e hanyag a munkás emberek kezemunkája. De azért felpislog közben a tetőre meg az oszlop hegyére, mi a fenét keresnek azok ott? Merthogy ezek már a nagyobbacska gyerekek, ezeknek már derogál csak úgy fára mászni, főbenjáró ügy hajtja őket, látni a sürgés-forgásukról.

Ahol a szomszéd birtoka határt ver, ott megáll lassan. Nem jönne közelebb magától, pedig furja az oldalát a kíváncsiság. Hát átkiáltok — erre, erre szomszéd! Megindul.

— Adjon Isten.

— Jó egészséget.

Most csönddel egy kis pauza következik. Így szoktuk. Nézzük meredien az oszlopot. Aztán megszólal Bugyi, mint akinek az ügy egyáltalán nem sietős mégis roppantul, halálosan fontos:

— Ferde.

— Ferde?

— A kémény tövében hasat ereszt.

— No, majd jobban kifizitjük.

Megint az obligát szünet. Furfangos ember a Bugyi. Nem megy a dolgok elejébe rohamvást. Csak lassan, móddal.

— Soká lesznek meg?

— Estire, úgy gondolom.

Tudja a szomszéd jól, mi készül. Hogyne tudná. Átjár a Maris esténként egy kis beszélgetésre. Tudnak ott jobban mindent nálunk is. Csak tapogatózik azért.

— Osztan mi készül tekintetes ur.

— Csináljuk a rádiót szomszéd. Talán már hallotta is.

— Hát — rebesgették.

Jóidőre folytatja aztán:

— Instálom tekintetes ur, nem tudok hozzá. Hogy is gyün az a hang ide?

— Mint a telefon, szomszéd, csak úgy. De drót nélkül, a puszta levegőben.

Hin. A Bugyi fejiben egy ellenérv vert talajt. Látom az arcáról. De várni kell, amíg kiböki. Hát várom.

— Nincs ez jól kifundálva, tekintetes ur.

— ???

— Már én csak azt mondom, nem jó. Merthogyha az a hang idejön a hetedik határból, meg egyenesen Amerikából, drót nélkül, minek annak a kicsike darab drót éppen?

Igazság. Bugyinak igaza van. Hát nem tud az a hang egyenest a masinába szaladni? De már akkor ott vannak a nebulók körülöttünk, még hallani és nézni is öröm, hogy ficáknak, hogy ágálnak és hadonásznak, hogy citálnak izgatottan a hanghullámról, a leveletésről — a jó ég tudja hol szorul belülük ez a nagy tudás. Nehezen érti a szót Bugyi, hogyne, hiszen magam is csak áltatom magam velük nagykomolyan...

— Tudja Bugyi bácsi, a hanghullám. A hullám. Olyan, mintha a vízbe követ dob az ember. Az felveri és terjed a

gyűrű. Érti Bugyi bácsi, hiszen látta, furdított már...

Beesteledvén aztán, mennyel áldással a házunk fedőjén úgy viritottunk kérkedve, mint a legény, aki rózsát tűz kalapja mellé és kiáll az utszélére hivogatón... Már megdolgoztattuk addigra a masinát jóegypárszor. Az imént idekőhögött valami skandináv, rakosgatta a cifra szótakat szaporán egymás mellé, magvas okos szótakat nyilván. Eszes ember lehetett. Érteni ugyan nem nagyon értettem, csak úgy nagyjában. Mert hogy sokat mondta — eaaden. Meg hogy: Spuck Kasting. De csak sejt hozzá azért az ember. Ez bizonyára tisztaságot prédikál a népeknek. Északi tisztaságot nyilván, utólrhetetlen, olyant, amilyen csak náluk terem. Azt akarja talán éppen, hogy hóban fűrdőjünk mindennap, vagy azt, hogy ötszörözzem meg a köpöcsészek számát. Lehet azonban, hogy ez éppen gazdaembernek való előadás és a rénszarvas tenyésztésről beszél ökelme, lapidáris skandináv stílusban. De nem engedtek ám elmélyedni sokáig. Apa csak egyedül akar élvezni. Apunak könnyü, mert érti (Isten látja a lelkemet!) Hát csak tovább kellett menni nagylelkűen. Egyetlen csavarintással ott kalózkodtunk a kontinens virágosabb felében. No már itt kevesebb volt a magvas beszéd. Valami nagyhangu talán trillázott... Ejnye no, nézd, hogy megpuhítja az embert a muzsika. Meg aztán puha tavaszi szél jár be az ablakon, valahogy talán ennek szél a sok sóhajtásféle. Csönd van a zenén túl, csak a Pista meztábos suhanása a szobán keresztül, az hallik. Nagy kannánkban vizet cipel az össz-mosdókba. Nézd anyus, milyen derék egy ember. Milyen dolgoz. No, ugyan már ne mondj ilyet. Hogy a muzsika miatt jár erre? Ejnye, hát munkája akadt, bejött, végzi a dolgát pontosan. Már arról ő sem tehet, hogy az ember a füleit nem hunyhatja be, a csábitás lehetőségét elkerülendő. Ez a természet magánügye.

Igy mentünk rapszódikus tempóban derék éjjeli órákig, amikor is egymás után jóéjt kívánt nekünk szívélyesen sok idegen ur. Talán meg is hajoltak szépen, ahogy az jólnevelt emberekről feltételezhető.

Másnap aztán hallható volt a külső népek véleménye. Érdekes novum: Verka néni kinyilatkozta, hogy az egész semmi. Nem ám! Verka néni nagy korifeus erre felé a végeken. Régivágásu, derék asszony. Szerinte az úgy lehet, hogy apró kis lemezek vannak a gépben elrejtve, oszt az muzsikál. Látott ő már ilyent, különbet is ennél. Sokat táncolt rá fiatalkorában. Akkor álló nagy szekrényben volt az ilyesmi, felül egy hatost kellett bedobni, aztán muzsikált, még dobolt is cifrán, még különbül ennél.

És megindult a végtelen tereferé oda-künn. Már zugott a fejem a napi fáradtságtól és vágyakozni kezdtem az abszolút csend után. És így lett mindennap. No hiszen — áldozta lettem a kulturának én is. A csöndes magányomat azóta belviszállyok duliák fel. A masina köhög minden este. Beteg szegény, nyilván torok-lobbot kapott. Vagy a gyerekek nyugták rekedtre. Izgatott hangok: hangosabban!! De nem, ne, éppen most jó!!! Hagyjad! Hagyjad!!! Na most itt van, viheted az egészset. Most rontottad el, látod... Féléjszakába nyulnak a szenvedéseim. És a lármán túl félálomban sokszor látom Bugyi szomszédot otthon a padka mellett, hogy összerancolt homlokkal gondolkozik. Talán a hullám jár a fejében — milyen is az, ha a sima folyó tükrébe követ dob az ember?

Dehát minek követ lökni a sima vize-tükörbe? Minek?

Karlóczy Etelka:

TAVASZ

Kopasz láb rázdk nyurga dgaikat,
Az ut piszkos pora örült táncra kél
Viaskodnak az elemek
Sikollva...
Száguld a bőjti szél
Kergeti a telet.
Télapó hiába rözza a szaklálát
Gyéren hullnak a hópihéek.
Megrándul testével a lomha föld is...
A föld, a duskeblü anya
S melengeti vézna esemetéjét
A... Tavaszt...

MINDENNAP

A gépember

A pontos, pedáns és óvatos emberrel gyakorta találkozom. Gyönyörű nyulször kalpag ül a fejbuján, amit pontosan tizenkét esztendővel ezelőtt vásárolt Aranyosmaróton. A vételárból két százalék engedményt kapott, mert ő már akkor is mindent kápe fizetett.

— Van magának fogalma arról, hogy micsoda anyag ez — szokott végigsimítani ellágyuló visszaemlékezéssel a kifogástalan karimán — valódi békebeli áru, hja, hja ilyen manapság talán nem is csinálnak már.

A kalap még mindig olyan, mintha most került volna ki a skatulyából, tisztes kora ellenére sem lehetne felfedezni rajta nagyítóval sem egy galambtojás rántottára való zsirt.

Pontos előszeretettel mesél el olyan történeteket, amelyekből napnál fényesebben világlik ki az ő diadalmas rendszeressége, pontossága és pedantériája. Ruháját a kilencvenes években csináltatta és jól emlékszik rá, hogy a szövétáruházt kiszolgáló segédjének, ahol a ruha anyagát beszerezte, különös, öblös haritonhangja volt. Naplót vezet és tartozik-követel rovatozású miniatűr pénztárkönyvet, amelyben ilyen feljegyzések vannak:

Féldévből koldusnak a zsidó-templom előtt III/28. d. e.

11.25 (középkorú, keresztneve Vince, térdig amputált) 0.50.— D.
Boldog húsvéti ünnepeket Liziának, boríték, karton, bélyeg 1.50.— D.

A ceruzafeljegyzéseket nehezen lehet olvasni, mert pontos plajbásza kilenc esztendő, de még alig hegyezte el a harmadát. Módszeresen koplatja a grafitot és olyan halványan ír, mintha öt perccel az öngyilkosság előtt vetné papírra a bucsusorokat. Mindezt nem fukarságból teszi. Ő a legkevésbé sem. Molière fősvényéhez annyi köze sincs, mint egy pazarlás miatt gondnokság alá helyezett ifjú arisztokratának. Csúppán „elvi módszeresség” az egész, ahogyan ő szokta megjelölni.

Egy külön világ az övé, amelyben számuk és kulcsrajzú fiókjuk van az érzéseknek meg a gondolatoknak. Mindent módszerrel old meg és mindenre van raktáron szisztémája. Papíron kalkulálja ki szgrelemi esélyeit a józan megfontolás után kiszemelt barátjánál. Hetenkint kétszer kávéháza megy, pontosan tíz órakor előveszi a nagyapjától reá maradt harangozó zsebórárt és azt mondja:

— Tíz óra!

— Ilyen gyermek még az idő? — szólalkozik el gyanútlanul valaki az asztalnál, mire Pontos néma szemrehányással rápillant. Tíz óra, ő tehát pénztárcájának külön erre a célra szolgáló rekeszéből előveszi a ruhatári számat és elindul hazá. Ilyenkor nem tűr elmentmondást.

— Biztos találakája van — viccel valaki.

Pontos pillantása lesujt rá, mint egy tagló:

— Jegyezd meg magadnak: fél kilenkor érkezünk, mostanáig megittam egy kapucinert, végighallgattam hat zenezámat, táncolni láttam összesen tizenhét párt, mára elég. Semmiféle találakám nincs. Hazamegyek.

És hazamegy. Otthon kisimítja a ruháit, mint egy simítógép, elolvas három oldalt, mint egy morzsológép, lehungyja a szemét, mint egy mechanikus francia baba és horkol, mint egy mozony.

Gépember. Mindamellert nem ellenzenesves. Mindent tud és mindent észrevesz. Mélyen, szivből tud rajtam sajnálkozni, mert nem szimmetrikus a nyak-kendőm, vagy fityeg a kabátgombom. Ilyenkor atyáskodó, emberi sajnálat ömlik el rajta, mint amilyent a gyógyíthatatlan emberi fogyatkozásokról szoktunk érezni. Biztosan tudom, hogy ha cérna volna nála, sajátkezűleg felvarrná nekem a fityegő gombot, mert a szemét, az esztét, a geometriai szép után szomjazó hatodik érzékét bántja a félárbóca creszkedett pitvke. Ilyen

az élet. Ő énbennem látja az érdekes és bizarr aberrációt, én pedig őbenne. Vajjon kinek van igazsága? Nem tudom, de azt szeretném, ha oly szilárdan megvolnék győződve róla, hogy nekem, mint amennyire a maga igazában ő bizonyos.

Egyszer láttam az íróasztalát. Olyan mint valami falanszter — madártávlatból. Mindennek van helye és minden szimmetrikus. Külön tartója van a cigarettahamu és külön az eldobott gyufaszálak számára. A praktikus elhelyezett tintatartó felett apró fiókok sorakoznak. Ebben vannak szigorúan szor-

tirozva az írományok. Első fiók: szám-lák és nyugták, második fiók: női levelek, harmadik fiók: feladóvények. Sok fiókjá van az asztalán, akár az agyában. Pontos, rendszeres. Olyan pontos, mint egy pontosvessző. Biztosan csinált már végredeletet is, bár még csak negyvenöt éves és még az is kizárt dolog, hogy a viccbeli téglá a fejére eszen, mert olyan szorosan halad a fal mellett, hogy a téglá legfeljebb csak surolná a kabátujját.

Ez ellen a cikk ellen is az lesz a kifogása, hogy nincsen benne rendszer.
Debreczeni József

Melyik a legjobb film

Egy héttel meghosszabbítottak az ötszázdinasos fiú pályázatot

A múlt vasárnapi számban kitűzött ötszáz dínáros pályázatot egy héttel meghosszabbítottuk. A pályázatra a szokottnál valamivel kevesebb válasz érkezett be és ennek valószínűleg az az oka, hogy a közönség félreértette a pályázati feltételeket. Nem kívánjuk, hogy a pályázók hosszú értekezéseket küldjenek be a filmről, hanem csak azt, hogy megírják, hogy a téli szezonban melyik film tetszett nekik legjobban és két-három sorban, de esetleg csak néhány szóval megindokolják, hogy miért. Ezenkívül pontosan ki kell tüntetni, hogy a filmet hol és melyik moziban

látta a pályázó.

Az eddig beérkezett pályázatok legnagyobb részét éppen azért nem sikerült, mert a pályázók az egyszerű néhány soros megoldás helyett hosszabb magyarázó értekezésekbe bocsátkoztak bele. Erre nincs szükség, nem szakszerű kritikát, hanem rövid egyéni véleményét kérünk a közönségtől és a pályázat főcélja annak megállapítása, hogy a vajdasági közönség milyen filmeket szeret és melyekre emlékszik legjobban vissza.

A pályázat határidejét esztőtörtökig, április ötödikéig hosszabbítottuk meg.

Utitarisznya

Trattoria dei cacciatori

Elpanaszoltam Enrico-nak, hogy hiába jártam be az óvárost, a kikötő hátszágu melléküccáit, nem akadtam olyan igazi, piszkos olasz kocsmára, amelyről még Lamartine áradozott, amelyben Casanova horozgatott dumsellű gyümölcsárus leányokkal, amelyeket Michelangelo da Caravaggio festett tarka, pincevilágítású vásznain három évszázaddal ezelőtt. Nem találtam ilyen jó piszkos, páras, bicskás, nótás csapszékre, ahol élményeket gyűjthet az ember, késszurást is kaphat a szíve burkáig, sőt azon is túl. Enrico megvigasztalt, hogy kívánságom nem megvalósíthatatlan. Talán még akad ilyen rablóromantikás osztéria a ligurai öböl partján, sőt egy címmel ő is szolgálhat: Trattoria dei cacciatori Ospedalettiben. Ugy hiszi, hogy piszkosabb kocsmát Nápolyig keresve nem lehet találni. Hosszasan magyarázza a sarkokat, a befordulásokat, amelyeken keresztül el lehet jutni a vadászok trattoriájához. Egyébként nagyon ajánlja a szombat estét, mert ilyenkor akad legtöbb dolga a rendőrségnek.

Szombat este a tíz órás vonattal megérkezem Ospedalettibe. A sapkáimat a szemembe vágom, ahogy azt régi apacs-filmek színészeinél láttam és megindulok a cacciatorok kocsmája felé. Nem mondhatom, hogy kellemes érzések gitároztak lekem hurjain, de azért visszafordulni sem volt kedvem s ezért némli tétovázás után lebotorkáltam a trattoria dei cacciatori kőlépcsőin.

Dohos, áporodott pincébe kerültem ahol mindössze két poros, mocskos asztal állott árván, pőrén. A belőle nyíló helyiség már két lépcsővel magasabb volt, innen, mint vásári komédiásbódéből, riogva rotyogott ki a zsvaj, a füst az élet. Beléptem hát az élet kapuján és valaki mindjárt a vállamra ütött.

— Itt van az az ember, aki a harmincadik pohár boromat fizeti!

Hordárzubbony volt rajta, huncut, vidám szemei voltak és vastag, fekete hajusz kandurosodott vörös orra alatt. Lenyomott az egyik székre és kiabáló hangon, mely hang otthonos és természetes volt a trattoriában, két pohár vörös bort rendelt.

— Az inglese fizeti — kacsintott a sápadt, kehes, rongyos pincérre, akit gyanakodva mért végig, vajjon csakugyan fizetem-e a megrendelt borokat.

— Ha fizetem is, de angol nem vagyok — tiltakoztam és letelepedtem a csorba, repedezett, ragados márványasztalhoz.

Hordárzubbonyos cimborám összehuzta vastag szemöldökét és fontoskodva találgatta. Német? Norvég? Orosz? Csendesen rázogatom a fejem. Egyszer csak lecsap az asztalra és felordít.

— Ungherese!

Jóformán időm sem volt a bölintásra, máris két izmos, lomha kar csavarodott a nyakam köré.

— Miskolc... Mezőlaborc... Miskolc... hadifogoly...

A füstös, boros száj meg a fölötté büszkélkedő sörtebajusz az arcomra tapad s alig tudom lehántani magamról ezt a pirosarcu, kővér, fekete kandurt.

— Ez az én barátom, magyar barátom — magyarázza a szomszédoknak, a pénzre váró pincérnek, de senkiséim figyel fel áradozó, lelkendező szavaira.

— Miskolc... Mezőlaborc... szép leány... szép menyecske... jó bor van a hadifogoly... — mondja akadozva, de hibátlan magyar muzsikával. Azután nyög még néhány értelmetlen szótagot, majd csüggedten lecsuklik nagy, füstös feje: — Tutto dimenticato...

Un fanciullo, una volta volle narigare...

Ujabb jövények támolynognak be öblös hanggal, rikoltós röhögéssel. Egy kővér, fekete leány vékonyan sikoltzik, kis kavarodás támad körülötte. Az egyik lobogóhaju fiú kiáltása üti csak át a borizü, bugyborékoló zenebonát: Mutasd meg nekem! Mutasd meg nekem!

Asztaltársam és legfrissebb barátom már a harminchettedik poharat is kiitta:

— Szép leány... sok szép leány és menyecske... Miskolc... Mezőlaborc... Miskolc...

Szomszédunk, az öreg idealista azonban tulkiabálja:

— Az én feleségem szép asszony volt, de mindig az anyagot nézte... Realizmus... Nem tudott olyan magasra repülni, mint én... Elhagyott... Menjél! mondtam neki, menjél!

Aggódva nézem a mocskos, füstös kőfalakat, hátha nem állják ki ezt a zsvaj. A szomszéd asztalnál egy öreg, kopott lavaliiere-nyakkendőjű signora kiabált, mintha az a kékszemű duzzadt szájú napszámos, akinek beszélt, süket lenne.

— Ha én akartam volna, most gazdag ember lehetnék, de nekem az idealizmus többet ér. Szegény vagyok, úgy is halok meg mint a szamar, de azért nem engedek az idealizmusból. Ilyen az

élet: idealizmus és realizmus. Akiben van idealizmus az szépen él és százszor többet él, mint az, aki mindenkor az anyagra tekint. Én szegényen élek, az már igaz, de a lelkem gazdag. A Marsagliának a zsebük gazdag, de a lelkük szegény.

Zidlott, öreg szomszédom, aki talán képfaragó vagy filozófus lehetett néhány évtizeddel ezelőtt fádhatatlanul szaval boros, bánatos pátozszával, de szavát egyre nehezebben érteni, a zaj, a zür egyre sűrűsödik, mint a bűz meg a füst, szinte szeteletelni lehetne a tömölt, izzadt, kocsonyás levegőt. Valaki a gitár hurjait tépegeti a söntés körül és bőszen, remegős fejfel énekel:

vait, azt a csörömpölős, feszítő, roham-szerű lárhoastromot. Közben egy sápadt szőke leány jelenik meg az ajtóban. Kérdeget is nagy óz szemével végigtapogatja a huygoros, tikkadt trattoriát. Tétovázva közeledik, furakodik felénk, majd asztaltársam könnyes, vörös arca fölő hajol.

— Nem láttad őt? A rendőrség keresi... Nálam voltak...

— Sose féltsd! — vigasztalja a miskolci hadifogoly.

— Az már a hegvekben van. Talán már odaát van a franciáknál. Azok is értik a pácot, no de... nem tesz semmit! Igyál!

Gorombán, de jó szízzel odanyújtotta neki piszkos poharát s a leány nem várja meg a második felszólítást. Kiissza a bort és hozzánk keleszik.

— Jó leány — kacsingat felém a hordár. — Épen szeretőnek való, mert nem csalja meg minden órában az embert, csupán minden másodikkban.

A zaj még vadabbul feszíti a trattoria falait, a gitáros mindenkit tud akar kiabálni:

Una fanciulla una volta
rogiava amare

— Te hova való vagy? — kérdezi bájos közvetlenséggel és szomjasan feltárja szürke szemét.

A megismerkedésre azonban nincs idő. Finom füty villan át az izzadt, füstös, lármás levegőben. A gitáros obegátása elcsuklik, a rikoltós zsvaj ljedt pianókba sápad, a pincér meri egyedül hangosan követelni a pénzét. A szőke leány szeme sötét és nyugtalan lesz, mint a vihar-előtti tenger.

— Nem tesz semmit! — vigasztalja a leányt miskolci barátom bátor, öblös hangon s ez a hang lassanként mindenben visszatéríti az önbizalmat. A zaj lassan megint izmosodik, sűrűsödik, kacagás csörömpöl az egyik sarokból és a gitáros ismét belecsap valami gyerekes canzonettába. Aire a négy detektiv megjelenik az ajtóban a bugyborékoló zsvaj elérte régi erejét, sűrűségét és bátorságát.

Csak most, hogy a detektiveket látom, van annyi bátorságom, hogy megnézzem az óram. Ijedve veszem észre, hogy éjjel már elmúlt s nekem az állomásra kell sietnem. Aggodalmamat mindjárt közlöm is hordár barátommal, aki ajánlkodik, hogy elkisér, esetleg neki is lesz dolga az állomáson. Fontoskodva kel fel és utat tör a kijárat felé.

— Nekünk az állomásra kell mennünk — magyarázza a detektiveknek — az inglese utazik.

— Miért hozod ilyen helyre az ingletet? — kérdi gorombán az egyik detektiv, de semmi akadályt sem gördít az ellen, hogy elhagyjuk a trattoria del caciatorit.

Az állomás körül szendén alszanak a pálmák, kaktuszok és mimozafák. Nagyot szippantok a tiszta, tengerszagu levegőből és csodálkozom hogyan lehettem hűtelen ehhez a lágy, langyos ligurial éjszakához.

Szenteleky Kornél

Most jelent meg
Marius André:

Kolumbusz Kristóf

igazi kalandjai című könyve

Ára: 60.— din.

Kapható a Minerva Rt. könyvosztályában

Amikor a hugomat temettük

Irta: Sz. Szigethy Vilmos

Amíg a vonat lassan cammogott ki a hajnali ködből, úgy éreztem, hogy nagyon régen tartozom ezzel az uttal, habár egészen másképpen képzeltem el. Már öszi óta ígértem a hugomnak, hogy meglátogatom őket, de megrémítet, hogy Szegedről Szebenbe huszonnégy óra alatt jut el az ember. Abban a régi időben ez szerfölöttinek tetszett.

Azon a télen aztán hirtelen éles vágy fogott el Katóm után, nyughatatlan lettem, röpilltem volna, de nem engedett a hitvány élet. Ebbe szinte belebetegedtem, fanyarkodva jártam az uccán, egyszerű utána is szaladtam valakinek.

— Jaj, azt hittem, a hugom.

Istenem, hogy is jött volna ide, a lapos alföldre, akkora távolságból! Nem engedte a kis fia, aki belebetegedne a téli utba. Csak a levelek jöttek helyette: esztendője lesz, hogy nem láttam közületek senkit, úgy élünk itt elszigetelve, idegen minden és mindenki az uramon, a gyereken kívül...

Mindez az eszembe jutott sorjába is, rendszertelenül is, azt se bánva, hogy a vonat olyan felbőszítet lassan halad előre. Hiszen most már akármilyen későn érkezem, csak tulkorán történik meg a találkozás. Istenem, milyen lesz az! A csókjaim csak egy kihűlt arcocskát érnek és nincs viszonzásuk. A gyerek-asszony, aki születése óta a legjobban pajtásom, megértő hű barátom volt, most összekulcsolt kezekkel mosolyog túlvilági álmában azon a kegyetlen áprils elsejel tréfán, hogy azon a napon, amikor csupa tréfa, évődés mindenki, amikor az emberek szeretik egymást felültetni, neki itt kellett hagynia mindenkit, szerelmes apró magzatját leginkább. Az sirva ébred majd reggel és csak nagyon későn tudja meg, hogy miért sirt.

A homályból bontakozott már a vidék, benn járt a vonat Erdélyben, a sós levegő átkusztott az ablakon s egész éjszakai álmatlanság után merev, száraz szemmel bámultam a vasuti póznákat, az örházakat, képzeletben egy másik vonatot kísérve, amely majd az édesanyánkat hozza el.

Tépett roncs volt a lelkem, mert mi következhetik az életben, ha ez is így történhetett! Miért kell éppen annak elmennie, akire szükség van s miért sebz meg a sors újabb túszurásokkal azt a gyöngy öregasszonyt, aki gyermekkorától mindig csak temet! Jómódot, viruló reménységet, boldogságot, egész sereg vérét, — de csak temet, mintha halmozni kellene a szomorúságot.

Erre a gondolatra összeborzadtam, éreztem, hogy megcsuklik a vállam.

— Jaj, csak az anyáék viselje el a csapást! Ebbe belehal.

Kis halottam úgy várt mosolyogva, ahogy elképzeltem. A jobb keze magasabban feküdt egy gondolattal, mintha nyujtaná az érkező elé. Az ajaka — szép metszetű, édes, szája — megnyílt egy csöppet, az én szivembe mégis olyan keserűen tört a képzelt szó.

— Nem jöttél, pedig hogy vártalak! Hányszor sirtam, hogy nem láthatom legjobb véretem, a bátyámat!

Rátettem a kezem a hideg fejcskére, aztán ott maradtam mellette estig.

— Ne jöjjön be senki, magam akarok maradni vele, sok beszédünk van.

Keztem fölleveníteni az emlékeinket, apró örömeinket, intim bánatainkat, amiknek megértéséhez nem juthatott más soha. Elég volt nekünk egy szomvillanás, megértő kézfogás és emberek ezrei között már nem voltunk egyedül.

— Emlékszel még, kis bogaram, az első áldozásodra? Hát játékaidra, a kutyáinkra, nagy hallgatásodra, mikor te maradtál a háziasszony s velem inspekciótadt át a szerkesztőségi időt, hogy ne legyél egyedül otthon.

Azt hiszitek, nem lehet így diskurálni a halottal? Hogy az nem érti meg? Válaszolt is rá.

Lábujjhegyem mentem ki később a másik szobába.

— Pszt, alszik!

A kis fiu az Irma testvéretem ölegette. Egész teste feldulva, mint ahogy a föld hullámközti titokzatos erők hatása alatt. Még nem beszélt, de annál reszketőbb ölelte a nőjét.

— Mamma, mamma!

— Összetévesztet az anyjával. Szeresd! Nektek úgy sem adott az Isten.

Aztán kalapomat kerestem s vacogott a fogam, mire az ajtóig jutottam.

— Az anyánkért megyek a vasutra. Jaj!

Kitámolyogtam. Az ottmaradtakat erre kilelte a hideg. A néném feigöröcsöt kapott, a rémület elvette a szavát. Az anyámnak csak annyit sürgönyöztek, hogy Kató beteg.

A vonat ajtajában feltűnt roskatag kis alakja. Nem szokott annyira sietni, mások megvárja, amíg mindenki leszáll, — mit siet most? Beleharap az alsó ajakába és ezzel fojt el minden gondolatot, meg érzést.

A háta mögött a sógorom, aki vele érkezik. Csak a szájára teszi az ujját, így figyelmeztet: vigyázz, hogy mit mondasz, még nem tudja!

Az első szava mégis az volt:

— Mit csinálsz te itt, hogy nem tudok róla? Mikor jöttél?

Soha ilyen szigorú hangon nem beszélt. A vizsgálóbírói kutakodása volt ez, a tekintetét nem tudtam kiállani.

— Hüvös ez az áprilisi éjszaka, gyere hamar a csukott kocsiba.

Ott ültem mellette, átkaroltam.

— Mi van a Katóval! Meghalt? — mondta hirtelen, szagatottan.

Szó nélkül magamhoz öletem, éreztem, hogy ha még lehetséges, csak jobban összezsugorodik. Most már reszkető volt a hangja, inkább csak halk nyögés.

— Szegény gyerekek, drága kis árvám. Ugye, te se találd már életben!

... Oh Istenem, csak azt kívánom, hogy soha többé ne állíts ilyen nehéz megpróbáltatás elé. Erős az ember, hát hiszen erős. Sok mindent kibír, amire képtelennek tartja magát, de talán mégis csak a legnagyobb feladat közös gyászban istápolni a gyöngébbet.

A tekintetemet ettől kezdve nem vettem le az anyámról, őt óvtam a felindulásoktól. A koporsó leszögezése, a lelkét marcangoló gyászszertartás elől még el lehet vonni, — nem neked való ez, hadd szegénykét pihenni! — pedig ilyenkor tör ki az emberi lélek mélyéből minden indulat, megtagadása egy egész élet buzgó hitének. Ilyenkor ellenség az Isten

szolgája, gyilkos az egész világ, kárhozas zenebona Beethoven főnséges gyászindulója.

Hát ezen is átestem. Elraktározta a magam gyászát, hiszen régen megszoktam, hogy senkinek a kedvéért nem áll meg az élet, a bánatom nem lehet ok arra, hogy a kötelességemet ne teljesísem és sírnom csak akkor lehet, ha magamra maradtam az éjszaka óráiban. Most erősítettem a lelkemet az utolsó aktus számára.

— Nézd, anyukám, mennyivel jobb lesz neki, mint másoknak, akiket a föld nyom! Nagy és szelős az új szállása, aztán egyedül sincs...

Mégis éreztem a karom rezdülését, hogy ennek a szegény öreg asszonynak csordultig a pohara. A temető sima utján botladozik a lába, az ajaka egy-vér, annyira összerágtá, ereje se több egy kifárasztott, tehetetlen gyerekénél. Kató most még az övé, mert a föld fölött van, de rémesen tátong a kripta kinyitott márványfalja, az elnyeli, elnyeli...

Egy tekintet meggyőződött, hogy elérkezett a végső perc, de már akkor felül is kerekedtem. Nem akarom, hogy itt haljon meg az anyám, jaj, nem akartam én azt sehogyan sem, — hát megreszketett a lábam, megálltam s szivemre szoritottam a kezem.

— Valami bajod van? — szolt rám hirtelen.

Éreztem, hogy a sápadt arcom úgy világit az alkonyat homályában, mint öreg templomok esti gyertyafénye.

— Nem bírok tovább menni, hazudtam, összeszorul a szivem. Hagyj itt, anyukám, csak menj...

Szegény anyámat egyszerre elhagyta a reszketés, erőtlenség acélos erővel ragadt a karomba.

— Gyerekek, édes jó fiam, uralkodj magadon. Gyere, lelkem, támaszkodj rám, majd én vezetek. Ne hagyj itt te is, neked élned kell. Ha már elvette a jó Isten szegény kis vérünket, legalább hagyjon meg téged. Nézz rám, az anyád beszél hozzád...

... Aztán vitt, vitt a legborzalmasabb hely, a Katókat elnyelő kripta felé; vitt apró, imár nem törékeny teste rejtelmes új erők, isteni segítségek hatalmas tudatalattiságával, — oh dehogya is azzal, az anyai szív szörnynai. Én pedig hagytam magam vonszolni, mert csak úgy tudtam megmenteni, ha elhittem vele, hogy ő az erősebb.

TERE-FERE

Ha majd beszélgetünk a Marssal...

Tristan Bernard, a francia humorista, ugyszólván már az egész földet kifigurázta. Most leírja azt, ami történik majd akkor, ha a Marssal beszélgetünk.

Tudósaink szentül megvannak győződve, hogy ezen a bolygón a fényjelek nekünk szólnak, különben nem értenék, hogy a Marslakók miért pazarolják annyira a fényt. Ennélfogva elhatározzák, hogy török-szakad, beszélni kell velük. A beszélgetés mindössze huszonkétmilliárdba kerül. Potomság.

De ahhoz, hogy ilyen távoli lényekkel érintkezésbe lépünk, egy óriási iv papir kell, mindenekelőtt pedig egy sik hely, ahová a papirt letergethessük. Közép-Afrika sivataga mellett döntenek, innen eltakarítják az oázisokat, földulják a néger falvakat, nehogy az óriási darab papir valahol behorpadjon. Ugyanabból az alkalomból civilizálják a négerket is, növényevésre kaptatják az emberevőket, akik annyira szeretik az emberhúst, hogy gyakran tulajdon fülkeiket is megeszik.

Miután vegyi uton fénylővé teszik a tintát, ökrökkel vontatnak oda rengeteg rizma papirt, szépen kitergetik, ami körülbelül négyhónapig tart. Minthogy a Mars-jelek egyre ismétlődnek, ezt írják a hatalmas papirlapra:

— Mi tetszik?

Mindegyik betű négy mérföld magasága. (Az i-n levő pont pedig akkora, hogy azon egy egész hadsereg fölfelldhetne.)

A földgolyó összes csillagvizsgálóiban izgatottan várják, mit felel majd a

Mars. Nem kell sokáig várni. A Mars postafordultával válaszol — huszonnégy órán belül — szintén fénylő betűkkel, melyek egymásután tűnedeznek föl. A csillagvizsgálók a feleletet megtáviratozzák az izgatott földlakóknak. Arra a kérdésre, hogy mi tetszik, a Mars ezt válaszolja:

— Semmi.

Erre Közép-Afrikában új, még nagyobb papírt teregetnek le, melyre fáradságos munkával, hét hónapig ezt pingálják:

— Hát akkor mi a csudának adtok folyton jeleket?

A Mars ezt válaszolja:

— Nem veletek akarunk beszélni. A fene kíváncsi rátok. Mi a Saturnussal akarunk beszélni.

*

Századunk betegsége. Minden évszázadnak meg volt a maga betegsége. A miénk — mint sok ideg orvos megállapítja — a teljes csüggedtség, a hitetlenség. Erről Brunet így ír:

— A háború fölzaklatta minden erőt, az európai polgárosultság gyorsította fejlődésének ütemét egész az amerikanizmusig, mely voltaképp a polgárosultság nyugati formája, de ugyanekkor a kiválasztott szellemeket valami kétségbeesítő csömör fogja el. Ma a legnemesebb lelkekben keserűség és bizalmatlanság lakozik, idegrendszerünk dult, kínzó, makacs szomorúság borul rá. Ezeknek az embereknek, akik az ifjúságból átlépnek a férfikorba, a Mélabu, melyet Dürer festett: egy jelképes nő ül

tompa merengéssel, elért fejét tenyerére hajtva, könyvek, különböző műszerek között elmélkedik, minden reménység nélkül. Bizonyos előkelő szellemek betegsége oly mélyen gyökerezik, hogy azt politikai eszközökkel nem lehet meggyógyítani. Nem arról van szó, hogy egyes intézmények jobbak-e másoknál, hanem magáról a polgárosultságról. Valamint a hajdani keresztények a római városokban szemrebbenés nélkül látták megérkezni a nagy szöke barbárokat és elpusztulni pompás műveltségüket, ma is vannak erkölcseileg magasrendű emberek, akik kisujjukat se mozdítanák meg egy végső összeomlás esetén. A baráti kötelék, mely összefűzte az egyéneket a társadalommal, megszakadt. Ennek a babonának a neve: a társadalmi kétség. Annakidején a társadalom fűt-fát ígért az egyéneknek, jobb jövőt, általános testvériséget, az egykori gyűlöletek és hibák eltörlését s ugyanakkor rábirta, hogy résztvegyen abban a titáni mészárlásban, melynek nagyobb nem látott a világ. A katona pedig a lövészárkok irtózatosszomorúságában vágyakozva gondolt vissza a barlanglakók ősi idejére. Minthogy a csalóka ígéretek nem váltották be, becsapva érzi magát az egész emberiség. Innen származik a század nyavalyája.

*

A legrégibb parlament. Régióta élnek már a földön olyan emberek, kik a munkánál többre becsülik a beszédet, a szóféltést, a hazugságot, de aránylag az európai parlamentek még eléggé fiatalok.

A legrégibb közöttük Island sziget Althing nevű parlamentje, mely ezeréves fönnállását ünnepli a közeljövőben. Amint látni, eléggé tartós parlament, talán azért, mert mindig nagyon szerény volt.

Noha az ezeréves forduló csak három év múlva esedékes, már az idén kezdődnek az előkészületi munkálatok, hogy méltó módon ünnepeljék annak az ősiüknek az emlékét, aki 930-ban született és honfitársait elsőül hívta össze szabad ég alatt Thingvallában.

A gyülekezet tagjai akkor még törzsfőnökök voltak, főnökük pedig — az elnök — kívülül tudta az összes törvényeket — micsoda jó emlékező tehetsége lehetett! — s csak később, 1117-ben határozta el magát arra, hogy leírja a törvényeket.

A tizenharmadik század végén a parlament székhelyét áthelyezték Reykiavikba, Island mai fővárosába, mely ötven kilométernyire fekszik Thingvallától. Mégis itt ülnek majd meg az ünnepeket, ide járúnak a küldöttségek, amelyek természetesen beszélni fognak, beszélni... beszélni...

*

Hercegek regényei. Tokióban a japán kormány körlevelet intézett minden újság szerkesztőségéhez, ezzel a szöveggel:

— Figyelmeztetem az újságok szerkesztőit és kiadóit, hogy egyetlenegy szót se írjanak Higaski Kumi hercegnek s bizonyos francia hölgynek legutóbbi esetéről, különben kénytelenek leszünk a lap megjelenését azonnal megszüntetni.

Ezt a furcsa intézkedést az magyarázza, hogy a japán császári család egyik tagja évekkal ezelőtt belehabarodott egy bájós párisi színházba, a szerelemből házasság lett — ez az, a mit a körlevél csak »eset«-nek nevez — aztán a fiatal pár egy angol gőzössel esküdött össze, a yokohamai kikötőben.

A másik regény hőse egy indus herceg, Indore nevű dugszdag maharadza, akit tavaly azzal vádolták, hogy palotájában megölt egy fiatal tancsönt, Mustar Begumot. A maharadza a botrány miatt kénytelen volt lemondani s az Egyesült-Államokba kivándorolni.

Most azt rebesgetik, hogy a maharadza nemsokára visszatér Indiába egy fiatal amerikai milliárdosnőnek a karján. Nagyon szerelmes beléje. Mihelyt áttér a hitére, feleségül is veszi.

SOMLYÓ ZOLTÁN:

Uj versek

A dzsungel...

A gyötrelmes hétköznapi-élet nem nézi: állat-e, vagy ember... ígát kovácsol a fényből is s a szennyet ételnek kínálja. Nem kiméli a szeme szent tükrét, belérőhög ördögi daccal. A szivből is lábat csinál, hogy önmagunk elöl is fussunk... Igy szaladunk, mint a majom, négylábon s bunk fájra mászunk... S néha, mint őserdei vad, alázott fogunk csattogtatjuk... Test: közönségesség vagyunk! Mert ránkparancsolta az élet!... de a lélek néha azért mégis kicsap lángként belőnk... Éj hull a mély dzsungel földe, a majom ott lóg új kenyérfán; és a bozót fölött a hold ezüsttányérként kint él... Torkán valami furcsa hang énekeszerűen ömlik szíjjel s a hold ezüsttányérről a majom lakmározni kezd el...

Három szó...

Néha cikázva süt a nap, néha borús az ég. Ilyenkor sóhajtva sagod: ó, bárcsák sütné még... S ha az alkonyba kimegyek, lehajtod bus fejed; s elhaló hangon sutogod: szivem, isten veled!...

S nap mállk napra: új sugár! Nap után újra nap. Az élet ujul és a szty ismét erőre kap. Igy éljük át a szép nyarat s a zimankós telet... A végén ott ne volna csak: szivem, isten veled!...

Ahányszor hallom, mély titok kopog szivem talán. A fényből éj lessz hirtelen, a virágul csalán. Egyszer örökre eltűnik előlem szép fejed; elvisz tőlem a három szó: szivem, isten veled...

Szombori anziksz

Micsoda háborzongató kép, muzsika, írás támadna abból, ha az ember lefesteni, dalolni vagy megírni próbálná egy-egy gonosz álmát. Ilyes álomból maradt bennem valami képfoszlány, nem halvány konturokban, hanem a rosszemlékü vízió csodálatosan tiszta képében.

Felforrósodott házak között meztelen, lomha testek hevertek.

Arcukra, puffadt hasukra, lábujjukra sajátosan sápadt opálos fény verődött. Szemeik egyforma különös fájdalom-ban révültek a magasba.

A levegő mind füledtebb, nyomasz-tóbb lett.

Szüleimre gondoltam, most merre lehetnek? Szegénykéimet kölyökkoromban be sokszor megharagítottam.

Fehéren, remegőn surrantam álmodott bázfalak tövében.

Egyszerre az égre nézek és megriadt szemekkel két izzó napkorongot látok repesni a horizonton.

Biborifényük bevérezte a körülmorajló felhők csipkészeit.

Ez a szörnyű látomás az ájult félelmet olyan szertelenné növelte bennem, hogy saigó halántékkal felébredtem.

Egy ideig ugyan még ágyam lábát markolásztam villanykapcsoló helyett és olyan gondolat derengett bennem, hogy ez áomban bus életem titkát ismertem meg, de reggelre kelve az egész ostobaság kiment a fejből.

*

Egy jóismerősöm azt mesélte, gőz megtisztítja a légzőszerveket. Tehát tegnap a fürdőben bemerészkedtem a gőzkamrába.

Párás meleg levegőben botlóm el a lapadig.

Melitem egy elhaló hang suttogja: Nagyszerű hatást gyakorol nikotindus tudomre a gőz, mert tudja, drágám, rengeteget cigarettázom.

Ó, egy rokontest! Ennek is nikotin kacorássza tüdejét — mint nekem — gondolom és kábultan nyulok el a szenedő nő mellett.

Az üvegtetőről két piros villanylámpa ontja le ránk pislogó fényét.

Melitem, előttem, utánam, fent, alant, a padokon szerteszórva soványitókuras asszonyok pihegnek. A fojtó levegő jótékony sűrűje alatt alig-alig leppezve terjedelmes bájaikat.

Istenem, hol láttam már ezt a képet, vágott belém az emlékezés. Agyam patanásig feszült... akkor már tudtam,

Történelem kis történetekben

Mac Mahon-ról.

az ir származása köztársasági elnökről (1873-tól 1879-ig volt a francia reszpublika elnöke) sok kómikus dolgot jegyzett föl a maliciózus krónika. A tudatlanságánál fogva néha olyan naív kijelentéseket tett, amelyek becsületére váltak volna a »Simplicissimus« Serenissimus-ának is. Ő volt az, aki egy nála tisztelgő feketéhez azt az elmés kérdést intézte:

— Ugy-e, uraságod szerencsen? S annak igenlő feleletére helyeslőleg így szolt:

— Szép, szép, csak folytassa! Még eredetibb volt következő esete, amely kevésbé ismert.

Mikor Rochefort (1830—1913) Uj-Kaledóniából megszökött és Melbourne vagy Sidney felé vette az útját, Mac Mahon a helyzet magaslatán érezte magát s így nyilatkozott:

— Ez bizony baj. Muszáj lesz táviratozni az Egyesült Államok elnökéhez, hogy fogassa el és adja ki.

Magántitkára, Harcourt, odasugta a marsallnak:

— Kérem, Elnök ur, Melbourne és Sidney ausztráliai városok és nem amerikaiak.

Mac Mahon, bámulva a titkára tájékoztatását, hangosan kiáltott föl:

— Ennek a Harcourt-nak ördöge van! Mindent, de mindent tud!

*

Vittorio Emanuele

e néven a második (1820—1878), meglehetősen széleséletű életet élt. Néha napokig vadászott, szerelmi kalandok után járt s mindenféle nem föltétlenül királyi művészetet gyakorolt. De olykor erőt vett rajta a munkakedv s kijelentette a tanácsosainak, hogy dolgozni akar. Ha ilyenkor aktákat hoztak eléje, képes volt oly módon felelni nekik, mintha ő volna a referensük, néha egész éjjel velük babrált s le se feküdt. Ilyen éjszaka után sápadt és kimerült volt, mintha végiglumpolta volna azt. (Amit különben elég gyakran tett meg.) Egy ilyen mód átdolgozott éj után tisztelgett egyszer nála az angol nagykövet, Sir James Hudson, s részvétellel kérdezte tőle, hogy mi a baja? Mire a király azt felelte:

— Nincsen semmi különös bajom, de hát egész éjjel nem aludtam.

A nagykövet megértő arcot csinált, amellyel valószínűleg azt akarta kifejezni, hogy: ismerjük már a Felséged éjszakáit.

Viktor Emanuel azonnal észrevette Sir James tévedését s fölvilágosította: — Téves nyomon jár Excellenciád. Azért nem aludtam, mert egész éjjel dolgoztam, a királyi mesterséget gyakoroltam.

— Elég bofondul tette, Felség. — válaszolta a nagykövet. — Bizza ezt, Sire, a miniszterekre. Ha már kutyákat tart Felséged, akkor ne ugasson maga.

*

Talleyrand

(1754—1838)

a nagy miniszter és világhíres diplomata nem bánta, ha interview-knak vették alá, mert hiszen tőle ered a nevezetes szállóige és aforizma, hogy a nyelv a gondolataink elpalástolására való. — ellenben gyűlölte az autogramgyűjtőket s lehetőleg távol tartotta őket magától. Volt azonban egy szenvedélyes párisi gyűjtő, akit sehogy se tudott a nyakáról lerázni. Olyan ember volt ez, hogyha kitessékelték az ajtón, megint csak bemerészkedett — az ablakon. Mikor már vagy huszadszor alkalmatlanodott a kérelmével, Talleyrand végre megkönnyörült rajta s a következő sorokat intézte hozzá:

Uram, legyen szerencsém holnap este hét órakor ebédre. Meghívtam néhány szellemes barátomat s nem

rems álmodat látom megvalósulva magam előtt.

Meztelenség... forráság... a két világitó korong... mind, mind ugyanaz és mégis mennyire más.

Szorongó félelmek, komolyas szavak helyett torkomszakajtó kacagás bugygyant ki belőlem.

A padokról felhorkant egy-egy gőzölgő asszonyság, abban a hitben, hogy közveszélység örvül szabadult közéjük.

Nem, nem bírom itt a levegőt — nevettem tovább harsányan, kiszaladtam onnan, a gőzkamra ajtaját is nyitva hagytam. Könnyelmeim ártatlan fejemre hullajtva a bőszenik válogatott káromkodásait.

Földi Ilonka.

szeretnék köztük az egyedüli hülye lenni. Talleyrand.

Az autogramgyűjtő természetesen ezt a becses írást nem tette az ablakába, se a muzeumába, s az ebédem se jelent meg, ahol Talleyrand mégis csak kénytelen volt egyedül lenni — szellemesnek.

*

Giulia Grisi

(1811—1869)

a híres énekesnő, Gandia grófnak volt a felesége, aki szintén jeles operaénekes volt (a maga idejében pompás tenor) s a színpadon Mario néven szerepelt. A házaspár meleg polgári módon szerette egymást és gyermekeit, akiket művész-körutajkára is mindig magukkal vittek.

A nagy »cantatrice« egyszer egy ily külföldi tourné alkalmával kis lányával Szent-Péterváron a császári kertben sétált. Eppen I. Miklós cár is (1796—1855) a parkban időzött, s a művésznőt, akit már régebből ismert, nyájasan megszólította. Az első üdvözlő szavak után az uralkodó a kis leánykákra tekintve, mosolyogva kérdezte:

— Ugy-e, ezek a Kegyed grizettjei? Az ügyes szójátékokra az énekesnő is szójátékkal felelt:

— Inkább azt lehetne mondani, Felség, hogy a »marionettjeim«.

*

Kossuth Lajos

Pulzsky Ferenc beszél az Emlékirataiban.

Mikor Kossuth Lajos kisázsiai internálása és angliai tartózkodása után Southamptonból Amerikába utazott, a hajón volt Lola Montez is, a hírhedt táncosnő (1820—1861), aki minden áron ismerkedni óhajtott Kossuthal, — oly kétes szerencse, amely után a nagy magyar éppen nem vágyódott. Meg is kérte a környeztet, s első sorban barátját és titkárját, Pulzsky Ferencet (1814—1897), hogy a tolokodó hölgyet tartsák tőle lehetőleg távol. Egyszer az mégis megszólította:

— Kormányzó ur, ha megint háborut visel Ausztriával, adjon nekem egy huszáregimentet.

Pulzsky, aki bosszankodott, hogy minden iparkodása ellenére is belekötött a rossz hírű nő a nagy államférfiuba, sietett gorombán, de elmésen válaszolni:

— Meg vagyok győződve, kisasszony, hogy kevesebb nem elégítheti ki.

A felelet éles volt, de a célját elérte. Lola Montez többé nem alkalmatlanodott a kormányzóznak.

*

Pompador márkinő

(1721—1764)

husz esztendeig volt XV. Lajosnak az irigvelt kedvese s a szerelemkirály Parc aux Cerfs-jének teljhatalmu igazgatója. Ez idő alatt tőle függött, hogy az udvarnál jó vagy rossz-e az idő, s az ő kegyét kereste mindenki, aki hivatalt akart kapni vagy másképpen karriert csinálni. S mikor a hatalmas szultána meghalt, s a tetemét szakadó esőben (mert a halála után már nem tőle függött az időjárás) Versailles-ból Párisba vitték, a király az ablakból nézte a gvaszos menetet, s csak ennyit mondott:

— Ejnye, de csunyaúl esik!

Ez volt a gvaszbeszéd, amelyet a nagy szeretett király (Louis le Bien-aimé-nek hívták a kortársai) a valaha imádott kegyencnő ravatalának láttára tartott.

*

Liszt Ferencnek

(1811—1886)

nem hagyott békét egy előkelő fiatal nő, aki énekre akarta magát kiképeztetni, hogy adjon neki ajánlólevelet a híres ta-

nárnöhöz, Marchesi-hez (1826—1913). A Mester nagyon nehezen határozta el magát a lépésre, de végre — mindenfelől zaklatták s a jószívűnél fogva különben se tudott valamit egykönnyen megtagadni — megírta a kívánt ajánlólevelet.

A fiatal hölgy persze rohant vele a tanárnöhöz.

Az elolvasta a levelet, s aztán így szolt:

— Miért akar énekelni tanulni, ha egyszer nincs tehetsége hozzá?

— Honnan tudja, hogy tehetségtelen vagyok? — védekezett az ambiciózus fiatal nő. — Hiszen még nem is énekeltem próbát.

— Látom ebből a levélből.

— De hiszen az ajánlólevél.

— Tessék, olvassa! — mondta a tanárnő és átnyújtotta vendégének Liszt Ferenc levelét.

Ez így hangzott:

Kedves Asszonyom!

T. Amanda bárókisasszony, aki e levelet átadja, kitérő családból való. Ősei közül sokan kiváló szolgálatokat tettek a hazának. Maga a kérdéses hölgy is egyike a legműveltebb és legszeretelméletőbb fiatal dámáknak. Már sokszor nagyon jól elbeszélgettem vele s alig van nő, akivel szivesebben társalognék. A legmelegebben ajánlom őt szives rokonszenvébe. Igaz híve:

Liszt Ferenc.

S Marchesi asszony hozzászolt:

— Ugy látszik, Kegyednek egyetlen hibája van, az, hogy azt hiszi, van zenei tehetsége. Ha ettől a hibától megszabadul, tökéletes lény lesz.

A fiatal nő kizívogyult és nemsokára boldogan ment férjhez.

*

Salvini

nem volt valami közönséges színész. Amellett, hogy korának — s talán minden időknek — legbravurosabb Shakespeare-játszója volt, még igen művelt férfi és szellemes társalgó hírében állott. Egyszer a babonáról beszélgettek, s talán ő volt a társaságban az egyetlen, aki nem volt babonás. Mert az olaszok, még a műveltek is, nagyobbrészt ilyenek.

— És az ön véleménye, kérdezte valaki.

— A babonáságot én is megokoltnak tartom, ha van némi alapja.

— Hogy értsük azt?

— Ugy értem — felelte a nagy művész, — hogy némely babonának van alapja, s az ilyenben mindenkinek kell hinni. Itt van mindjárt a 13-as szám, a mely egész határozottan rosszat jelent. Vegyük például a tizenharmadik századot.

— Mi van vele?

— Nos, azokból, akik abban a században születtek, már senki sincs életben.

*

Tóth Vilmos

aki a múlt század hetvenes éveiben magyar belügyminiszter volt s később számszéki elnök lett, Berlinben hivatalos volt egyszer Bismarck herceg egy estélyére, ahol a háziur bemutatta magyar vendégét I. Vilmos császárnak is. Őfelsége néhány szót váltott vele, s aztán megkérdezte a nevét, amelyet a bemutatás alkalmával nem jól értett.

— Wilhelm Tóth, Euer Majestät. — felelte Tóth Vilmos.

A császár elkedvetlenedve jegyezte meg:

— Ejnye, de kellemetlen neve van Excellenciádnak!

Elfordult tőle s többé nem beszélt vele.

A szegény Tóth Vilmos nem tehetett róla, de hát a neve németül így hangzott, mintha azt mondaná, hogy: Vilmos halott (Wilhelm tott.), s a már akkor öreg császár nem szerette, ha a halált — s pláne az övét — emlegették.

Mikor Ferenc József az esetét megtudta, sietett nemességét adományozni az érdemes férfinak, s mikor ez a kiüntetését megköszönte, ekképpen tréfálkozott vele:

— Nos, ha megint be kell mutatkoznia Vilmos testvéremnek, mondja így a nevét: Wilhelm von Tóth. Akkor az öregur nem fog aprehendálni.

Háromszáz dinár

értéket meghaladó
könyvrendelést

részletfizetésre

is szállít

A „MINERVA” KÖNYVOSZTÁLYA

— Csak értékes könyvet adunk el. —

Madárfióka a viharban

Regény. Irta: Gál Ottó

(4)

És hogy gyűlöltem magam, hogy öt perc múlva már fellobbanva, marcangoló csókok tüzeiben, a karjaimba szoritottam, elepedés és megalázottan.

Nyakig süllyedtem a posványban. Ami ezután következett, már a végső elmerülés volt. Vagy talán megmenekülés a végzet örült hajszaja elől? Ki tudja? Csak a testre ragadt szenny távolítható el. A lélek moeskát nem moshatja le soha többé sem az idő, sem a megbánás. És aki egyszer megízlette a bünt, az nem feleli el többé az ízét.

Néhány nap múlva újabb gond szakadt reám. Hiába hessegettem magamtól, nem hagyott nyugton. Mint ha hangyák mászkáltak volna az agyamban. Fogytán volt a pénzem. Újból vissza kellett térnem arra az utra, amelyet már egyszer elhagytam. És újból megindult a munka minden idegölő izalmával. Újból utazgattam a határokon átlopózkodva, megrakodottan, üresen, vasuton, autón, kocsin, gyalog, hol ezer rettenéssel: a rajtaütéstől félve, majd hideg nemtörődömséggel, elszántan, vakmerően, pénzt szimatolva, szaglászva, mint a kutya a nyomot. Mert pénz kellett. A legveszélyesebb helyeket kerestem, a legkockázatosabb vállalkozásokba fogtam, mert ezeket mindenki kerülte és ezek busás hasznot hoztak. Igen, más gondolatom nem volt: csak pénzt hajszolni, elragadni más elől, törni magam utána, megalázkodni miatta, nevetni a nevetőkkel, sirni a sirókkal érte, csak minél több gyűlön össze belőle, hogy szombat esténként hazatérve, elomló odaadással, mindent asszonyom lábai elé rakhassak. Mert sok pénz kellett... Csak pénz kellett... Én már nem kellettem... Éreztem minden bizonyosságnál meggyőzőbben, hogyha egyszer a sivár nincset tartom követelőző arca elé, akkor végeszakad mindennek... Elhagy bucsu nélkül. Elvész nyomtalanul... Mint kis patakocsa befolyik az emhertengerbe és én újra keresheitem, kufathatom, árván, társtalanul, sebzett vágyamat elfojtva.

És a féltékenység, mint az árnyék, követett, hogy gyenge perceimben rámugorjék és nyirkos karmaival a szívemet marcangolja, a torkomat markolássza. Néha nyomoruságos falusi kocsimákban, vagy büzös paraszti szobákban megszállva, felriadtam a rozoga ágyon, száználmas kétségbeesésben, és sürgető türelmetlenkedő kényszerűségi, hogy hagyjak ott mindent, rohanjak, repüljek haza, mert ő megcsal otthon. És ilyenkor lihegve kapkodtam magamra a ruháimat, hogy aztán szégyenkezve újból levetkőzzem és zokogva harapdáljam a párnákat, állati kinban, kinzó társtalanságban.

Már a téboly fenyegetett. Felismertem a közellét. Mind sürűbben és sürűbben fordult elő, hogy társtalan beszédközben vagy ha egyedül róttam az uccát, vagy vasuton ültem, vagy evésközben, hirtelen kihagyott a gondolkodásom és talán percekre elvesztettem magam. És ha felocsudtam olyan érzésem volt, mintha egy irtózatoss mély, sötétlő szakadék széléről menekültem volna meg. Csak egy lépés még és aztán lezuhanok... És mi lehet ott lenni az ismeretlen mélységben, ahonnan hírnök még nem jött vissza...? Talán jobb is, ha az agy leegyszerűsíti fárasztó munkáját és csak egy rögeszme repdesi körül a szívet és tölti ki a gondolkodást. Nem...! Tulmeszszire merészkedtem. Hátrálnom kellett... Morfiumhoz nyultam. És ezek a csodálatos cseppek nyugalmat hoztak. De csak muló órákra, hogy aztán újból kezdődjék az ördögös játék... Talán már nyílt is a rácsos ajtó egy magános sárga házban, ahol az élet homályos labirintusában eltévelyedtek, pihenik ki a hosszú és tekervényes utak fátalmait, és tátott szájjal vár reám egy cella, felette egy közömbös számmal, amely majd a nevetem helyettesíti. Vagy talán valahol egy zordon börtön penészszagu irodájában nyiladozott már a poros törzskönyv és morzsolódott a tollszár, a nevem után áhitozva.

Talán gyilkossá válok: magam, vagy az ő gyilkosává, vagy a tébolyba menekülök, ha hirtelen szinte kinyilatkoztatásszerű gyorsasággal le nem egyszerűsödik előttem a megoldhatatlannak látszó probléma. Egy hétfő délután, Bécsből jövet, a pozsonyi vasuti váróteremben várakoztam a vonatra, a szokásos heti körutamra készülve, ajkamon még bucsucsókjá hazug tüzével, és amint szórakozottan figyeltem a zsivajgó, hullámzó tömeget, egyszerre e törtető, lázas igyekezetben, e herce-hurcás fáradozásban, felismertem az élet képzelt értékeit üző hajsza neveléses céltalanságát. És ha komolytalan és lihávaló e délibábkergetés, akkor más szemével nézve, az én kinzó kétségeim is hiú, mártíromoskodásban tetszelgő önámítás. Vagy okkal féltékenykedem reá, vagy ok nélkül! Bizonyosságot kell szereznem! Számon kell kérnem tőle a multat is! Szilárdan, egyenesen és férfiasan...

Nem utazom tovább... Vissza Bécsbe — parancsolt, tirannizált a hirtelen felágaskodó másik énem.

Igen, bizonyosságot kell szereznem. Meg kell tudnom, hogy megcsal-e! Meg kell tudnom, ha az élet árán is, hogy miért tette azt volna velem odafenn Galiciában... Szembe akarok nézni az igazsággal. Meglepem... Megölöm! Kifordítom a lelkét! A kezemből veszem hazug szívét! De az igazságot akarom

— lázongott hennem a régi energiára kapva az akarat, amíg a villamos Pozsonyból Bécsbe röpített. Csak akkor csillapultam le egy kissé, amikor a mellettem ülők bámész tekintetét az arcomon éreztem. Hangosan beszéltem talán? Örjögőnek néztek, vagy rablógylkosnak... Zavartan tekintetem az ablakon, az alkonyatban elomló tájra és csak akkor fordítom szemem újból a kocsi helsejébe, amidőn feltűntek a bécsi külvárosok villanyfényben gubbaszkodó, ormótlan háztömbjei. Most már hideg nyugalommal néztem szembe az ekövetkezőkkel...

A szálloda portásának bizalmaskodó köszöntését nem is viszonztam. Csak a falon terpeszkedő fekete táblára vettem egy pillantást; a mi szobánk kulcsa nem volt rajta.

— Odafenn van még — gondoltam és már hármával ugrottam az emeletre vezető lépcsőfokokat. A folyosón, az ajtóknál megálltam... A szívem zakatolva nyugtalankodott a lihegéstől, vadul hullámzó mellkasomban.

— Csak a rohanástól dobog a szívem! — álltam magam. De az átkozott huscafut csak tovább tikk-takkolt lázas, gyors ütemben...

Pülemet a kulcslyukhoz nyomtam... Halk, zfm-mögő hangok szűrődtek kifelé...

— Ki lehet benn nála? Talán a szobaleány segít neki az öltözködésben...? Vagy férfitang lenne a másik...?! — gyötrődtem már újból erőltlenül, tétován, ügyefogyottan...

A kőmedvényben léptek nesze zavart meg... Valahonnan, a hosszú, tejfőlös villanyfényben uszó folyosó végéről, a perfekt aransárga fényességéből vérvéresen kirívó futószőnyegen közeledett valaki... Eltávolodni az ajtótól: szégyenteljes megfutamodásnak látszott előttem... Oh, de így az ajtó előtt, e kémkedő, megalázó helyzetben sem mutatkozhatom... Még egyszer mellemre nyomtam remegő jobbkezem, hogy a lázongó vér vergődő edényét lecsittsám, aztán megnyomtam a kilincset...

Egy ismeretlen férfi volt nála... Árukodón meghitt léghőben... az asztalnál ültek... Előttük tea gözölgött és szendvicsek, hideg husok, havasan fehérítő sütemények vártak az előgyasztásra... De amint beléptem az ajtón, megmerevedtek az ételek után nyuló kezek, elhalt a hang beszédközben, és két megfagyott pillantású szempár rémülködött felém a leesettállu arcokból... Én meg csak álltam a merev szemek sugárában, helyhezröccoltan, megkövesedett tanácstalanságban... Gondosan felépített, minden eshetőséggel számoló terveim és ezerszer megrágott mondanivalóm itt a tények előtt a keresztülvihetetlen és a kimondhatatlanság kódéba gubóztak... A semmibe zülálódtak...

Hárman közül az asszony rázta le magáról először a megdöbbenés ölmos sulyát... Hangtalan kétségbeeséssel ugrott fel ültéből és testével fedezte az ismeretlen férfit, karjait meg néma könyörgésben felém feszítette. E mozdulatára minden csepp vérem a szívemre szaladt. A düh, az elkeseredés, megcsufolt érzéseim, mint a kazánban a felfeszített gőz, zakatolva, utat keresve, dolgozni kezdett bennem... Oh és mily jól ismert már engem ez az asszony... Egy szempillantás alatt belém látott... Már előttem térdelt... A combjaimat átkulcsolta, görcsös, erős szorítással, mint az őserdő indái a fiatal fát...

— Nem! Nem! Ne bántsd! Én vagyok a bűnös... Engem öl meg... — zokogta, máris könnyező arcát felém tártva...

— Takarodj innen! — rivaltam rá. De hasztalan erőlködtem, hogy lerázzam magamról, a karjai, mint ha kézben összenőttek volna, szívósan, makacs ellenállással kulcsolódtak reám. Vak dühömben a haját téptem... Az arcát, a nyakát körmeimmel marcangoltam...

— Axel menekülj! — sikoltott az asszony. — Már nem tudom tovább tartani... Menekülj, mert megöl...!

A férfi csak most emelkedett fel ültéből, kényelmes lassúsággal. Széttérpesztett lábbal elém állt... Szemtelenül szép, szabályos arcán most már csak gunyos mosoly fénykedett, az iménti félelemnek már nyoma sem látszott rajta. És amint megszólalt, hangja is nyugodtan zengett, mintha ez az arcpirító gyalázatos jelenet nem érdekelné.

— Ne csináljon kérem botrányt! — fuvolázta. — Sem oka, sem joga nincs hozzá. Ez az asszony a feleségem...!

— Hazudsz! Nem igaz! — ordítottam és a düh paroxizmusában ellódítottam magamtól az asszonyt...

— De igen, a felesége vagyok! — zokogott ez állati vinnyogással, a szőnyegen elterülve... Oh milyen borzalmas volt, szétzilált hajával, arcán és nyakán vad körmeim véres nyomait és mellette a férje mosolygó nyugalommal, tüdő cinizmussal: mint egy szép, erős tigris a zsákmány elköltése után, kielégülten, érzés nélkül...

Egy-két pillanatig fuldokolva kapkodtam szavak után, hogy tükröt formáljak belőlük és arcuk elé tartsam, hogy meglássák benne gyalázatos, szennyes mivoltukat, aztán elsötéttedt minden előttem... Megtántorodtam... Még érzem, hogy két erős kar ragad

meg, még harcoltam a rámboruló mázsás teherrel... aztán összecsaptak felettem a sötétség hullámai...

— Istenkém, a feje hogy lecsúng a diványról...

— Tessék csak úgy hagyni, nagyságos asszonyom...!

— Dehát a vér a fejébe száll...! — Oh hiszen éppen azt akarjuk...! Tessék talán újból a szívet dörzsolni...

Ugy... Erősebben... Nem baj, ha vér serken is a bőr alól... — Istenkém, doktor ur, úgy félek, hogy

soha többé nem tér magához... — Csak nyugalom...

Muló rosszullet az egész... A halál sokkal távolabb van, mint általában hisszük... Így ni, lám már nyugodtabban ver a szív... Egy kissé gyöngö a fiatalember...

Igen, ez a háborus fiatalosság... Sokat szenvedett... sokat élt fiatalosság... Igen, most már fel-

emelhettük a fejet... Méltóztassék csak ide egy párnát helyezni...! Igy... Köszönöm...! Kérnék csak egy csepp konyakot ide a pohárkába... No még egy kicsit fiatalember... El a nyelvvel...! Igy ni...

Mint távoli méhráj zümmögése, zizegtek, susogtak a szavak fülemben... Nem éreztem fájdalmat, csak

nagy, végtelenül nagy gyöngöcsébe ernyedtem minden megmozdulni-akarásom... Még a szempillám sem engedelmessékedt akaratomnak... Aztán a konyak

édeskes-erős ízét éreztem a nyelvem alatt... Rá jöl-

eső meleget a szívem táján... Igen, már mozognak a lábaim is... Ni, a szemhéjaim is felnyílnak...

Milyen elragadó, öreguras mosolyba kerekül ez a nikotintól-sárga összakálu doktorbácsi arc...

— Jó reggel, fiatalember! Hogy vagyunk...? Gyorsan még egy pohárka konyakot... Hehehe...

Ugye jó! Most aztán semmi izgalom...! Majd reggel újból idenezek...

És máris gombolta keztyűit.

— Doktorbácsi, ne menjen el...! Doktorbácsi...

Doktorbácsi... maradjon még egy kicsit...! Itt nálam... Doktorbácsi ne menjen el... Én egy szerencsétlen kisfiu vagyok, aki szeretetre áhitozik,

de akit itt folyton pofoznak, ide-oda lökdösnek... Csak a doktorbácsi jó hozzám... Évek óta az első ember akiből a jószág melegét érzem rámsugározni...

Doktorbácsi... ne... ne... én sírok... — De a doktorbácsi nem hallotta meg a könnyes könyörgést, amit néma szájjal küldtem felé... És mosolygó arccal bucsuztam tőle — a boszorkánytól...

Ketten maradtunk a szobában... A harmadik: a férj, időközben eltűnt... Vagy az egész álom volt

csupán... Igen: rossz álom... Suhog a selyem szoknya rajta... Most mellém lép... Megsimogatja a homlokom... Felnezek reá... Nem! Nem volt álom!

A homlokán és a balarcán, meg az orra alatt mély karmolások vöröslenek...

— Ne haragudj! — zokog a divány elé térdelve...

— Nem haragszom... — gondolom, de a számrá nem kívánczik a szó...

— Nagyon szeretem őt... — susogja.

— Tudom — gondolom...

Most, hogy elhagylak, gyónni akarok neked... Mindent őszintén... Két éve vagyok a felesége...

Eleinte jómódban éltünk... Igen, mindaddig, amíg Axelt sikkasztás gyanuja miatt el nem bocsátották a bankból... Aztán a nyomor következett... Butort, ékszer, ruhát, mindent... eladogattunk... Hogy kenyerünk legyen... Hiába futkostunk mind a ketten

állás után... Munka után... Hiába... Később Axel már az uccára sem mehetett... Nem volt felsőruhája... Egész nap a szalmazsákon hevert... félig alva... félig ébren... a szájában a hideg pipával. Egy

hideg, penészesfalú pincelakásban laktunk alberletben... Aztán egyszer, két napi éhezés után, — oh milyen kinokat álltunk ki...! — egy este az uccára küldött... Kikergetett... Igen... a testemet árulni...

— susogta alig hallhatóan. — Egész éjszaka sötét mellékucában bolyongtam, és sirtam, átkozódtam a falak sötét árnyékában, félőrülten a szegénytől, a félelemtől... az éhezéstől... Ha valaki megszólított zokogva szaladtam egy másik uccába... És amikor megvirradt... Oh hiszen többit tudod...

— Tudom — mondtam fáradtan...

— Most újból van állása... Vissza kell térnem hozzá...

— És... és... ő eddig nem kifogásolta, hogy velem voltál...?

Két fehér kezefeje, mint fáradt galambok, emelkedtek a válla magasságába, aztán holtan hullottak vissza...

— ... a nyomor... Csak két héttel ezelőtt szerezte az állást...

Az uccára küldte: a testét árulni... Eladta... És mégis őt szerette...

— Megengeded, hogy a ruhákat és az ékszereket magammal vigyem? — kérdezte és az arcán bíborpiros mosoly szegyenkezett.

Legyintettem... Becsongtette a szobalányt és lázas gyorsasággal csomagolni kezdtek... És tátottszáju, hatalmas böröndök éhesen nyelték a temérdek ruhát... Aztán, mint koporsófedél, csapódott le a tetejük... Már cipelte is a bérszolga kifelé, lihegve, iz-

zadatan a roppant terheket...

Én meg csak a diványon fekvé néztem, mint ürítik ki a szekrényeket garázda, rabló lelkiismeretlenséggel... Néha megcsörrent egy-egy ékszerdarab, panaszkodó, síró csengéssel...

Kalaposan, felkészülten járult elém bucsuzkodásra...

— Hát valóban elhagysz...? — kérdeztem sírósan, a mult kinzó és gyönyörű emlékeitől feldultan...

Zokogva borult a mellemre... És sirt hosszan, vigasztalanul ott a szívem felett... Sirása, mint nemes hangú hegedű üveghangjai, szálldosott körülöttem és körülcsókolt zsidbadt testemet...
 Oh ez a sirás... Ez a hang szívenütött...
 — Galicia... — kiáltottam és hevesen eltasztottam magamtól.
 Csodálkozó, körmeimmel megbélyegzett arcába mégegyszer belekiáltottam:
 — Galicia...! Azt elhallgattad... arról nem gyóntál! Miért tetted azt velem odafenn Galliciában? Mondd, miért tetted azt velem...?
 Válasz nélkül felemelkedett a divány mellől. Letörölte a könnyeit és újból átpuderezte az arcát.

— Mondd, miért hazudtál odafenn? Miért jelentted fel az első férjedet...? Miért loptál meg...?
 — Örültl — köpködött felém haragon hevített gunnyal...
 — Myria! — könyörögtem összekulcsolt kezekkel. — Most ugyanis elhagysz örökre... Miért...? Beszélj...!
 — Mit beszéljek? — lázadott. — Hiszen úgy sem hiszel nekem...!
 — Az igazat mondd! — repedtem felé rimánkodó szavakban...
 — Az igazat??? — sikoltotta most már a végéig feltűzve. — Hát hazudtam az igazat...? A vélt igazat, hogy elhidd, amit mondok...? Hogy

megnyugodj...? Nem...! Százszor nem!!! Örültl vagy...! Mánia...! Sohasem jártam Galliciában...!
 Már az ajtóban állt... Szemei révedezőn siklottak mégegyszer keresztül a szobán... Talán bucsút vett az emlékektől...? Vagy talán még elvihető tárgy után kutatott...?
 — Mária! — lihegtem, amikor már lenyomta a kflincset, hogy örökre elhagyjon...
 Egy pillanatig küzködő mosoly harcolt az arcán, aztán dacosan felvetette a fejét...
 — Nem! — kiáltotta kegyetlenül és bevágta magamegett az ajtót...
 (Vége.)

LÁNG L. GÉPGYÁR R. T.
BUDAPEST

LÉGSÚRÍTÓS és LÉGSÚRÍTÓ NÉLKÜLI
DIESELMOTOROK
 KÉPVISELŐ 1905
SOMOGYI LÁSZLÓ okl. gépészmérnök
 SZUBOTICA, Kralja Aleksandra ul. 15

REJTVÉNY

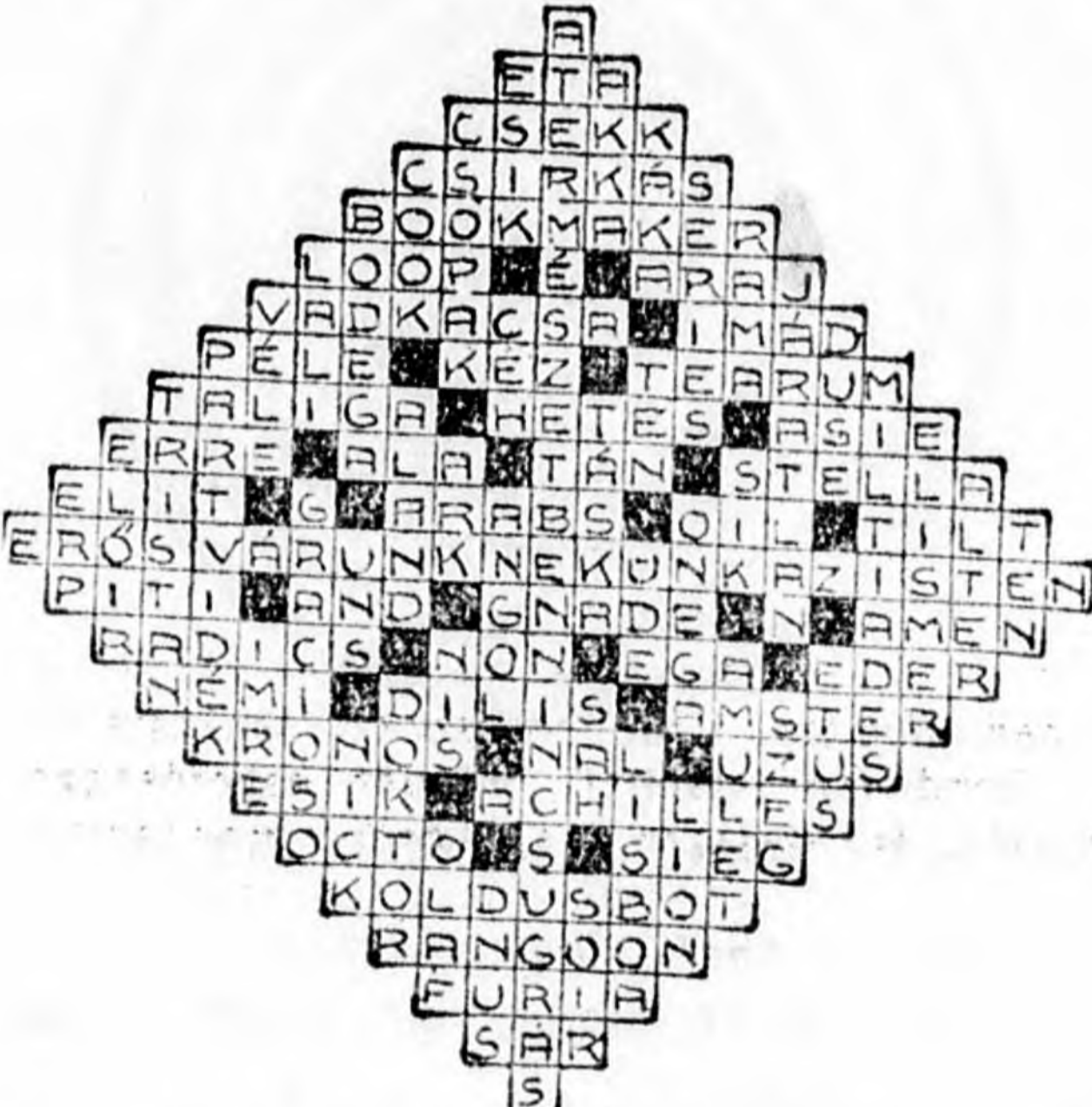
A mult számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

Éleny

y: Megteheti
 é é é

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

A mult vasárnapi keresztsoros rejtvényt megfejtették 73-an. A kézfestésű hirdartartót sorolás után *Weinstein Erika Pančevo* (Cara Lazara 129), nyerte meg, akit arra kérünk, hogy postaköltségre 5 dinárt szíveskedjen beküldeni bélyegben.

Akar üzembelen megbízható és olcsó üzemerőt? Szerezze be az eredeti

„SLAVIA“ BENZINMOTORT
 2—10 lóerőig.

Készletben lokomobil, stabil és körfürésszel szerelve. Minden motorhoz megfelelő cséplőgép. 2 évi jótállással.

Parfk Testvérek, Napajedla, Č. S. R. gyártmánya
 Vezérképviselőség Jugoszláviában

Ljudevit Ambruš
 Zagreb, Sajmište 2
 Látogassanak meg az oszijecki mintavásáron.

IV. OSIJEKI VÁSÁR

ÁPRILIS 8—17

VÁSÁRIGAZOLVÁNY a kiállítás látogatására és a vasúti menetdíj-kedvezményre jogosított

csak 10 dinár

Kapható a tiszteletbeli képviselőnél:
Rádió-Reklám Subotica, Manojlovićeva ul.

ELADUNK

nagyobb tétel, prompt szállítható

NYÁR- és FÜZTÜZIFÁT
 és
FÜRÉSZELTÁRUT
TÖLGY- és SZILTÜZIFÁT

Boszniai borovi és fichte anyagot hajó és vagon-tételekben és nagyobb mennyiségű **kubikos- és háztalicskát**

KISS PAL ES TARSAI, SOMBOR

„AUTOMOBILIA“

Fiat autók képviselése és lerakata
Benzin- és olajállomás
Javító-műhely
Garage

A legmodernebben felszerelt javító-műhelyben **autók general-javítása**

amerikai **Duco-Du-Pont-lakozás** és kárpitozás
 „Michelin“ gummik, „Varta“ akkumulátorok képviselése

FIAT autóalkatrészek és felszerelési cikkek állandó nagy raktára az összes **FIAT-típusokhoz!**

Subotica, Skadarska ul. 7

A palički put (Halbrohr-telep) javító-műhelyünket is ide helyeztük át

„D“ motor-kerékpárok
 az 1928. évi
új modellek megérkeztek!

Legmegbízhatóbb motor! Legkisebb üzembelköltség!
 Legkényelmesebb ülés!

Nézz meg! 3043
 Ing. SOLAROV C, Novisad, Futčiki put 52. Tel. 26-02

Keresünk azonnali belépésre gabonaszakmában jártas

könyvelőt

aki ezenkívül perfekt német levelező. Fizetési igénynyel megjelölt ajánlatot kérünk

Bálint Testvérek, St.-Bečej

CSÉPLŐSZÉN-ELADÁSUNK
 szervezése céljából **keresünk képviselőket**
 egy járások részére

Csakis oly urak, kik cséplőgép-tulajdonosoknál jól be vannak vezetve és egyéb biztosítékot is nyújthatnak, forduljanak

» CARBON «

Adolf Nathan i drugovi k. d. céghez
NOVI SAD, TRG OSLOBODJENJA 6.
 TELEFÓN: 24—83. SZÁM.

Burgonya

minden fajta, étkezésre, vetésre és takarmányozásra, vöröshagyma, fokhagyma, dughagyma válogatott minőségekben a legolcsóbban beszerezhetők

HOFFMANN JÁNOS
 cégnél, SZEGED
 Telefon 1-34. Alapítva 1864. évben 2327

Hirdetéseket
 Sentán a Bácsmegeyi Napló részére
Molnár Sz. Vince
 vesz fel.

Mondhatnak, írhatnak, amit csak akarnak „Alexa“ nyakkendők mégis a legjobb Subotica, Aleksandrova ul. 7 (Korzó). Fordításokat 10 dinárért készít

**A
TAPASZTALT
AUTOMOBILISTA
GÉPKOCSIJA
MERT:**

Uj bőröndös-üzlet a Csirkepiacon!

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy lószerszám- és nyerges-üzletünket a mai kornak megfelelően **bőröndös** műhefelyvel bővítettük ki. — Készítünk és raktáron tartunk különféle bőröndöket, bőr táskákat, pénztárcákat és a legújabb divatu ridikülöket jó minőségben és jutányos áron. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérjük
ANDRÁSSY és FAZEKAS VI., Trumbićevo ul. 11., Csirkepiac

Egy tehén

több mint 3000 dinár jövedelmet biztosít, ha a tejet „ALFA“-szeparátor tejfölözőgéppel

lefőlőzi, a tejszínből teavajat készít és a lefőlözött tejet állattakarmányozási célra fordítja. Az „ALFA“ világtípusokon több mint 1400 kitalálást nyert.
Ajánlattal szolgál: 2726
SZELES SÁNDOR SOMBOR,
Stepanovića venac 32.

Helyi képviselőket keresünk!

**Hová megy fényképeztetni magát?
Megyek Gergics foto Rekord műtermébe
Aleksandrova ulica (Nemzetivel szemben)**

3371 **Butort**
izléses és jó minőségben, méltányos árban, réz'etre is
Nagy Varjas Rókus
asztalos mesternél
VI. kőr, Vukovićevo ul. 38 (Csirkepiac)

Acél rolló gyártás
a legjobb kivitelben legolcsóbban
Vászics Péter
ahonnan berendezet rolló-gyártó telepén
Subotica, Bene Sudarevićevo 41

INGYEN kap egy próbadoz eredeti **Daruváry-krémet**
ha portóra be küld 2- dinárt bélyegben.
A Daruváry-krém ezideig a legjobban bevált szer arctisztító-
talanszók, orrvörösségek, májzúgatók ellen. Készíti Bium-
gyógyszertár Subotica, főpostával szemben. Viszonteladókknak
áremedmény! 526

Eladó
raktárról 1 Ford-autobusz
1 könnyű Ford-teherautó
és egy kétüléses Ford
VULKAN GARAGE, SOMBOR

Könyvszakértő
mint főkönyvelő nagy ipar és kereskedelmi vállalatoknál sok évi tapasztalattal, elvállal mérlegkészítést, új könyvelés lefektetését, felülvizsgálatot, elhanyagolt könyvelések rendbehozását, mindennemű levelezést, fordításokat, adóügyek rendezését, közbenjárásokat, kereskedelmi szerződések (tőzsdai kötések) átvizsgálását és mindenfajta szakszerű megbízást. Leleltérmentés elintézés mérsékelt díjazás mellett biztosítva. Megkeresések **BARTA JÓZSEF, NOVISAD, Futoški put 54. címre** kéretnek. 3173

Legmodernebb női retikülök, férfi pénz- és cigarettaszivartárcák, aktatáskák, utazóbőröndök gyári raktára **leszállított árak mellett!**
Schlager Henrik
speciális bőröndös és bőraru-üzlete
Subotica, Aleksandrova ul. 1. szám

Oxalid VEZÉRKÉPVISELETE ÉS KIZÁROLAGOS ELADÁSA ALLANDÓ RAKTAR
— PAPIR
Dipl. Ing. Mich. WEINSCHENKER
Beograd, Resavska ul. 58a. Telefonszám: 4-65

Butorok Szőnyegek Fügönyök Otomán-takarók
olasz, német és angol gyártmányok,
LINOLEUM, vas- és rézbutor, bőr klubgarnitúrák, szalóngarnitúrák, modern füles fotelok, gyermekkocsik
versenyen kívüli árak mellett, vételkényszer nélkül megtekinthetők az ujonnan épült **nagy áruházamban**
Krausz Ede, Novisad

27 kat. hold prima szántó eladó
Somborban a várostól két és fél km.-re köves országút mellett terméssel vagy anélkül. Bővebbet:
Dr. Raics Tamás ügyvédnél
Somborban 3170

DUGHAGYMÁT
hagymát, 1-a rózsaburgonyát, válogatott vésőburgonyát, Woltmann rózsaburgonyát, 1-a préselt szénát
egjebban és legolcsóbban szállít
LEDERER JENŐ
bank és bizományi üzlete, főzelék- és gyümölcskivétel
NOVISAD, Vilson-tér 7. Telefon: 22-14
Raktár: Tomerinska ulica 38 3281

Stylr
Jutányos árban szerzhető be
A benzin- és olajfogyasztás **a legcsekélyebb!**
A kocsi élethossza határtalan
Az alkatrészek kopása jelentéktelen
Technikailag tökéletes
Hatalmas lőertartálékkal rendelkezik
A rossz utak ideálja
Elegáns és izléses kivitel
Kellemes fizetési feltételek
A jugoszláv versenyek győztese!

Tavaszi kalapujdonságok
legolcsóbbak és legszebbek
"VULKAN"
kalapipar detaille-üzletében
Subotica, Štrosmajerova ul. 20

BUTORSZÖVETEK
Seiyem ripszek Moquettek
Brokátok Matracgradlik
Damasztok Szőnyegek
Velourok Futók
az összes kárpitos kellékek nagyban és kicsinyben.
ZSAKOK, PONYVÁK, ZSINEGEK, KÖT LÁRUK
Mintákat vidékre is küldünk.
Weitzenfeld és Társa
Subotica Details: Városi bérpalota, Engros: Vilsonova ul. 7.

Stylr
VEZÉRKÉPVISELŐK:
FERRUM D.
ZAGREB HATZOVA 14/B TELEFON: 42-26
BEOGRAD KR. MILANA 54 TELEFON: 31-87
Képviselőket keresünk
Az osztrák kiállításán megc nthe

ÁTFEST

apretiroz szöveteket selymeket stb.

manufakturisták részére
a szükségelt színekre, gyári áron, modern gépekkel:
Weisz Hermina festőgyár, Novisad
Tulajdonos: **Weisz Vilmos** okleveles mérnök

2011

AMERIKAI RENDSZERŰ ARUTERJESZTÉS.

Mindenki kap ingyen egy órát

A valódi „DELMOND“ pipereszappannak a Jugoszláviai fogyasztókkal való megismertetése céljából **minden tucat szappanhoz egy szép és jó asztali órát ajándékozunk.** Egy tucat „Delmond“ toilette szappan ára órával együtt csak **120 dinár.** **Semmi mellékköltség!** Ha 12 darabot egyenként vesz, akkor is megkapja az órát. **Kérje az ottani kereskedőtől!** Ezen rendszer rövid ideig tart! — Tegyen próbát és meg fog győződni, hogy a szappan is, az óra is külön-külön többet érnek.

Megrendelhető az SHS vezérképviselőjénél

ALEXANDER POLLAK BEOGRAD

HILENARSKA 22.

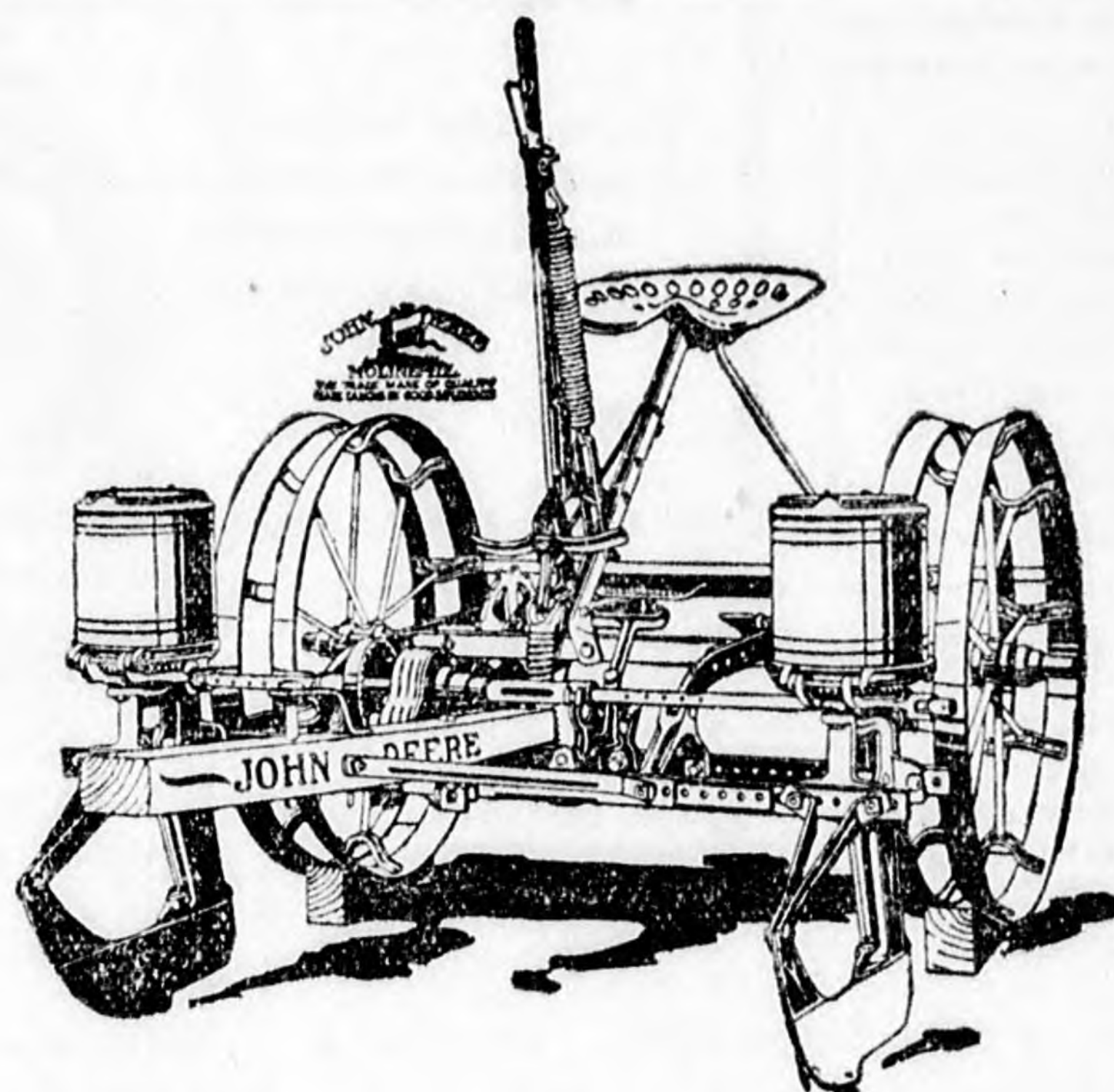
Noviszadi lerakat **BRAČA MARER**

Akar Ön jó és olcsó könyvet?

Akkor fáradjon be a „Bácsmegyei Napló“ könyvosztályába, ahol a legmagasabb igényeket is kielégítik

Megérkeztek!

A legjobb eredeti John DEERE amerikai kukoricaültetők

Tartós kivitel, egyszerű szerkezet, megbízható és pontos munka, könnyű vontatás.

Azonnal szállítják:

Bächer Rudolf — Melichar Ferenc

mezőgazdasági gépgyárak

NOVISAD, mali Liman

Távíratí cím: Melicharum.

Telefon 25-22.

Deutz-kismotorok

Petroleumra 2, 4, 6 PS nagyságban
Diesel- és szivógázmotorok
Fagáztelepek

GYORS SZÁLLÍTÁS

KEDVEZŐ FELTÉTELEK

Erdős Henrik és Társa

NOVISAD

VEL. BEČKEREK

2 25

240 dináros havi részletre

már kaphat elsőrendű keményfa hálószobát, hajlított széket, konyha-berendezést, íróasztalt és minden más bútort

BOTHE I EHRMANN D. D. ZAGREB LERAKATA
GUSTAV FISTER ml. SUBOTICA

Vil. Fra Ješe trg 6

Barátok temploma mellett

Csak jó könyvet vegyen!

Csak a jó könyv olvasó!

Csak jó könyvet szállítunk!

Bácsmegyei Napló könyvosztálya

A t. közönség figyelmébe!

Szíves tudomására hozom egy a helybeli, mint a vidéki n. 6 közönségnek, hogy **Vel.-Bečkerekben, a Miletićeva (Temesvári) ul. 27. szám alatt 33 év óta fennálló**

kelmefestő- és vegytisztító-intézetemet

modern

gőzmosódával és villanyvasaldával

bővíttem ki és így abban a helyzetben vagyok hogy gallérok, manzsetták és ingek mosását és vasalását a legjutányosabb árban elvállalhatom.

A t. közönség szíves pártvételét kérem tisztelettel

özv. Pierre Jánosné

Főtízlet: **Pénzügyi palota. Alapítva 1895**

Figyelem!!

A nyersanyag drágulása folytán a

KOMLÓZSINEG

árak rövidesen emelkednek.

Fedezze azonnal szükségletét

még az olcsó árak mellett!

Kívánatra ajánlatot szolgál a

Fonó és Kötélverőgyár r. t.

ODZACI

432

HÁZIASSZONYOK!

KENYERET KOMLÓVAL SÜSSENEK.

A komlóskenyér elismerten legjobb és kiválóan izes.

Tegyenek egy próbát.

15 dinár előzetes beküldése

mellett küldök egy mintacsomag konzervált komlót, mely 10—15 kenyérsütéshez elég. Legjobb előírást küldök.

ECKSTEIN HENRIK

Novisad, Jevrejska ul. 2.

31 7

Ismerősei **megköszönik Önnek** szíves figyelmét, hogy ha „Nada“ drogeriát (**Kollár és Gabrićs, Huspiac**) ajánlja, mint a **h u s v é t i** ajándékok és **locsoló parfümök** legolcsóbb beszerzési forrását

Házlebontás miatt HUSVÉTI alkalmi vásár liqueur különlegességekben, fűszer- és csemegeárakban KOVÁCS és GELÁNYI-nál Szubotica, Rudics kitérő. Telefon 8-45.

Sonkát

husvétkor csak akkor eszik főt és olecson, ha

Dudás hentes-üzletében

veszi. Tiszta sertéshusból készült füstölt kolbász és mindenféle felvágottak (Kiskápolnával szemben, Kuthy-féle helyiségek). 2325

Asztalosműhely áthelyezés

Értesítem a nb. vevőközönséget és megrendelőimet, hogy asztalosműhelyemet saját házámba, Petrógradska (István) ul. 84. helyrehoztam át.

HADNAGY ISTVAN

asztalosmester

Ügyes képviselők

jugoszláv értékpapírok kis havi részletekre való eladására felvételnek. Ajánlatok Jakov Zumbulović, Beograd, Kralja Petra ul. 52 címre küldendők.

„VULKAN” GARAGE - SOMBOR

Tulajdonosok: Zwirchitz Károly és Roder Dezső :: Torinói Fiat-automobil főképviselete

Megérkeztek a legújabb típusú csukott és nyitott autók. Uj árak és előnyös fizetési feltételek!

Összes Fiat-autóhoz állandó nagy alkatrész raktár, kedvező árakkal. — Továbbá FORD- és FORDSON-részek is kaphatók nagy engedelményel. Visszonteladók jutalékban részesülnek.

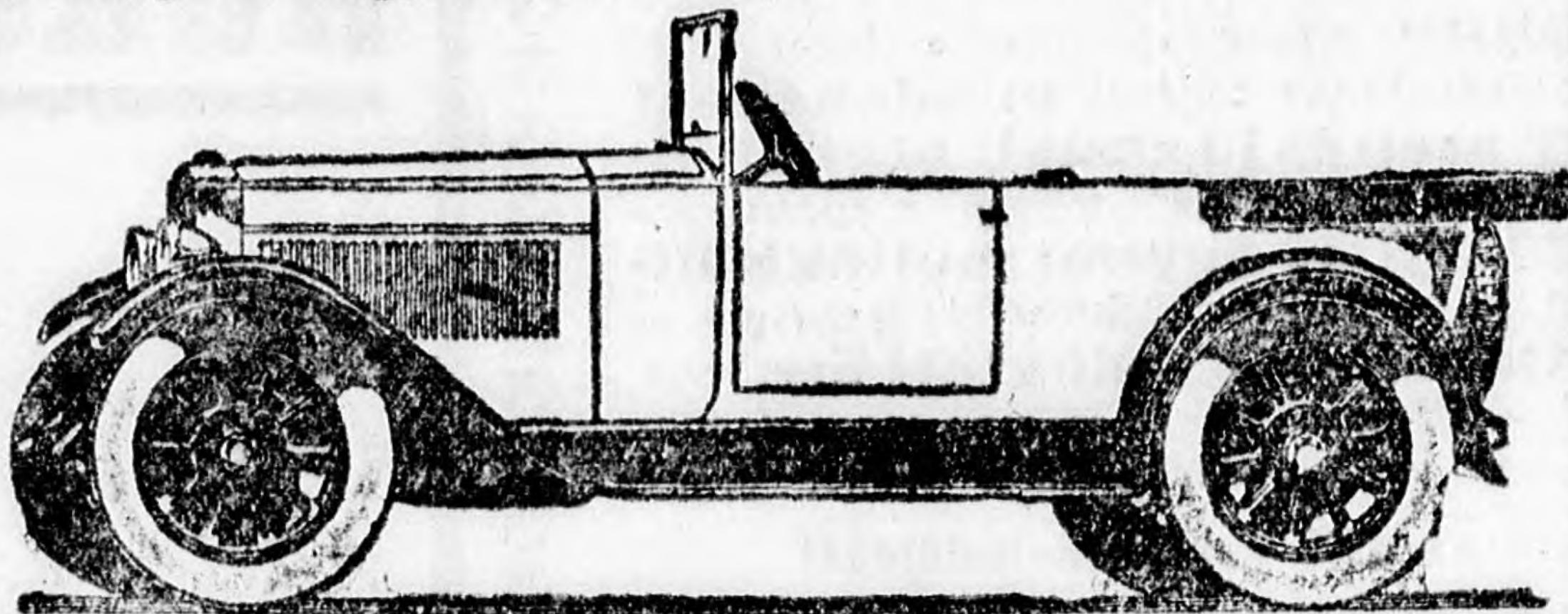
Nagy amerikai dugó Dupcut fényező, kárpitos, kovács, autóbuszépítő- és javító-műhelyek. — MICHELIN-gummi egyedárusító helye.

„Standard” olaj- és benzín-lerakal.

Összes autó felszerelési cikkek és autóbuzskarosszériaanyag nagy raktár.

Kérjen árajánlatot!

11396

Sombori juhturó 1846
Csak akkor jó,
Ha az Cirilovtól való.
Szállítja
M. Cirilov, Sombor

ÉPÜLET 3136
BUTOR PORTÁL
művészi kiviteiben, legelőnyösebben

Mért Lajos
asztalos műhelyében készülnek
Subotica, Jugovića ulica 13.
Árajánlatot vidékre is díjmentesen szolgálg.
Tanoncok felvétetnek

Valódi francia b. lla. d. d. k. s. l. a. u. lla. d. d. golyó, író réta, bilárá, mandla, r-gummi, ujságra, és domló, ugyszinten li num sane am-golyók, l-a bábu-kal te-golyók, boresapok, borostyán- és tajték-szipka, pipaszárak, ébenfa-szárak, sáfapálcák, esernyők nagyban és kicsinyben

Özv. Gerber Jakabnál
Subotica, B. Sudarevićeva 32

A régi és elismert Dr. Lehman-féle városi arc- és kézikendőcs és krém

5271. szám alatt törvényesen védve. Bőkebeli minőségben, éjszakai használatra szirtartalmu, nappali használatra szirtalan (krém) arcvisz, szappan és puder 3 színben. — Eltávolítja a szepióket, májfoltokat, pattanásokat, bőrtakát (mittege) és az összes bőrtisztítási anyagokat. Kenőcs 12 dinár, krém, arcvisz, szappan és puder darabonként 10 dinár. Egyedüli raktár az egész S. H. S. Királyság területére!

Jugovié gyógyszerár, Novisad

Postai szétküldés. Törvényesen védve az ipari jogokat védő hivatal által. Órizkedjék az ártalmas utánszatoktól. Visszonteladónak engedmény 1067

ELŐNYOMDÁT

legmodernebb stílus rajzokkal és keltékekkel legelőnyösebben állít

LEOPOLD SAMUEL, SENTA

modern előnyom laboratóriumi gyára

Rellef-festés tanítása az összes

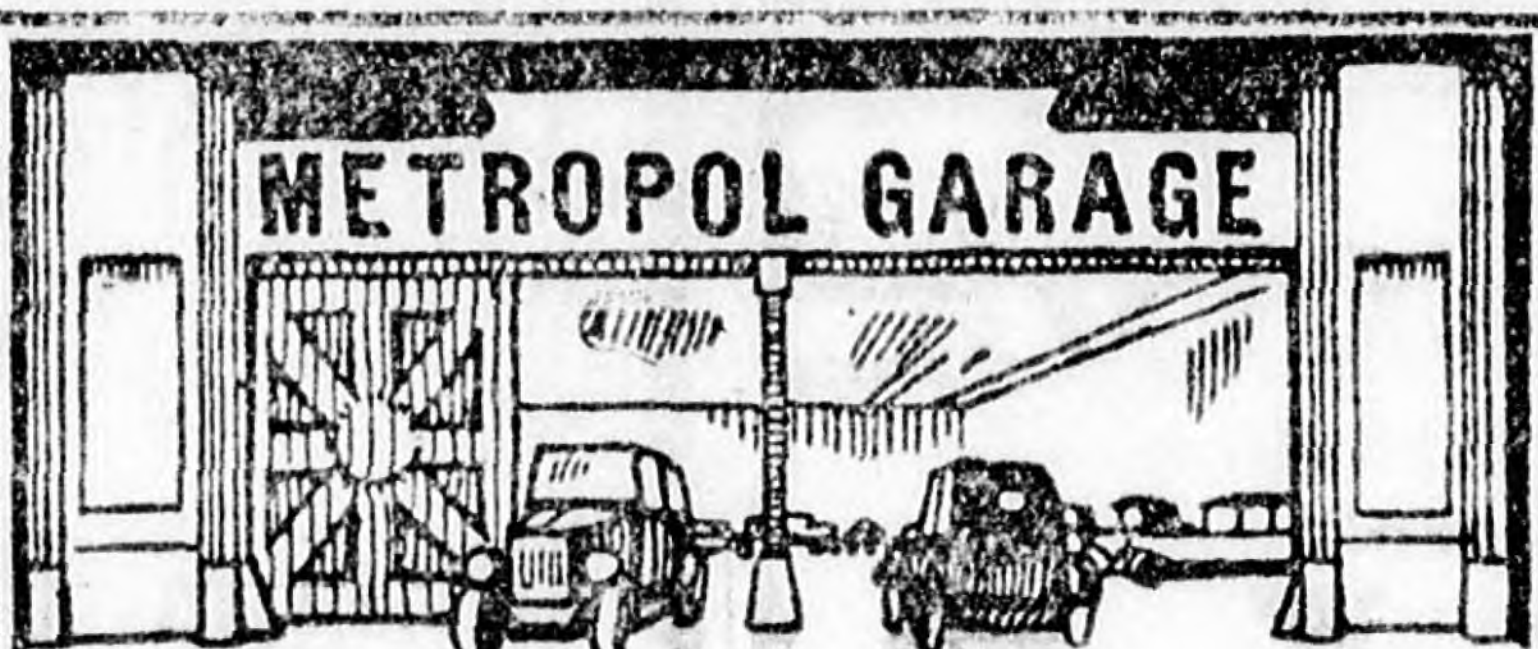
hozzáváló festőek, porok és keltékek kaphatók 946

Mielőtt építkezéshez mész-,

cement-, gipsz-, oltottmész-, fedőlemez- vagy más építkezési anyagokban, vagon-tételben vagy kisebb mennyiségben szükségletét beszerezni, kérjen ajánlatot

Sipos Sándor mésztermelőtől

SUBOTICA, I. Sokolska (Gombkötő) ul. 6. Telefon 868 és 867

Subotica, Oslobodjenje 23 (Sentai ut)

Elvállalja az összes e szakmába vágó munkákat garancia mellett
Mérésékelt árak! Szolid kiszolgálás!

2 ÉVI HITEL

Miadenemű egyes és univerzális asztalos- és bognárgépek beépített motorral vagy anélkül kerettűrészek

Welker-Werke J. Wachstein
Wien X/4 Laxenburgerstr. 12

Alkalmi vétel: használt, jó karban levő komb. egyengető, csapoló, maró és vartagsági gyalu, marógép fűrészrel és körfűrészrel kombinálva. 11946

Gyermekhintőpor Gyermekszappan és Gyermekkrém

Dr. Milenko Materni
gyermekorvos 2342

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában

NAGYBAN AZ „ISIS” D. D. CÉGNÉL
ZAGREB BEGRAD LJUBLJANA

Olcsó árak Olcsó árak
Divatos Izlésees
Tartós Elegáns

Schneiburger
DIVAKÉPÜ KÖLÖNLEGESÉGEI

Állandó nagy raktár a legmodernebb saját készítésű cipőkhöz

Külön méretkosztály

Subotica,

Aleksandrova u. 5. — Bárány-szálló mellett

Gazdák!

A valódi zöldsőpor

1/2 kg-os csomagokban „Aeroplan” védjeggyel, mint látható, jón forgalomban.

Ingyen ismerletőt küld és visszonteladónak szállítja:

Kemikalija Novisad
Futoški put 27

Középiskolai, polgári ösztöndíj magánvizsgákra és

ERETTSÉGI

a legjobb sikerre készítő elő **GALGOCZY TANINTEZET**
BUDAPEST
Mária Terézia-ter 3

Itt a tavasz

ne felejtse el, hogy csak a törv. védett

POMPADOUR-CREME

tanulni el végleg a szepiót, májfoltot és pattanást. Kapható: Papné és társa Subotica, Paja Kujundžićeva 3

Szabadalmazott jégcszekerényeket

40% jégmegtakarítással gyárt

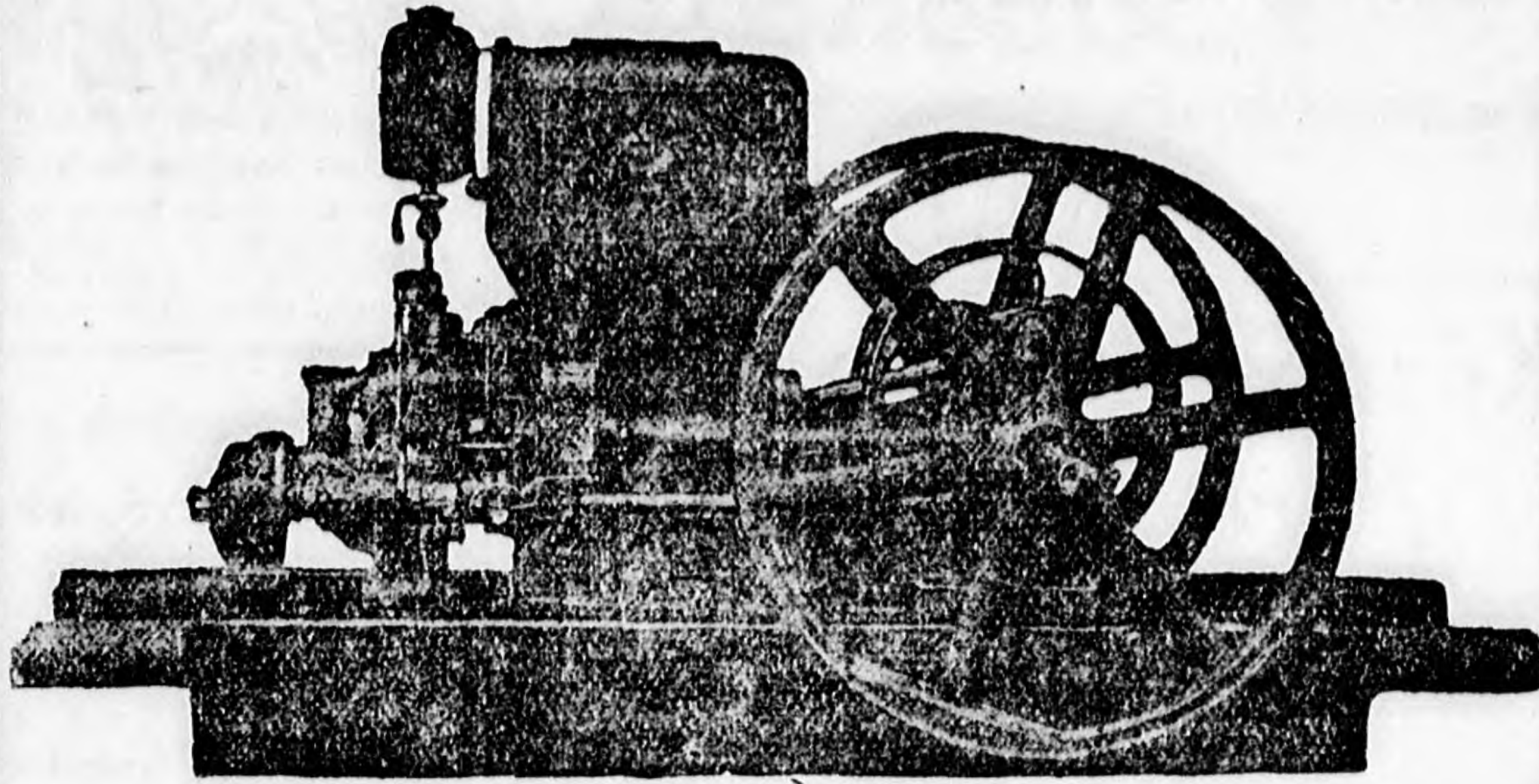
Braća Goldner többszörösen kitüntetett jégcszekerénygyára Szubotica, Jugovića u. 20
Kérjen árjegyzéket!

P. & C. HABIG és PANIZZA ka'apok, valamint L.B.O.: ri és női harisnyák egyedüli lerakata csak

VUKOVICS GERŐ

cégnél Subotica, hol a legszebb és legizlésebb uri divatcikkek kaphatók. — Szolid árak, pontos kiszálgatás

Ruston & Hornsby Ltd., Lincoln, Anglia

Petrólium motorok Egyszerű kezelés! **Nyersolaj motorok**
 1 1/2, 2 1/2, 4 és 6 HP. 2 1/2, 6, 9 és 10 1/2 HP.

Szivógáz-motorok

2 1/2, 6, 9 és 10 1/2 HP.

Szilid konstrukció, csekély tüzelőanyag fogyasztás!
 Jugoszláviai vezérképvislet:

H. & Ch. VOEGELI, BEOGRAD

Knez Mihajlova 50 Telefonszám 4-19

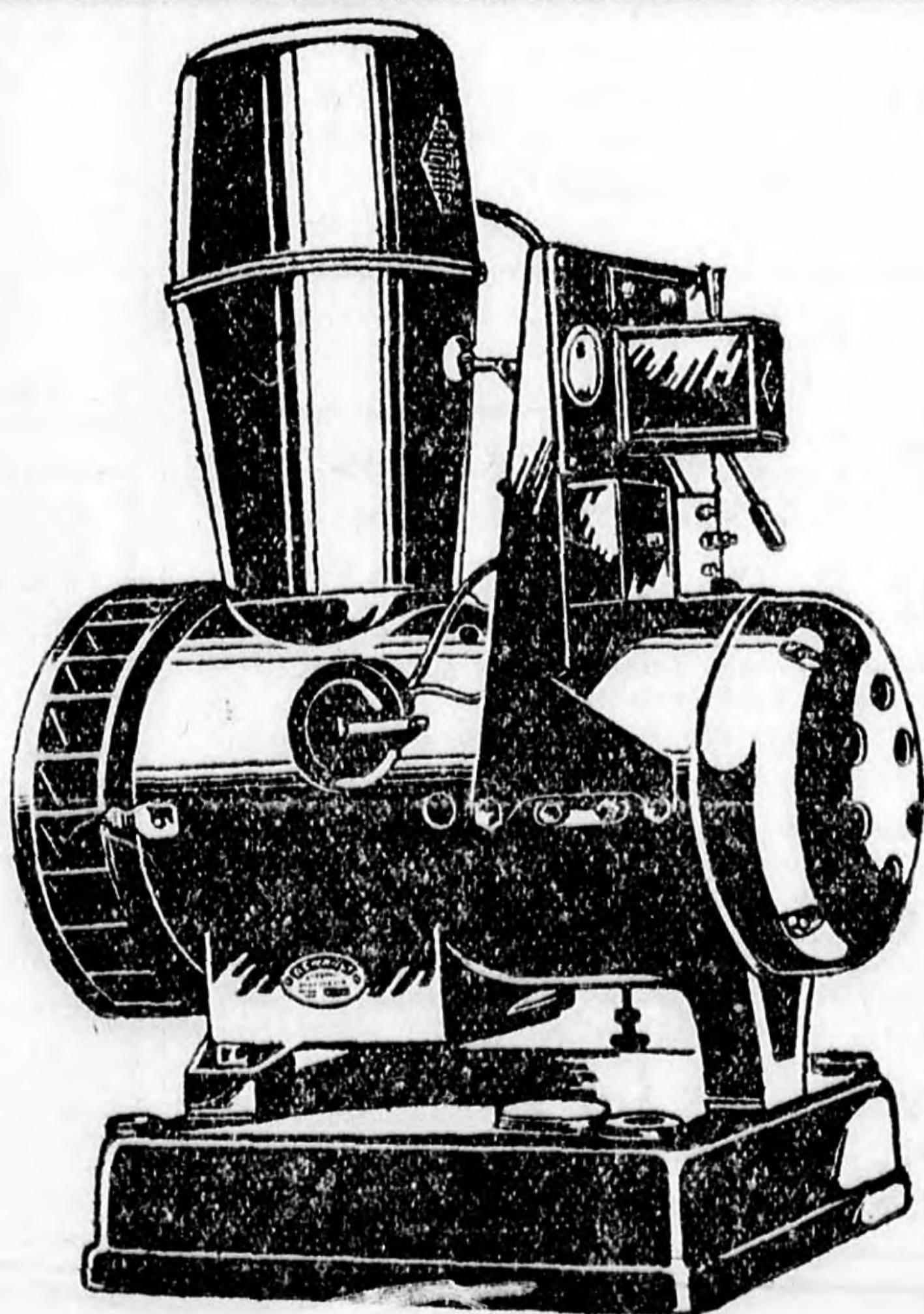
Sombori alképvislet:

Aman Ferenc, Apatinski put 44

6032

RENAULT

VILLANYVILÁGITASI TELEP

ELLEMESSE TESZI A VIDÉKI ÉLETET!

A LEGOLCSÓBB ÜZEM!

30 villanyégő üzemköltsége 6 dinár óránként!

HAJTÓERŐ: PETROLEUM VAGY BENZIN!

Kellemes, jó, biztos és veszélytelen világítás!

3249

HEGYI FÜLÖP

női konfekció áruháza, SUBOTICA

tisztelettel értesíti a t. hölgyközönséget, hogy a tavaszi újdonságok árusítása megkezdődött és kéri azok sz. megtekintését.

2413

Olcsó árak!
Kedvező fizetési feltételek!

LÁBADÓZOKNÁL ÁLTALANOS
GYENGESÉGNEL

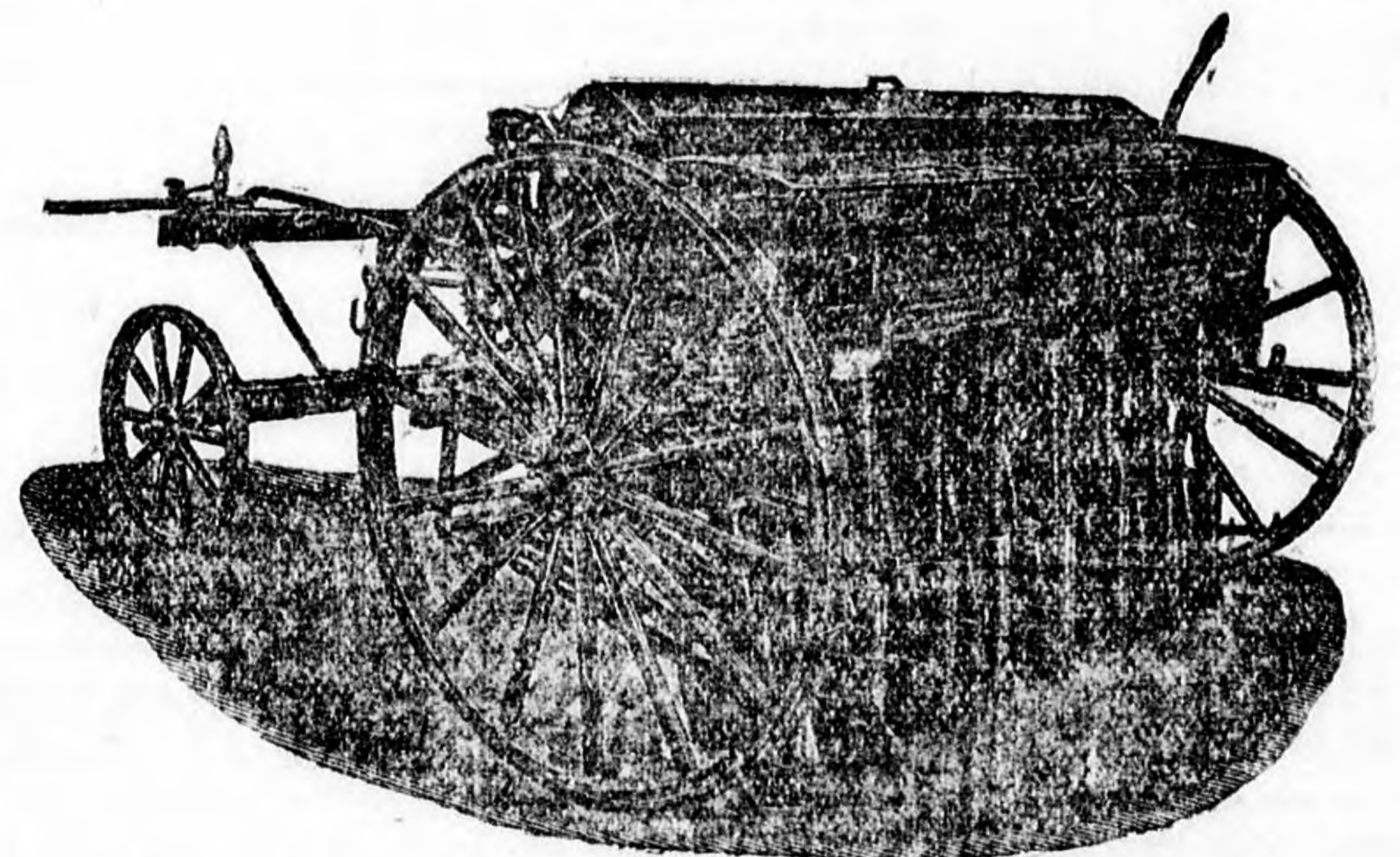
VERSZEGENYSÉG

ESETEN
DESCHIENS
SYRUP
HAEMOGLOBINNAL

AZ ORVOSOK IGAZOLJAK, HOGY
EZ A VITALVASAS SZIRUP A
NYERSHUST ÉS KÜLÖNFELE VASKÉSZIT-
MENYEKET MESSZE FELÜLMULJA.

Szenes Kálmán, Szubotica

Talajművelő eszközök legolcsóbb bevásárlási forrása

A világhírű Pracner-féle vetőgépek, kukoricaültetők, műtrágyaszórók, Eberhardt-féle vaddisznójegyű fogatos és traktor-ekék, fogas- és tárcsás-boronák leszállított áron kaphatók.

a világ legnagyobb közlekedési vállalata

Németek, magyarok, románok egyedülálló és családok, akik Kanadába óhajtanak kivándorolni farmokra (mezőgazdaságokra), kivándorlási és szállítási feltételek ügyében forduljanak utbaigazításért az alábbi címre:

KOVACSITS RADIVOJ, a Canadian Pacific railway Co. képviselője Sombor, Páriska ul. 2

1008

Legolcsóbb HUSVETI locsoló parfüm
 Nagyban és kicsinyben

KALICS

Illatszertárban kapható
 Kudičeva ulica

Pékek figyelmébe
 Mindennemű pékműhelyberendezés
ZIVKO KOZAREV
 Novisad, Temerinska ul. 67.
 Az összes pékellékben kívüli
 szakajtókat spanyolnádból,
 különböző nagyságban
 a legolcsóbb áron
 Ajánl építőmestert pékkekem-
 csk építéséhez. 1169/7

Kereskedők és vendéglősök
 figyelmébe!
 Az összes
ASVANYVIZEK
 original forrás áron
 kaphatók
Kérjen árajánlatot!
KURTES MILOS
 Üszer- és csemege kereskedése
 Subotica, Huspiac.
 Telefon 4-83. 3222

ÚJ TEJCSARNOK
TRIŠIĆ TODOR
 Faragó mészáros mellett.
 Halpiac
 Raktáron tartja teva, tejfel,
 valódi lipótúró, kvargli és
 emmentáli sajt, trapista sajt és
 mindenféle csemege-sajtot.
 — Sardinia, ringli, pisztráng, po-
 zsonyi kifli díóval töltve. Na-
 ponta friss péksütemény és ke-
 nyér. — OLCSÓ ÁRAK! 3180

Délamerikába
 és az
Egyesült Államokba
 express gőzhajókkal
 Ingyenes felvilágosítással
 szolgál
Cosulich Line
 Beograd, Vilsonov 107.
 Sombor, Kostićeva 3.
 V. Bečkerek, Subotićeva

Szalmakalap
 legolcsóbban kapható
 a sental szalmakalap-
 gyárban. Kérjen min-
 tát és árajánlatot
Fuchs Bernát és Salamon
 Senta 2656

I-a búkkhasáb
 I-a gyertyán
 és vegyes keményhasáb
 felaprítva és hasábkban
 legolcsóbban kapható
DEUTSCH
 Iatolepén
 B. Sudarevićeva ul. 72
 489

Hol a vidéki vásárol Suboticán.

RÁDIO
KONRATH D. D.
RÁDIÓKÉSZÜLÉKEI
 OLCSÓK, JÓK, MEGBIZHATÓK

**AUTÓ- és RÁDIO-
 AKKUMULÁTORT**
 készít és javít — Akkumulátor alkatrészek és villanyzseroica
 anyagok gyári áron kaphatók
VLADISLAV WILHELM
 villamosvilágítási és orvátviteli vállalat, Pašićeva ulica 2

KERÉKPÁR
Dürkop-kerékpár
Dürkop-varrógép
Columbia-gramofon
S. Ad. Engl-nél, Rudić ul.

KÉP ÉS KÉPKERET
 Szentszobrok, oltárok, szószékek és
 teljes templomberendezések
F. BACHINGER
 képkeretező és aranyozó cégnél
 Subotica, Aleksandrova ul. 13. B. Sudarevićeva 34.

KOSZORU
Tavaszi kabátjára
 sokszor, művirágot
 menyasszonyi koszorut, fátlyolt
ANDRIJA KRAMER
 művirág-gyárban vegyen!
 A legszebb párisi modellekből választhat

LAKÁS-BERENDEZÉS
 Minden igényt kielégítő **BUTORT**
 legjutányosabban
ERDÉLYI ANTAL
 butoráruházában vásárolhat
IV., B. Sudarevićeva ulica 4.

B. Topoán
JUHÁSZ PÉTER
 műfestő és vegytisztító
ruhákat fest és vegyileg
a legszebben tisztít
 Szolid árak, gyors és pontos kiszolgálás.
 Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan elintézt

DIVAT
Kézmű- és divatárut
Pero Vujković
 cégnél
mert a divatban ez az
tízlet vezet

RUHA
 Női felöltők, esőköpenyek, raglánok,
 férfi öltönyök és gyermekruhák
Eisler Izsónál
 Barátok temploma sora

Tavaszi **RUHAJÁT** még az idény beállta előtt
 rendelje meg
OSZTROGONAC és KENEDIC
 angol divatszabóknál
 Cara Dušana ulica 1 (Urkaszínóval szemben)
 Original angol szövetekből dus választék

CSEMEGE
 Fűszer-, csemege-
 és déligyümölcs-szükségletét
Kovács és Gelányinál
 szerezz be — Rudics-kitérő

RÉZÁRU
Csiszár József
 rézöntő- és gépműhelyében
 Miloš Obilić ulica 9
 Réz-, fém- és szoboröntvények készítése,
 gépek javítása, díszöntvények, plakettek és
 asztalosok részére enyvező bakok raktáron
NIKKELEZÉS
 Galvanizálás Fém színezés

AUTÓ
Uj-Fordját legelő-
 nyőzebben
WEIGAND & Co.-nál SZUBOTICA
 szerezheti be
 Alkatrészek, Felszerelések, Gummik, Olaj és benzín,
 Gummi és autó javító műhely

Üzlethelyiség
 nagyobb irodának is alkalmas, a róm.
 kath. hitközség épületének I. emeletén
folyó év május hó 1-től kiadó
 Bővebbet
Derner üvegkereskedése, Novisad

Ennél jobb nincs!

Crème Agnès
 Postán megrendelhető:
 Novisad: Braća Marer parf
 Subotica: Hercl Drogerija
 Pačics: Stadler gyógytár
 Topola: Gonda Drogerija

Keresünk
 jókarban levő, lehe-
 tőleg tripolisi
Ford
 teheralvázakat
 megvételre. Vulkan
 Garage, Sombor
 1964

Jég szekevények
 mészárosok, hen-
 tések, vendéglősök
 és magánháztartá-
 sok részére olcsó
 és megbízható be-
 szerzési forrása
MILOSEVIC S VELJKO
SOMBOR,
 Zlatna Greda 2 1226

ORTH. KOSER
SCHL. PESSACH
CUKOR, BOR
 és a többi
FÜSZERÁRU
SUGAR MANÓ
 Telefon 47. 10481

ELŐKELŐ
 öblgék fodrásza

KULICS
 SZUBOTICA,
 I., Manojlovićeva ul. 7.

Gritzner és „Mija“
 Alkatrészek és mindennemű
 varrógép-felszerelés
 Vezérlépviselet:
EM. FISCHER ZAGREB,
 Sudnička ul. 3/17
 Kérjen árajánlatot!

A huzás minden haladéék nélkül
 május 27-én, augusztus 19-én és
 december 23-án 1928. lesz meg-
 tartva.
 Egy 10.— dináros sorsjegy mind
 a három huzásra érvényes, min-
 den felülfizetés nélkül.
 Elárusítók kedvező feltételek mel-
 lett minden községben kereset-
 nek. 2639

10.— dinárért kis szerencsével
 a következő nyereményeket kaphatja:

10 auto,	100 női aranyóra,
10 motorkerékpár,	100 férfi aranyóra,
100 kerékpár,	100 férfi ezüstóra,
100 varrógép,	100 Ratna Šteta kötvény.
10 hálószoba,	10 ebédítő,
20 gramofon,	10 pianino,
5 zongora,	10 írógép és
10 konyhaberendezés	7000 orb különböző értékű tárgy

Az összes nyeremények értéke 3.000.000.— dinár.

Siessen sorsjegyet venni, mert a huzás
 előtt technikai okokból lehetetlen lesz a
 sorsjegyek szétküldése.
 A huzás az összes újságokban közzé lesz
 téve.
A Zagrebi Rokkanti Szövetkezet
 első nagy sorsjátéka.
 Sorsjegyek szétküldése utánvétellel 6.— di-
 nár portó felszámításával vagy a pénz elő-
 zetes beküldésével 1.— dinár portóval
 52860 sz. postacsekk utján.

A Rokkantszövetkezet sorsjegyeinek főlárusítója: **„BRISTOL“ NOVISAD,** Željeznička ulica 27. — Telefon 25—96

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

KÖNYVEK

Csányi Endre Baudelaire-értekezése

Érdekes munka hagyta el a napokban a sajtót »Baudelaire élete és költészete« címen. Az irodalomtörténeti értekezés szerzője Csányi Endre tanárjelölt értékes művel gazdagította a vajdasági irodalmat, amikor dacolva a közönségnek csak a könnyű olvasmányok felé forduló érdeklődésével, ilyen komoly tanulmányt adott ki, mivel elismerésméltóan önzetlen munkát végzett.

Már maga az is feljegyzésre méltó esemény, hogy a Vajdaságban most első ízben jelent meg ilyen komoly irodalmi tanulmány. Ezentul azonban a legnagyobb elismeréssel kell megemlékezni magáról a műről is, amely kimerítően és nagy elmélyedéssel foglalkozik Baudelaire életével és költészetével. Ennek az értekezésnek a figyelmes elolvasása meggyőző arról, hogy Csányi Endre abszolút ismerője és hivatott magyarázója a nagy francia költőnek. A legkomolyabb elmélyedés, a költő iránt való határtalan szeretet és széleskörű tudás jellemzi ezt a tanulmányt, amely Baudelaire egész senódrjének csaknem minden egyes darabját részletesen tárgyalja.

Baudelaire a modern magyar költészetre Verlaine-nel együtt Ady Endrén

keresztül óriási hatással volt és ilyen szempontból különösen érdekes Csányi Endre tanulmányának a költő életével foglalkozó része, amelyben lépésről-lépésre megfigyelhetjük Baudelairenek Adyval való testi, lelki rugóit. De ezenkívül új szempontból is vizsgálja a szerző a nagy francia költő munkásságát, világosan osztva fel Baudelaire költészetének különböző periódusát.

A nagy elmélyedést azonban leginkább a költői stílusáról szóló rész bizonyítja, amelyben Csányi Endre bámulatos Baudelaire-ismeretéről tesz tanúságot és abszolút biztonsággal elemzi ki Baudelaire költői stílusának legjellemzőbb sajátosságait és a stílus külsőségeitől, a logikai felépítés legbensőbb rugóitig felölel mindent, ami jellemző Baudelaire költészetére.

Csányi Endre munkájával nagy szolgálatot tett Baudelaire híveinek, akikhez közelebb hozta a költőt. Valóságos Baudelaire-breviárium ez a könyv, amely Fischer Ernő nyomdájában készült Suboticán és ötven dinárért a Minerva könyvosztályában kapható.

(I. t.)

Ratkovics Risztó: Hallgatás az irodalomról.

Az e cím alatt nemrég megjelent könyv, címe ellenére eleget, sőt sokat mond. A modern szerb költészet kereseit, törekvéseit, melyek néha groteszk botorkálások mögött is, mindig tragikus hitet és igazi emberiséget hordoznak — eleveníti meg ez a könyv, egyéniségekben és irányokban. Írója önzés nélkül, sőt önmegtágadóan merül el ezekben, igazolást és megértést keresve számukra. A könyv nagyon jól szolgálja azt a célt, hogy az új költészet és a közönség közt tántorgó úrt áthidalja.

P. J.

Foucharriere: Mikor önagsága vezet... Ez a könyv pikáns, ironikus, de főleg érdekes. Az emancipált nő vidám története. Huguette, a könyv hőse, a házasságot tartja a női szabadság és a női uralom legbiztosabb alapjának, arra való férj oldalán. És a derék szál földrajztudós és kutató, akiről leigáz, tehetetlenül vergődik a fölényes asszonyka manikűrös karmai között. Mire a kétségbeesett férj menekülni próbál a kis démon hálójából, jótékony felső hatalmak beavatkozása még talpra tudja állítani a felborult világrendet. Az amazon boldogan török be a páros élet követeléseibe. »Mikor önagsága vezet« a Szine-Java sorozatban jelent meg, a Pantheon kiadásában. Ára 16.— dinár.

Conrad: A »Narcissus« négre. Künn vagyunk az Indiai Óceánon. Dühöng az orkán és a »Narcissus« nem valami hatalmas óceánjáró, hanem olyan harmadrendű kereskedelmi hajó, amelyen a vitorla még élő hatalom és menekülés vagy veszedelem forrása. Elszánt embercsoport viaskodik a sorssal a »Narcissus«-on. A kapitánya kemény és ellenálló, mint az acél. Ahogy Joseph Conrad ezt az életéért küzködő embercsoportot elének hozza, az mélyeséges pszichológia és a legbravurosabb írásművé-

szet. Minden hajóstiszt és minden matróz egyénisége, élete megmutatkozik, életfelfogása, emlékei, reményei drámai jelenetek során alakulnak egésszé a szemünk láttára. És Jimmy Wait, a néger, aki a könyvnek a címét adta, Shakespeare-ba való alak. Beteg tüdöje kiváltásos elbánást biztosít neki. A fajok ellentétét, az egészséges embernek a beteggel szemben, a hasznavehetetlen munkással való ellenszenvét áthidalja a részvét, amelyet ez a különös, tragikus képű néger óriás kelt a lelkükben. A »Narcissus« végül is kiverekszi magát a pokolból, megkerüli Afrikát és elér angol révbe. Békés, szelid akordokban végződik a hatalmas, rohanóerejű regény. Conrad legkiválóbb alkotásainak egyike. Ára füzve 16.— dinár.

Zola: A pénz

A Rougon-Macquart ciklus nemesak egy család regénye, generációk története, amely kimutatja, hogy az átöröklésnek milyen kimerítően szigorú törvényszerűségei érvényesülnek a lelki életben is, hanem ennél sokkal több: Franciaország tragédiája. Nemesak az egyén életének fátumszerű végzettségűségei manifesztálódnak benne, hanem egy nagy és virágzó nemzeté is, amelynek meg kell bűnhődnie az apák vétkeért harmad és negyedikiglen. Az Argon, amely A Pénz cím alatt most jelent meg Rózsa Géza művészi fordításában a teljes magyar Rougon-Macquart ciklus XVIII. köteteképpen már a lejtő szélén mutatja be a szerencsétlen Franciaországot. Megdöbentően modern ez a könyv. A történetnek a viharos tözsdéi hosszok és besszek lázas izgalmi legfőbb rugói. Mintha csak szegény szerencsétlen korunkat látnánk viszont eb-

ben az eszeveszett őrjögésben, amelyet a nagy összeomlás előtt Párisban jártak az Aranyborjú istenének szobra előtt.

A pénz a Révai Testvérek kiadásában jelent meg, ára száz dinár.

*

Wallace: Az ellopott millió. Egy »Kupie« nevű titokzatos egyén esztendőök óta rémületben tartja London előkelő köreit. Ha valakinek bármi régen elfelejtett, eltemetett bűn terheli a lelkét, ő kikaparja és megszarolja áldozatát. Ha pedig az illető nem hajlik a fenyegetődzésekre, leleplezi és öngyilkosságba kergeti. Sepping Jim elhatározza, hogy véget vet a bandita garázdálkodásának. Erre az időre esik Walton Rex, az ifjú milliomas esküvője. Ő is megkapja Kupie levelét, de nem sokat törődik vele. Az esküvő napján azonban váratlanul eltűnik és vele tűnik el egymillió font sterling is. Megindul az izgalmas hajszja. Kupie könyörtelenül elpusztít mindenkit, aki nyomára vezethetné az üldözöket. A detektív legbizalmasabb környezetében is vannak cinkosai, sőt vak, engedelmes eszköze az eltűnt milliomas menyasszonya, Coleman Dóra is. Mint később kiderül, Walton Rex is azért tűnt el, mert rájött erre a kapcsolatra és biztonságba akarta helyezni vagyonát. Ezernyi lélekzetfojtó kaland után a detektív mégis legyőri a gyilkost és a szép Coleman Dóra kiszabadul Kupie hatalmából és megtalálja boldogságát férje oldalán.

Az ellopott millió a Pantheon kiadásában megjelenő Szine-Java sorozat legújabb kötete. Ára 16.— dinár.

*

Német nyelvkönyv II. kötet haladók részére. Szerkesztette: Altai Rezső.

Igen sokan vannak, akik a német nyelvet már az iskolában, esetleg gyakorlati pályákon, némileg elsajátították, de még mindig érzik, hogy nyelvtani tudásuk hiányos, a német grammatikában nem biztosak, szókincsük csekély, német beszéd közben akadoznak és nem találják meg a kellő és helyes kifejezéshez szükséges szavakat, mondatképzésük helytelen.

Ezt a hiányt van hivatva pótolni és

teljesen kiküszöbölni a »Lingua nyelvkönyvek« sorozatában megjelent, Altai Rezső neves pedagógus által szerkesztett német nyelv és gyakorlókönyv második kötete, mely a német nyelvben már némi ismerettel bírók részére kiválóan alkalmas, nyelvtudásuk magántanulás után való alapos továbbképzésére.

A Lingua kiadó és könyvkereskedelmi r. t. kiadásában megjelent új német nyelvkönyv, haladók tanfolyamának, bolti ára 70.— dinár s díszes külső kiállításánál fogva is jelentékeny háladást jelent a magántanulásra szolgáló nyelvtanok kiadása terén.

*

Román regény ró munkája magyarul Kyra Kyralina Panait Istrati regénye

A Kyra Kyralina egy ciklus első kötete. A ciklus hőse — Zagraffi Adorján — egyelőre még csak halgatolagos szerepet játszik. Amit mondhatna, a beteg vásárossal mondatja el. »Megőrzi teljes szabadságát« — mint Panait Istrati mondja az előszóban.

A bibliofil, aki az ingyenc kíváncsiságával habzsol és szimatol, elámulhat e bizarr, pazar teritékeken. Az egyéniségeknek, figuráknak, jellemeknek, megfigyeléseknek, apró sorstragédiáknak még nagyobb tömege vonul fel náluk, mint Balzacnál.

Más valaki, szerénytelenebb és reálisabb tehetség, autobiográfiát írt volna belőle. Istrati Stavrot szólaltatja meg, az öreg, elnyűtt, sárgára fonyadt limonádéárst, aki hallatlan tragédiáit és fájdalmait olesó szilvalével és bohóckodással kergeti a feledés ködébe.

A regényt, amelyhez Romain Rolland írt előszót, s amelynek francia és német kiadását a világsajtó nagy elismeréssel fogadta, Horváth Henrik tökéletesen, egészen sajátos fordítói tehetséggel adta vissza magyarul.

Panait Istrati könyve a Lingua kiadásában, igen gondos, izléses kiállításban jelent meg, ára füzve 40.— dinár.

Schidlof: Az érvényesülés művészete

A megnyerő modor könyve

Talán túlzottan optimista állítás ugyan a régi mondás, hogy mindenki a saját szerencséjének kovácsa, de azért valami igazság van benne. Persze ez a szerencse kovácsolás nem mindenkinek vellestülettett művészet, ezt a legtöbbnek magának kell elsajátítani. Az utóbbi időben különösen egyre többen érzik hiányát, illetve szükségét annak, hogy ezt a művészetet elsajátítsák. A háboru utáni társadalmakban egészen új életfeltételek alakultak ki, viszont új emberrétegek is kerültek felszínre, az élet megnehezült, a magasratörés vágya azonban egyre több lelkét tölt el. Amerika a példája a gyors és szédítő kárierek világának. Millió és millió agyvelőbe beleültette a munkával és ügyességgel kivívható társadalmi érvényesülés álmát. Mi időszerűbb és lényegesebb tehát éppen most, mint egy olyan könyv, mely megtanít az érvényesülés tehetségére, mely kioktat és felvértez a

boldogulás kivívásának harcára. Nincs ma szélesebb és mélyebb emberi szükséglet, melynek sürgősebb volna kielégítése. Nem csoda tehát, de nagy öröm is, hogy Schidlof dr., annyi jeles munka szerzője, legújabb művében e feladat megoldását tüzte ki céljául. Schidlof az érvényesülés művészetét és egy szerény alcimben a megnyerő modor könyvét ígéri, valójában azonban sokkal többet nyújt ennél. Egy egész derűs, velős, gyakorlati életfilozófiát. S teszi ezt minden tudakos nagyképűség nélkül, mindig szem előtt tartva, hogy nem tudósoknak, hanem megértő, a tárgy iránt érdeklődőknek ír. Mert hiszen ezeknek van főleg szükségük arra, hogy a névtelen tömegből kiemelkedjenek a társadalmi élet magaslatára, vagy legalább is valamely magasabb fokára a boldogságnak, mivel éppen az érvényesülés nagy problémájával szemben a legtánácstalanabbak az emberek.

Érdekes, mint egy regény, megbízható, mint egy Bedeker, ezt lehet erről a könyvről mondani.

A Lingua kiadásában megjelent, művésziellen kiállított munka bolti ára füzve 28.— dinár, egész vászonkötésben 40.— dinár.

E rovatban ismertetett valamennyi könyv kapható a Minerva rt. könyvosztályában

Uj Galsworthy könyv. Az angolok már jóval a háború előtt legnagyobb íróik közé számították John Galsworthy-t, a kontinensre azonban csak a háború után, időben jutott el a *Forsyte Saga* óriási sikere révén. Most már minden művelt nyelven sokan olvassák regényeit s a színházakban mindenütt műsoron vannak darabjai. A magyar közönség elé most már nemcsak a Forsyte Saga került, hanem két más regénye is: *A sötét virág*, mely erősen elűt többi regényeitől s új oldaláról mutatja meg az író, mint a szerelem költőjét, aki mély zengésű, lágy hangon mondja a férfiszerelem meghatározó énekét az élet négy évszákán át s *A szigeti farizeusok*, mely bár kívül áll a Forsyte cikluson, mégis hozzákapcsolódik, mert szintén a modern társadalom egy kirívó visszasságát ragadja meg. A kitűnő regényt Kiss Dezső fordította az eredeti stílus szépségeit híven tükrözőtető magyarsággal s a Franklin-Társulat adta ki valóban elegáns kiállításban.

*

Paul Morand: 50 % szerelem. Lewis ur könnyűvéru, párisi fiatalember. Szereti a nőket, a veszélytelen futó kalandokat. Paul Morand a mai francia irodalom egyik legrepresentatív értéke és ez a kis regénye a legjobb munkája. A mai üzleti világ hü keresztmetszetét kapjuk, két ember soha tragédiává nem csúcsosodó érzelmi fejlődésének történetével tarkítva. Mulatságos és mégis tanulságos érték ez a könyv. Komor András fordítása legelsőrangú munka. Kiadta a Pantheon, a Regény Mesterei sorozatban.

*

Schnitzler: Casanova hazatérése. Az öregedő Casanova utolsó szerelmének történetét írta meg Schnitzler ebben a kis regényében, olyan szívből jövőn, őszintén, hogy maga a lovag, híres Emile kiratáiban, sem mondhatott volna bensőségesebb részleteket erről a szomorú végű kalandról. Könnyed, lehelletfinom színekben bontakozik ki ebben a regényben Schnitzler páratlan stílusművészete. Megjelent a Pantheon Szine-Java sorozatában. Ára füze 16 dinár, vászonkötésben 26 dinár.

Amerikai kritika Kosztolányi Dezsőről

A Bloody Post sikere Amerikában

Hírül adtuk, hogy ez év őszén megjelent Newyorkban *Kosztolányi Dezső* regénye, *A véres költő*, *Macy-Masius* kiadásában. Ezzel a munkával az amerikai vezető folyóiratok és újságok azóta részletesen, nagy cikkekben és tanulmányokban foglalkoztak.

Itt teszünk közzé néhány sajtóvéleményt:

The Chicago Daily News: Ez a munka hatalmas, mind a formáját tekintve, mind abban a tekintetben, hogy a mi korunktól teljesen elűtő kort idéz élénk, akár *Meresskovszki* könyve. *Kosztolányi Nerója éppoly tökéletes alkotás, mint Meresskovszki Leonardo da Vincije, vagy Nagy Péterje. De stílusa világosabb, mesélésének megépítése keményebb. A véres költő megdöbbentően jó könyv.*

The Newyork Times: Nero római császárról és koráról szóló regény mögött bizonyára igen sok tudományos buvárkodás lehet, de ezt sohasem érzem. Semmi papírszög, azonkívül sohasem kell félünk, hogy történelmi uton akar-nak bennünket oktatni és megjavítani. A hanyatló Róma élénken megrajzolt háttérben a véres dráma gyorsan pereg le.

Cleveland Blain Dealer: Kézenfekvő lenne azt állítani, hogy Kosztolányi Nero császár költői tusakodására Freud elméletét alkalmazza, de ez a magyar író egyáltalán nem dolgozik a bécsi tudós receptje szerint, noha lélektani regényére alkalmazható az elmélete. Kosztolányi művészi fegyelmességére ellenére is őszönös. Nem egy elméletet akar igazolni, de alkotó őszönre igenis igazol egy szellemes elméletet.

Newyork Herald: Ha a sorok között olvasunk — és az író kétségtelenül ezt óhajtja — regénye egy elrontott művésztételek kegyetlen és meghitt rajza, épol-

igaz akkor, ha a hős tógát visel mint akkor, hogyha irakkot ölt magára.

The Denver Rocky Mountain News: Annak számára, aki megakarja érteni Nerót, a római császárt, A véres költő sokkalta becsesebb, mint a Quo Vadis és a Ben Hur együttvéve. Az utóbbit a képzelt alakokat szinpadian vonultatja föl, míg Kosztolányi alakjai olyan élők, mint kortársaink. Jellemrajzolója épol eredeti, mint pompás.

The St. Louis Post Dispatch: Az örült római császárról és koráról szóló regény mindenekelőtt a nyíltszemű egészségével kelti föl figyelmünket. Állandóan csodálkozunk azon, hogy az író egyáltalán nem kiabálhatja a borzalmat s a szerelmes jeleneteket, melyek lényeges részét alkotják munkájának, letompítva

hozza élénk. Szánt-szándékkal elvet mindenféle könnyen kínálkozó alkalmat a szenzációhajhászhoz, de minthogy lemond arról, rendkívül sokat nyer. Kosztolányi egy borzasztó és megrázó történetet mesél el, de története nyomán részvétet érzünk a hős iránt. A tragédiának az a tisztító ereje fog el bennünket mikor könyvét lezárjuk, melyet a görög tragédiák olvasása után érzünk.

The Philadelphia Record: Ezt a könyvet igazán érdemes volt lefordítani nyelvéinkre. Különös, lidérces, feltűnően természetesen folyó munka, tele finomságokkal és eredeti észrevételekkel.

Time: Hogy vajjon ilyen volt-e Nero, azt nem tudjuk. De miután az író így állítja be, érezzük a regény igazságát s a valóság illúzióját.

A husvéti könyvpiac újdonságai

Mire készülnek a magyar kiadók

A budapesti könyvkiadók serényen készítik elő a husvéti könyvpiac újdonságait, amelyek közül nem egy igen értékes és érdekes mű szerepel. Nagyon érdekes és változatos a Dante-könyvkiadó programja, amelynek kiadásában már legközelebb megjelenik Emil Ludwig: *Ember fia* című. Jézus monográfiája, amely bibliából vett idézetek alapján, drámai módon eleveníti meg a Megváltó életét. Az a lázas készülődés, amellyel a világ minden nemzetének kiadói készülnek a könyv megjelenésére, is kifejezője a könyv nagy jelentőségének. Április 25-én tizennégy nemzet nyelvén egy napon fog megjelenni ez a jelentős munka. Mind a tizennégy kiadóját a szerző személyesen irányítja Chikágóból.

A jövő hónapban jelenik meg egy könyv, amelynek ott kell lennie minden családban. A *Mai Otthon* a könyv címe. Azt a megoldhatatlannak látszó kérdést akarja és valószínűleg sikerrel is fogja megoldani ez a könyv, hogy szerény lehetőségeink között hogyan tehetjük életünket kellemesebbé és olcsóbbá. Nélkülözhetetlen könyv minden családfőnek és minden gazdasszonynak. Gyermeknevelés, lakásberendezés, háztartás, kozmetika, testezés, kézimunka, szőnyeg és porcellán és sok-sok száz elsőrendű fontos napi kérdés szerepel ebben a könyvben. Több, mint 500 illusztráció gazdagítja a könyvet, amelyben több ezer háztartási recept megbecsülhetetlen értékű tanácsaival szolgálja a mai háztartás vezetőjét.

Sásdi Sándor, a nemrég felfedezett tehetséges magyar regényíró *Hanna nagy utja* című regénye is legközelebb fog megjelenni Dante kiadásában, amely több évi szünet után megszólaltatja a kiváló esztétikus: *Benedek Marcellt* is, *Hamlet tanár ur* című regényével, melyet lapunk olvasói már jól ismernek, minthogy azt a könyvben való megjelenés előtt épen most közöljük folytatásokban.

Szerelmi regények alkonya

A memoárok: a jövő irodalma

A Berlinben nemrég megindult Deutsch-Französische Rundschau, mely a francia-német szellemi kapcsolatok ápolására van hivatva, utolsó számában egy igen érdekes cikket közöl Edmond Jaloux-nak, a kiváló francia regényírónak és kritikusnak tollából. A cikk azzal foglalkozik, hogy milyen szerepet játszik a szerelem a háború utáni francia írók műveiben. A régi francia belletristák műveiben ugyanis közismerten a szerelem volt az uralkodó motívum. Annál meglepőbb dolog tehát, hogy a háború utáni francia irodalomból, amint Edmond Jaloux megállapítja, *majdnem teljesen hiányzik a szerelem tárgyalása.*

A francia kritikus fejtegetései alapján megállapítja, hogy a férfiak legnagyobb fölfedezése a háború éveiben alighanem az volt, hogy lehet nők nélkül is élni, még pedig elég könnyen. A nők a maguk részéről különben szintén hasonló fölfedezésre jöttek rá a férfiakat illetőleg. Emellett a férfiak számára a heroikus kötelességteljesítés céljai is teljesen más

Az elmúlt év legkelendőbb könyve: *Kassák Lajos* három kötetes önéletrajza. Egy ember élete, volt. A kiadónak jó üzlet, de azonkívül a szerzőnek óriási sikert és elégtételt hozott ez a páratlan írás. Csodálatos módon azonban nem regény volt az a könyv, amely a magyar olvasóközönség érdeklődését a legnagyobb mértékben felkeltette, hanem *Szimonidesz Lajos* nemzetközileg is elismert kiváló munkája: *A Világ vallásai*. Rövid öt hónap alatt *A Világ vallásainak* 9000 kötete kelt el.

Érdekes könyvek kiadására készül az *Athenaeum* is, amely a magyar írók közül a következőket szólaltatja meg legközelebb: *Babits Mihályt*, akinek egész eddigi költői munkásságát felölel anthológiája jelenik meg. *Heltai Jenőt* és *Zilahy Lajost*, akik új regényt írtak. Ezenkívül az *Athenaeum* kiadásában jelennek meg *Krudy Gyula* művei, tíz kötetben az író legszebb műveinek gyűjteménye, *Karinthy Frigyes* új verseskönyve és *Adám Dezső* *Falu a hegyek közt* című első könyve.

Idegennyelvű szerzők közül is kitűnő nevek szerepelnek az *Athenaeum* legközelebbi programján. A következő művek vannak előkészületben: *Dos Passos: Nagyváros*, a nagyváros életének regénye. A legnagyobb amerikai könyvszenzáció. *Sinclair Lewis: A sólyom utja*, *Rose Maculay: Örvénylő élet*, *Jack London: Noé apánk nedűje és Hármak szíve* című regénye, egy orosz novella anthológia, *Poe: Grotosz és arabeszk* című könyve, amely a nagy amerikai költő legszebb novelláit foglalja magában, *Babits Mihály* fordításában, három *Ibanez-regény*, *Pourtales: Liszt Ferenc élete* és *Bertrand Russel: Kina* című könyve.

Értékes husvéti könyvpiacra van tehát kilátás és a magyar könyvkiadók sok értékes munkával szaporítják a magyar könyvek számát.

irányban, mint a világháború. Ugyanaz a táncórület és minden erkölcsi kilengéssel szemben ugyanaz az elnézés uralkodott akkor is, mint mostan. A Directoire korabeli ember azonban mindezt forró szenvedélyeivel itatta át, a mai ember csak közömbösséggel és unalommal. És ezt az unalmat és közömbösséget kiterjeszti a régi irodalmat inspiráló szerelmi érzések egész skálájára.

A mai francia irodalom minden egyéb-
bel szívesebben foglalkozik, mint a szerelemmel s amennyiben mégis foglalkozik vele, főleg a tartalmatlanságát és jelentéktelenségét bizonyítja mindenek előtt.

Fölvetődik a kérdés — írja Edmond Jaloux — hogy ez az állásfoglalás a szerelemmel szemben általános-e Franciaországban: a negyvenmillió francia állásfoglalása, vagy csak egy, az előtérben szereplő kisebbségé? Jaloux erre egy másik kérdéssel válaszol. A francia romantizmus legerősebb fellángolása idején, 1827 és 1837 között, hány ember lelkét ragadta magával ez az uralkodó szellemi áramlat? A nép nagy tömegeihez mérten valószínűleg csak egy elcnyésző kisebbségét. A franciák túlnyomó többsége, mint minden más nemzeté is, jóra való, középszerű emberekből áll, akik tisztességes és mértékletes életet folytatnak, becsületesen végzik a dolgukat, házasodnak, gyerekeket hoznak a világra és általában semmiféle különös szenvedélynek nem hódolnak. Ez a nagy tömeg Franciaországban, mint bizonyára Németországban is mélységében nehezen közelíthető meg az ilyen változások számára.

Ennek a csendes és békés óceánnak felületén azonban csillogó hullámok folytatják játékaikat: egy szűkebb kör, mely a nemzet szereplő embereiből, írókból, művészekből, politikusokból, a társadalmi és gazdasági élet vezetőiből, színes egyéniségű nőkből és férfiakból áll, akik folyton változtatják életformáikat és ezt bizonyos fokig a nagytömege is át tudja vetíteni. Ez a kis embercsoport volt Franciaországban 1850 körül romantikus, 1870 körül szentimentális, a renaissance idején pogánygörög és a középkorban fanatikusan vallásos. Ebben a körben változik a szerelem jelentőségének megítélése is átlag minden huszonöt, vagy ötven évben.

A szerelmi regények helyébe a történelmi-belletrisztika az életrajz és a memoár-irodalom lép.

Emil Ludwig német író Bismarck életrajza s Napoleon-ját az újabb idők legnagyobb könyvsikere.

A magyar kiadók is a legnagyobb mértékben megérik és méltányolják azt, hogy a dolgozó, kenyérkereső embert, a foglalkozást üző, gondoktól hajszolt nőt egyéb is érdekli, mint a szerelem s egymásután jelennek meg magyarul is a memoárok, életrajzok, amelyek irodalmi formában, érdekes és — igaz eseményeket mondanak el.

Kassák Lajos: Egy ember élete című háromkötetes önéletrajza nyitotta meg a sort s ennek a könyvnek rendkívüli sikere mutatja, hogy a magyar olvasók zömének érdeklődése a szerelmi regénytől az élő valóság felé fordult.

A Genius könyvkiadó pedig egymásután jelenteti meg a jobbnál-jobb s érdekes memoárokat s életrajzokat. Husvét programjában egész sor ilyen műveket ígér, amelyek a kulturhistória legfontosabb és legérdekesebb fejezeteit nozzák közelebb a jelenkorhoz.

A Genius kiadásában már eddig megjelentek:

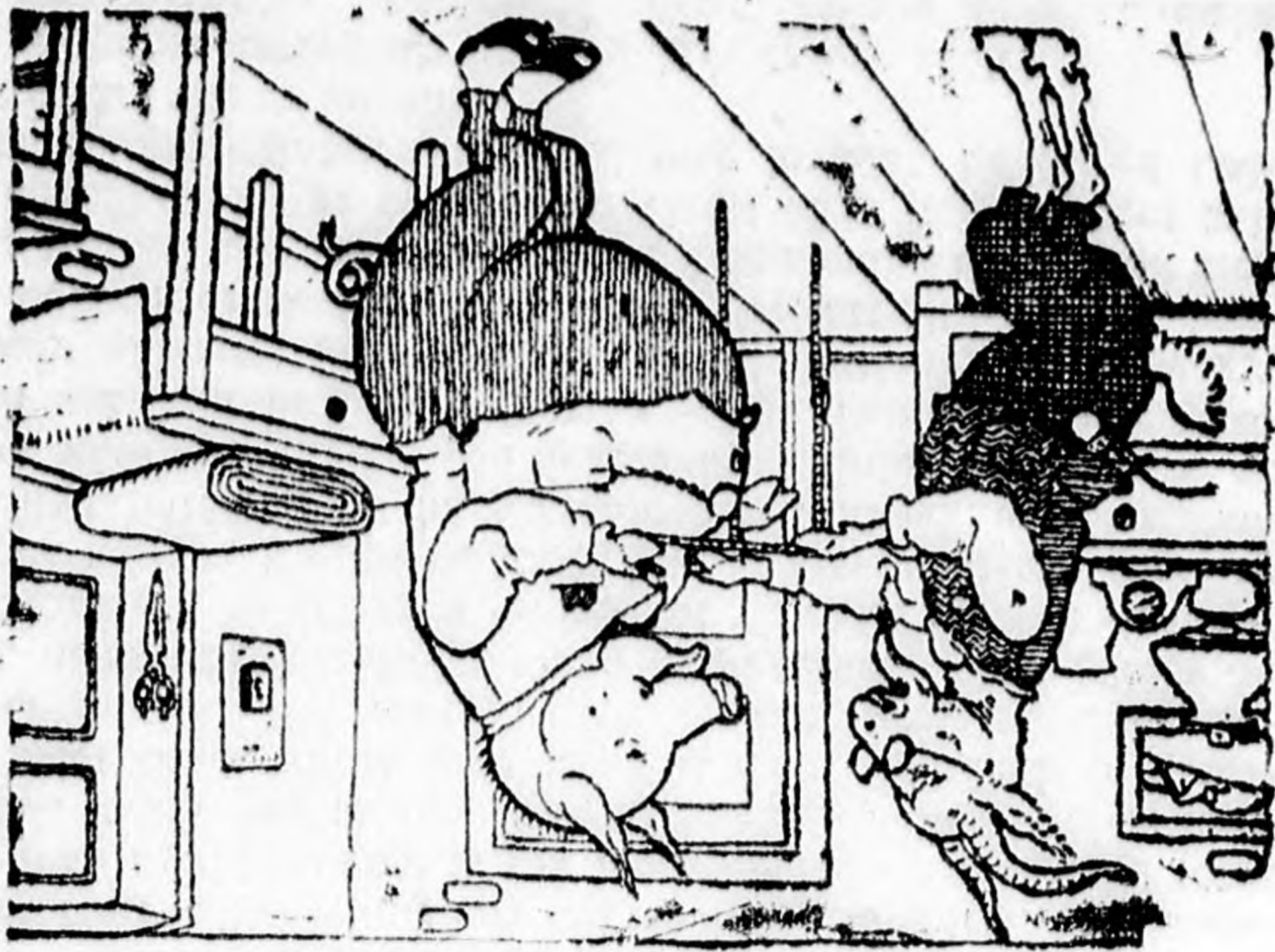
*Szaszanov: A végzetes évek.**)

A volt orosz külügyminiszter memoárjai a háború előzményeit és a háború alatti antant-politikát ismerteti.

Maurice Paléologue: II. Sándor cár tragikus regénye.

Paléologue írói nevét *»A cár országa a nagy háborúban«* című memoárja tette ismertté. Ebben a történelmi monográfiában az orosz birodalom egyik legérdekesebb korszakát írja meg nagy művészettel.

*) Kassák 3 kötetes önéletrajza .. dinár. — A Szaszánov-könyv ára 120 dinár. — Paléologue: II. Sándor cár, Lucien Marat: Nagy Katalin, Myriam Harry: Kleopatra ára 40—40 dinár. — Disraeli élete s Kolumbusz igazi kalandjai 60—60 dinár. Valamennyi könyv a Minerva könyvosztályában kapható.

Hlauder Annus és Ferike

Röf-f röf koma bába akar menni,
Csak szmokingját nem bírja felvenni.
Nagy bálban szalad komájához,
Hajás család urt szabójához.
Kecske uram fontoskodva nézi,
Mek-mek ezen könnyű segíteni.
Oló csatog, szakad gyorsan rezdül,
Az ni szmoking, pocakban már feszül.
Röf-f röf uram eldöcög a bálba,
Haj kússzszony olvadozva várja.
Halds szívvél gondol szabójára,
Kecske komát Nettek is alálja.

Röf-f Röf urfi bába készül

Netz György

Ültem a ruhámat,
Nem kell léni, van hitel,
Kitűnő a zsr is.
Nagy az adó, sok a költség Vén »bakkecske«
vagyon én
Nem kell a hískálts.
Mek, mek, mek!
Röf-röf röf!

A koca ruhát rendel

Mikor az est mesélni kezd...

KA

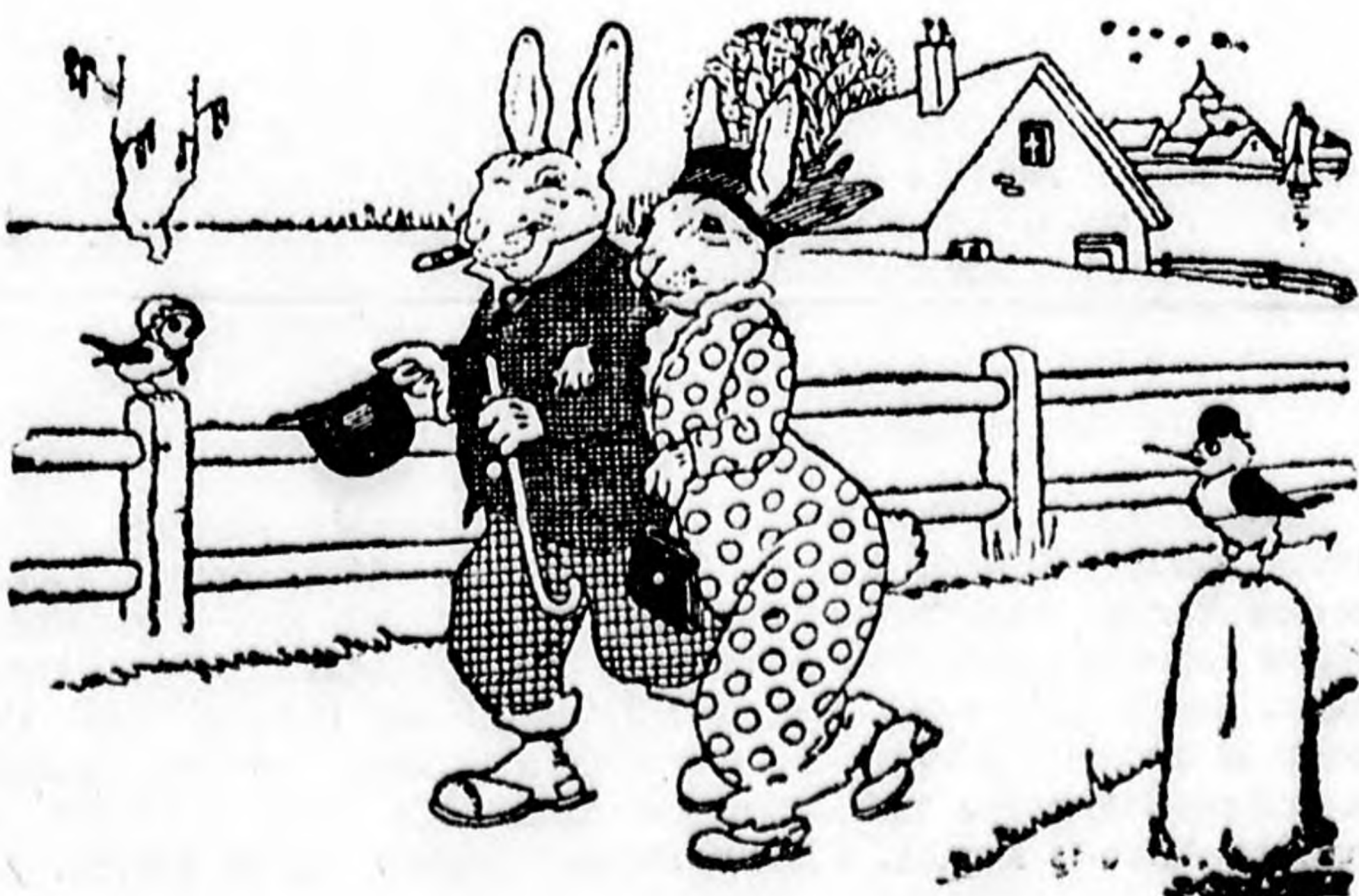
ló

Beküldte: Fekete János

VERSES REJTVÉNY

Első szótagomat	Két első szótagom
Láthatod mindenütt	Ha együtt olvasod
Ugyszólván minden a	Illatos virágnak
Világon ettől függ	Teljes nevét kapod
Második szótagom	Harmadik szótagom
A földgolyó éke	Az ami az első
Az ébredő tavasznak	Együtt véve fűszer
Legelső szülőtte	Messze keletről jó

Beküldte: Szabó Ferenc

Kalendr. Borsika, Subotica

Hallod-e te mek-mek apó,
Kell nekem egy nyári zakó.
Vigyázz jól, hogy fessen álljon,
Hibát senki se találjon.
Fél is tessz a pápaszemet,
S veszi gyorsan a mértéket,
Ejnye-ejnye röf-röf koma,
Sok szövet kell pocakodra!
Sose bánd azt, vén szabással,
Az én lapidm mind új hajás.
Ja van azért nem haragszom,
Ha egész pécet is fel kell szabnom...

Mek-mek apó

Mirkócs Iuska

Mek-mek bácsi méregelt
Nem csoda mert rihán ládott
Röf-röf urnak derekát,
Ilyen hircsa figurát,
Még rihában szabott ilyen
Ferdencolja homlokát.
Fess hura új ruhát.

Röf-Röf ur ruhája

Notcsék Tusi, Subotica

Malac urfi egy szép napon beült a kecskéhez,
Hogy mértéket vegyen róla nyári öltözethez.
Kecske koma jobbról-balról méregelt az urfi
Es mint jó szabóhoz illik, dicsért a termelt.
A malacnak szörnyen teiszett, hogy termelt dicsértik,
Meggyezzik a kecskével, s büszkén eldicizküzik.
Egy hét múlva kész a ruha, de sehogy se megy rája
Mert közben tíz kilót hizott... alkotott kukoricdajal
Szegény kecske mit tehet,
Ujból vett neki mértéket.

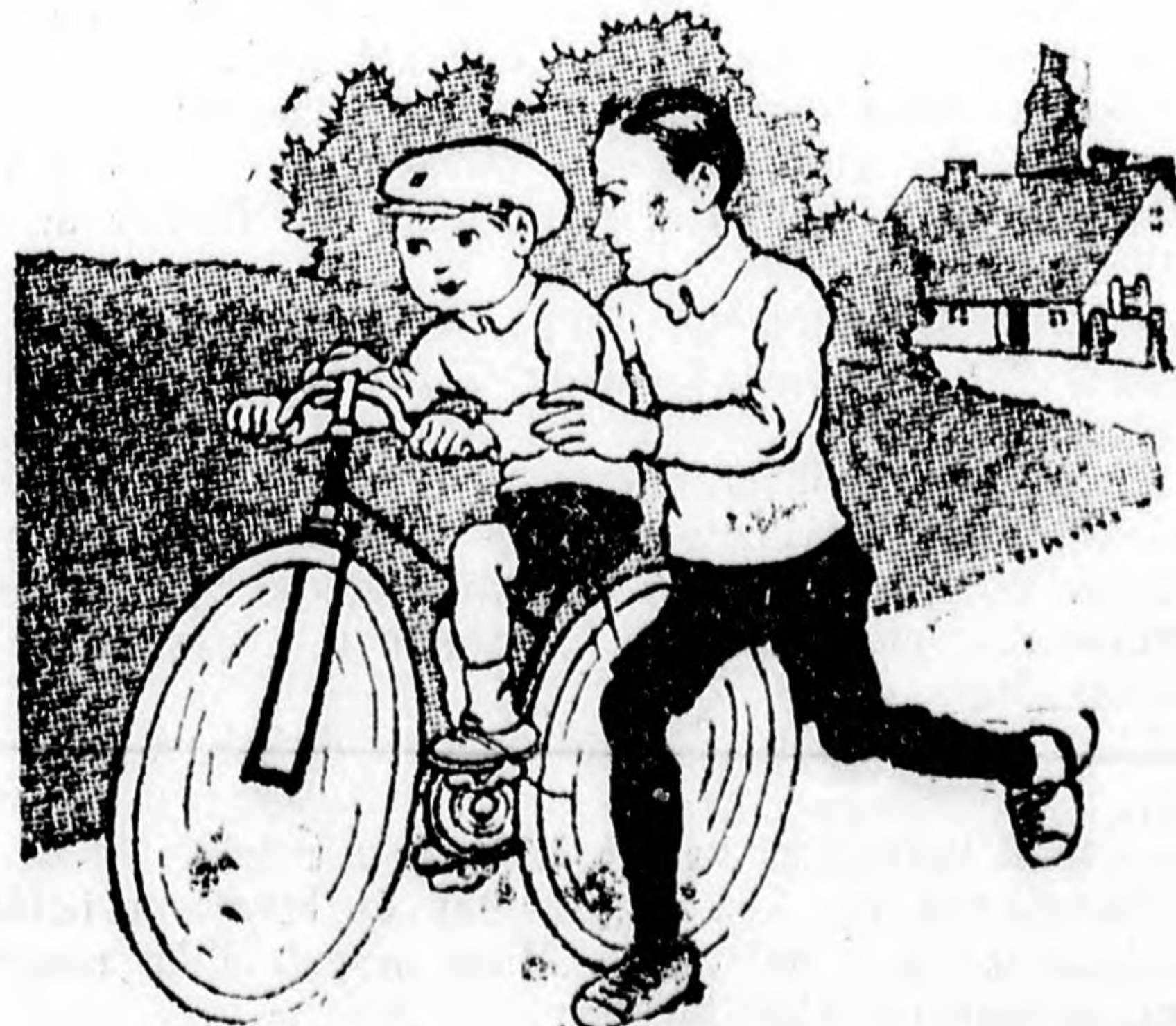
A pörül járt szabó

A Habostorta legutóbbi verspályázatára sok vers érkezett be, de sajnos, közte csak kevés jó van. A legjobbakat it közöljük:

A Habostorta vers-pályázata

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyen melléklete

Subotica, 1928. április 1.

Az első lecke

Bahman herceg átvette a golyót és így szólt:
— Köszönöm tanácsod jó öreg, intelmud jól a szívedbe

ves s térf vissza hazádba!
Jött, utolszor intelek, fordítsd meg lovadat, ha eléted ked-
ez nekid lát és az aranysárga vizet! Most már mindent hal-
ne a madár, akir keresel. O azán megmondja, hol találod meg
Ha pedig szerencsésen fel érsz a tetőre, ott áll a kalitka, be-
éppoly kalandot kereső ifjak voltak, mint amilyen te vagy.
Mert a kövek mindannyian egykor
köve változott, ugyanolyan fekete köve, mint amilyenek az
fordítsd hátra, mert ha visszafordulsz, abban a pillanatban
lik és mindennek előtt ne fordulj majd vissza, meg a fejed se
a bátorság s ne éri fel a tetőre. Jól vigyázz, meg ne ijedsz tő-
nek, messziről, közelről tompán fenyegetnek, hogy elhagyjon
varos hangok ütök meg füledet, szídnak, zajongnak, léste-
zsi sötét kövek állnak amerre az ut megy. Mindentől zárza-
hozza. Indulj meg az uton a hegy tetőjére. Jobbról-balról tőm-
rát ved nyakába, nem is fog mozdulni, míg vissza nem térsz
sötét hegy állja el utadat. Ott szállj le lovadról, kantársza-
lvót Amerre elgurul, lovagolj utána, mindaddig, míg nagy
rencséltenség ér. Uj fel lovadra és dob magad elé ezt a go-
— Nem fogadtad meg tanácsomat, magadra vess, ha sze-
nek adta e szavakkal:

A derwis látta, hogy a herceget semmi se téríti el szándé-
kától. Benuult hát szákjába, kivett abból egy golyót a herceg-
kért se térek!
nem mutatod meg, ugy vakában indulok előre, de vissza vi-
lathatatlán támadtól sem. Ha tudod az utat, mutasd meg, ha
— Akarmit is mondasz, nem lépsz el engem, nem félek a
De a herceg így szólt:

Sok-sok, akkor mit ér kardod, mit ért bátorságod?
de ha olyan ellenség üt rajtad, aki láthatatlan, nem is egy, de
— En is ellízzem, hogy vitéz vagy, jó kardod is látom,
A derwis erre így szólt:
ellenfelem, mint én?
tene; akárki üt rajtam, van jó kardom, mért lenne derekabb
nőm intelmud, de nincs oly veszelj, mely engem visszarteren-
— Elíhízzem, hogy jó szándékkal vagy hozzám, közö-
megrázta fejét s így kiáltott:
Bahman herceg nem hederített az öreg derwis intelmudre,

A beszélő madár

Lovas-csata

Hogy egynéhány nagydiák ment vendégül nagyapóékhöz,
kérték: mondjon valami játékot.
Az erdőszélen voltak, ahol jó nagy a fű.
— Játzatok, — mondotta nagyapó — lovas csatát.
— Hogyan?
— Az erősek legyenek a lovak. A kisebbek üljenek a
nátukra. Szedjétek le egymást a lóról.
Erős testgyakorlat ez. A lovak is harcolhatnak. Sokat
lehet nevetni ebben a játékban.

A legutóbbi rejtvényünk helyes megfejtése: 1. Sötét estén.
2. Esperantó.
Helyesen megfejtették: Fritse Sárika, Sorbán László, Ádám Pi-
tyu, Ujházi Imre és Lajcsi, Haupt Józsika, Miklós Iluska, Takács
István, Fodor György, Gergely Katóka, Balassa Gyurka, Gere
László, Kalmár Bandika, Kalmár Lajos és Böske, Pollák Évike,
Goll Mancika, Cserny Lenke, Ádám Jancsi, Vitsek Mariska, Takács
Katica, Guttmann Magduska, Szabó Ferenc, Schmitudz Teruska
Mendler Etelka, Matin Lajcsika, Kertay Irma, Rack Gizike, Eske-
názy Baby, Kolos Gyurika, Kadvány Gergely, Grund József, Weisz
Ilonka, Rónai Bözsike és Laci, Bokor Gaby, Temunovics Ilonka,
Kovalik Mariska, Kempl Erzsike, Vojcsena Katica és Lalika, Ras-
kovics Mancika, Falkay László, Stock Dina.
A jutalmat Vojcsena Katica nyerte meg. (Közölje pontos címét,
Margit néniel, Bácsmegyei Napló kiadóhivatala).

ÜZENETEK:

Raskovics Mancika: Beküldött versed gyengén sikerült. Jobbat
küldj. Kempl Erzsike: Rád is vonatkozik az előbbi üzenet. Temu-
novics Ilonka: Nem haragszom, sem az egyikért, sem a másikért.
Mátin Lajcsika: Versedből hiányzanak a rímek. Ádám Jancsi: Minél
előbb, annál jobb. Egy Mancika: Hozott Isten. Ujházy Imre: De-
hogy is alkalmatlankodsz. Én szeretem a jó kisgyerekeket. Öcsédet
is örömmel látom a Habostorta táborában. Ha majd sor kerül rá-
tók, jutalmat is kaptok. Cserny Irénke: Szabad, de jó legyen.

Muncurkó diákévei

Egy medvebocs naplója Irta Kóró Pál

A papa erre eleresztett és elgondolkozott.
— Mordizomadta, — mondta, — ez bizony lehetséges.
Ez a fránya politika annyira elbutítja az embert, akarom
mondani a medvét, hogy azt sem tudja, hogy mit csinál.
Szedjük hát össze a cserepeket.
Ezzel a papa velem együtt lehajolt, hogy felszedjük a
kancsó cserepeit. A nagy sietségben a fejemmel nekimentem
a papa fejének.
— Tökkel ütött vagyok, — mondta nevetve a papa.
En nem értettem a mondást és kíváncsian körülnéztem
a szobában, hogy merre van a tök. Gondoltam. hátha van sült
tök, azt pedig nagyon szeretem, mert édes. A papa pedig
megmagyarázta a dolgot:
— Muncurkó, a te fejed olyan buta, mint a tök és mert
megütöttél vele, hát azért vagyok tökkel ütött.
Aztán azonban csudálkozva mondta a papa:
— Mordizomadta, a kancsó darabokra tört és a fölaon
nincsen egy csepp bor sem. Hogy lehet ez? Hiszen az ebéd-
hez alig ittam.
— Az csak úgy lehet, papa, — mondtam én, — hogy
amíg a politikát olvastad, addig közbe-közbe ittál, de már
el felejtetted.
A papa elgondolkozott.
— Ez lehet, mordizomadta, — szólt, — csak azt csudá-
lom, hogy nem érzem a bor hatását. Nagyon gyenge bort ad
a korcsmáros, majd ezentul máshonnan vesszük az italt,
mordizomadta.
Mikor aztán ismét az asztal mellett ültünk, a papa meg-
szólt:
— Hadd látom, mi van leckére, Muncurkó?
Előkerestem az iskolatáskámat és kivettem belőle az
ízbécéskönyvet és a palatáblát. Mikor a palatáblát megpillan-
tottam, egyszerre felkiáltottam:
— Jó, hogy szóltál papa. Itt felírtam magamnak a táb-
lára, hogy el ne felejtsem a tanító üzenetét. Azt üzené Zene-
bona Zebulon tanító ur, hogy holnap délután szülői konferen-
cia lesz.
— Mi a csuda lesz? — kérdezte a papa.

Kellemetlen ébredés. — Megjött a házizsada. — Harc a sötétvilággal. — Reggelizik az oroszán. — Mi lesz ebédre. — Valami újat.

TIZENKILENCEDIK FEJEZET.

Nagyon fáradtak voltak. Leteküdték és néhány perc múlva már édesdeden aludtak.
 — Vajon ki lakhatik itt? — kérdezte Kiliacs Pali.
 — Az mündegy, — felelte a matróz, — mi mindenesetre beküldtéljünk magunkat. Ha a kazda megjön, majd a szemé közé nézünk. Ha szives lesz hozzánk, jó, ha pedig haragudni fog kedves vendégeire, akkor sem ijedünk meg, mert elévélre mi ketten vagyunk, itt pedig mint látom, csak egy akó van.
 Nagyon fáradtak voltak. Leteküdték és néhány perc múlva már édesdeden aludtak.

Egy bácskai fiú
 viszontagságos utazásai az
 egész világon át
 írta Kubán Endre

rencia, az én unokahugom lánybocsa is Emerencia, Talpas Emerencia.

A vitatkozás egyszerre megszakadt, mert az iskola felé közeledett özvegy Mogyorósi Menyhértné, a kis Mogyorós bocsa mamája. Nagyon elegánsan volt öltözve, a legújabb divat szerint és még kicsi kerek piros napernyőt is tartott a feje fölül.

— Kezeit csókolom, — mondták sorra az öreg medvék és levették előtte a sípkájukat.

Pulyka

A kertünk aljában éldegél egy pulykacsalád. Pulyka papa, pulyka mama, meg sok kicsi pulyka. Szemelni, szedegetni szoktak, de valamelyik nap addig szemeltek, szedegettek, míg minden elfogyott. Na, szaladtak a kis pulykák pulyka anyóhoz enni valóért s egyre ezt csipegték:

Még egy kicsit, csit, csit, csit!
 Még egy kicsit, csit, csit, csit!

Keresett is volna nekik pulyka anyó, de nem talál csak egy pulykaharpásra valót sem. Hát nagy szomorúan pityegte:

Nincsen már mit, nincs, nincs mit.
 Nincsen már mit, nincs, nincs mit.

Meghallotta pulyka apó. Megmérgeződött, hogy már még enniök sincs mit, felfújta magát, nekiberzenkedett s haragosan lublublolta:

Kudulással is eltartalak!

El is mentek mindjárt kérni, koldulni a konyhák elé. Édes anyámnak pedig megesezt rajtuk a szive s finom vizes darát, meg apróra vagdalt zöldséget szórt nekik.

Na, nekilátott a pompás csemegének az egész pulykacsalád. Pulyka apó büszkén sepepte, szárnyazta a földet. A fiókák pedig egyre csipegték lakmározás közben:

Mind megesszük, csip, csip, csip!

Pulyka anyó is lakmározott, de a jobb falatokat mind a kicsikéinck hordta s elégedetten pityegte:

Csak így élünk, csak, csak, csak!

Pipacs Jóska

Manci meg Lajcsi nem volt rest és kivél jobbközékre nem a millimári.
 nek meg a még kisebb Mancikának. Az ad ilyen rossz tejet.
 — A tehén az oka mindennek, — magyarázta a Lajcsi-csak Riskára fogja az egész dolgot.
 neki a teje, hogy milyen rossz föle a kávé, hát jó maga is nek, hanem azért, amikor a gyereket újra panaszokodnak. No, a mama nem nagyon hitt a tejhordó asszony szavá-nemre, hogy mért nem ad jobb tejet a gyalaatost!
 az oka. Ne rám tessék haragudni, hanem a Riskára, a tebe-
 — Hija, nagyságra kérem, én nem vagyok semminek sen-sére, így ni!
 De a tejhordó asszony meg tudott felelni a mama kérde-
 arati!

— Hallya, lelkem, mért nem hoz maga jobb tejet az én kis gyerekeimnek? Hiszen elég borsosan megriztem a te-
 ságit és kérdőre vont a tejhordó asszonyt, hogy:
 Nohát, visszatérve a teje, a mama nagyon haragudott, hogy mindig rosszul tejeskét kell adnia az ő kedves kis-
 gyerekeket is könnyen elrontja.
 len, vástott, gyerekeket, a rossz patás azonban még a jó-
 van. A jó gyerekek nem igen tudják megjavítani az engedet-
 tand a jó kávé. Az iskolában meg az életben is egykran így-
 rossz tejet, hanem a rossz teje, óh igen, az már el tudta ron-
 rontotta. Furcsa dolog: a jó kávé nem tudta megjavítani a-
 adásul ez a te folyon rossz volt, hogy még a jó kávé is-
 A millimári jó borsos áron hordta a házhoz a tejet és rá-

Szegény
 tejecske

voltak a nagyszakállu törpével, aki a szomszéd kertjében lakott egy vén diófiának az odvában, hát kapták-fogták magukat és még aznap bepanaszolták nála a tehenet.

— Tessék már tenni valamit érettünk, törpe bácsi, — mondták neki a kert létrácsán keresztül. — Törpe bácsi mindenhez ért és minden titoknak meglesi a nyitját, hát tessék ráparancsolni arra a Riskára, hogy adjon már egyszer jó tejet nekünk!

A nagyszakállu törpe igen derék ember volt, hát meg-simogatta térdig erő, fehér szakállát és azt felelte a gyere-
 keknek, hogy:

— Nem megyek én, gyerekek, a Riska telénhez. Ugyis tudom előre, hogy akármit mondanák is neki, hát Riska csak bögne nekem, és semmi más. Én pedig nem szeretem a bögő jószágot, még a tehénben sem.

— Hát nem segít rajtunk, törpe bácsi? — kérdezte erre megriadtan a két kis testvér.

— Dehogyan segít rajtatok, — felelte a törpe. — Csak nem úgy, ahogy ti gondoltátok. Hanem egészen máskép — Hogy? — kérdezte egyszerre a két testvérke.

— Ugy, gyermekeim, — magyarázta a törpe, — hogy ma este, amikor a tejhordó asszony már elhozta a tejet, én elbujok valahol a konyhátokban és meglesem.

— Az asszonyt?

— Nem az asszonyt, hanem a tejet lesem meg, gyere-
 kek.

Lajcsi meg Manci csodálkozva bámult a nagyszakállu törpére, de az megint csak a földig érő fehér szakállát simogatta és csöndesen nevetett:

— És akkor majd meglássuk, hogy mit csinál a tej, mi-
 kor magában van a konyhában. De ti se legyetek ottan, csak akkor gyertek ki a mamával, ha háromszor füttyentek.

Jól van. Este, mikor a tejhordó asszony el szokta hozni a tejet, a két testvér elbujtatta a nagyszakállu törpét a konyhaszekrény mögé. Megiött a millimári, beleöntötte a te-
 jet a kannából a lábosba és azzal odébb állt egy házzal. El-
 hajtott a tejeskocsiján. A mama is bement a konyhából, a két
 gyerek pedig kíváncsian leste a szobában, hogy mikor fütty-
 tyent majd értük a törpe.

Hát alighogy a tej magára maradt a lábosban a konyhá-
 ban, egyszerre csak locsogás hallatszott és a tejes lábosból
 nagy sebbel-lobbal kilocsant, vagyis kinyitott egy nagy

Luclen Marat hercegnő: Nagy Katalin szerelmi élete.

Az egyszerű német hercegnő Oroszországban az ujjkor Kleopatra-ja lesz. Ez a kis könyv érdekesen mondja el ennek az átalakulásnak a történetét s egyes stációit.

Marius Andre: Kolumbusz Kristóf igaz kalandjai.

Ez az első emberi könyv Kolumbuszról s a kor és a személyei olyanok, hogy ez is regényes.

André Maurois: Dzsraell élete.

Ugy mondják, hogy ez a legérdekesebb, legélvezetesebb történelmi esszé a világirodalomnak. Az intelligens ember figyelmét és érdeklődését jobban leköti, mint bármelyik regény.

Myriam Harry: Kleopatra szerelmi élete.

A szerző, aki Kelet egyik legalaposabb ismerője, nem a drámák és novellák, hanem a valódi Kleopatra emberi rajzát adja s hü képet az ókorról, Kelet és Nyugat harcáról.

Érdeklődéssel várjuk a Genius husvétli sorozatában még ezután megjelenő köteteket.

AZ IRÓ IS EMBER

Dosztojevszki büne

Dosztojevszki utolsó éveiben is, de főként halála után sokat suttoztak orosz irodalmi körökben a nagy író életének **»sötét pont«**-járól, arról, hogy Fjedor Mihajlovsics Dosztojevszki egyszer — hogy hol, mikor és kit? azt senki sem tudta — **meggyalázott egy tizenhárom éves leánykát.** A lilomtiprási vádat később az költő özvegye, az áldott Grigorjevna Anna erélyesen megcáfolta, de **a cáfolatnak nem mindenki adott hitelt.** Tolsztoj például **nem tűrte, hogy a »nyomorult kéjenc«** nevét **szóba hozzák előtte;** egyremásra jelentek meg pamfletek, amelyek arra célozgatnak, hogy **Dosztojevszki azért hagyott ki a »Démonok«**ból három fejezetet, mert azok **tulságosan élményszerűen írták le a saját gyermekgyalázási esetét;** s végül mindenki beszélte, hogy **Dosztojevszki egy ízben beismerte Turgenyev előtt a lilomtiprást.**

Mi igaz a legendából? Az első hírek kétségtelenül onnan eredtek, hogy Dosztojevszki a »Démonok« című regényéből, amikor **»Az orosz Hírnök«** című folyóirat már megkezdte közlését, visszakért három fejezetet. Ezek a fejezetek a regényből teljesen kimaradtak. Szerkesztőségi petykák alapján hamar hirt terjedt, hogy a **kihagyott fejezetek — amelyeket különben második feleségének, Grigorjevna Annának diktált le a költő — egy lilomtiprási esetet írtak le.** A kimaradt részt Dosztojevszki halála után is hét zár alatt **örizték az özvegy és ez a titokzatosság csak növelte anank a fellelésnek elhihetőségét,** hogy a regényből csakugyan egy gyermekgyalázás leírása maradt ki, mégpedig azért, mert ezt az epizódot az író saját életéből merítette s attól tartott, hogy erre az olvasóközönség rá fog jönni. Dimitrij Mereszkovszki kitűnő könyvében, amit Dosztojevszkiről és Tolsztojról írt, szintén sejteti, hogy a »Démonok«-ból kimaradt rész valószínűleg Dosztojevszki életének egy még fel nem derített epizódjával foglalkozott. 1918-ban azután meghalt Grigorjevna Anna és három évvel halála után a szovjetkormány közoktatásügyi népbiztossága **Lunacsarszki** jelenlétében felbontatta az özvegynek a moszkvai központi archívumban letétbe helyezett hagyatékát. Egész sereg ismeretlen Dosztojevszki-kézirat között megtalálták a »Démonok«-ból kimaradt fejezeteket is, amelyeket a müncheni Piper & Co. könyvkiadó-vállalat megbízásából **Filöp René** bécsi hírlapíró megvásárolt és német nyelven kiadott »Sztavrogin gyónása« címen. Sztavrogin vallomásai — **csakugyan egy lilomtiprást esetről szólnak.**

Természetes, hogy ez még nem jelenti azt, mintha Dosztojevszki okvetlenül magát rajzolta volna meg Sztavroginban s az eset vele történt volna meg. Az író elvégre tisztára irodalmi szempontból is kihagyhatta esetleg a kérdéses fejezeteket. Sőt még az sem szólna bűnössége mellett, ha a rágalomtól való félelmében hagyta volna ki, hiszen a »Démonok«-ja annyira autobiografikus izü, hogy joggal tarthatott tőle, hogy az olvasó esetleg megtörténtnek veszi a nyilvánvalóan valódi élmény között a kitalált epizódot is.

Másik forrása a legendának **Turgenyev.** Valamikor jó barátok voltak, de a viszony közöttük, főként egy kártyadósság miatt, amit Dosztojevszki állítólag nem fizetett meg, elhidegült és

Turgenyev megnehezítelt Fjedor Mihajlovsicsra. A sok tekintetben gyermekiesen naiv Dosztojevszki ezt nem vette mindjárt észre, felkereste Turgenyevet és utolsó találkozásuk alkalmával is baráti bizalmassággal öntötte ki előtte a lelkét. Ekkor utasította ki őt Turgenyev a lakásáról, — a közbeszéd szerint azért, mert megundorodott Dosztojevszki vallomásaitól — és a megsértett költő legközelebb írott regényében nem a leghidegebb formában rajzolta meg, más néven, de úgy, hogy rá lehessen ismerni, Turgenyev alakját. Amikor Turgenyev ezt a támadást elolvasta, barátai feljegyzése szerint igen dühbe jött, de csupán ennyi megjegyzést tett rá:

— Dosztojevszki csak önmagát alázza meg velem, ha pamfletet ír.

A támadásra nem válaszolt, ellenben kéz alatt **szorgalmasan terjesztette a lilomtiprás legendáját.**

Most jelentek meg Moszkvában Hieronymus **Jasinski**-nak, a nyolcvanas és kilencvenes évek ünnepeit publicistájának és regényírójának emlékiratai, amelyeknek egyik legérdekesebb passzusa részletesen elmeséli, **hogyan mondta el neki Turgenyev utolsó találkozásának történetét Dosztojevszkivel.**

Jasinski könyvének ez a fejezete így hangzik:

»Dosztojevszki maga volt az oka annak, hogy az ő állítólagos démoni gyalázatoságáról ma már egész könyvek vannak forgalomban.

A dolog úgy kezdődött, hogy egyszer váratlanul beállított Turgenyevhez, aki éppen akkor jött Párisból és szállodában lakott. Turgenyev közbélye miatt a sezlonon feküdt, lába meleg plédbe volt csavarva, éppen kotletet evett és vörösbort ivott hozzá.

— B kell ismernem, Fjedor Mihajlovsics, — kezdte Turgenyev — hogy meglep a látogatása, de azért nagyon örülök, hogy eszébe jutottak a régi, jó idők és felkeresett engem.

— Ó, Iván Szergejevics, nem is hiszi, milyen boldog vagyok, hogy ilyen barátságosan fogad, — szolt Dosztojevszki idegesen — az eszmének egy ilyen óriása, egy nagy európai író, egy igazi zseni! De csak akkor lesz majd igazán meglepődve, ha meghallja, hogy minek köszönheti a váralan látogatásomat. Iván Szergejevics, azért kerestem fel, hogy az ön erkölcsi magassága mellé állítsam a mélységes alávalóságom.

— Miöt beszél itt össze. Fjedor Mihajlovsics! Ugybár, velem tart?

— Köszönöm, nem vagyok éhes. Az én lelkem felkiált... nem, inkább így mondhatom... felbűlik az ég. Tulajdonképpen fel akartam egy kolostorban egy szerzetest keresni, (meg is nevezte, hogy kit) és neki akartam kiönteni a lelkem. Aztán mégis úgy határoztam, hogy inkább önt választom. A szerzetesről ugyanis, aki híres végtelen jószágáról és türelméről, azt hallottam, hogy a bibliája tele van ragasztva pornografikus képekkel. Bár ez valószínűleg csak egy novicius ördögi rágalma, de azért egészen zavar ez a gondolat és érett megfontolás után mégis inkább Önhöz fordulok

— Gyónással, Fjedor Mihajlovsics? Hagyja ezt... az isten áldja meg magát...

— Ó, ha az isten tegnap engem megszállt volna... éppen amikor az óra hatot ütött.

— Mi történt tulajdonképpen?

— Az történt, hogy amikor hatkor sétálni mentem a parkba, találkoztam egy nevelőnővel, egy francia nővel, akivel egy aranyos kislány volt... finom, hosszú lábszárain rövid, harisnyát viselt, mezíten terdekkel, alig tizenhárom esztendősen lehetett. Később megtud-

tam, csak tizenkettő. A zsebemben véletlenül volt hatszáz rubel, amit reggel a kiadómtól kaptam. Elvesztettem az eszemet, megszállt a démon és... természetesen nem olyan hibátlan franciával, mint ön beszél... a nevelőnőhöz fordultam egy gyalázatos prozocióval. Mindenesetre jó volt, hogy ez csak úgy hirtelen jött... a nőnek választania kellett, hogy elutasít és pofonút, vagy elfogadja az ajánlatot. Ő elmosolyodott, kezet nyújtott nekem, mintha régi ismerősök lennénk és elkezdett csevegni. Egyik mellékton leültünk egy padra és a kislány elkezdett az ugrókötélével játszani. Közben kiderült, hogy a francia nő mindenáron haza akar utazni Svájcba és kétszáz rubel hiányzik az utiköltéséből. Amikor közöltem vele, hogy hajlandó vagyok neki ötszázat adni, felugrott örömeiben, odahívta a kislányt és megparancsolta neki, hogy adjon egy puszit a jó bácsinak. Ez után... hogy mondjam ezt el Önnek?... a paradicsomban találtam magam... s miután megtörtént... a pokol kínjai kezdődtek. Látom, Iván Szergejevics, hogy hogyan gyullad ki a harag tüze a szemében... az ön zseniális pillantása... csakugyan... ezt a tekintetet életem végéig nem fogom elfelejteni. Most azonban engedje meg, hogy teljesen beavas-

sam titkomba és a legfelháborítóbb részleteket...

Turgenyev nem engedte meg, hogy folytassa. Felugrott és az ajtóra mutatva rákiáltott:

— Fjedor Mihajlovsics, takarodjon!

Dosztojevszki gyorsan megfordult és az ajtóhoz sietett. Onnan azonban **nemcsak elégedetten, de szinte boldogan nézett vissza Turgenyevre és így szolt:**

— **Ezt az egészet csak kitaláltam, Iván Szergejevics, hogy magát egy kissé elszórakoztassam.**

Jasinski naplója után is nyílt kérdés maradt, hogy mi igaz a költő ellen emelt vádból. Akiknek fontos, hogy Dosztojevszkit a polgári nemi erkölcs szempontjából is tisztességes egyénnek lássák, azokat megnyugtathatja Turgenyev impressziója az elbeszélés improvizáltságáról. A szkeptikusok viszont arra az álláspontra helyezkedhetnek, hogy a Turgenyev szobájában elhangzott vallomást Dosztojevszki természetszerűleg szívtá vissza Turgenyev felháborodása láttára. Akár így, akár úgy, — a Karamazov-testvérek jó regény.

Ez a fontos és nem az, hogy jellemes ember volt-e, aki írta.

FILM

HAPPY END

Szinigazgatók mozifőnökök föltétlenül happy end-et követelnek szellemi gyarósaitól, vagyis annak hangsúlyozását, hogy a vízvezetéki csőből málnaszörp csorog, a hős s a hősnő minden évvel egy évet fiatalodik, halálunk után pedig öntudatunk és közérzetünk határozottan javul.

Ma reggel, hogy ebben a vidéki városban ténferegtem, azon tűnődtem, mi lehet ennek az oka. Nyilván az, hogy magának az életnek soha sincsen happy end-je.

Egy ház előtt nagyobbacska csoport áldogált, süveges legények, zselléraszonyok, gyerkőcök. Hasonlítottak azokhoz, akik a mozi előtt tolonganak, jegyre várva. De reggel lévén nem lehetett mozielőadás. Megtudtam, hogy előző éjszaka — minden dramaturgiai szabályt meghazudtolva — fölakasztotta magát egy huszonhat éves aglegény.

Helyteleníttem cselekedetét s általában azt, hogy ilyen egészséges, piros-pozsgás városban efféle is történhetik. Odaálltam a szajátí kiváncsiak közé.

Ezek úgy repkedtek a halál közelében, mint legyek a méz körül. Mindenki látni akarta az akasztott embert, akit még nem vágtak le a kötélről.

Rendőrök érkeztek, kiszállt a hatóság. Az ajtókat bezárták. Erre a tömeg a méltatlankodástól zajongva a kapualra szorult. Onnan követelte a maga jogát, hogy színről-színre szemlélhesse azt a jelenetet, melyet a szindarabokból kihuznak a rendezők s a filmekből szintén lenyisszantanak a bölcs és jóságos cenzorok ollói.

Egy udvari szoba ablakán kukucskaftak, melyet előntött a verőfény. Ezért tenyerükből elenzőt formáltak hogy megszüntessék a fénytükrözést. Így se sikerült kilesniök semmit. Anyák emelték az ablakhoz karonülő csecsemőiket — Mit akarnak látni? — kérdeztem tőlük.

— Hát — felelték — azt, amit maga — Cirkusz — tette hozzá egy öregember megvetőleg — de azért ő se tágitott.

Ugyilátszik az embereknek olykor szükségük van ilyesmire. Életszükségük, halálszükségük, hogy tragikus érzésüket kiéljék, hogy kétségbeeséssel erősítsék magukat. Talán tanulni is óhajtanak, miként viselkedjenek akkor, amikor majd őket nézik, mások.

Megvárták, míg a szerencsétlen áldozatot elszállították s lába parancsolgatót a rendőr, aztán sem oszoltak szét, együtt maradtak a helyszínen, valami sötét közösségbe forradva, munkájukat is feledve. Érezték, hogy itt mindennél fontosabb dologról van szó.

— Ez az élet — jelentette ki karján szatyorral egy kofa, mint holmi görög karvezető.

— Ez az élet.

Meltemmel egy facér legény a fejét rázta visszhangozta a szótat:

— Ez az élet.

— Erre már feldühödtem.

— Tévedés — vágtam vissza. — És a halál.

Miért is mondogatjuk mindig, hogy »ez az élet«, mikor valaki meghal?

K. D.

A beteg film

(Jegyzetek)

Definíció A film beteg. Ezt a tényt egyképpen konstataják a le nem fizetett lapok filmkritikusai is, akik esztétikai szempontok alapján állandóan az új művészet csödjét hangoztatják és a filmváltalakat mérlegkritikái, amelyek üzleti szempontokból kifogásolják, hogy az új ipar nem eléggé rentábilis. Ezekben a jegyzetekben, amelyek azzal foglalkoznak, hogy sorra felkutatassák a film betegségeinek tüneteit s azokból megállapítsák a diagnózist, rá kell végre mutatnunk az alapvető hibára, arra, hogy sem azok, akik mint vállalkozók a filmet termelik, sem azok, akik a közönség nevében, mint kritikusok a termelés ellenőrzését végzik, **nem tudják, hogy mi a film, illetőleg erről teljesen különböző nézetben vannak.** A termelők, noha állandóan egyébről sem beszélnek

hangzatos reklámközléményeikben, mint film »művészetről«, egyenesen képtelenek arra, hogy **iparcikknel** egyebet lánanak benne, míg az esztétik, akik eleinte fölyeneskedve érdeklődési körükön kívül eső technikai találmánynak tekintették a filmet, ma már mindinkább teljesen **művészi produktum gyanánt** kezelik.

Ipar a film?

Művészet a film?

Egyik sem.

A film: **iparművészet.** Éppugy, mint a művészi plakát, mint a művészi butor, mint minden olyan művészi termék, amely **gyári uton** készül. Nem ipar mert a művészi elem tulteng benne. Nem művészet, mert előállításának gyári módja tulságosan is rányomja az ipari jelleg bélyegét. **Iparművészet!**

Ahhoz, hogy a kapitalista társadalom koretén belül egy egészséges iparmű-

A hét rádióműsora

A műsorban szereplő adóállomások hullámhosszai

Bécs 577. 517.2, Berlin 483.9, Budapest 557.5, Breslau 322.6 (Gleiwitz 250), Brünn 441.2, Frankfurt 428.6 (Cassel 272.5), Hamburg 394.7 (Bremen 252.1), (Hannover 297), (Kiel 254), Kattowitz 422, Königsberg 329.7 (Danzig 272.7), Langenberg 468.8 (Dortmund 283), (Münster 241.9), Leipzig 365.8, Dresden 252.7, München 549 (Nürnberg 300), Prága 448.9, Róma 450 (Freiburg 577), Zagreb 310.

Rádiósok!

Ne mulasszák el április elsején a negyedévi engedélydíjat a postán befizetni

2775

ÁPRILIS 1. VASÁRNAP

ZAGREB 17.10: Táncczene. 19.50: Zagrebi operátvitel.
WIEN 11: Szimfonikus koncert. 16: Délutáni koncert. 19: Kamarazene. (Manzer-Quartett). 20.05: »Hoheit Tauzt Walzer« (operett: L. Ascher).
BRESLAU (Gleiwitz) 15: Meseóra. 16.30: Szórakoztatózene. 18.55: Kamarazene. 20.30: Előadás az Április hórlól. 22.30: Táncczene.
KÖNIGSBERG (Danzig) 11.15: Koncert. 15.30: »Der Rattenfänger von Hameln«. 16.15: Koncert. 20: Szórakoztató-est. Utána táncczene.
PRÁGA 16.30: Koncert. 18: Német koncert. 19.15: Fuvószene. 20: Szórakoztató-est. 22.20: Katonazene.
LEIPZIG (Dresden) 16.30: Koncert. 19.30: Koncert. 21.50: Táncczene.
STUTTGART (Freiburg) 13.15: Gramofon. 15: Áriák, dalok. 16: Passions-musik. 18.10: Orgona hangverseny. 20: Szimfonikus koncert. 22: Dal-est.
HAMBURG 14.50: Koncert. 17: Koncert. 20: Mozart-est. 23.30: Táncczene.
KATTOWITZ 12.10: Koncert. 15: Filharmonikus koncert. 20: Koncert. 22.20: Táncczene.
FRANKFURT (Cassel) 17: Kamarazene. 20: Stuttgarteri szimfonikus koncert.
BRÜNN 10: Matiné. 12: Koncert (valcerek). 16.30: Obrünni fuvószene. 19: Balalajka Koncert. 20.15: »Frühlingspoe-sie« (koncert). 22.20: Koncert.
LANGENBERG 12: Passiójáték. 13: Koncert. 16.30: Vespenn koncert. 20: »Selten gehobene Schätze der Musik« (koncert). Utána táncczene.
ROMA 20.45: Zenekari hangverseny.
BERLIN 11.30: Koncert. 16.30: Szórakoztatózene. 20: »Johannes-Passion«. 22.30: Táncczene.
MILANO 16: Koncert. 20.45: »Gioconda«-opera.
MÜNCHEN 15: Szórakoztatózene. 19: (Matthäus-Passion).
BUDAPEST 9. 12, 16.45, 22.15: Hírek, pontos idő. 10: Nagymise. 12: Kamarazene. 16: Meseóra. 17: Cigányzene. 19: Zongora hangverseny. 20: Előadás a Studióból »Himfij dalai«. Utána cigányzene.

ÁPRILIS 2. HÉTFŐ

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: Koncert. 20.35: Orosz-est. 22.20: Koncert.
WIEN 11: Koncert. 16: Meseóra. 18: Opera előadás: Parsifal.
BRESLAU (Gleiwitz) 17: Filmzene. 20.30: Zenekari hangverseny.
KÖNIGSBERG (Danzig) 16.30: Szórakoztatózene. 20: A modern vallási líra (előadás és koncert). 21.15: Beethoven szonata-est. 22.30: Berlini átvitel.
PRÁGA 11: Gramofon. 12.05: Déli koncert. 16.30: Délutáni koncert. 19.30: Szimfonikus koncert. 22.20: Gramofon.
LEIPZIG (Dresden) 16.30: Koncert. 20.15: Koncert. 21.15: Régi zenedarabok. 22.15: Táncczene.
STUTTGART (Freiburg) 19.30: Gramofon. 16.15: Délutáni zene. 19.30: »Frankfurtból »Cosi fan tutte«-opera.
HAMBURG 19.30: Szimfonikus koncert. 21.15: Dalok és melodramák.
KATTOWITZ 20.30: Esti koncert.
FRANKFURT a/M. (Cassel) 12.30 Déli szerenád. 16.30: Koncert. 19.30: »Cosi fan tutte«-opera.
BRÜNN 12.15: Gramofon. 20: Katonazenekarok monstre hangversenye.
LANGENBERG 13.05: Déli zene. 14.30: Gramofon. 18: Vespenn koncert. 20.15: Max-Dauthendey-est. Utána táncczene.
BERLIN 17: Kamarazene. 19.30: »Der Mantel« (Puccini). Utána népdal koncert.

ROMA 20.40: »Kék mazur« (operett: F. Lehár).

MILANO 17.05: Jazzband. 21: Opera közvetítés.
MÜNCHEN 12.45: Gramofon. 16: Szórakoztatózene. 20.05: Koncert. 21.15: Katonazene.
BUDAPEST 9.30, 11.45, 13, 22: Hírek, pontos idő. 12: Harangjáték. Utána koncert. 17: Balett zene. 20.45: Koncert. Utána szalonzene.

ÁPRILIS 3. KEDD

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: Koncert. 19: Dr. Horvat előadása.
WIEN 11: Délelőtti koncert. 16.15: Délutáni koncert. 19.30: Szimfonikus koncert.
BRESLAU (Gleiwitz) 16.30: Schubert koncert. 20.15: Opera-est (koncert).
KÖNIGSBERG (Danzig) 16.30: Fuvószene. 20: »Oberst Chabert« zenés-tragédia. 22.30: Esti koncert.
PRÁGA 12.05: Déli koncert. 16.30: Bibliái dalok. 20.10: Tarka-est. 21.40: Hegedű-zongora koncert. 22.20: Táncczene.
LEIPZIG (Dresden) 16.30: Szórakoztatózene. 20.15: Zenekari hangverseny. 22.15: Táncczene.
STUTTGART (Freiburg) 16.50: Délutáni koncert. 20: Szórakoztatózene. 22: Irodalmi előadás.
HAMBURG 20: Zenekari hangverseny. 23.30: Táncczene.
KATTOWITZ 17.45: Koncert. 19.30: Opera átvitel. 22.30: Kávéházi koncert.
FRANKFURT a/M. (Cassel) 12.30: Déli szerenád. 16.30: Koncert. 20.15: Koncert. Utána gramofon.
BRÜNN 12.15: Koncert. 18: Színelőadás. 20: Népszerű zenekari koncert.
LANGENBERG 18: Vespenn koncert. 19.05: »Die Matthäus-Passion«.
ROMA 20.45: Zenekari hangverseny.
BERLIN 16.30: Szórakoztatózene. 20: »Jedermann« (dráma: Hugo v. Hoffmannsthal).
MILANO 20.45: Koncert. 23: Jazzband.
MÜNCHEN 16: Koncert. 19.30: Dalok és balladák. 20.05: Esti koncert.
BUDAPEST 9.30, 11.45, 13, 22: Hírek, pontos idő. 12: Déli koncert. 15.30: Mesék. 17: Cigányzene. 19: Operaházi átvitel. Utána táncczene.

ÁPRILIS 4. SZERDA

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: Meseóra. 18: Koncert. 20.35: Zongora koncert.
WIEN 11: Koncert. 16: Délutáni koncert. 20.05: Színelőadás. 21: Koncert.
BRESLAU (Gleiwitz) 16.30: Koncert. 20: Oratorium-est.
KÖNIGSBERG (Danzig) 16.30: Szórakoztatózene. 21.15: Esti koncert.
PRÁGA 12.05: Koncert. 16.30: Szórakoztatózene. 19.30: Jugoslav szerzők dalai. 20: Szimfonikus koncert.
LEIPZIG (Dresden) 20.15: Régi kamarazene. 22.30: Táncczene.
STUTTGART (Freiburg) 12.30: Gramofon. 16.15: Délutáni koncert. 20: Kamarazene-est.
KATTOWITZ 18.15: Délutáni koncert. 20.30: Esti koncert.
FRANKFURT a/M. (Cassel) 13.30: Déli szerenád. 16.30: Koncert. 20.15: »Der Urfaust« (Goethe).
BRÜNN 12.15: Déli koncert. 20: Szimfonikus koncert.
LANGENBERG 18: Vespenn koncert. 20.10: Zenekari hangverseny.
ROMA 17.30: Koncert. 21: Színházi átvitel.
BERLIN 17: Szórakoztatózene. 20.30: Koncert. 22.30: Régi német operáirák.
MÜNCHEN 16: Szórakoztatózene. 19.30: »Ariadne auf Naxos« (opera: Strauss). 22.20: Gramofon.
BUDAPEST 9.30, 11.45, 13, 16.45, 22.30: Pontos idő, hírek. 12: Déli koncert. 16: Gyermekmesék. 17.30: Szimfonikus koncert. 20: A Studióból: »Igaz gyöngy« (vigjáték: I. Fothy).

ÁPRILIS 5. CSÜTÖRTÖK

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: prágai átvitel (szimfonikus koncert).
WIEN 11: Koncert. 16.15: Délutáni koncert. 19: Quartett (Schubert-est). 20: »Das Oster Spiel von Klosterburg«. 21: Christus am Ölberge Beethoven oratorium.
BRESLAU (Gleiwitz) 16.30: Szórakoztatózene. 20.15: »Ostern« (passiójáték. A. Strindberg). 21.30: Dal-est.
PRÁGA 11: Gramofon. 12.05: »Johannes passion« (J. Bach).
STUTTGART (Freiburg) 16.15: Koncert. 20: »Maria Stuart«-dráma.
KATTOWITZ 20: Filharmonikus koncert.

KÖNIGSBERG (Danzig) 16.30: Vespenn koncert. 20.10: »Jedermann« (dráma: H. Hoffmannsthal).
HAMBURG 17: Koncert. 20: Hegedű hangverseny. 21: Népdalok. Utána kávéházi zene.
FRANKFURT a/M. (Cassel) 13.30: Déli koncert. 16: Karfreitags-Mysterien 20: Koncert.
BRÜNN 12.15: Gramofon. 19: Obrünni fuvószene. 20: Prágai átvitel.
LANGENBERG 18: Vespenn koncert. 20.15: Népszerű zene.
BERLIN 16.30: Zongora trio. 20.30: »Passion«.
MILANO 17.05: Koncert. 20.50: Opera átvitel.
MÜNCHEN 19.15: Kamarazene. 20.15: »Das Trauergespräch Christian Kreuzer 21: »Lamento« (koncert).
BUDAPEST 9.30, 11.45, 16.45, 22: Hírek, pontos idő. 12: Koncert. 17.15: Koncert. 20.45: Mozart koncert. 22: Cigányzene.

ÁPRILIS 6. PÉNTEK

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.35: Koncert.
WIEN 17: Prágai átvitel. 20: Prágai átvitel: Stabat Mater.
BRESLAU (Gleiwitz) 20.30: Karlfreitag.
KÖNIGSBERG (Danzig) 1.30: Passions-musik. 19.30: Matthäus Passion.
PRÁGA 20: »Stabat Mater«. 21: Husvétli zene.
LEIPZIG (Dresden) 16: Oratorium. 19.30: Zenekari koncert. 21: Kamarazene.
STUTTGART (Freiburg) 18: Johannes Passion 20: »Mariechen von Nymwegen« (Misterium).
FRANKFURT a/M. (Cassel) 20: Johannes Passion.
BRÜNN 12.15: Déli koncert. 19: »Der Tor und der Tode«. 19.40: Kamarazene. 20: Prágai átvitel: »Stabat Mater«.
LANGENBERG 16.30: Nagypénteki koncert. 19.30: »Judas Makkabäus« oratorium.
BERLIN 19.30: »Requiem« — Verdi.
BUDAPEST 9, 13, 16.45: Pontos idő, hírek. 10: Református Istentisztelet. 11: Evangélikus Istentisztelet. 12: Koncert. 18: »Iskariot« (dráma: Várad Antal).

ÁPRILIS 7. SZOMBAT

ZAGREB 17.30: Koncert. 20.30: Oratorium-est.
WIEN 18.15: Kamarazene. 20: »Der Evangelimann« opera.
BRESLAU (Gleiwitz) 16.30: Szórakoztató zene. 20.15: »Traumfahrt in den Osterwald«, mesejáték. Utána koncert.
KÖNIGSBERG (Danzig) 16.30: Fuvószene. 19.10: Solista koncert. 21: Husvétli koncert.
PRÁGA 19.30: Husvétli koncert. 21: Katonazene. 22.25: Táncczene.
LEIPZIG (Dresden) 16.30: Koncert. 20.15: »Von Ostern« (koncert). 22.15: Szórakoztatózene.
STUTTGART (Freiburg) 12.30: Gramofon. 15: Szórakoztatózene. 20: Szimfonikus koncert.
FRANKFURT a/M. (Cassel) 13: Déli szerenád. 16.30: Koncert. 20.15: Kamarazene.

Aki a

RADIOWELT

című legjobb rádiószakújságra az április 1-től szeptember 30-ig terjedő félévre 130 dinárral előfizet vagy előfizetését megújítja, ingyen kapja az alant felsorolt

HÁROM KÖNYV

egyikét saját választása szerint:

Günther és Stuker: **BAKUL-EXPERIMENTE**
bóti ára Mk 3.80
Günther és Stuker: **Radiotechnisches Lexikon**
bóti ára Mk 3.00
Günther és Stiller: **Wo steckt der Fehler?**
bóti ára Mk 3.—

Küldje be még ma előfizetését

Erre a kedvezményre csak azok tarthatnak igényt, akik az előfizetési díjat 10. dinár portóköltiséggel együtt április 10-ig beküldik. Előfizetéseket felvesz a Bácsmegeyi Napló kiadója.

BRÜNN 12.15: Déli koncert. 15.50: »Auferstehung« (zenéskép). 19.30: Husvétli koncert (prágai átvitel).
LANGENBERG 17.45: Vespenn koncert. 20: Nagyszombati koncert.
ROMA 17.30: Koncert. 20.45: Zenekari hangverseny.
BERLIN 16.30: Szórakoztatózene. 21: koncert.
MILANO 17.17 Quintett. 20.50: Kamarazene.
MÜNCHEN — »Ostern« (passiójáték: Strinberg). 21.35: Esti koncert.
BUDAPEST 10.15, 11.15, 13, 16.45: Hírek pontos idő. 9: Nagymise. 12: Koncert. 17.15: Kamarazene. 19: »Messias« Händel-oratoriuma. 22: Cigányzene.